

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Seraphici profundissimiq[ue] doctoris ordinis fratru[m]
mino[rum] diui Bonaue[n]ture cardinalis [et] sancto[rum]
cathalogo ascripti op[us] no[n] minus subtilissimu[m]
q[uam] speculatiuu[m] sup[er] ...**

Johannes Bonaventura <Kardinal, Heiliger>

[Nuremberga], 1515

[Distinctiones I-X]

[urn:nbn:de:bsz:31-332932](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-332932)

Prologus.

tem qui est arguere. et hunc habet in malis. Manifestatio enim mali redarguit facientem. et inde est quod mali odium veritatem. Quod dicitur Jobannis. iij. Qui male agit odit lucem.

¶ Qui contentioni studet sine veritate sine federe bellat. Contra. ij. Esdre. iij. ca. Magna est veritas et fortior oibus. Dis terra veritate innocat et oes tremunt eam. Respon. dice

14
Rō de
fentio
bul' er
rois su
pfitio
mēdat
r cōten
tiosa lo
cutio.

14
Rō de
fentio
bul' er
rois su
pfitio
mēdat
r cōten
tiosa lo
cutio.

Rō cō
ponēdi
opis est
subuer
tio erro
ris.

dū est loq de veritate sim
pliciter vel de veritate q
tum ad h sine in speciali. p
mo mō veritas est in expu
gnabilis. et ideo pvenat.
et sic intelligit illud Esdre
Est iterum loqui de verita
te fecō modo. sic cōtingit
cā p rationes fantasticas
obumbrari: et per contentio
nem impugnari. Un Am
bro. sup illud verbis cōte
tione. Roma. j. dicit. Con
tētio est impugnatio verita
tis cū cōfidentia clamoris
i Ex testimonijs verita
tis in eternū fundatis. Lō
tra. j. Lōz. xij. Scia des
structur q̄ testimonijs. Rū.
q̄ testimonijs veritatis sūt
in eternū fundata. Sicut
dī in ps. Initio cognōni
de testimonijs tuis. Qd
obijct. q̄ scia destruet. Di
cedum q̄ vey est q̄tum ad
modum docendi et cōfide
rādī. sed nō q̄tū ad cognō
tū et rationē cognoscendī.
ps. In eternum domine p
manet verbum tuum. ec
lā. In quo maiorū exem
pla. Hec est pars vltima. i
qua ponit magi rōnes mo
uētes discipulos ad audi
endū. Et diuidit hęc pars
in q̄tuor partes s; q̄tuor
que mouent discipulos ad
audiendū. Duo que sunt ex
pte operi. vidēz autoritas
et vtilitas: duo vero ex pre
docētis s; humilitas et fa
cilitas. In prima pparat
docilitatē s; in autoritas
te. In secūda in vtilitate
suscitat attentionē. In duo
bus autē sequentibus s; in
humilitate et facilitate ca
ptat beniuolentiā. In p̄ia
igitur parte ostendit op
suum esse autenticum. In
secūda compendiosum. ibi. Non igitur debet hic labor. In ter
tia ostendit modum docendi esse humilem. in hoc q̄ vult corri
gi ibi. In hoc autem tractatu. In quarta ostendit esse facile
ad iuendū et memorandū. ibi. Ut autē qd̄ q̄rit facit occurat.
Liberum correctorem. Queritur quid vult dicere p hoc no
mē liberum. Respon. dicendum q̄ liber corrector dicit sicut ho
mo liber qui sui tantum causa est vt dicit ps. sic corrector liber
dicitur qui tantum gratia correctionis. non inuidie vel substan
tionis corrigit hunc desiderat magister exēplo Augustini. ij.
de trinitate capitu. j. Abi dicit. Magis amabo inspicī a rectis
q̄ timebo morderi a peruersis. grater enim suscipit osculum
columbinum pulcherrima et castissima cbaritas. dentem vero
caninūz cūctat cautissima humilitas vel retundit solidissima ve
ritas. magis optabo a quolibet reprehendī. q̄ siue ab errante
siue ab adūlante laudari.

ē magis placita q̄ docēda cō
quirere. nec docēda desidera
re. sed desideratis doctrinā co
aptare. Habet rationē sapiē
tie i superstitiōe. q̄z fidei dese
ctioez seq̄tur hypocrisis mē
dax. vt sit vel i verbis pietas
quā amiserat cōsciētia. per ip
samq; simulatā pietatē. oī ver
borū mēdacio impiā reddunt
falsē doctrie institutis. fidei s̄
critatē corrūpere molietes. au
riūq; puriginē s̄ nouello sui
b desiderij dogmate alijs i gerē
tes. qui contentioni studēt
cōtra veritatē sine federe bel
lant. Inter veri nāq; assertio
nē et placiti defensionē et p̄i
nar pugna cōdū se veritas te
net. et se volūtas erroris tuef
Hoy igitur deo odibile eccle
siaz euertere atq; ora opilare.
ne virus neq̄tie in alios effū
dere queant et lucernā veritatē
in candelabro exaltare volen
tes in labore multo ac sudore
hoc volumē deo pstante ope
rimus ex testimonijs veritatē
in eternū fundatis. in q̄tuor
libros distinctum.

¶ Rōnes mouentes disci
pulos ad audiendū et cū hoc
ostēdit op̄ suū eē autēticū. c
lā. In q̄ maiorū exēpla doctri
nāq; repies. in quo per dñice
fidei sincerā professionē. vipe
ree doctrine fraudentiā pro
didimus. aditū demonstrāde
veritatis opleri. nec periculo
impie professionis inserti tē
perato inter vtrumq; mode

res quibus fruentū et res quibus vtendūz. In secūda ad cui
dentiā maiorē assignat quasdam distinctiōnes. Ibi frui est. ec.
In tertia vero proponit et determinat quasdam dubitationes.
Ibi. Cum autem homines. ec.
¶ Frui autē est amore inberere. Hec est secūda p̄ticular illi
partis. in qua ponit diuisionē per quā distiguit primus liber
ab alijs tribus que est de quibusdā notificationib; quattuor
habet particulas. primo enī ponit notificationes frui et vti.
Secō applicat eas ad propositū scilz ad res quibus fruentū
ē et vtendū. ibi. Res igitur fruentū. Tertio cōparat ad alias
assignatiōes. ibi. Notādū vero quidē Augusti. Quarto q̄z vis
deretur sibi cōtradecere mouet et determinat quādā dubitatio
nē. ibi. Et attēde quā videtur Augustin' dicere et ceter.

¶ Et ostendit quā videtur Augustin' dicere et ceter.
¶ Cū autē boies q̄ fruent' vtuntur alijs rebus res aliq̄e. ec.
Hec tertia pars in qua mouet et tractat dubitatiōes quasdam
bz tres p̄tes secūda. tres dubitatiōes. prima est vtrum homo
domine

Explicit prologus.

Distinctio. I.

De materia huius libri et librorum diuisione.

¶ Eteris ac noue legis continentiam. In pte ista in
cipit tractatus libri qui diuidit i quattuor libros
p̄tiales. prima pars habz duas p̄tes. In prima p
te venat magister materia
huius libri et per cōsequēs
alioz. In secūda erequit
diuisionē suam. et hoc disti
ctio. ij. que incipit ibi. Hoc
itaq; vera ac pia fide. ec.
Item p̄ia pars. in qua ve
natur materia bz tres par
tes. In prima parte venat
materia per diuisiones. et
iō p̄io ponit diuisionē per
quā distiguit tres libri a
quarto scilz per res et signa
In secūda ponit diuisionē
nē p quā distiguit prim'
liber a tribus alijs que est
per frui et vti. ibi. Ad ergo
in rebus p̄siderandus. In
tertia determinat dubitati
ones quasdam ex p̄missis
ortas ibi. Cū autē boies
qui fruent. Itē p̄ia ps
babz tres particulas. In
prima ponit diuisionem et
autorita. August. p̄firmat
eam que est q̄ tota doctri
na theologica est de reb;
vel de signis. id ē subiectū
commune theologice inbec
duo diuiditur. In secūda
mēbra diuisionis explanat
ibi. Proprie autē hic res ap
pellant. Ostendens qd̄ sit
res. et quid signum s; mē
bra p̄dicte diuisionis. In
tertia vero particula. diui
sionem ad propositū appli
cat. ibi. Cūq; bis intendes
rit theologozū speculatio
dicens q̄ de reb; et signis
fuerit diciturus. primo tū
de rebus. ec. Itē pars il
la in qua ponit diuisionēz
per frui et vti. per quā p̄i
mus liber distiguitur. ab
alijs tribus habet duas p
tes. In prima ponit diuisi
onē. In secūda que dicta
sunt epilogat. Ibi oim er
go que dicta sunt. prima
pars habet tres p̄tes. In
prima ponit diuisionem in
res quibus fruentū et res quibus vtendūz. In secūda ad cui
dentiā maiorē assignat quasdam distinctiōnes. Ibi frui est. ec.
In tertia vero proponit et determinat quasdam dubitationes.
Ibi. Cum autem homines. ec.

Eteris

ac noue legis cō
tinentiā dilige
ti indagine etiā
atq; etiā considerātib; no
bis p̄uena dei gratia inotuit
sacre pagine tractatum circa
res vel signa p̄cipue versari.
vt enim egregius doctor Au
gustinus ait in libro de doctri
na xp̄iana. Dis doctrina. vel
rerum est vel signozum. Sed
res etiā per signa discutitur.

De materia huius libri et librorum diuisione.

ostens
dit op
sui esse
compē
diosum

ostens
dit mos
duz do
cendi et
se bunt
lē quā
vult cor
rigi.

ostens
dit mos
dū inue
niendū
hoc ope
re essen
tiam.

Dist. j.

Aug. j.

ostens
dit op
sui esse
compē
diosum
ostens
dit mos
duz do
cendi et
se bunt
lē quā
vult cor
rigi.
ostens
dit mos
dū inue
niendū
hoc ope
re essen
tiam.
Dist. j.
Aug. j.

Distinctio

I

hominis debeat frui. Secunda vtrū deus homine fruatur. vtaf
r danc mouet ibi. Sed cū deus diligit r. Tertia est vtrū fru-
tibus sit fruendū vel vtendū. ibi. Dic considerādū est vtrū fru-
tus r. Et in q̄libet istarū triū partium primo mouet questionē
secūdo motū determinatē

¶ Explicat diuisionē p̄ au-
ritatē p̄firmat. Et p̄cūle
i suis locis sūt manifeste.
¶ Forū aut aliqua sunt
quoz vsus ois est in signi-
ficādo nō iustificādo. Lō
tra omnia sacramēta sunt
medicīne q̄ s̄ Hugonē de
sc̄o victore. Sacramēta
oī tpe fuerunt medicīne s̄
ois medicīa baby effectus
in curādo. q̄ r sacramēta
similit̄. s̄ ista curatio ē iu-
stificatio q̄ oī tpe sacramē-
ta habuerunt iustificare.
¶ Rñ. dicendū q̄ dupl̄ est
cōsiderare sacramēta ve-
teris legis sc̄iles in se siue
ratiōe operis operati. r̄ sic
erant tantū ad significan-
dum. vel ratiōe fidei an-
nere. siue charitatis. siue
ratiōe op̄is operati. r̄ sic
erāt ad iustificādoz sacra-
legalia p̄ter circūcisionez.
¶ Omne igit signū etiā
res aliqua ē. Opponit̄ de
ista diuisione. Videt̄ enī
magi male diuidere. q̄ su-
per nō diuidit̄ cōtra suū
infertus s̄ res est super?
ad signū ergo r. Rñ. di-
cendum. q̄ verum est q̄ su-
perius in sua generalitate
acceptū nō diuidit̄ cōtra
suū infert̄ s̄ cōtractus de-
ne potest diuidi. hic autē
res. cōtrabit̄ ad frādus p̄-
re non significante.
¶ Non aut eōuerso ois
res signū. Videtur male
dicere quia signum est qd
ducat i aliud cognoscēdus
sed ois res ducit in aliud
q̄ ois res est causa vel ef-
fectus. Causa autē ducit
in cognitiōe effect̄ r. eō-
uerso. Si dicas q̄ non oē
qd ducit ē signū. s̄ qd du-
cit i p̄t̄. tūc ois creatura
ē signū cū ducit i deū. Rñ
dicēdū q̄ duplex ē signū.
s̄ naturale. r̄ institutū. De
p̄mo nō intēdit̄ hic. sed de
sc̄o. vñ nō valet obiectio
ad p̄positū. qm̄ b̄ intēdit̄
de signo ex institutiōe sicut
sunt signa vocalia r̄ sacra-
mētalīa. tale ē signū non
est ois res licet ois res sit
signum primo modo.
¶ Primū de reb̄ postea
de signis. s̄. Af dixisse de
buisse pot̄ eōuerso. q̄ si
gnū ducit i cognitiōe rei
q̄ p̄us esset agēdū vel dicē-
dū de signis q̄ de rebus.
¶ Rñ. dicendū q̄ p̄or est co-

¶ Explicat diuisionē mē-
bra quid sit res r̄ quid signū. b
¶ Proprie aut hic res appel-
lantur. que nō ad significādo
aliquid adhibentur. signa vō
quoz vsus ē in significan-
do. Forū autem aliqua sunt
quoz omnis vsus est in si-
gnificādo. i. quibus non vtimur nisi
aliquid significādi gratia vt
aliqua sacramēta legalia.
Alia que non solum signifi-
cant: sed conferunt quod in-
tus adiuuet sicut euangelica
sacramēta. Ex quo aperte
intelligitur. que hic appellen-
tur signa. res illevidelicet que
ad significādo aliquid ad-
hibentur. Omne igitur si-
gnum etiam res aliqua est.
Quod enim nulla res est (vt
in eodem augu. ait) omnino
nihil est. Non autē econuer-
so omnis res signum est. quia
non adhibetur ad significā-
do aliquid.
¶ Applicat diuisionem q̄
sit de reb̄ r̄ signis dicitur. c
¶ Cumq̄ his intenderit
theologozum speculatio stu-
diōsa atq̄ modesta diuinam
scripturaz formam prescriptā
in doctrina tenere aduertet.
De his ergo nobis aditū ad
res diuinas aliquatenus in-
telligendas deo duce aperire
volentibus. differendū est pri-
mū de rebus postea de signis
differemus.
¶ Distinguit primū libet̄
ab alijs tribus p̄ frui r̄ vti dif-
finitens qd sit vti r̄ qd frui. d
¶ Id ergo in rebus cōsiderā-
dum est vt in eodē Augu. ait.
qd res alie sunt quib̄ fruē-
dum est: alie quibus vtendum
est. alie que fruuntur r̄ vtunt̄.
Ille quib̄ fruēdū est nos bea-
tos faciunt. Istis quib̄ vtē-
dum est tendentes ad beatitu-
dinē adiuuamur r̄ quasi admī-
niculamur vt ad illas res que
nos beatos faciūt peruenire
eisc̄q̄ iherere possimus. Res
vō que fruuntur r̄ vtunt̄ nos
sumus quasi inter vtrasq̄ cō-

gnitio signi q̄ rei respectu cui? ē signū. se non oportet q̄ ois
rei. Unde ipse prio agit de reb̄ quarū sacramēta non sunt si-
gna. c̄ Res alie sunt quibus fruendū r. Videt̄ q̄ ista diuio-
reruz sit male assignata respectu diuiss. q̄ diuissum simplicius
est diuidētibus: r̄ diuiden-
tibus r̄ diuissis debz aliqd
esse cōmune. sed deo nihil
est simplicius. nec ē aliqd
cōe deo r̄ creature. r̄ c.
¶ Rñ. dicēdū q̄ ē diuissio vñ?
cois fm̄ nomē tm̄. r̄ sic ē di-
uissio equoci. r̄ est alia diu-
ssio cois fm̄ nomē r̄ r̄. r̄ b̄
diuissio vniuoci est. Est ter-
tia mediō mō. r̄ ista ē anas-
logi sicut ista est vbi nō est
cōmunitas creature r̄ cre-
atorū s̄ nature p̄ticipatio
nē s̄ fm̄ similitudinē p̄por-
titiōis r̄ b̄ coitas est rōnis.
Itē vñ mala diuissio q̄tum
ad mēbra. vñ enī q̄ tertiū
mēbrū sit sup̄fluū oī enī re
aut ē vtēdū aut fruēdū. s̄
tertiū superfluit. Itē sicut
est res q̄ fruit̄ r̄ vti. ita ē
res q̄ fruēdū est r̄ vtēdum
vt ē r̄p̄o q̄ qua rōne ponit̄
tertiū mēbrū debet r̄ponē
q̄rtū. Rñ. Ois res q̄ ē nas-
tura aliq̄ aut est finis. r̄ sic
ē res q̄ fruendū aut dedus-
cōs ad finē r̄ sic ē res q̄ vtē-
dū. aut ad finē pueniēs. r̄
sic est res q̄ fruitur r̄ vti
vt b̄ r̄ sic accipiūt mē-
bra. r̄ ē ista diuissio sat̄ que
nēs huic sciētie. q̄ cū tbe-
ologia sit de creatore. r̄ de
creatur̄. vti ē vt tbeolos-
gus doceat. qm̄ b̄ per a-
lias res tendat in deum.
¶ Res igit̄ quibus fruēdū
Lōtra. q̄ tres sūt res p̄ se
r̄ n̄ paccōs. r̄ a diuersitas
te reruz est diuersitas siue
multiplicitas fruitiōis. s̄
sicut sunt tres res. sic erūt
tres fruitiores. Itē tres
articuli sunt de tribus per-
sonis. s̄ a simili r̄ tres frui-
tiones. Rñ. q̄ res accipi-
tur b̄ cōiter ad cēntiā r̄ p̄-
sonā p̄pter sui generalitas
tē. r̄ q̄ assūptū ē b̄ vocabu-
lū res ab actu aie. iō tres
dicūt̄ res q̄ tres p̄sonē s̄
tū eque bñ vna res. q̄ vna
bonitas ē in eis. q̄ s̄ vna
bonitas iō r̄ vna fruitiō q̄
uis tres res. Et qm̄ articu-
l̄ dicit̄ qd a p̄te aie distins-
guent̄. i. intellect̄ r̄ fruitiō
respicit̄ diuā cēntiā r̄ boni-
tatē r̄ vniōne effect̄ cōiter
iō fruitiō ē vna. s̄ q̄ q̄
ois q̄ fruit̄ vti. Doc vñ fal-
sū. qm̄ mali doct̄ sūt r̄ be-
stie fruunt̄. q̄ p̄p̄ se dele-
ctant̄ i delectabili s̄ si vti
tur. Si dicas q̄ d̄ trāslat̄
ue. Tunc queritur q̄re non
similiter transt̄er̄ verbus

stituti r̄ angeli r̄ sancti. Frui
aut est amore alicui rei inhē-
re. p̄pter seip̄as. Vti vō id qd
in vsu venerit referre ad obti-
nēdū. illud quo fruēdū est. als
abuti ē nō vti. Nā vsus illicit̄
abusus. vel abusus noīari d̄z.
¶ Quibus rebus vtendū
r̄ quibus fruendū est. c
¶ Res igit̄ quib̄ fruendū
est sunt pater r̄ filius r̄ sp̄ri-
tus sanctus. Eadē tamē trini-
tas quedam summa res est cō-
muniō oibus fruētibus ea.
si tñ res iōici debet r̄ nō reruz
omniuz causa. si tamē r̄ causa.
Non enim facile potest inue-
niri nomen: qd tante excellen-
tie conueniat nisi q̄ melius di-
citur trinitas hec vnus deus.
Res autem quibus vtendū
est: mundus est r̄ in eo creata.
Vñ Augu. in eodem. Vtē-
dum est hoc mundo nō fruē-
dum. vt inuisibilia dei per ea
que facta sunt: intellecta con-
spiciantur. i. vt de temporalib̄
bus eterna capiantur. Idem
in eodē. In omnibus rebus
ille tm̄ sunt quibus fruendū
est que eterne et incōmutabi-
les sunt. Ceteris autem vtē-
dum est vt ad illarum fruitiō-
nem pueniat. Idē Aug. in li.
r̄ de trini. Fruimur cognit̄is
in quibus ip̄sis p̄pter se volū-
tas delectata cōquiescit. Vti
mur vō eis q̄ ad aliud referi-
mus quo fruēdum est.
¶ Comparat vti r̄ frui ad
alias descriptiones. f
¶ Notandū vō q̄ idē Aug.
in li. x. de trini. aliter q̄ supra
accipiens vti et frui sic dicit.
Vti est assumere aliqd in fa-
cultatē volūtatis. Frui autē ē
vti cū gaudio. non adhuc spei
sed iā rei. Ideoq̄ ois q̄ fruit̄
vti. assumit em̄ aliqd in facul-
tatē volūtatis est sine delecta-
tiōis. Nō aut ois q̄ vti r̄ fru-
it̄ si id qd in facultatē volūtatis
assumit nō p̄pter ip̄m s̄ pro-
pter aliud appetit.
¶ Determinat dubiū vtrū
in hac vita fruamur deo. g
¶ Et attēde q̄ videt̄ Au. di

vtendi. Rñ. vti ipoztat lib
bertatē in sua generali ac
ceptione. i speciali ipoztat
libertatē cū relatione ad a
liū. Fruī ipoztat libertatē
cū delectatiōe r licz nec li
bertas nec relatio cōueni
at bruti puenit eis tñ dele
ctatio. Et tō vti nullo mō
puenit brutis. Fruī autē cō
uenit eis aliqñmō lz ipozpe
b. In hoīe spes ponēda
nō est. Cōtra qz r de beas
ta vigne cātaf. vita dulces
do r spes ab ecclia que nō
errāt. Itēz Jone. j. Acces
sit ad cū gubernator. Glo
sa. Naturale ē boī magis de
alijs q̄ de se i periculis cō
fidere. Rñ. dicēd q̄ spera
re de aliquo ē dupl. aut si
cut d̄ adiutor. aut sicut d̄
saluator. Prima spes pōt
ēē in boīe. scōda nō. Vel est
sperare finale premiū. r b
d̄z cē tñ i deo. Vel tēpora
le bñficiū. r hoc pōt esse in
boīe. Primus si ponitur in
boīe meref maledictionē
secundum vero non.

Augu.
De serm.
cap. 30.

Alia de
terfatio
cūsdēz

Dubita
tio.

Rñ. au
gustini.

Ita frater Queris qua
re dicit de boīe ita frater
ego fruar te i dño magis q̄
de alino. v̄ de alia creatu
ra. cū in obfus creatur̄ re
luceat vestigijs diuine bo
nitatis. Rñ. q̄ d̄r aliqñs
aliquo fruī in deo nō facit
representatio sed magis i
habitatio. Vñ puerfa p cō
sequēs ē ppria. videlicet b
Ego fruar dño i te. dñ per
opera sciam deū habitare
in te. r est figuratina locu
tio. Itē q̄ r̄ de hac solu
tione Aug. qua soluit auto
ritatē predictā p illam des
terminationes in dño. Sz
Eccl. viij. Simpliciter d̄r
fruire i agnitis. Itē. deu.
xxvij. Filios generabis r
filias r non frueris in eis
ex hoc ipticat. q̄ si nō pec
carēt fruerentur eis. Rñ.
dicēdū. q̄ predicta solutio
nō est generalis sz solū ad
propositā autoritatem. Et
ideo recurrēdū est ad solu
tionē predictā extra litte
rā in questionibus q̄ cum
fruī accipiatur cōmuniter
et proprie in predictis au
toritatibus accipitur cōse
tantū. Itē Si enī nec
fruī. nec vritur ec. Hoc n̄
videtur valere qz de d̄li
git se non tamē vrit. qz nō
diligit se ppter aliud. nec
fruītur qz vbi fruītio ibi in
berentia et indigentia. vt
dicit August. deus autem
vtroqz caret. r c. Rñ. dicē
dū q̄ fruītio de sui genera

cere illos fruī tñ q̄ in re gau
dēt nō iam in spe. r ita in hac
vita non videmur fruī sed tñ
vti vbi gaudemus. i spe cū su
pra dictū sit fruī esse amore in
herere alicui rei p̄opter se. q̄
lic etia hie multi adberēt deo
Hec q̄ sibi cōtradicare vidē
tur. sic determinamus dicētes
nos r hic fruī r in futuro fruī
sz ibi ppe r pfecte r plene vbi
p speciez videbim? q̄ fruīmur.
Hic autē dñ in spe ābulam? fru
imur qdem sz nō adeo plene.
Vñ i li. x. de tri. Fruīmur co
gnit̄ i qb̄ volūtas ē. Idē i lib.
d̄ doc. xpiana ait. Angeli illo
fruētes iā bñ sūt. q̄ r nos fruī
desideram? r q̄ tū i hac vita iā
fruīmur v̄ p speculū i enigma
te. tāto n̄fam pegrinationē et
tolerabili? sustinem? r arden
tius finire cupim? Pōt etiaz
dici q̄ q̄ fruī etia i hac vita. n̄
tñ hz gaudiū spei. sed etia rei
qz iā delectat i eo qd̄ diligit.
r ita iā rē aliq̄ten? tenet. Con
stat igr q̄ debem? deo fruī r n̄
vri Illo ei vt ait Aug. frueris
q̄ efficiēris bñs. r i quo spem
ponis vt ad id puenias. De h
idē ait i li. d̄ doc. xpiana. Dicit
m? nos ea re fruī quā diligit?
ppter se. et ea re fruēdūz nob̄
esse tantū qua efficiamur beati
ceteris vero vtendū. Freque
ter tamē dicitur fruī cū delecta
tione vti. Cū enīm adest q̄ di
ligitur. etiam delectationē se
cum gerit. si tamē per eā transi
eris. et ad illud vbi permanen
dum est eam retuleris vteris
ea. r abusuē non proprie dice
ris fruī. Si vero inbereris at
qz permanseris finem in ea po
nens leticie tue. tunc vere r p
prie fruī dicendus es. Quod
non est faciendū nisi in illa tri
nitate. id est summo r incōmu
tabili bono.

Utrum homo homine
debeat fruī.

Cū autē hoīes qui fruītur
r vritur alijs rebus res aliq̄
sunt. queritur vtrum fruī debe
ant. an vti. an vtrumqz. Ad qd̄
sic respondet Augustinus. i li
bro de doctrina xpiana. Si p
pter se homo diligend? est fruī
mur eo. Si ppter aliud vti

mur eo. Videtur autē mihi p
pter aliud diligēdus. Quod
enim ppter se diligēdum ē in
eo cōstituit beata vita. cuius
etiaz spes hoc tpe nos cō sola
tur. In hoīe autē spes ponen
da non est. quia maledictus ē
qui hoc facit. Ergo si liquide
aduertas nec seipso q̄sqz fruī
debet qz nō se debet diligere
ppter se. sed ppter illud quo
fruendū est. Huic autē contra
rius videtur qd̄ apostolus ad
philemonē loquens ait. Ita
frater ego te fruar i dño. Qd̄
ta deteriat augu. Si dixisset
itē te fruar. r non addidisset
in dño videretur finē dilectio
nis ac spem constituisse in eo
sed quia illud addidit i dño se
finē posuisse. eodēqz fruī signi
ficauit. Cū enī vt idēz aug. ait
cum homine i deo frueris deo
potius q̄ homine frueris.

Utrum deus fruatur an
vritur homine.

Sz cū deus diligit nos vt
frequēter scriptura dicit q̄ est
dilectionez erga nos multum
cōmēdat. querit aug. quo dili
git an vt vtens an vt fruēs. et
pcedit ita. Si fruītur eget bo
no nostro. qd̄ nemo san? dice
rit. Vt ei ppha. Bonoz meo
rum nō eges. Omne enīm bo
nū n̄ m. vel ipē ē. vel ab ipō ē.
nō ergo fruītur nobis. sed vti
tur. Si enī nec fruītur nec vti
tur. non inuenio quo mō dili
gat nos. Itēz tñ sic vritur no
bis vt nos alijs reb? nos enīz
res quibus vritur ad id refe
rimus vt dei bonitate pfrua
mur. de? vero ad suam bonita
tē vsuz n̄m refert. Ille enī mi
seretur nostri ppter suā boni
tatē. nos autē nobis iuicē p̄p̄
illius bonitatē. Ille nostri mi
seret. vt se pfruemur. nos nō
iuicē n̄i miseremur vt illo fru
amur. Luz enī nos alicui? mi
seremur r alicui consulim? ad
ei? qd̄z facim? vtilitatē eāqz i
tuemur. sed et nostra sit conse
quenscum misericordiaz quā
alijs impendimus non relin
q̄t de? sine mercede. Hec autē
merces sūma ē vt ipō perfrua
mur. Itē qz bon? ē sumus r in
m q̄ tñ sum? boni sum? Porro

li ratione dicit amoz vno
nē scilicet fruibilis cū fruē
te. Qm̄ ḡ cōtingit aliquid
vtri sibi r aliq. cōuenit nō
tantū fruī alio. sed etiaz se
ipso. sed vbi ē vno ad alte
rū ibi est dependētia inde
rentia et indigentia vbi ve
ro ad seipz. si ipm est sum
mū bonū. nō est inberētia
nec dependētia vel indigē
tētia. sed omnimoda suffi
cientia. Si vero ipm bo
nū deficiens est idiget et i
pfecte fruītur. nihil autēz
aliud ab ipso potest perfer
ere seipso fruī. Solus enīz
dens est summum bonū et
diligit se fruēdo se. diligit
etiam alia fruēdo se et ita
nec fruītio dei nec vsus est
cum indigentia sicut nostra
fruītio et vsus.
Itēz qz bonus est sum?
Obiicit videtur enīz falsū
qz si qz bonus sumus ḡ qz
ab eterno bon? est ab eter
no sumus. Rñ. dicendum
breuiter qz hoc qz bonus ē
dicit causam. Sed est aliq̄
causa natural? et iā necessa
ria. r est aliqua causa volū
taria. Bonitas autem dis
uina est causa nostri esse r
boni esse per modum volū
tatis nō nature r necessita
tis. bec autē causa non po
nit effectum statim cū est.
m Porro etiaz. Obiicit n
quare similiter non sequit
quia iustus est iusti sumus
sicut qz bonus est boni su
mus. Si dicas qz iusticia
nō est eius dispositio in q̄
tum causa est. Contra. Sa
pientia est dispositio dei i
quātū causa ergo pari ra
tione. qz sapiēs est. sapien
tes sumus. Si tu dicas qz
non est dispositio immedi
ata sicut bonitas. obiicit
deuolūtate q̄ est immediatū
fima et tamē nō sequitur. qz
volens est volentes sumus
Rñ. dicēdum. qz ratio bus
ius cōsequētie triplex est.
Una est qz bonitas est dis
positio cause in q̄ tū causa.
Secunda est quia est pro
xima ad actum quia cum
bonum sit sui communica
tium de sui ratione ipoz
tat comunicabilitatem
importat etiam voluntatē
que duo ponunt effectum
in actu. Tertia quia dispo
sicio generalis in qua con
sistit vestigiū ratio. dicit re
spectū ad finē. Vñ sicut de
us vn? iprimū vnitatē ita
bon? bonitatē.

Rñ. me
Gistri.

Obiicit
ctio
Rñ.

Dubita
tio secū
da.

In lib.
de vita
xpiana.

At scz

Distinctio

I

Ut scilicet amet propter seipsam... Et sic per se ad pacem... Et sic per se ad pacem...

quod sit per essentiam... Quod sit actus voluntatis... Quod sit actus voluntatis ostenditur sic...

Dubitatio...

Opinio...

Opinio...

De euidencia diffinitio... De euidencia diffinitio... De euidencia diffinitio...

Opinio...

Ad hoc berat dilectionis gressus... Ad hoc berat dilectionis gressus... Ad hoc berat dilectionis gressus...

Obiectio...

Ris...

Epilogus... Omnia igitur que dicta sunt... Omnia igitur que dicta sunt...

Questio...

habitus memorie et intelligentie scz contra ingeniu. et doctrina et sic diffinit ab Aug. x. de trini. Uti est assumere aliqd i facultatem voluntatis. et sic dicit actus voluntatis proprie. Quarto mo accipitur. magis proprie. et sic diuidit contra actum quietatiu scz contra frui. et sic diffinit ab Augu. Uti est assumere aliqd in facultate voluntatis. ppter aliud. et sic est actus voluntatis vt ad aliud relatiue. Quinto accipit pppriissime. et sic diuidit i actum ordinatu scz i abuti. et sic diffinit ab augu. de doct. xpiana. Uti e id qd in vsu; venerit. referre ad id quo fruendu est. et sic vti dicit actum voluntatis relatu et ordinatu in fine. Ratio g diuersaru notificatio nu est multiplex acceptio eius quod est vti. et ratio multiplicis acceptiois. est opatio eius ad diuersa. Si ergo queratur cui poterie est actus. dicendu q duobus primis modis est actus ois poterie: tribus vero vltimis e actus ipi voluntatis coissime et coiter loquedo e actus ois poterie. et sic no loqur aug. proprie vo actus e ipius voluntatis. et sic patet primo obiectu in contrariu scz q sit omnis poterie. Quod obijct scdo q ois poteria referit in finem per actum suu dicendu q illa poteria dicit vti suo actu. q est dña sui actus. et talis poterie est referre actum suu no tñ referri. Et qm sola voluntas est dña sui actus et sola est seipaz mouens ideo ipsa sola est actus vti. Alijs aut potetis contigit vti materiali ter et passiu. qz dnt referri et no referre. Et hinc est qd Augu. dicit vti est assumere aliqd in facultate voluntatis. facultas em dicit eius dñum. quo facilliter potest in actu suu tanq illi pcepto. Ad illud quod obijct q ronis est referre. dicendum q dupliler est referre. s. p collatione et illatione. sicut pmissio referitur ad conclusionem. et hoc e rationis: et hoc no est vti. Et e referre p inclinatione et ordinatione ad aliud et hoc est pprie voluntatis. qz pot aliqd assumere quiescedo ibi vel aliud intendendo et h est referre quo vel p qd diffinit vti. et. Ad illud quod obijctur de arte dicendum q ars dicit qd est operationis et qd est speculationis. Secudu q dicit quod est speculationis. non habet vti. quia sic est rationis. fm vero q dicit qd est operationis. sic extenditur ad voluntatem et eam regulat in vtendo.

Questio. ij. Uti qd sit vti p essentia. Querit de vti + bili. vti scz oi creato sit vtendu. Et q sic vi datur hoc modo Prover. xvij. vniuersa ppter semetips opera tus est deus. ergo oia sunt ordinabilia in deum. Sed omne ordi nabile in deum conuenit ordinare. sed ordinado ad deum ordi nabile recte vtitur. g si oia couent ordinare. oibus est vtendu. Item ens et bonu couertitur. sicut vult diony. sed oia sunt en tia. ergo oia sunt bona. Sed omne bonum diligendum. g omne creatum diligendum sed non est diligendum prop se ergo ppter aliud. sed hoc est vti. ergo vti couent oi creato. Item omni virtuti puenit recte vti. ergo opus omnis virtutis e rectus vt h vsus alicuius virtutis e respectu mali pene. alicuius respectu mali cul pe. vt patietie et pnie. g mal oibus scz culpe et pene ptingit recte vti. g multo fortius bonis. g re. Item oppohta nata sut fieri circa id. s. oib malis ptingit abuti. g oib bonis ptingit recte vti. g vtendu e oi creato. Contra Charitas e p qua recte vtitur. qz oia ordinat i fine p charitate qeuz recte ordinat. s. dicit Aug. de doctrina xpiana tm qtuor diligeda sunt ex charitate. et tria tm creata. vt nos prim et corpus pprii. g tm tria referunt siue ordinant i fine p charitate. cum non sit vti recte nisi per chari tatem. ergo tm tribus est vtendum. g non oi creato. Item oia quibus vtitur subiacet nre voluntati. s. quedā sunt que non sub iacent nostre voluntati. vt necessaria et perpetua. ergo illis non est vtendu. Item omne illud quo recte vtitur. bono sine fa ctm. sed qdam sunt q nullo bono sine possunt fieri. vt mentiri et talia que mox noiata coniuncta sunt malo. ergo talibus non est vtendum. Item virtute non contingit male vti sicut patet ex eius diffinitioe. g ab oppositis. malo culpe sine vitijs non con tingit recte vti. g non oibus alijs a deo est vtendum. Respon. dicendum q vti aliquo quattuor dicit modis. Aut sicut instru mēto quo operamur. sicut vtitur instrumēto vel organo. et sic no oibus contigit vti vtputa potentis que sunt pure naturales. ac cipiēdo vti ppe sicut accipit Augustinus. Aut sicut habitu q regulamur vtputa vtute. et sic non oibus contigit recte vti. vt habitu vicij q potius contigit obliquari. Aut sicut actu quo mo uemur et sic non oi actu conuenit vti. sicut illis que mox noiata couiuncta sunt malo. Aut sicut obiecto ad quod inclinamur et sic oibus contigit vti et abuti. Omnia enim possunt sumi i facultate voluntatis ad approbandum vel respuendu. et hoc patet p Au gusti. lib. lxxxiij. questionum. Vtitur respuēdis ad vtilitadinē,

tolerandis ad iusticiam. Item augusti. p de tri. c. r. Volun tas tota intelligētia caput. duz vt oz omni eo qd itelligo s mala intelliguntur. g contingit vti malis. Aliter tamē vtitur bonis alit malis. Ratio em ordinationis i bonis no tm est ex pte ordi nantis sed etiam ex pte ordinati. qz per se bona sunt vtilibilia et or dinabilia et de sui natura. sed in malis ratio ordinationis non e ex pte ordinato: um s potius ex parte ordinantis. tideo mala no dicunt vtilibilia. Unde nota q cu vti sit assumere aliqd i facultate voluntatis. hoc potest esse quadupliciter vel in facultatem voluntatis imperantis sicut est de bis q pprie pertinent ad vsu humanu. Vel in facultate voluntatis acceptantis. sicut est dilectio primi et vniuersi. Vel in facultate voluntatis tolerantis sicut sunt mala culpe et ordinantur. primis duobus modis intelligit illud cuius vsus bonus et. Ad illud g q obijct de charitate q tm tria sunt diligenda. dicendu q diligere aliqd ex chari tate est ordinari in summum bonu quod per se charitas diligit. hoc autē contingit dupliciter. Aut em ptingit ordinari quod natu est deuenire in finem: et sic tantu tria creata diligeda sunt ex charitate. Aut illud per qd deuenire est in summu bonum. et quia hoc potest esse suo modo per omnem creaturā. omnis crea tura potest diligi ex charitate. et omni creatura contingit vti. Ad illud qd obijctur q non oia subiacent voluntati. dicendu q aliquis dicit subesse dominio voluntatis dupliciter. Aut qm esse ipi rei. et sic no omnia subiacent. Aut qm ad actum volu tatis. qui est in respuendo ipsam rem vel approbando. et hoc ppter se vel ppter aliud et tali modo oia subiacent voluntati nre. scz quatu ad actum appetitionis. vel respuentionis licet non primo modo. Ad illud quod obijct q quedā nullo bono sine possunt fieri similiter q semper vicijs abutimur. dicendum q obijctur fm via. qua contingit vti aliquo vt actu medio. et hoc modo non conuenit vti peccato. vel sicut habitu regulante similiter. con uenit tamen eo vti sicut obiecto recto per modum contritiōis et detestationis.

Questio. iij. Ostensio. vtrum oi creato sit vtendum + oi alio a deo e questio. Utrū solo bo no creato sit vtendum. Et q sic videtur. Omne bonum aut est fi nis aut ad finem sed solo bono qd est ad finem est vtendum. qz ratio vtilis est duere in finem. ergo cum solum bonu creatu sit ad finem solo bono creato est vtendum. Item omne bonu aut est creatu aut increatu. Sed si ptingit vti bono increato. contingit illud referre ad aliud. aut ergo ad creatum aut increatu. s. no ad increatum. qz no est nisi vnum. ergo ad creatum. Sed sic re fertur terminus ad vias. et causa ad effectū. sed hoc e abusus no vsus. ergo solo bono creato siue creatura est vtendu. Item Au gusti. in lib. lxxxiij. q. diuidit bonestū cōtra vtile. ergo nullū vti le bonestū et e conuerso. Sed deus est quid bonestū per essentia ergo deo non est vtendu. Item videtur q non solū no sit vtē dum deo siue bono increato. sed vti eo semp sit peccatu mortale quia Augusti. dicit in lib. lxxxiij. questionū. Summa pueris tas est frui vtendis et vti vtendis. sed qui vtitur bono increato vti bono fruendo. g re. Contra. contingit deo recte seruire ituitu mercedis. qz multi sunt boni mercenarij. vt de Ambrosi. s. no ptingit deo seruire nisi amādo. ergo. contigit deum recte amare ituitu mercedis s sic amās vti deo. qz refert ad aliud. g. Item sicut summa bonitas bz se ad amorē. sic summa veritas ad cognitionē. s. contigit veritate creatā cognoscere clari sine pū dicio summe veritatis et sine errore. g similiter ptingit aliquam aliā bonitate quā summa ardētus diligere sine pū dicio summe bonitatis et de ordinatione. g ptingit amore ordinato aliud plū diligi q deū. g ptingit deū diligi ppter aliud ordinate. et ita vti eo. Item videt q nullū pctm sit. cu qd vti deo ppter suam salu tate. qz cui finis boni est ipm q bonū. s. but finis vsus boni est. s. nra salus. g vsus eius boni. ergo no erit pctm. Item vsus dei aut est bonus et sic vtendu deo. aut est malus et sic deus malus qz cuius vsus malus ipm malum. qz si deus bonus. et eius vsus boni. g deo est vtendu. Item. dicendu q solo bono creato e vtē dū. qz si bono increato vtitur semper est abusus. et abusus talis est mortale pctm ppter auersionē a fine cū delectatioe et ppter voluntatis inordinationē q min diligit ipz quo vtitur q ppter qd vtitur. Ad illud ergo qd obijct q ptingit recte seruire deo i tuitu mercedis. Dicendu q illa merces. aut est ipse sicut dñs dixit ad abrahā. Gen. xv. Ego merces tua. et sic intuens mercedē no vti deo. qz non refert ad aliud. Aut merces illa est aliud. et tunc potest

Distinctio

I

tunc potest eam quis intueri aut vt causam mouentes & sic est mal' mercenarius. & sic videtur aut vt rationem inducantem. & sic bonus & hoc modo non videtur. **¶** Ad illud qd obijciatur. qd clarior cognitio creature non iudicat creatori qd re. dicendum qd non est simile: qd claritas cognitionis non est in nostra potestate. sed ardo: affectionis est in nra potestate. id requirit a nobis qd istud amorem ordinem non illa cognitione. Alijs tamen act' cognitio nis est in nostra potestate. vt pote actus fidei quo si aliquis af sentiat veritati prime ppter aliud bñ p iudicat veritati. sicut a mare ppter aliud bonitati. **¶** Ad illud qd obijciatur qd finis vsus dei est bonus dicendum qd finis dñ bonus dupli. aut qtu ad sub stantiã. aut qtu ad intentione finendi. et propositio illa intel ligit qtu ad intentione finendi. & bec consistit in recta ordina tione. & illo modo non contingit vt deo qd non conuenit ordinari **¶** Ad vltimũ scilicet vsus dei. aut est bon' aut malus &c. dicendum qd illa propositio intelligit de bñtibus ordinatione ad finem. s; non de ipso fine. Vel intelligit de actu naturali ipaz rex & ppro qd frequẽtius ab ipsa re elicit non de ordinatione ad finem. & sic non valet propositio ad propositum.

¶ Habito de vti & vtili. pnter queritur de frui & fruibili.

Questio. 1. **¶** Quod sit frui per essentiam. vtrũ scilicet sit actus voluntatis. videt per primã diffinitione qd est. frui est amor inherere &c. sed amor est voluntatis. & et frui similiter. Si dicas qd amor sumitur ibi coheret s; qd est in quibet vi respe ctu sui actus. Contra in oibus alijs diffinitionib' idẽ dicitur dñ dicitur in sequenti fruimur cognitio. in quibus voluntas de lectata conuiescit. Quiescatio autem voluntatis est. Et in alia dif finitione probatur idipsum similiter. frui est vti cum gaudio Baudius aut ad voluntate proprie pertinet. **¶** Itẽ ostenditur ratione. qd fruitione delectatur fm qd delectabile est differẽ tia boni. cum sit bonum bonestum cõferens et delectabile. bo num aut obiectum est voluntatis. ergo frui est solius bonitatis. **¶** Item eo fruimur quo quietamur. sed quietatio respicit ra tionem finis. & finis rationem boni. et bonum est obiectũ volũ tatis qd fruio que ordinat ad illud bonum similiter. Sed ptra. Dis stus appetit vni suo obiecto. qd habito. delectat si cognoscit & qd. qd mot' cū quietatione & delectatione est oim virtus. qd cum talis sit fruio. fruio erit in oibus. non tantũ involuntate **¶** Item absentia rei amate pot' cõtristat amantẽ qd delectat quod eni delectat ipsum hoc est qd videt ipsam & habet. Si er go motus fruiois est cū delectatione. etiã est ipsa delectatio ergo hoc delectare est. quia videt illud in quo est ipsa delecta tio. sed visio respicit cognitiã. ergo &c. **¶** Item Aug. in lib. de doctrina christiana. bec est summatoria merces vt ipso pfrua mur. s; sup illud ps. Ostendã illi salutare &c. Dicit glo. qd vi sio est tota merces. ergo si fruio est merces. fruio est visio p essentiam. Sed visio est in cognitiã sine in ratione. ergo &c. **¶** Item fide & spe tẽdum in deũ. Aut ergo fruendo aut vtẽdo. sed non vtendo cū deo non sit vtendũ. ergo fruendo. ergo fide & spe fruimur. s; fides est habitus rationis cognitive. s; cur' est habitus. et' est actus. ergo actus fruiois est act' rõnis. simi liter videt de irascibili. ergo &c. **¶** Respõ. fm aliquos frui pti net ad oes vires. & hoc dicunt. qd oes vires remunerabunt. qd dicunt etiã qd in gloria erit magis pproe ratiois. qd in media te se habet ad delectationem. s; aliter videtur dicendũ fm Aug. s; qd sit actus ipsius voluntatis. Lũ em tres dentur diffi nitioes de frui. oes dantur penes actũ voluntatis. quem tri pliciter est considerare. Primo modo cõmuniter prout dicitur motum cū delectatione. & sic diffinit Aug. Frui est vti cū gaudio. Secũdo prout dicitur motũ cū quietatione. & hoc modo diffinit ab Aug. de doctrina christiana. Frui est amorem inherere alicui rei ppter seipsam. & hoc modo accipit pproe. Tertio modo accipit tur prout cõplectit vtrũq; scilicet quietatione & delectationem. & hoc modo diffinit ab Aug. de trinita. Frui est quiescere in cognitio voluntate ppter se delectata: & sic accipit pproissime. Quia ergo frui fm oem acceptionem dicit delectationem vel quiete. vel vtrũq;. & omne tale habet ratione boni. & hoc est ob iectũ voluntatis: deo loquẽdo essentialiter. Frui est act' volũ tatis. s; qd voluntas nec delectat nec quietat nisi in eo qd co gnoscit: vel per fidem vel p spem. & in eo qd habet p spem vel in re. ideo actus altariũ virũ ad hunc disponũt. non tamen sunt ipsum frui essentialiter loquendo. **¶** Ex hoc patet solutio ad illud qd cõmuniter cõuenit queri quare frui non diffinit p actũ

cognitionis. sicut delectationis. cū bec questio fundata est sup falsum. Aug. em ponit in notificatione vna qd est cognitionis cum dicit. frui est quiescere in cognitio. cadit tamen ibi sicut dispositio. **¶** Ex hoc etiã patet. quare non diffinit per fidem & spem sicut p charitatem. qd charitas informat cõcupiscibilem cuius est frui. Tamen ista questio similiter fundata est sup fal sum. qd amor quo diffinit frui est cõmunis ad amorem castum & libidinofum. vel quo auarus fruatur auro non ppius ipsius charitatis. **¶** Ad illud ergo qd obijciatur. qd ois virtus habet delectari & quietari cū vni suo obiecto. dicendũ qd ipsa volũ tas vt dicit Aug. amat sibi & alijs. Et sicut etiã dicit Ansel. Vo luntas inclinatur ad alias vires & alijs meret. ideo eius quietatio & delectatio redudat in alias vires. Unde sicut voluntas non si bi cognoscit: sed ratio sibi cognoscit & volũtati. ita volũtas si bi & rationi delectat. & ipam quiescere facit. **¶** Ad illud qd ob ijciatur qd amans non frui nisi videat vel habeat. dicendũ qd videri & habere requiritur ad frui. similiter & amare. Nam si qd videt aliquid. & habet. nunq' delectatur nisi amet. aliter tã men requiritur visio qd amor. Nam visio disponit similiter & tentio: sed amor delicias suggerit. **¶** Unde est quasi acumen penetrans & ideo ei maxime conuenit vntre. & p cõsequens des lectare & quietare ideo essentialiter non dispositiue est fruio. **¶** Propter qd est intelligendũ qd actus voluntatis potest dupli citer considerari. s; p modũ appetitus. & cõplacencie. Primo modo antecedere potest ipsam visionem. Secũdo vero cõses quitur. & in hoc est pfecta ratio fruiois. s; in cõpla centia rei vntre & habite. **¶** Ad illud visio est tota merces. dicẽ dum qd illud non dicit pproe. s; p cõcomitacionem. qd visio & cõ placencia in qua est pfecta fruiois inseparabiliter se habent. **¶** Ad illud qd obijciatur. qd fide & spe fruimur. dicẽ dum qd illud non est verũ per se qd quilibet barũ accipit ratio nem tendente a charitate. vnde fruio non est ex istis. nisi p charitatem. Sola em charitas cõsiderat finem in ratione frui nis: & obiecti. vnde non dicit aliquis sperare deũ sicut amare.

¶ Stensio quid sit frui p essentia. questio est de fruibili. Et primo vtrũ deo cõtingat frui. Secundo vtrum fruendum sit ipso solo.

Questio. 1. **¶** Quod deo sit fruendum est qd beatos nos facit. quia in beatitudine est recta fruio. s; deo beati efficiuntur: qd ipse est nostra beatitudo. ergo deo est fruendũ. **¶** Item bonũ est amabile. ergo ma gis bonũ magis amabile: & summe bonũ summe amabile. sed eo fruimur qd summe amam'. ergo &c. **¶** Item pulchru delectat. magis pulchru magis delectat. ergo summe pulchru sum me delectat. s; eo fruimur in quo summe delectamur. ergo &c. **¶** S; cõtra vbi est fruio ibi est delectatio. sed delectatio est cõ iunctio cū pueniẽtis cõueniẽti. dei aut ad facturã nulla est cõ uenientia imo summa distantia. ergo nec delectatio. ergo nec fruio. **¶** Item excellens sensibile corũpit sensum. vel saltẽ cõtristat. qd vera delectatio non est nisi in medijs. ergo pari ra tione excellẽs intelligibile corũpit vel cõtristat intellectũ. s; deus est excellẽtissima lux. ergo pstristat. non delectat. ergo &c. **¶** Si dicas qd sensibilis potentia est corruptibilis non intellect'. hoc non soluit. qd intellect' dñ est in carne fatigat. & ipedif in actu corpore corrupto. **¶** Itẽ vbi fruio ibi qetatio. s; in infi nito non est quietatio. qd semp est aliqd extra accipere. ergo cū deus sit infinitus in deo non e quietatio. qd non fruio. **¶** Rñ. dis cendũ qd deo fruendum est eo qd ipse solus perfecte finit & de lectat ipam animã ppter se sup oia. Ad illud ergo qd obijciat qd delectatio e cõiunctio cõueniẽtis & c. dicendũ qd est cõuenien tia pvn' nature picipatione. & p cõparatione. Prima conue niẽtia facit cõmunitatem vniocationis. Secũda cõitatẽ ana logie sine proportionis. Et hoc est fm triplices differentia aut fm simile cõparatione duorum ad duo. vt sicut se habet hõ ad animal. ita albedo se habet ad colorem. Aut fm dissimilem cõ parationem duorum ad vnum vt animalis & cibi ad sanitatem Vel fm cõparatione duorum ad inuices. vt puta cū vni est imã ratio vel similitudo alterius. Similitudo eni non conuenit cū cõsimili in tertio sed seipsa asa. Sic est in pposito. qd anima e expressa similitudo dei. Nec conuenientia in vno extremo pos nit inclinationem. & indigentiam. in alio quietationem & suffi cientiã. qd vni factũ est propter alterũ. vnde ordinat ad alte rũ. Et quomã ad inclinatiois quietatione indigentie suppletio

nem. vbi est sensus. est delectatio siue sequit. ideo anima cum tali modo quietat a deo fruitur eo. Ad illud qd obijciatur. qd excellentia sensibilis corrumpit sensum. ergo etc. dicendum qd no est simile de intelligere et sentire. Et ad hoc est triplex ro. Una est ex parte virtutis apprehensivae. Alia ex pte apprehensivae siue obiecti. Tertia est ex pte modi apprehendendi. Ex pte virtutis apprehensivae: qd sensus potest corrumpi. intellectus autē nō. Cuius rō est. qd sensus depēdet ab organo. in quo est qdā medietas et armonia que non tantum corrūpitur per contrariū sed per excellens: sed intellectus nō depēdet ab organo qz vis est immaterialis ideo non tristatur in excellēti. Ex pte obiecti nō est simile. quia obiectū intelligentie. excellens iuvat et cōfortat: qz influentia talis cognoscibilis pcedit ab intimis et intrat ipsam potentiam: et ideo ipsam corroborat et confortat. Sicut si magnus mōs daret virtutē portandi se. facili' ferret q' pnuis. Sic est in intelligibili qd deus est. Sensibile autē obiectū tm̄ extra exercitat. et ideo hoc corrūpit. illud autē nō. Ex parte modi apprehendēdi similiter est dissimilitudo: qz sensus i apprehensione sui obiecti tendit ad exteri: vñ p illud dispygitur exteri' nec fortificatur iterius ideo debilitatur. Sed obiectus intellectus cum sit intimū ipsi intellectui. in eius perceptiōe virtus non dispergitur sed colligitur. et quāto virtus est magis unita tāto fortior. Ad illud qd obijci de infinito. Dōm q' in infinito dī dupliciter scilz per privationē perfectiōis. et sic materia dicitur infinita. et talis infiniti non est finire sed potius finiri indiget fm̄ q' est possibile. Alio modo infinitus dicitur p privationē limitationis. et qd sic infinitū est ppter habere finire. qm̄ vltra ip̄s cū nō sit mar' cogitare nō puenit aliqd. appetere vñ tāto infinitas puenit vltimo fini q' maxiebz finendi rōnē. ;

5 Questio. ij. et vltima. Utrū solo deo siue bono icreato qd est ppter se diligēdū s; illd est ppter se diligēdū qd est ppter se bonū. illd autē ppter se ē bonū qd bonitatē qm̄ habet nec bz ab alio nec bonitas illa est ad aliud. hoc autē est sol' de' ergo etc. Itē illo solo est fruendū qd q̄tat aie appetitū. S; aie appetit' nō q̄tat sufficiēter nisi in eo qd est illa pfecti' et maius bonū. h autē est solus de'. g' etc. Itē appetit' aie nō sufficiēter q̄tat. nisi p aliqd qd aiam iplet. qz ex ea pte aia deficit in q̄te. q' deficit i plenitudine. sed est capax dei fm̄ appetitus g' si oē creatū ē i infinitū. min' illo nullū creatū supplet aie appetitū. Et h' ē q' dicit Aug. Aiam totius trinitatis capax. n̄b̄l min' q' trinitas pōt iplere. Itē bonum qd pōt cogitari pōt appeti. g' si aliquo maius bonū pōt cogitari. mar' illo pōt appeti s; oī finito mar' pōt cogitari. g' mar' pōt appeti. g' nullum finitū terminat aie appetitū sufficiēter. g' solo bono infinito qd est deus est fruendum. Quo habito nō pōt apli' cogitari. nec desiderari. Cōtra vñ q' bono creato cōtingat frui: qz quis appetit' materie sit infini' tm̄ p formā creatā i compositā et incooperabile sufficiēter finit'. g' h' vñ q' sit aliqd bonū creatū. q' sufficiēter finiet aie appetitū. s; oī tali ē fruendū. g' aliquo bono creato est fruendū. Itē appetit' human' est finite capacitas. g' nō capit nisi finitū: vñ si capiat infinitū: capit finite: g' si finiat per illud qd capit. finitur per bonū finitū. g' videt q' aliqd bono finito sit fruendū. Itē specialiter videt q' boie sit fruendū. qz oī eo ē fruendū quo de' frui: s; de' boie frui. qz boies amat. sed amore illo quo amat se amat boies. qz nō est in eo duplex amor s; prim' ē fruitionis. g' et scōs. Itē videt specialiter de vtrū. Qz oī illo est fruendū qd est ppter se appetendū. h' est manifesta pte. s; oē bonū honestū est ppter se appetēdum. Quia honestū ē qd suavisinos trahit dignitate sua nos allicie sicut dicit Tullius. et Aug. diuidit honestū cōtra vitale. sed de' cadit i genere honesti. g' virtute est fruendū. Itē vñ specialiter de vtrū dicit. oī eo est fruendū quo habito aim' q̄scit et delectat. et nihil vltra qz pōt q̄rere. s; vtrū dicitur est b̄m̄oi g' etc. Itē. dōm. q' solo deo est fruendū ppe accepto frui prout dicit motū cū delectatiōe et q̄tatiōe. Sed coiter accepto frui put dicit motū cū delectatiōe tm̄. oib' q' spūaliter delectat et p̄sicta sunt finit' cuiusmodi sūt fruct' dona et vtrū dicitur s; pōt frui bō nō indebite. s; p̄mō solo deo. Et ratio hui' ē. qz nihil potest aiam sufficiēter finire nisi bonū ad qd est creata. hoc autē est bonū summū quod superi' est aia. et bonū infinitū qd excedit aie vires. Cognitio em̄ aie rōnalis est cognitio nō artata. vñ nata equodāmodo oia cognoscere. vñ nō iplet cognitio eius aliquo cognoscibili nisi qd bz in se oia cognoscibilia. et q' cogni

to oia cognoscunt. S; affectio eius nata ē diligere oē bonū. ergo nullo bono sufficiēter finitur affectus nisi qd est bonus ois boni. et qd ē ad oia i oibus. De quo bono Exo. xxxij. Dōm tibi oē bonū. hoc autē est summū bonū g' etc. S; vñ nihil sufficiēter finit aiaz. nisi bonū infinitū. qz ad boier finiat necesse est ipsam finiri fm̄ existimationē. alioquin non esset. beata. nisi se existimaret beatā. Existimatio autē supgredit oē finitū: qz oī finito pōt mar' cogitari aliqd g' cū affectio possit se extendere eo vbi ē existimatu necessario affectio aie supgredit oē finitū. et sic nullo bono finito sufficiēter finitur fruendum est g' solo deo. qz summū bonū et infinitū. et nō solū deo fruendū propter perfectā finitiōnē s; etiā. propter pfectam delectatiōnē. Ad delectatiōnē em̄ p̄c̄nif delectabile et cōiunctio ei' cū eo qd delectat. De autē qd delectat aiaz. delectat i rōne boni et pulchri. et qm̄ solus deus est bonitas et pulchritudo: ideo in deo solo est pfecta delectatio. Itē qz ibi est cōiunctio solus autē deus ē qui perfectissime coniungitur. Nam coniungitur s; veritatem et intimitatē. Solus em̄ deus ppter sumā simplicitatē et spūalitatē illabitur aie. ita q' fm̄ veritatē cū aia. et i timor anime q' ipsa sibi. Omnes em̄ de quattuor rationes. ad vñā reducuntur scilicet ad banc. quia nata est aia ad percipiēdum bonum infinitum qd deus est. ideo in eo solo debet q̄scere et eo frui. Ad illud vñ quod obijci de appetitu materie Dicendum qd appetitus materie ordinatur ad formā tanq' ad pfectionem substantialem. ex qua et materia fit vñus: et ideo necesse est formā esse eiusdem generis cū materia. nec est oīno supra materiā ideo finita est omnis talis forma. talis autē si sit incorruptibilis. ppter necessariam sui vñionem artat appetitum materie. et artatū finit. Unde nō finitur in sua amplitudine. Appetitus autē anime non sic artatur propter vñionē cū appetibili. imo dilatatur. et ideo oportet q' p̄ficiat aliquo oīno summo. Ad illud quod obijciatur q' non capit. nisi finitū. Dicendum q' infinitum bonū finite capit qm̄ ipsa est finita. sed qm̄ bonū illud est infinitū. iō ab ipō totaliter absorbet. et tam eius capacitas vñd̄qz terminatur. vñd̄ nō tantū gauderet. sed sicut dicit Anselmus. in gaudium dñi introibit. Quod si totū caperet. et non vinceret nec absorberet. ad huc p̄ficiat i surgere appetitus ad ampli' aliquid capiēdum. p̄t̄z q' ad h' q' aia cōpleatur. quia capacitatem habeat finitam. tm̄ necesse est adesse bonū infinitū. Ad illud vñ quod obijci de boie Dicendum q' deus diligit hominē et amor dei est amor fruitionis. tamē boie non fruitur. qz diligendo se diligit hominem. id est fruendo se vritur boie. Quod patz sic. quia dilectio dei ad creaturam non est affectio sed effectus communicatio. Lomunicatio autem fm̄ rationē habitualem attenditur fm̄ bonitatem. qz bonū est quod natum est se coicare. fm̄ rationē vero actualē attenditur siue respicit voluntatē. Quia em̄ vult iō facit. Rō ergo coicandi venit ex voluntate et bonitate sicut ratio cognoscendi ab exemplari et intelligētia. Quia ergo ex cōuersione voluntatis supra suā bonitatem attenditur fm̄ fruendo nos diligit. Ad illud quod obijciatur de virtute q' virt' est bonum honestū. dōm q' bonum honestū dicitur dupliciter Aut quod est pure bonum. aut in quo relucet eius similitudo. Primo modo honesto est fruendum propter accepto frui. quia hoc solum terminat et quietat. Secundo modo non nisi cōmunit' ter accipiatur put dicit delectatiōnē. huiusmodi em̄ ppter al' similitatiōnē ad deū. h̄nt pulchritudinē qua nos delectant et allicunt. tamē in ip̄s non est quiescendum. qz tūc amittunt pulchritudinē. quia virtutes cum ad se referuntur superbe sunt et inflat. Ad illud quod obijciatur de beatitudine dicendum q' beatitudo creata non finit appetitū per se sed p cōiunctiōnē cū in creata. vñ anima ipsa diligit propter deum non propter se.

Distinctio. ij. De trinitate et vnitatē fm̄ q' creatur.

Dicitur vera ac pia fide tenēdū est de cūda pars p̄mi libri in qua materia ida gata. incipit eā mag' p̄s̄q. Diuidit autē bec ps in duas ptes. qm̄ dupl' est p̄s̄de rare res qbus fruendū est. scilz in se et i cōparatiōe ad creaturas. In se ratiōe trinitatis et vnitatis. In cōparatiōe ad creaturas rōe scie: potētē et voluntatis. Primo ergo agit de sancta trinitate et vnitatē. Secundo de scientia et potentia et voluntate. infra dist. xxxv. Lūqz supra discernimus

Distinctio

differuerimus. De ipsa autē sacratissima trinitate tripliciter edingit tractare. Quonia primo cōtingit ipsam credere. Secundo creditam intelligere. Tertio intellectas dicere siue enūciare. Credere autē est p̄ autoritates. intelligere per rationes. dicere

De misterio trinitatis & unitatis.

De itaq; vera ac pia fide tenēduz est. q̄ trinitas sit unus & solus verus deus ut ait aug. i. primo li. d. trinitate. s. p̄ & filius & sp̄s sc̄t̄s et bec trinitas vni⁹ eiusdēq; substantie vel essentie. d̄. credif. & intelligif. q̄ est summum bonum. qd purgatissimis mētibus cernitur. **H**umane acies inualida in taz excellenti luce non figitur. nisi p̄ iusticiam fidei emūdetur. Idē in li. retrac. Non approbo qd in ofone dixi. Deus q̄ nō nisi mūdōs verum scire voluisti. Rūderi enī pōt multos et nō mūdōs mlta scire vera.

Secundo vero credita p̄ rōne intelligitur. infra distinc. iij. Apōstol⁹ nāq; ait. Tertio fm q̄ credita et intellecta. rationabilif & catholice exp̄mif. infra distinc. xij. Post pdicta nobis differendus videt de noim diuersitate. Et patet ordo. Prius enim verius ē eam credere q̄ i telligere. multi enim erē dūt q̄ nō intelligūt. & p̄f similit̄ ē intelligere q̄ ser mōe exp̄mire. P̄ia pars fm q̄ credif cōtinet p̄ sentē distinctionē. & quoni am materia est difficillia primo ponit modū pecc dēdi. Secūdo vero creq̄ tur. bi. proponamus q̄ i medium.

Sua et de ac ma eria cu iode rti ioragi

Terū p̄ma ps bz tres p̄ res. In p̄ma p̄miso p̄be mio de misterio trinitatē & unitatis tangit moduz agēdi. qm̄ debet eē cū mo destia. timore & diligeſtia p̄mittens materias circa quā agere intēdit. In secunda subiungit intētiō nē scribētiū de trinitate. ibi. Dēs autē catholici trinitates. Tertio tāgit or dinē. ibi. Letex vt i p̄mo libro. Quid scribēdi de trinitate debz esse fundatus supra itellectū fidei. & cū modestia & timore p̄ pter piculū. Intētiō scri bētiū de trinitate ē. q̄ p̄ f & fili⁹ & sp̄s sanctus sūt tres p̄sone & vn⁹ de⁹. Quid scribēdi ē primo p̄ au toritates ostendere veritatē. deinde p̄ rōes & con gruas similitudines. Si mūltiter scda pars in q̄ ma ḡ autoritatib⁹ facere scri pture intendit ostendere trinitatē et unitatē. habz duas partes fm q̄ sacra scriptura bz duas p̄es. s. nouū & vetus testamētū. Ideo p̄mo ostēdit h̄ p̄ au toritates vt. res. deide p̄ autoritates noui. ibi. Nūc vō post testionia &c Et qm̄ vetus testm̄ duas bz p̄es. s. legē & p̄betas i q̄bus fides exp̄licaf. iō ostēdit p̄mo p̄ testionia le ḡ. Secūdo p̄ testionia p̄ betarum. bi. Ille etiā maximus prop̄ctarum.

P̄ima iterum pars i qua p̄bat per testionia legis duas bz p̄ tes. P̄imo enim p̄bat essentie unitatē. Secundo unitatem si mul et trinitatē. ibi. Personarum q̄ pluralitatē. Similiter illa pars de testionijs prop̄ctarum bz duas partes. In prima p̄

sint substantie & inseparabili eq̄ litate vnus sint de⁹ (Aug. i. li. retractationū vbi dixi de pa tre & filio. qui gignit et quem gignit vnus est. Dicendū su it vnum sunt. sicut ipsa veri tas aperte loquitur dicens. Ego & pater vnus sumus) vt sit vnitas in essentia et plura litas in personis. Ideoq; nō sunt tres dii. sed vn⁹ deus. li cec pater filium genuerit & iō fili⁹ non sit qui p̄ est. filiusq; a patre sit genitus. & iō pater nō sit q̄ filius est. & sp̄s san ctus nec p̄ sit nec fili⁹ sed t̄m̄ p̄ris et filij sp̄s. vtriq; coe q̄ lis. et ad trinitatis pertinens unitatem. Teneam⁹ ergo pa trē & filiū & sp̄m̄ sanctum vnus esse naturaliter deum: vt ait Aug. in lib. de fide ad petrū. Neq; t̄m̄ ip̄m patrem esse q̄ fi lius est. nec filium ip̄z esse qui p̄ est. nec sp̄m̄ sc̄t̄m̄ ipsuz esse q̄ pater est aut filius. Vna est enīz patris & filij. s. f. essentia. quā greci homouision vocant in qua nō est aliud p̄ aliud si lius aliū sp̄s sc̄t̄s quū sit personaliter alius pater ali⁹ filius. alius sp̄s sanctus.

Quis ordo sit seruā dus cū de trinitate agit. **L**etex vt i primo libro de trini. Augu. docet primū fm autoritates sanctarū scriptu raz. vtrum fides ita se habeat demōstrādū est. decide aduers⁹ garrulosos ratiocinatores cla riores maḡ q̄ capaciosos rō nibus catholicis et similitudi nibus congruis ad defensio nem & assertionem fidei vten dum est. vt eoz inq̄sitionibus satisfaciētes. mansuetos ple ni⁹ instruamus. & illi si neque rint inuenire quod queritur de suis mētibus potius q̄ de ipsa veritate. vel de nostra di fertione conquerantur.

bat essentie unitatem et personarū pluralitatē in cōmuni. Secundo vero sp̄aliter ostēdit filij gene rationem et spiritus sc̄t̄i p̄cessionē. ibi. Dauid q̄q; eternā filij ḡnationē. Si militer illa pars in qua p̄ bat p̄ autozi. no. testa. ba bet duas p̄es. P̄imo ei probat per autozi. siue p̄ testionia Jesu christi. **J**ob. r. Secūdo per autoritates as postolorū. ibi. Jobānes quoq; i epistola ca. Auto ritates & eaz explanatio nes & numer⁹ & diuersita tes satis patēt in littera. **P**urgatissimis men tibus cernif. Videt hoc male dicere. qz nulla mēt dū est i via purgatissima est. sed tantū in patria. **R**esponsio. dicendū q̄ mens ad hoc q̄ deū cōtē pletur perfecte: indiget purgari quo ad intelles ctū & affectū. ideo dicit p̄ iusticiā fidei. id est per fī dē que facit iustū in ope re & p̄ se purgat itellectū sed iusticiā affectū. Vtri⁹ usq; aut purgationis tri plex est gradus. **N**ā itellect⁹ purgat⁹ ē cū abstrahitur a sensibilit̄ b⁹ specie⁹. purgatioz cū mūdā a fantasticiis ima ginib⁹. purgatissimus cū a p̄bificis rationib⁹. Bra dus purgatiōis affectus sunt isti. purgatus est af fec⁹ cū mūdatur a culpa purgatioz cū a sequela. purgatissim⁹ cū ab occasi one bōcaut possibile ē fl eri in via iō dicit maḡ re q̄ in hoc statu idoneus est contemplari. **O**entis enī humane acies inualida i tā excellē ti luce nō figitur &c. **L**ōs tra. videt ei q̄ mūdā n̄ figatur. ibi. qz q̄ t̄m̄ cūq; mūdā adhuc excedit lux illa ip̄proportionabilif a ciē mēt̄. q̄ si p̄pter sui ex cellētiā nō pōt videri a nō h̄ntē fidē. nec etiā ab h̄ntē. **R**esponsio. Differt dicere p̄siderari. & figi. & p̄bēdi. **L**ōsiderari pōt lux diuina a mēte nō mun da. vt a philosophis s̄ fis gi nō pōt i illa nisi mēs a vicijis pura cōp̄bēdi nō pōt. nisi in patria. **R**atio autem quare non potest figi duplex. Vna quia est

De p̄mo: 347. 7. r. 2. 48

Supra intellectus. et id in
tellectus in ea non signifi-
catur nisi habeat gluten affe-
ctus: sed statim recedit.
Alia ratio quod oculus san-
ctus illi luci proportionabilis
est sicut quare. et sic non habet
quaritates. sed si oculus
sit infirmus sicut lippus: sic
cut est in non habere fidem
utroque modo est proportio
nabilis et id non figuratur.
Deus enim et dominus non
me est nature et nomen po-
testatis. Obicitur hoc
verbis Ambrosii. quod dicit
Damascenus. hoc nomen
deus imponit ab operatione.
vnde dicitur ab eodem quod est ar-
dere. vel a thein quod est fo-
uere. vel a theaste quod est
videre. Rudeo dicitur
quod de hoc nomine et similitu-
dine est loqui dupli. Aut
quantum ad id cui imponit.
et sic est nomen nature. quod
ei imponit quod est summa
natura. Aut quantum ad id
a quo imponit. et sic est no-
men operationis. quod im-
ponitur ab opere.

Deus. j. Ego sum qui sum. quod
de hac circumlocutione.
vtrum hoc nomen ego sum qui
sum. sit nomen essentie vel
p[er]sonae. Et quod p[er]sonae. quod
p[er] nomen demonstratiuum
certa significat p[er]sonam.
Et iterum loquor est actus p[er]so-
nae. Si forte dicas quod ego
quod significat originem. stat
p[er] p[er]sona patris. Si quod si
gnificat actum egredientem
stat p[er] p[er]sona filii. Qui re-
latiuum necesse vtrumque stat
p[er] p[er]sona spiritus sancti. Hoc ni-
hil est. quod p[er] eodem stat res-
latiuum ante. Rudeo. dicitur
dicitur quod illud nomen qui est
ego sum qui sum. est nomen
essentie proprie. hic enim est
quodammodo circumlocutio. signifi-
cans entitatem in omni
p[er]fectione et absolute.
et hoc est nomen proprie dicitur
uine substantie.

Probatur quod obicitur quod p[er] nomen
significat certam p[er]so-
nam dicitur quod p[er]sona ibi
dicitur certum suppositum verbi
et hoc est suba et natura.
Faciamus hominem ad
imaginem et similitudinem nos-
tram. Quod vtrumque imago
stat ibi p[er] essentia. aut p[er]
p[er]sona. Si p[er] essentia. er-
go idem est dicere imagi-
nem nostram. quod essentiam nos-
tram. Si p[er]sona non dicitur
ci in se sed mea. Si p[er] ima-
ginem creatam. nihil ad pro-
prietatem. quod p[er] hoc non probatur
vinitas nature. Rudeo
dicitur quod secundum quod doctos

tur. Ac primum ipsa legis erro-
ria occurrat. vbi moyses ait.
Audi israel dominus deus tuus de-
us vnus est. Et ego sum dominus deus
tuus qui eduxi te de terra egypti
non erunt tibi alij dii preter me.
Ecce hoc significauit vnitatem di-
uine nature. De enim et dominus vt
ait Ambrosius in li. j. de tri. nomen
est nature. nomen est patris. Et
alibi deus loquens ad moysen
dicit. Ego sum qui sum. et si quis
nomen meum vade et dic eis.
Qui est misit me ad vos. Dicitur
enim. Ego sum non nos sumus
et qui est. non qui sumus aptissime
declarauit vnum solus deus esse.
In catlico etiam Exo. legitur. Do-
minus omnipotens nomen eius non
ait domini vnitatem volens si-
gnificare.

*Testimonia veteris tes-
tamenti* de diuine essentie vnitatem et p[er]
sonarum pluralitate.

Personarum pluralitate
et nature vnitatem simul ostendit
deus in Gen. dicens. Faciamus
hominem ad imaginem et similitu-
dinem nostram. Dicitur enim. Facia-
mus et nostram pluralitatem p[er]so-
narum ostendit. dicitur deo imaginem
vnitatem essentie. Et enim dicit
Aug. in li. de fide ad Petrum.
Si in illa natura patris et filii et
spiritus sancti esset vnica p[er]sona. non
diceretur faciamus hominem ad ima-
ginem et similitudinem nostram. Cum
enim dicitur ad imaginem. ostendit
vnam naturam esse ad cuius ima-
ginem homo fieret. Cum vero dicitur no-
stram. ostendit eundem deum non vn-
am sed plures esse p[er]sonas.

Hylarius in li. iij. de tri. dicit
his verbis significari quod
in trinitate nec diuersitas est
nec singularitas vel solitudo.
sed similitudo. et pluralitas si-
ue distinctio. Aut enim sic. Qui
dixit. Faciamus homines ad
imaginem et similitudinem nostram
inuicem esse sui similes. in eo
quod dicitur imaginem et similitu-
dinem nostram ostendit. Imago
enim sola non est et similitudo
non sibi est. nec diuersitatem
sed duobus admisceri alterius ad
alterum similitudo permittit.
Et idem in iij. li. Absolutus
voluit intelligi significationem
hanc non ad se esse referendam
tamen dicendo. Faciamus homines

ad imaginem et similitudinem. Profes-
sio enim consortij sustulit intelli-
gentiam singularitatis. quod con-
sortij aliquid nec potest esse sibi ipsi so-
litario. neque rursum solitudo
solitarij recipit faciamus neque
quisque alieno a se loquitur nisi
vterque ergo sumus. faciamus et
nostram vt solitarius eundem non
patitur. ita neque diuersus a se
alienus significat. Solitario
conuenit faciamus et meam. Non soli-
tario vero conuenit dicere. facia-
mus et nostram vterque sermo vt
non solitarij tamen. ita neque disse-
rentem esse vel diuersum esse si-
gnificat. Nobis quod nec solitarij
nec diuersus est confortatus.
Ita ergo de ad eodem sibi cum deo
imaginem eademque similitudinem
hominem reperit operari. vt nec signi-
ficatio efficietis admittat intel-
ligentiam solitudinis nec opera-
tio constituta ad eadem imaginem
vel similitudinem patiat diuersita-
tem diuinitatis. In his
bis hylarij pluralitatem p[er]sona-
rum voluit intelligi nomine con-
sortij vel pluralitatem. non ponit ali-
quod se remoueri. Pluralitas
enim vel consortij potest esse cum deo.
solitudo vel singularitas negat
eum dicimus plures esse p[er]sonas. si
gnificamus quod non est vna sola. Non
hylarij volens ista subtiliter sa-
ne intelligi ait. Professio con-
sortij sustulit intelligentiam sin-
gularitatis. Non dicit. posuit
aliquid. Ita etiam cum dicimus tres
p[er]sonas. singularitatem et solitu-
dinem tollimus. Et quod pater non est
solus nec filius est solus nec spiritus
sanctus est solus significamus quod
nec pater tamen est filius. nec pater
tamen et spiritus sanctus nec filius tamen
nec spiritus sanctus. De hoc autem in sequen-
ti plenius agebimus. vbi et sermo quid
siles dicantur tres p[er]sonae. et vterque
aliquid modo sit ibi diuersitas vel
differentia ostenditur.

Aliter vero ad propositum redea-
mus et ad ostendendum p[er]sonarum plu-
ralitatem. atque entitatis diuine vnitatem
alio modo scilicet autoritates idu-
beamus. Moyses dicit. In princi-
pio creauit deus celum et terram p[er]
deum significans patrem p[er] princi-
pium filium. Et p[er] eo quod apud nos
deus dicitur. hebraica veritas
habet hebreum. quod est plurale

res sancti hic accipiunt
imago et similitudo dicitur es-
sentia. et relationem. Im-
portat enim imaginem vnitatem
cum distinctione. et similitu-
do similis. propter intrinse-
cam relationem. Et idem in
hoc nomine imago et similitudo
quod est ad aliquid sue
significationis notat vnitatem
essentie quod ad aliquid
quid notat pluralitatem p[er]
sonarum. Et idem aliter expo-
nit Aug. aliter exponit
Hylarius. Aug. confide-
rat partes significati sui
essentie vnitatem. sed Hylarius
totum. vnde dicit quod
nomine imaginis et similitudi-
nis simul intelligitur vnitatem
et pluralitatem. h. Aug.
in hoc quod est faciamus et
nostram considerat solum
significatum. et ideo plura-
litatem. Hylarius vero confi-
derat et significatum et co-
significatum. Non in vtro-
que dicit intelligi pluralita-
tem et vnitatem.

Neque diuersitatem
duobus admisceri alteri
ad alterum similitudo p[er]mit-
tit. Contra ista vba Hylarij
obicitur. Similitudo est re-
rum differentia. eadem
quoditas. ergo similitudo com-
patitur secum differentiam.
Rudeo dicitur quod est similitudo
deus habet accidens et similitudo
est substantia. Et hec est du-
plex sicut totum et sicut parte.
Similitudo sicut accidens vel
sicut parte substantie admit-
tit diuersitatem. sed non simi-
tudo sicut totum et quoniam
in diuina essentia est sum-
ma simplicitas id non potest
esse similitudo sicut accidens.
nec sicut parte. et idem similitudo
do non compatitur diuersita-
tatem nature.

Significauit nomen
confortij vel pluralitatis non po-
nit aliquid se remoueri. Et
tra. quod ex his vobis magistri
vbi quod omnis nueralis dicitur
sicut ipse nihil ponit. h. tamen
prius. sed hoc vbi falsus.
Cum enim in diuinitate sit vera
pluralitas p[er]sonarum. non ta-
tum p[er]tinet sed etiam po-
situe videtur dicitur. Rudeo
hec fuit positio magistri ad id
que dicitur non tenetur. quod
non habet veritatem sicut infra
melius patebit. Tamen magister
excusat. quod dicitur quod non po-
nunt aliquid nota nueralia
quod importat nuerum quod non
est proprie in diuinitate. Nue-
rus enim dicitur et vnitatem
aggregatorem et distinctorem
et distinctio vnitatem sit tri-
pliciter

Distinctio

II

placiter primi diuisione
formaz dispone qd si
ue ordie. Qm igit i diuis
non e aggregatio nec tal
distictio nec nuer ppe
b In principio creauit
de' celu' r terra. Querit
qre magis b nome' deus
stat siue suppoat p psona
patris q p psona filij: et
quod trinitas itelligat ex
hoc. Ad hoc dicendu octo
modis inuis nobis psona
ru pluralitas i scriptura
Primo mo significatioe.
Dat. vi. In noie p'ris et
filij r. s. f. Secdo p' signifi
catioe. Be. i. In principio
creauit. vbi b' em' nos de'
bedrei beloy m qd e noia
tiu' p'lis bui' noiatiui sin
gularis bel. Tertio mo
suppone. vt cu' d' de' ge
nuit de'i. puerb. viij. An
o'cs colles ego pturiebar
i. gnauit me d'ns. Quar
to mo appropiatioe. vt
Bene. i. ibi. In principio
creauit de' r. De' em' ibi
p'ri appropaf. r pncipiuz
filiu. Quito mo iteratioe
vt Esa. vj. Scis scis
scis d'ns deus sabaotb.
Secro mo ordie y'boz.
ps. Bndicat nos de' de'
ni. r bndicat r. Septio
mo pnotatioe i actu mis
sionis. vt cu' d' Bal. iij.
O'isit de' r. Octauo mo
appitioe sicut appuerat
abrae tresviri. Be. xvij
i Ille et maxim' p'pba
rum. L'etra. qz sup illud
Dat. xvij. Apparuerit il
li moyses r helyas dicit
glos. helyas fuit maxim'
p'pba. no ergo d's. Rn.
S. i. vj. Sp'us p'betie i maiori
abundatia dat' p'pberaz
d'ni facit excellentiozem.
p'ot q' dupl' dari i maio
ri abundatia. Aut qz ad
plura. Aut qz ad altioza.
Helye dat' e ad plura qz
ad futuroz p'fitione' r mi
raculoz opatione. S; d's
ad altioza. qz sicut p'z et
ei' p'pberia p'fravidit cla
ri' qz p'pberia itellectuali.
l' C' d'ns possedit. me in
initio r. Obijcit. qz pos
fessio e rei inferioris ordo
rel posterioris coceptio.
fily sonatin ser' fragilita
tem r p'us filij q' oia non
p'ueniut diuis. Rn. Sa
p'icta describit p' para
tione ad effect'. r p' co'pa
ratione ad principiu. Et
qm' p'co'paratione ad effe
ctus bz i se t'beant' ifini
tum i m'rostate. r bz or
dine i discretioe. Jo des

bui' singularis qd e bel. Qd
gnō est dictū bel qd e de' sed
beloy m qd interpretari pōt dij
siue iudices ad pluralitatē p
sonaz refert. Ad quā etiāz il
lud attinere v' qd diabol' per
serpētē dixit. Erit sicut dij p
q in hebraico b' beloy m. acti
diceret. Erit sic diuie p'one
Testionia p'pbericave.
test. de trinitate p'sonaz r cōn
tie vnitae in g'nalī. f
Ille et maximus p'pberaz
regū dauid q' suā ceteris p'ze
fert intelligētiā dicens. super
senes intellexi. vnitatē diuine
nature o'ndens ait. d'ns nomē
est illi nō dicit d'ni. Alibi etiā
eiusdē vnitatē r eternitatē fl.
o'ndens. ait ex p'ona dei. Is
rael si me audieris nō erit i te
de' recēs. neqz adorabis deū
alienum. Aliud hoz vt dicit
Amb. in. j. li. de tri. significat
eternitatē. aliud vnitatē sub
stantie indifferētis vt neqz po
steriorē patre neqz alteri' di
uinitatis filiu' vel sp'is sanctū
esse credamus. Nam si patre
posterior est filij' vel spiritus
sanctus. recens est et si vnus
nō est diuinitatis alienus est.
Sed nec posterior est. quia re
cens nō est. nec alien'. quia ex
patre natus est filius. ex pa
tre p'cedit sp'is sanctus. Alibi
quoqz distinctionē personaz
insinuans ait. Verbo d'ni celi
li firmati sunt. r sp'is oris eius
ois virtus eoz. Alibi etiā ait
Bndicat nos de' de' noster
bndicat nos de' r metuāt euz
oēs fines terre. Trina em' cō
fessio dei trinitatē exprimit p
sonaz. vnitatē vō essentie ape
rit cum singulariter subiūgit.
Esaías q' dicit se audisse sera
phin clamātia. Sāctus sanct'
scis d'ns de'. Per hoc qd di
cit ter scis trinitatē signifi
cat p hoc qd subdit d'ns deus
vnitatem essentie.
Testionia p'pberica ve.
test. de filij generatioe r sp'is
scti p'cessione specialr. g
David q' eternā filij g'na
tione apte insinuat ex p'ona fi
lij dicens. d'ns dixit ad me filij
me' es tu: ego hodie genui te.
De hac g'natione ineffabili.
Esaías ait. G'nationē em' q's

enarrabit. In lib. q' puerbioz eternitas filij cum pa
tre monstratur vbi sapientia ita loquitur. Dominus
l: possedit. me in initio viarum suaz anteq' quicq' face
ret a principio ab eterno ordinata sum r ex antiquis
anteq' terra fieret. necdū erant abyssi. r ego iam cōce
pta erā. necdū fontes aquaz eruperāt. necdū montes
gravi mole p'fiterāt. An o'escolles ego pturiebar ad
huc terrā nō fecerat r flumia r cardines orbis terre.
Qn' p'parabat celos aderā. qn' appēdebat fūdamēta
terre. cu' eo erā cūcta p'ponēs r delectabar p' singlos
dies ludēs corā eo. Ecce aptū de etna genitura testio
niū q' ipa sapia p'hibet se ante mūdū oceptā eē et par
turiri. i. genitā r apud patrē eternāl' eritere. Ipsa et
alibi ait. Ego ex ore altissimi. pdij primogenita ante
oem creaturā. Dicteas q' p'pbera eternā vbi g'na
tione r tpalē ex maria simul insinuauit dicens. Et tu
berbleē ephrata paruul' es in milib' iuda. ex te egre
dies q' sit d'niator in isrl. r egressus ei' ab initio a dieb'
eternitatis. De sp'is sctō etiā exp'isa documēta i ve.
te. habem'. In g'ej. n. legif. Sp'is d'ni ferebat' super
aquas. Et d'ns dicit. Quo ibo a sp'is tuo. in lib. Sa
pi. d'. Sp'is sctus discipline effugiet fictū benign' em'
est sp'is sapie. Esa. q' ait. Sp'is d'ni super me.
Testionia no. testa. p autoritates iesurpi. de
vmitate diuine essentie r psonaz pluralitate. b
Nūc vō post testionia ve. testa. de fide sctē trinita
tis r vnitatis ad noui testamenti autoritates acceda
mus vt in medio d'ni aialiu. i. testamētoz cognoscat
veritas. r forcipe de altari sumat' calcul' q' tangantur
oza fidelitū. D'ns itaqz x'ps vnitates diuine essentie ac
personaz trinitatē. apte insinuat dicens aplis. Ite ba
ptizate oēs gentes in noie patris r filij r sp'is scti. In
noie itaqz ait. vt amb. ait in. j. li. de trini. nō in noibus
vt vnitates essentie ostendatur. p noia tria q' supposuit
tres eē psonas declarauit. Ipse etiā ait. Ego r pater
vnū sumus. vnū dixit. vt ait Amb. in eodez. ne fiat dif
cretio potestatis nature. vt addidit sumus vt patres
filiumqz cognoscas. i. vt pfectus p' filiū pfectum ge
nuisse credat. r q' pater r filius vnū sint. nō confusio
ne persone sed vnitae nature.
Testionia no. testa. p autoritates aploz de vni
tate diuine essentie r personaz pluralitate. i
Jobes q' in epla canonica ait. Tres sunt q' testim
p'hibēt in celo. pater. vbn. r sp'is sctus. r hi tres vnū
sunt. Ipe etiā in initio euangelij sui ait. In principio
erat verbū. r verbū erat apd deū r de' erat verbū vbi
apte o'ndit filiū semp et eternāl' fuisse apud patrē vt
alium apud aliū. Apl's q' apte trinitatē distinguit di
cens. O'isit deus sp'is filij sui in corda n'ra. Et alibi.
Si sp'is eius qui suscitauit iesum habitat in nobis
r. Ite alibi trinitatē atqz vnitatē euidentissime com
mēdat dicens. Qm' ex ipso r p ipsum r in ipso sunt oia
ip' gliā. Ex ipso ait. vt Aug. in li. de tri. ait ppter pa
trem. per ipsum dicit ppter filiū in ipso ppter sp'is san
ctum. Per hoc vō q' nō ait. ex ipsis p ipsos r in ip
sis. nec ait ipsis gliā. sed ip' insinuauit hanc trinitatē
vnū deū esse. sed qz singule pene syllabe noui testamē
ti. hanc ineffabilis vnitatis atqz trinitatis veritatem
conco'diter insinuant. inductioni testimonioz super
hac re supersedeamus. r rōnibus cōgruisqz silitudini
bus ita esse put infirmitas n'ra valet. ostendamus.
b ij

Esa. liij
puerb.
vij.
Ecc. xij
iij
michee.
v
Sp'alia
testimo
nia d'p't
ritusans
cto.
B'ci. j.
Sap. j.
Esa. lx.
Math.
xxvij.
Job. r.
Jo. v.
Job. j.
Gal. iij.
Ro. xj.
Li. j. c.

scribitur p verbu possidēdi r ordinādi. Describit et p cōpara
tionē ad iuu principiu a quo emanat emanatione intrinseca:
in eo q est de substantia emanantis. Ideo describitur p ver
bum conceptionis r parturitionis.

De declarationē eoz que de sacra trinitate rymita
te dicit magr. quattuor pnt queri circa partē istā
Primo qrit vtrū i deo sit ponere cēntie siue natu
re vnitatē. Secdo vtrū i deo sit ponere psonaz plu
ralitatē. Tertio vtrū i diuis psonis sit ponere trinitatē
Quarto r vltio. vtrū i diuis psonis sit ponere trinitatē

Questio. i. In deo sit ponere cēntie siue nature
vnitatē vī rōne oñsua. triplīcī bita sup
positione quā opz poni. Tū pp est simplicitatē. Tū pp cōem
animi cōceptionē q est q de est. quo maius excogitari nō p̄t.
Tū rōne stat q nō nō est nisi i summo r pmo. Suppositio pri
ma ē. q de est simplicissim. Ex hac arguit q cū nullo alio di
uerso possit cōicere. q si cōicatur r differt. q nō sunt idē. q ē ibi
cōpositio. Si nihil pōt cōicere. q nec deitate nec entitatē. cr
go si sunt duo dī cū vnus sit ens. et alter nō ē ens. si vn⁹ ē de⁹
alter nō est de⁹. q si duo sunt dī. non sunt duo dī. ¶ Itē scda
suppositio ē. q de⁹ ē oipotētissimū. Ex hac arguit q poterit
facere q ois alia potētia a sua nihil possit. q si sunt duo diuer
si i natura. p̄t facere vn⁹ de altero. q alter nihil possit. r ecō
uerso. S; cū p̄t potētia auferri nō ē de⁹. q si duo sunt dī. nul
lus ē de⁹. Itē tertia suppositio ē q de⁹ est simplr summū. Ex
hac arguit q oia sunt infra ips. q oia alia ad ips r ab ipso. Si
q sunt duo dī. vn⁹ est infra alterū. r ecōuerso. vn⁹ est ab alio s;
naturā diuersaz. r ecōuerso. vn⁹ est ad alter r ecōuerso. s; qd
est infra aliud in natura. r ab alio r ad aliud. nō est de⁹ ergo rē.
¶ Itē h̄ p̄t pbari p deductionē ad impossibile. Si sunt duo dī
aut vn⁹ est vbi alī. aut nō est. Si vn⁹ vbi alter. q vn⁹ i altero
cū sint eodē mō cēndi. q vn⁹ est alteri material. q alī nō ē de⁹.
Si vn⁹ ē nō vbi alter. q vterq; limitat. q neut i finit. ¶ Itē
si ples sunt dī boni. aut vn⁹ itelligit alter r nō. Si nō ergo
vterq; ē ignoz. Si itelligit. aut q p pntiā aut p spēm aut p
scips. Si p pntiā q vn⁹ i altero. q de illabif deo r pficit deū.
Si p spēm q pposit. Si p scipm. q vn⁹ exēplar alteri. q r p̄n
cipiū. ¶ Itē si duo sunt dī diuersi. qnū vterq; ē summū bonū
aut vn⁹ diligit alterū. vt diligēdus ē aut nō. Si sic. cū vterq;
sit summū bonū. vterq; est diligēdus amore fructifōs. q vter
q; fruit altero. s; q fruit alio bono a se. illo indiget. q vn⁹ indi
get alio. q vterq; est indigēs. q neuter de⁹. ¶ S; q p̄t pōt
de⁹ facere q intellect⁹ n̄ possit cogitare. S; intellect⁹ hūan⁹
r vtpote gētū itelligit ples deos oipotētes. q de⁹ p̄t hoc fa
cere. S; qquid pōt esse in diuina natura. est ibi. qz eterna q
rē. ¶ Itē plura bona sunt melioza pauciozib; s; ples dī sunt
plura bona. ergo meli⁹ aliqd erūt duo q vnus. S; fm Ansel.
De qd melius est circa deū est ponendū. ergo ē ponere ples
deos. ¶ Itē quoz est diuersa opatio. diuersa ē virt⁹. r diuer
sa est natura. sed opatio triū psonaz est diuersa: qz apparitio
in colūba fuit solū spūscī. r solus filī⁹ assumpsit humanā na
turā. ergo sunt diuersi in sba. q sūt ples dī. ¶ Itē magna po
tentia est. q p̄t magnū. r maior q maius. r maria q maximū: s;
de⁹ sup oia est summe potēs. q p̄t pducere summū bonū. S;
hoc est de⁹. q cū in eternis sit idē esse r posse. q rē. Rñ. dicen
dum q impossibile est ples deos esse. r si recte accipiat signifi
catū huius no is de⁹. nō solū est impossibile. s; ē nō intelligibi
le. De⁹ cū dicit simplr summū r in re r i opinōe cogitat. Qz
in re. id oia ab ipso r in ipso r ad ipm. r in ipso oino est status
id impossibile est intelligere. saluo hoc intellectu. q aliqd sibi
parificet aliud ab ipso. ¶ Itē nihil mai⁹ deo cogitari p̄t nec
ē cāle. qz summū in opinōe. id impossibile r nō intelligibile ē
ponere plures deos. ¶ Ad illud qd obijct de gētibus. dis
cendū q nō fuit intellect⁹ fictio. p̄trea nō intelligebāt deū
fm nobilitatē diuinā. id nō v3. Et ad illud plus p̄t de⁹ facere
rē. Dicendū q duplex est intellectus. s. rōnalis r fantasticus
De pmo verū est. s; de scdo nō: qz multa possum⁹ cogitare fm
fantasiā q de⁹ nō pōt facere: qz nō puenit illi in q incōuentēs
minimū est r impossibile. ¶ Ad illud qd obijct. q plura bona
sunt melioza pauciozib;. Dicendū q istud bz veritatē in bono
creato r finito. qd rōne sue finitatis recipit bonitatis augmē
tū p additionē alteri boni. nō aut bz veritatē i bono infinito.
qz qz cūq; addas bonū infinitū infinito. sp̄ ego intelligo d

bontate triū in vno q̄tū in plurib;. ¶ Ad aliud qd obijct de
diuersitate opationū. Dicendū q p̄t r filius r. s. f. in omī iopa
tione pueniūt: sed in relatione differūt. Cū in incarnatione ē
opatio pductionis illi⁹ nature. r est vnio. In pmo pueniunt
tres psonē. In scdo nō. Sūt in colūba est colūbe formatio et
cī signatio. In primo pueniūt. In scdo nō. Exēplū Aug. de
trini. est q ad formatiōē but⁹ nois memoria. pcurrit memo
ria. intelligētia r volūtas. hoc tū nomen memoria siq̄t alterā
potentiaz. sili nō est in pposito. ¶ Ad illud qd obijct q ma
gna potētia rē. Dicendū q pducere aliqd est triplī. Vel dese
ipso vel de aliquo creato. vel de nihilo. De scipo p̄t de⁹ pduce
re summū simplr. sed ille nō erit ali⁹ in natura pp nature sim
plicitatē. De alio vel de nihilo nō p̄t pducere summū simplr
sed i gñe. nō pp defectū potētie agētis s; pp defectū creature
quā necesse ē esse limitatā. r ita nō p̄t pducere aliū deum.

Questio. ij. Vtrū sit ponere i deo psonaz plurali
tatem. Et q sic. ostendit supponendo
de deo q̄tuo. Primū est q in ipso sit summa bitudo. Sedm
est summa pfectio. Tertiu est summa simplicitas. Quartū est
summa pmitas. Ex pma suppositione arguit sic. Vbi ē sum
bitudo: s; vbiq; est summa bitudo. ē summa bonitas. sum
ma charitas. r summa iocūditas. S; si ē summa bonitas: cū
bonitatis summe sit se cōicere. r hoc est maxime in pducēdo
ex se equalē. r dādo se suū q rē. Si summa charitas cū chari
tas nō sit amor p̄natus. s; ad alterū. ergo retinēt pluralitatē
Itē si summa iocūditas. cū null⁹ boni sine socio sit iocunda
possessio: q ad summā iocūditatē requirit societates r ita plura
litas. ¶ Ex scda suppone arguit sic. Vbi est summa pfectio s;
pfectionis est pducere talē q̄tis ipse est in natura. q necesse ē
ibi esse multiplicatōē. sed hoc nō p̄t esse fm aliā essentia. q
opz q sit fm aliā psonā siue suppositum. Ex tertia suppone ar
git sic. Vbi est summa simplicitas. s; simplicitatis est q aliq̄ natu
ra sit in plib;. vt patz in vlt. s; ex defectu simplicitatis ē qz n̄
meret in illis. q si i deo ē simplicitas in nihilo defectiō. erit in
plibus nō nuerata essentia. q rē. ¶ Ex quarta suppone arg
git sic. Vbi est summa pmitas. sed quāto aliqd est p̄t tanto secū
dius est r alioz pncipiū. q sicut eēntia pma est pncipiū alta
rum essentiaz. sic psona p̄is cū sit pma. qz a nullo ē principio
r bz fecūditatē respectu psonaz s; fecūditas i deo respectu dei
nō pōt eē nisi actū p̄icta. q necesse est plures esse psonas.
¶ Sed v̄t q ex cōsid supponibus posset argui. Scdm. r ita
deserunt rōnes r cōclusiones tā posite. Si cū ibi est summa
bitudo: cū beatū p essentia sibi soli sufficit ad bitudines. q
nō est necesse ponere aliā psonā ad bitudine siue iocūditatē
¶ Itē scdam suppositionē sic obijct. Si est ibi pfectio sum
ma. q̄ plena r pfecta est essentia in vna psona vt in plibus.
Si aut vltra pfectionē additio est supflua. pluralitas nō est in
diuis. ¶ Itē scda rōne sic. Si est ibi summa simplicitas.
cū pluralitas opponat simplicitati. r opposita nō p̄t esse cir
ca idē. q si deus est vn⁹. r in eo est simplicitas. nō q pluralitas
est per oia sit simplr. Item scda rōne suppositionē sic. Si ibi
est summa pmitas. q cū status sit in primo pncipio. r stat⁹ est
in vnitatē. q pmitas nō ponit pluralitatē sed vnitatē q v̄t q
vna sit triū psona. ¶ Rñ. dicendū q in diuis est ponere psona
rum pluralitatē. sicut fides dicit r rōnes p̄dicte oñdunt h̄ q
sine p̄dictione p̄sideret. Nā rōne simplicitatis essentia est cōi
cabilitas r potens esse in plurib;. Rōne p̄mitatis psona ē ex
se nata aliā pducere. r voco b̄c p̄mitatē inmiscibilitatē rōne
cui⁹ vt dicit antiq̄ opinio. est fontalis plenitudo i p̄e ad oem
emanationē. r hoc infra patebit. Rōne pfectionis ad hoc est
apta r p̄opta. Rōne bitudinis r charitatis eadē essentia di
uina est volūtaria. Quib; p̄ditionibus positis necesse est po
nere psonaz pluralitatē. ¶ Ad illud qd obijct in scdm. q
beatū p essentia sibi soli sufficit. q nō indiget rē. Dicendū q
verū est q nō indiget. nec ponend⁹ est ali⁹ pp indigentia tāq̄
beatificas. sed in bitudine cōicans. ¶ Vlt ad illud qd obij
ctur q deitas eq̄ plena r pfecta: est in vno vt in plibus. Dicē
dum q si sit eq̄ plena. nō tū ita plene declaraf. r p̄trea eo
ipso q plene est in p̄e. redūdat in alias psonas redūdantia p
fectiōis. ¶ Ad illud qd obijct q pluralitas repugnat simpli
citatē. Dicendū q est qdā pluralitas p additionē r bec repu
gnat qdā p originē. r bec nō addit. nec cōponit nec r̄pugnat
simplicitati: s; poti⁹ solitudinē. r sic est in diuinis. vt infra pa
tebit.

tebit. Ad illud qd obijcit. q in primo est status. Dicendum q sicut in essentijs vna est essentia pma. a q sunt alie r ad qua sic in psonis est vna psona a qua sunt alie r ad qua. r in illa e status originis. q: illa a nullo. r bec est psona pris. An aug. Illi psona approp:iat vnitatem. dicens in patre vnitatis r.

Questio. iij. Utrum diuis psonis sit ponere in finitatem. et qd sic. ostendit hoc mo: qz creatura cu sit finita. qe quid est in ipa est actu finitu. g ab op positis qz diuisa essentia e infinita. qe qd est in ipsa e infinite. g cu in deo sit numer' psonaz. erit infinite. r ita erit infinite p sone. Itē cu duplex sit infinitas virtualis r numeralis. Infinitas virtualis est in deo. g pari rone infinitas numeralis: g in deo sunt infinite psonae. Itē infinita virt' cu emanat fm sua tota infinitate. non tm pducit infinitu intēsiue sed et extē siue. S; virt' pris in pductione psonaz emanat fm oimoda; fut pcrem: g no tm pducit psonas infinitas in virtute imo in finitas in numero. Itē hoc ipm ostēdit sic. Multiplicatio psonaz aut e virtutis. aut no. Si no. g no dz in diuis psonis. Si e virtutis p se. g maior multiplicatio erit maioris virtutis. r si me virtutis infinita multiplicatio. g r. Contra hoc ostēdit quadruplici pditione. q sumitur ab hoc q scmp deo est attris buendu qd nobilit' est. q necesse est ponere finitate; psonaz. pma est distinctio. scda ordo. tertia pnerio. quarta summa cōpletio. Et pditōe pma ostēdit sic. Si e ibi distinctio no g pfusio. s; vbi est infinitas. ibi e pfusio. g r. Itē ex scda sic. vbi e ordo. ibi est terminatio. qz vbi deficit terminatio. deficit mediatio r p pns ordo. s; vbi est terminatio no e infinitas. g si in diuis est ordo. no est infinitas. Itē ex tertia sic. vbi est cōnerio. necesse e q omis psonae pcedant ab vna. nā si vna ab alia. r ita pnr. tūc est infinita d istātia inter primā r vltimā. r hoc est incoherens g oēs ab vna. Aut g eisdē modis. aut diuersis. Si eisdē. g nulla distinctio. Si diuersis. r diuersi modi emanādi sunt finiti. g r. Itē ex qtra sic. Si e ibi summa ppletio. g nata est diuisas psonas cōplere. cu ppletio psonaz sit in btitudine. nata est illas cōplere. S; si essent psonae infusite. impossibile esset aliqū beatificari a deo. cognitio em cu inlibet psonae est de substātia btitudinis. cu tota bonitas q e substātie pmiū. sit in qlibet psonaz. ergo aut aīa oēs cogno sceret aut no esset bta. sed impossibile eēt oēs cognoscere. cu; virtus er' sit finita. g r. Rñ. dicendū q in diuis personis qm ad numerū no est ponere infinitatē. s; finitātē. Ratio aut buius est. qz infinitas numeralis repugnat pfectioni r oz diti: qz est per recessum ab vnitatē. siue a sua origine. Similr infinitas motis. r iō neutra est in deo. Infinitas aut virtutis est per accessum ad vnitatē. r ideo ista cu sit pfectionis pos nenda est in deo. Ad illud qd obijcit. q quicquid est i deo est infinite. Dicendū q verū est infinite: sed no qualibet infis nitate. sed illa qua de' est infinitus. r bec est infinitas in mē sitatis. r talis mo est trinitas infinita. no infinitate numerali que no congruit deo. Et per hoc patet rñso ad scdm. s; quare infinitas numeralis no est ponenda in deo sicut virtualis. Ad illud qd obijctur. q infinita virt' infinitate emanans pducit infinita. Dicendū q diuine virtuti no puenit pductio nisi pfecti. r ideo no conuenit ei ductio alicui' infinitatis nisi illius que stat cū summa pfectione. bec aut non est infis nitas numeralis. r ideo no est in deo. Ad vltimū quod obij citur. q potentie est se multiplicare. Dicendū q no omni mō multiplicare se est potentie sed pfecte multiplicare se poterit est r puenit deo: no scqur ergo magis se multiplicare est ma ior pfectio. nisi intelligatur pfecte sed infinite se multiplicare fm numerū est imperfecte ideo non conuenit deo.

Questio. iij. et vlti. Utrum in diuinis pso nis sit ponere trinitatem. Et q no immo magis dualitatē ostendit sic. p totuz qd pot dar filio. sed qui dar totū quod pot no pot ample' dar re. ergo nec alia psonā pducere. cu illud sit dare. Itē p generat filiu tanq verbū per oia equale. r per oia dices r ex p: incens ipm: sed multiplicatio psonaz est ad declarationē virtutis ergo v' q supsuat aliu pducere. Itē ostendit q ibi debeat esse quaternitas p rōnem emanatōis. Qz em fili' emanat p gnationē. no per pcessionē. iō quis no generet: tm spirando pducit. eadē rōne v' q spūscētis quōis non pducatur spirādo possit gnare siue generet. cu no generet. Itē cu in di

uinis sit duplex mod' pducēdi. s; vni' p modū nature. ali' per modū volūtatis. r ibi debeat esse cōpleta rō pductionis. v' etiā q ibi debeat esse modus pducēdi tertius p modū artis. si sic erit ibi ponere quartā personā fm hūc modū pducēdi. Sed q sit ibi trinitas tm ostendit ex supponib' superi' factis. qz necesse est in illa trinitate esse beatitudinē. pfectio nem. simplicitatē. primitatē. Et pma suppositione ostenditur sic. Si est ibi summa btitudo. g summa pcor: dia. ergo est sum ma germanitas. summa charitas. S; si essent plures q tres. no eēt ibi summa germanitas. Si pauciores no eēt ibi sum ma charitas: g sunt tres tm. Probatio minoris. Si e ibi quarta psona. aut pcedit ab vna. aut a duab' aut a tribus. Si ab vna vel duabus tm. tūc no pfecte r equaly puenit cū omnibus. Si aut a trib'. tūc due psonae intermedie magis pueniūt ad inui cem q cū extremis. qz pducunt r pducunt. r ita no est ibi pfe ctus nec'. Itē si eēt pauciores q tres. no eēt ibi pfecta cha ritas. qz pfectus amor. r est liberalis: r est cōis. Qz liberalis iō tendit ad alterū. Qz cōis iō vult aliū diligi ab altero. r di ligere. alterū sicut se. r a se. ergo e ibi dilectio r pdilectio. hāt no pot esse min' q in trib'. Et scda suppositione sic. Si est ibi summa pfectio. g psona pducens pfecte pducit. r qm ad mo dum pducēdi. r qm ad cū qui pducit. S; no reperit nisi du plex modus pducēdi nobilit'. Omne em agens. aut agit p mo dum nature aut p modū volūtatis. sicut vult pbus. ergo bis duobus modis. r tm bis pducit. s; psona producta quolibet istoz modoz est pfectissima. ergo si vltra pfectionē est omne qd supfluit. r qd est citra deficit. necesse est esse tm duas pso nas emanātes. r no plures nec pauciores. r vnam a qua ema nant. g tm tres. Itē ex tertia sic. Si est ibi summa simplici tas. p totū dar cui libet. g pcedētes siue emanātes no distā guitur penes ea q accipiūt. sed penes modū accipiēdi r ema nandi. sed duo tm sunt modi emanādi. g no pnt esse nisi due p sone emanātes. r tertia pducens ergo r. Itē ex qtra sic. Si rōne pmitatis est ibi summa secūditas. nulla psona pot p ducere aliquo gne pducēdi quo pducitur: qz respectu illi' no est prior. ergo cū due persone emanēt s; duos modos ema nandi. impossibile est q bis modis pducāt. r no sunt ali' mo di. ergo no pnt pducere aliā psonā. ergo sunt tm tres. Rñ. dicendū q sicut fides catholica dicit. ponere est tm tres pso nas. no plures nec pauciores. r ad hoc sumit rō necessitatis r pgruitatis. Rō necessitatis qre no pnt esse pauciores q tres est summa btitudo r summa pfectio. Nā summa btitudo exis git dilectionē r pdilectionē. summa pfectio duplicem emana tionē. s; nature r liberalitatis. r ad hoc ad min' erigunt tres psonae. Itē rō necessitatis quare no pnt esse plures. e sum ma simplicitas. q non patit psonas distingui: nisi fm modos emanādi. Est iterū pncipalis secūditas. q no pmitit perso nam pducere aliquo gne emanationis. nisi fm rōnem intellē gendi sit prior illi. Cū prima psona que est innascibilis r ispi rabilis generat r spirat. Scda vō psona. qz inspirabil' s; genē ra. no generat: s; spirat. Tertia psona qz spirat r pcedit a ges neratē. nec generat nec spirat. r iō impossibile e esse ples perso nas q tres. Rō pgruitatis sumit ex sufficiētia pbinatiōnū. r ex pfectiōe nūeri trinarij. Ex sufficiētia pbinatiōnū qz cū a; mo: sit i oib' psonis. vt dicit Ricard. r no sit nisi triplex amor v; gratuit'. debet'. r ex vtroq; pmit' tm erūt tres psonae. Una q tm dat in q est amor gratuit'. Alia q tm accipit. in q est amor debet'. Et media q dar r accipit. in q est amor pmit' ex vtro; q. Itē alio mō pnt pbinari. fm rōne originis. r bmoi cōbina tionis sufficiētia in trib' cōsistit. Nā ptingit itelligere psonā q est pncipiū psonae. r no e pncipiātū. r rursuz psonā q e pnci piātū r no pncipiū psonae. r tūc mō psonā q e pncipiātū e pnci piū. Quart' aut mod' q nec sit pncipiū nec pncipiātū e oino ipossibilis nec itelligibilis. Rō pgruitatis ex pte nūeri e. qz nūer' iste. s; trinari' b; in se pma pfectionē qm prim' nūcrus est q pstat ex oibus ptribus suis. s; vnitatē r dualitatē q simul iuncte faciūt tria. Senarius aut d: prim' pfectoz. qz pstat ex oibus ptribus suis aliquotis. s; trib' duobus. r vno. Item summa pfectio est in eo. qz vnitatis que est pncipiū r cōpletio ois numeri. reflecta supra se reduplicatōe pfecta qdrata. qua lis in solido quadrato triplicat fm rōnem remanēs vna s; vnitatem. vt si dicat semel vni. sel. r istud est valde sile trinitati in create. in qua in vnitatē sube est trinitas rōnis. No tm e oino

simile. qz ibi est unitate substantie est trinitas rōnum et rerū. s. psonaz. hic trīnō rōnum. Sicut si consideret numerus iste in quantitate continua. hz in se primā pfectionē summā. Primā qz oīs quātitas hz pncipiū. mediū et vltimū. Summā qz pfectio quātitaris p̄tinue sup̄ma p̄sistit in trina dimēsiōe. s. iōgitudine. latitudie et altitudine. et h̄ est qd̄ dicit p̄b̄s i p̄ncipio de celo et mūdo

De em̄ pfectū in trib⁹ dicitur. hoc nūcro addibui mus nosmetipos magnificare deīnū creatorē oīs em̄inētē pp̄rietatib⁹ corū q̄ sunt creata. Sicut si cōsideretur iste numer⁹ i creatura hz i se primā pfectionem et summā. Primā. qz trinitatē vestigiū p̄tingit reperire in quilibet creatura p̄tūcūqz parua. q̄tūcūqz minima. Perfectā. qz fm̄ trinitatē magis reformatā deiformē attendit summa et nobilitatissima p̄fectio creature. s. b̄titudō.

Dist. iij. Rom. j.

23

24

25

Ad illud qd̄ obijciat qd̄ p̄ dat filio totū qd̄ p̄t dicendū qd̄ verū est. h̄ nō dat oī mō quo p̄t. Et iō in illatione est acc̄s non p̄t ampl⁹ dare. q̄ nec aīam p̄sonā p̄ducere. qz h̄ nō est dare ampl⁹ h̄ alio modo. Sicut sequēs obiectio p̄ hoc p̄t. qz filius non oī mō declarat. qz et si fm̄ rōnez nature. nō tū fm̄ liberalitatē volūtatis nisi in q̄tū ex ipso s̄bo p̄cedit sp̄s. Ad illud qd̄ obijciat qd̄ sp̄s sc̄s d̄z generare. Dicendū qd̄ nō est filie qz p̄sona filij p̄cedit spirationē. iō hz rōnē p̄mitat. p̄sona autē sp̄s sc̄s sequit generationē. et iō nō generat. qz nō ē inascibilis. Ad illud qd̄ obijciat de tertio mō emanādi. s. de arte. Dicendū qd̄ ars nō hz feciditatem ad emanādū siue ad p̄ducēdum. nisi p̄ volūtātē et iō modus ille nō d̄z distingui a mō p̄cedēdi p̄ modū liberalitatis siue volūtatis. Vel aliter et meli⁹. Modus p̄ducēdi p̄ artem p̄uenit cū mō p̄ducēdi p̄ naturā in hoc qd̄ v̄trobiz p̄ducitur filie. Differt autē. qz in p̄ductione naturali p̄ducit filio in suba et natura. alius in p̄sona. In p̄ductione autē artis p̄ducit filie fm̄ rationē forme exemplaris. dissimile s̄o in substantia et natura. talis autē modus p̄ducēdi est impossibilis diuine essentie. que non compatit diuersitatem essentiarum.

Distinctio. iij. De trinitate et unitate fm̄ qd̄ creata per rationem intelligitur.

Postolus nāqz ait. qd̄ inuisibilia dei. Superi⁹ egit magis de sc̄tā trinitate in q̄tū credidit. In hac sc̄da parte agit de ipsa in q̄tū intelligit. Et hec pars diuidit in tres partes. In quaz prima ad intelligēdū trinitatem. adducit congruas similitudines et rōnes. In sc̄da soluit emergētes dubitationes. infra. iij. dist. in p̄ncipi. Hic oritur qd̄ satis necessaria. In tertia illis dubitatōib⁹ solutis. de terminat trinitatis et unitatis pp̄rietates et p̄ditiones. j. dist. viij. Nūc de veritate siue de pp̄rietate. H̄c prima pars hz duas. In prima adducit similitudines longinquas. In sc̄da s̄

Probat p̄ similitudinē longinquā qd̄ deus est cognoscibilis per creaturam autoritate apostoli.

Apostolus namqz ait qd̄ inuisibilia dei a creatura mundi per ea q̄ facta sunt intellecta aspiciunt. sempiterna q̄ virtus eius et diuinitas. Per creaturā mūdi intelligitur h̄o p̄pter excellentiā qua excellit inter alias creaturas vel p̄ p̄uenientiā quā hz cum oī creatura. H̄o ergo inuisibilia dei intellectu mētis cōspicere potuit. vel etiā aspexit. p̄ ea que facta sunt. i. per creaturas visibiles vel inuisibiles. Aduob⁹ em̄ iuuabat. s. a natura q̄ rōnalis erat et ab opibus a deo factis vt manifesta retur hominī veritas. Ideoqz ap̄ls dicit. Quia deus reuelauit illis. sc̄z dum fecit opera in quibus artificis aliquatenus relucet indicium.

Ad h̄c ponit varios modos cognoscēdi creatorē per creaturam.

Prima sicut ait Ambro. vt de⁹ qui natura inuisibilis est. etiā a visibilibus posset sciri. opus fecit qd̄ opificem visibilitate sui manifestauit. vt per certū incertū posset sciri. et ille deus omnīū esse crederetur qd̄ hoc fecit quod ab homine im

multitudines pp̄nq̄s siue exp̄ssas q̄ attendunt in imagine ibi. Nūc s̄o iā ad eā pueniam⁹ disputatiōe. H̄c p̄ma ps hz duas. In p̄ma ostendit unitatē. In sc̄da trinitatē. ibi. Nūc restat ostēdere. sc̄. p̄ma ps hz quattuor p̄tulas. In p̄ma p̄bat autoritatem ap̄li. Ro. j. qd̄ de⁹ ē cognoscibilis p̄ creaturā. In sc̄da s̄o ad

possibile est fieri. Potuerūt ergo cognoscere siue cognouerūt vltra oēm creaturā esse illū qui ea fecit que nulla creaturarum facere vel destruere valet. Accedat quecūqz vis creatura et faciat tale celum et terram et dicas quia deus est. Sed quia nulla creatura talia facere valet. constat super omnem creaturam esse illum qui ea fecit. ac per hoc illum esse deum humana mens cognoscere potuit.

Secūda ratio qua de⁹ potuit cognoscere mod⁹ quo nouerunt.

Alio etiā mō dei veritatē ductu rōnis cognoscere potuerunt vel etiā cognouerūt. Ut em̄ Aug. ait in li. de ciuit. dei. Viderunt summi p̄bi nullum corpus esse deū. et ideo cuncta corpora transcendēnt querentes deū. Viderūt etiam quicquid mutabile est. nō esse summi bonū. deū omnīūqz p̄ncipiū. et ideo oēm aīam mutabilem sp̄s transcendēnt. Deinde viderūt omne quod mutabile est. nō posse esse nisi ab illo qui incommutabiliter et simpliciter est. Intellexerunt ergo eum et omnia ista fecisse. et a nullo fieri potuisse.

Tertia ratio vel modus.

Cōsiderauerūt etiā quicquid duplici. s. qd̄ mūdus ille sit fact⁹. et qd̄ creatura ip̄m nō possit facere. quoz vtrūqz est valde dubiū.

Secūda rō. b. Qui fecit corporalia et sp̄s mutabiles. ē sup̄ oīa corporalia et mutabilia. Deus est hm̄ō. qd̄ deus est sp̄iale immutabile. Hic s̄l̄r v̄t sup̄poni dubiū. qd̄ deus fecerit spiritus et iterum nō sequitur ex hoc qd̄ qd̄ fecit mutabilia qd̄ ergo sit immutabilis. immo potuit videtur sequi oppositū. sc̄z qd̄ sit mutabilis.

Tertia ratio. Qui fecit bona et meliora est optim⁹. sc̄z de⁹ fecit corporalia que sunt bona et sp̄salia que sunt meliora. ergo de⁹ est optim⁹. Hec ratio similis v̄t nullā b̄fe apparentiā. Qz tunc similis quilibet artifex qd̄ facit bona et meliora est optim⁹ qd̄ est falsum.

Quarta rō. d. Qui facit pulchra et pulchriora ē ip̄a plebri tudo siue sp̄s et h̄ ē speciosissimū. S̄z de⁹ fecit pulchra siue speciosa qz corporalia et speciosiora qz sp̄salia q̄ qd̄ fecit hec speciosissim⁹ est. Sicut v̄t ista nō valere p̄ p̄dictā instantiā. H̄c tres q̄rif de d̄ria istaz rōnū. et quō distinguan̄t. Si dicas sicut dicitur aliq̄ qd̄ sunt q̄tuor penes q̄tuor ḡna cāz. h̄ nihil ē. qz q̄ cāe materialis nō cadit i deo. Si dicas qd̄ penes modos cognoscēdi. Contra. Non sunt nisi tres. s. in rōne cāe oblationis et excellētie. Ad obiectiones s̄ quattuor ratiōes iam dictas.

ducit varios modos cognoscēdi rōnes ibi. Nā sic ait Ambro. In tertia dicit illos modos i autoritate ap̄li implicari. ibi. Ecce tot modis. In q̄ta tāgit qd̄ p̄dictas rōnes possit p̄bari. s. essentie unitas nō trinitas. ibi. Hec autē oīa ad unitates. Sicut sc̄da ps in qua ostendit trinitatē p̄ similitudinē longinquā. q̄ attendit inuestigatio. hz q̄tuo: particulas. In p̄ma ostendit magis rōnē vestigiū i creatura. In sc̄da ostendit qd̄ m̄deat vestigio i creatore qm̄ trinitas appropriatoz. s. origis pulchritudinis et delectatiōis. vt redant singla singlis. sc̄. ibi In illa. n. trinitate summa. In tertia docet p̄tēplari i deo trinitatē p̄ considerationē vestigiū i creatura. ibi. Per considerationē itaqz creaturaz. vbi ostendit trinitates appropriatoz in deo. et q̄tū ad actū p̄ditionis. et q̄tū ad actū reformationis. In q̄ta at p̄tula ostendit qd̄ considerationē trinitatis p̄uestigiū nō ē sufficientis h̄ lōginq̄. ibi. Ecce ostendit quātr i creaturā. Oīdo rōnū formatarū ex ista et carūde ipuq̄tōes q̄tū ad rōnē p̄badi v̄m inferēdi q̄ vidēt oēs nō valere v̄t dubiū supponē.

Prima rō. a. Qui p̄t qd̄ nulla alia creatura p̄t est sup̄ oīm creaturā. S̄z qui fecit mūdū istuz fecit qd̄ nulla alia creatura p̄t. qd̄ nō est creatura h̄ sup̄ oēs creaturā. In ista rōne v̄t supponē dubiū

Augu. iōdē in eodē.

Augu.

Augu.

Augu.

Augu.

Augu.

Respondēdo.

Itē. dicendū q̄ oēs iste rōnes vt pbent r inferāt supponunt aliqd̄ certū. Prima est ratio supponit q̄ pductio rei de nullo nō pōt esse nisi a potētia infinita. hoc supposito. cum certū sit nullā creaturā hēre potētiā infinitā. sequit̄ q̄ actus pductio nis rerū de nullo sit et

q̄ est sup oēm creaturā. et ita ex hoc actu tanq̄ ex p̄prio cognoscit̄ de oīp̄s immēsus. In alijs tribus rōnibus supponit̄ status sicut i tota pbia supponit̄ status i causis r iō oē mutabile reducitur ad imutabile. Q̄ in mutabili nō ē stat̄ in gñe efficientis nisi in mouēte nō moto. Oē em̄ qd̄ mouet. ab alio mouetur. Sicut bonū r meli⁹ reducunt ad optimum qz nō est status in genere si nis nisi in optimo. Sicut pulchriū r pulchri⁹ ad pulcherrimū qz nō est status in gñe speciei r forme nisi in eo qd̄ est ipa species p̄ essentia. Ad illud qd̄ q̄ritur de distinctiōe rōnū ex dictis iā p̄t̄ r̄sio. Nō em̄ p̄t̄ distingui penes genus causāz t̄m̄. nec penes modos cognoscēdi t̄m̄. s̄ penes vtrāqz. Prima aut̄ rō sumitur fm̄ rationem cause. Alie sumunt penes rōnē cause r excellētie qz p̄siderant ordinē. r distingunt fm̄ ordinē in tripli ci genere cāe. efficiētis si ue mouētis. finientis. r exemplaris.

Quertis quod ex p̄p̄tate creaturaz. intelligitur p̄ditioz etern⁹. Contra. neqz effect⁹ est p̄p̄tuo. ergo neqz efficiēs ē etern⁹. Itē querit̄ de hoc qd̄ dicit̄. ex magnitudine creaturaz oīp̄s. nihil. n. valet. fecit magna. q̄ est oipotens. vel pōt facere oia. R̄s. ad hoc dicit̄ ali qui. q̄ t̄m̄ est quedā p̄suasio p̄ signū nō necessāria argumētatio. Dicūt em̄ q̄ oipotētia r eternitas cū sint infinite. nō p̄t̄ sufficēter p̄bari per creaturas q̄ sūt finite. Aliter t̄m̄ pōt dici q̄ q̄uis nō sequatur in quolibet efficiēte. t̄m̄ necessārio sequit̄ i efficiēte siue p̄p̄tante p̄rio. Impossibile em̄ est q̄ creatura habeat ita magnū esse r ita dispositū r boctorū ab aliquo q̄ non possit in totū. r qua rōne in boctorū r in quolibet Sicut si ē p̄mū p̄p̄tuo ē oīno in actu. r nihil in po

tentia. r si hoc cū possit facere durare aliud in infinitū ip̄s est actu infinitū duratiōe. q̄ eternū. b̄ Dec em̄ oia q̄ arte diuina facta sunt. vnitatē quādam in se ostēdunt r spēm r ordinē

quid est in substantijs. vel corpus esse vel spiritus. meliusqz aliquid spiritū esse q̄ corp⁹. sed longe meliorem qui spiritum fecit r corpus.

Quartus modus vlt̄ ratio est talis. Intellexit̄ etiā corpozis specie esse sensibile r spūs speciem intelligibile r intelligibile specie sensibili p̄tulerunt Sensibilia dicimus que visu tactuz corp̄is sentiri queūt. Intelligibilia que conspectu mētis p̄t̄ intelligi. Cū ergo in eoz cōspectu r corp⁹ r animus magis minusqz speciosa essent si aut̄ oīni specie carere possent oīno nulla essent. videntur esse aliqd̄ quo illa speciosa facta sunt. vbi est prima et incōmutabilis species ideoqz incōparabilis. r illud esse rerum principiū rectissime crediderūt quod factū nō esset. r ex quo cuncta facta essent.

Dicit illos p̄dictos modos cognoscēdi deum in autoritate apli implicari. c̄ Ecce tot modis potuit cognosci veritas dei. Cuz ergo deus vna sit r simplex essentia q̄ ex nulla diuersitate partiu r vel accidentium consistit pluraliter t̄m̄ dicit̄ apl̄us inuisibilia dei. quia pluribus modis cognoscit̄ veritas dei per ea que facta sunt. Ex p̄p̄tuate nāqz creaturaz intelligitur cōditioz eternus. ex magnitudine creaturaz oipotens. ex ordine r dispositione sapiēs. ex gubernatione bonus.

Stēdit per p̄dictos modos p̄bari essentivnitatē non trinitatem. Dec aut̄ oia ad vnitatē dei tatis p̄tinent monstrādā. Stēdit p̄ similitudinē longinquā trinitatē per rationem vestigiū in creatura. c̄ Hic restat ostēdere vtrū p̄ ea que facta sunt aliqd̄ trinitatem. Videt̄ primo dicere falsum q̄ p̄dita sunt siue facta habeant ista tria. s. vnitatē. specie r ordinē. qz aliqua p̄dita sunt q̄ bec nō b̄nt. sicut diabolus r reprobi. Itē v̄ male enūerare. qz Aug. enumerat ista tria. s. modū ordinē r spēm. r h̄ alia. vnitatē veritatē r bonitatē.

Querit̄ ergo de diuersis modis enumerādi. v̄t veniant. R̄s. Ad hoc dicit̄ aliq̄. q̄ hoc intelligit̄ de creaturis p̄fectis. vel si d̄ oibus. tūc illa tria nō d̄cunt p̄ditiones in re creatura. s̄ in exēplari increato pōt t̄m̄ dici q̄ in p̄m̄is intentionib⁹ r gñalibus ē reflexio r iō status. nec est vltra p̄cedendū. Ad illud qd̄ querit̄ de enumeratione illoz triū q̄ nō v̄t cōueniēs. Dicendū q̄ res creata h̄ tripl̄r cōsiderari. Aut in se aut in p̄paratione ad alias creaturas aut in cōparatiōe ad cām primā. Et h̄ bos oēs modos cōtingit̄ reperire trinitatē dupl̄t. Si em̄ cōsiderat̄ q̄tum in se vel q̄tū ad se. hoc est. aut q̄tū ad subam p̄ncipioz. r sic ē illa trinitas. materia for̄ma p̄positio. q̄ ponunt̄ in libro de regul̄ fidei. Aut q̄tū ad habitudines. Sic est illa. Sap. xj. Oia i numero pondere r mensura disposuisti. In nūcro em̄ intelligit̄ p̄ncipioz distinctio. In pōdere p̄p̄tate ip̄soz inclinatio. In mensura eoz ad inuicē p̄positio. Itē si p̄sideret̄ vna creatura in cōparatiōe ad alias creaturas. hoc pōt eē Aut in q̄tū agit actiōe natural̄ sic sumit̄ illa trinitas dionysij. suba. v̄t r. r opatio. aut in q̄tū agit actiōe spūali. r sic illa aug. de. lxxvij. q. qd̄ p̄stat qd̄ cōgruit. qd̄ discernit̄. r vltimū referit̄ ad asam. Si aut̄ p̄siderant̄ in p̄paratione ad deū h̄ pōt esse dupl̄r. Aut in q̄tū referunt̄ t̄m̄. r sic ē illa modus sp̄s r ordo. Aut in q̄tū referunt̄ r assimilant̄ r sic ē illa. vnitas veritas. bonitas. Qm̄ q̄ vestigiū attenditur in cōparatiōe ad deū p̄p̄tate. iō in his vltis cōditionib⁹ p̄p̄tate accipit̄ vestigiū. Et qz magna est inter istas cōparatiōes cōueniētia. iō m̄gt̄ miscet̄ beca d̄m̄icē. p̄ multam cōueniētia r r̄dentia. Qv̄nitas r̄idet̄ mō q̄ respicit̄ deū vt cām efficiētem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

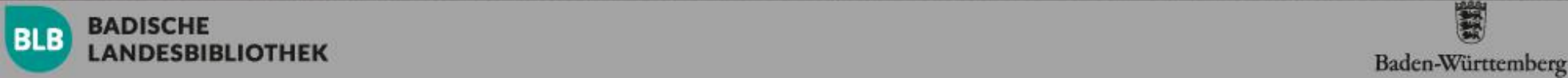
tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

tem. Veritas speciei. que respicit̄ ipsum vt exēplar. Bonitas ordinē que respicit̄ deū vt finē. c̄ Perfectissima pulchritudo intelligitur filius. s̄z veritas patris. Contra hoc dicit̄

Schib. le. Intelligibile.

Aug. in soliloquijs. Veritas est id qd est sed ens nulli pstone appropriatur. q nec veritas. Item vt male appropriare ordi nem spūscō. q: in pcedenti caplo. dicit q ex ordine intelli gitur sapiēs s; sapiētia appropriat filio. q: rdo. Rñ. Dicendū q veritas duplr pōt cōsi derari. sicut color. Nam vno mō color pōderat s; id i q ē. r sic diffinit in li.

4 de sensu r sensato. Color est extremitas pspiciū in corpe terminato. Alio mō in pparatōe ad visus quē mouet r sic diffinit in lib. 5 de aia. Color est motiuus visus s; actū lucidi. Sic veritas pōt cōsiderari in pparatione ad illud in q est. r si uerū ē quod dicit Aug. Veritas est id qd est Alio mō per cōparationē ad intellectū quē mouet. r sic uitas sicut dicit pbs in. ij. met. est finis intelli gētie speculatiue. Scdm primū modū dicit Ansel. Veritas pōt est essentia pōt. Quātus ad scōz mo dum dicit hylari. q veritas est declaratiū esse Et qm fil' est qui pcedit vt verbū. cui appropriat rō declaradi. iō ei appro priat rō exēplaris et per pōt rō ueritatis. qm ad scdm modū ueritatis. ipe aut accipit primo modo.

Ad illud qd obijcit de ordine. Dicendū q est or do rerū in uniuerso. r hic appropriat sapiētie. Et ē ordo rerū in finē. r hic ap propriat bonitati. r sic p; q nō est contrarietas.

Intelligen tiam eoz; q in hac parte prima pntis dīstinctiōis tangunt quattuor qruē. Primū. vtz de' sit cognoscibilis a creatura. Scōz vtrū sit co gnoscibilis p creaturā. Tertiu vtrū mod' cognoscēdi p crea turam conueniat homini qm ad oēm statū. s. statum inno cētie. statū nature lapse. r statū nature glōrificare. Quartum quid sit de deo cognoscibile per creaturam.

Questio. I. Atrū de' sit cognoscibilis a creatura? de di. no. Deū neq; dicere neq; intelligere possibile est. Itē ostendit rōne p quadruplicē suppositionē. quā necesse ē esse i cognitione. s. pportionē vnionē siue receptionē. iudiciū infoz mationē. Intellectus em nō itelligit nisi qd est sibi pportio nabile. r qd sibi aliquo mō vnif. r de q iudicat. r a quo actus intelligētie informaf. Ex pma suppone arguit sic. Necesse est esse pportionē cognoscentis ad cognoscibile. sed dei ad itelle ctum nō est pportio. qz de' est infinitus. s; intellectus finit'. q r. p; terea si est aliqua pportio. v; q nō sit sufficiens. quia plus distat verū increatū ab intellectu humano q quodlibet creatū intelligibile a sensibili. S; sensus q est pceptiuus sen sibilis. nunq; eleuat ad cognitionē intelligibilis creati. q nec intellect' vnq; eleuabit ad cognitionē intelligibilis increati.

creaturaz. vnus substātie tri nitatem intelligimus. scz vnū deū patrē a quo sumus r filiū per quē sumus. r spūscōm in quo sumus. s. pncipiū ad qd recurrim'. r formā quā sequi mur. r gratiā qua reconcilia mur. vnū. s. quo aurore condi ti sumus. r similitudinē eius per quā ad vnitatem reforma mur r pacē qua vnitati adbe remus. s. deū qui dixit fiat. et verbū per quod factū est omē qd substātiāl' r natural' est. r donū benignitatis ei'. qua placuit quod ab eo per verbū factum est r reconciliatum au tozi vt non interiret.

Quidit q consideratio tri nitatis puestigiū nō est sus ficiens s; longinqua.

Ecce ostensum est qualr in creaturis aliquatenus imago trinitatis indicat. non em per creaturaz ptemplationē suffi cēs noticiā trinitatis pōt ba beri. vel potuit sine doctrine vel interioris inspiratiōis re uelatione. Unde illi antiqui pbi quāsi per vmbz r de lon ginq; viderunt veritatē de ficientes in contuitu trinita tis. vt magi pharaonis in ter tio signo. Adiuuamur tamen in fide inuisibilis per ea que facta sunt.

est impossibile. cū sit infinit'. Itē ex tertia suppositione sic Ad cognitionē necesse est in cognoscēte esse iudiciū de cogni to. s; oē iudicāo bz posse sup iudicatū. finitū aut non bz posse sup infinitū. q; p; de illo nō iudicat. s; ad cognitionē requireba tur iudiciū. q; intellect' finitus nō cognoscit deū infinitū. sup quē nō bz posse. Itē ex qrtā sic. Necesse ē intellectu cognoscē tem informari. a cognito: s; oē qd alterū infozmat. Aut infoz mat p essentiā. aut p similitudinē. s; de' nō infozmat p essentiā: q; nulli vnif vt forma nec p similitudinē abstractam. q; similitudo abstracta est spūscōz eo a quo abstrahit. deo aut nō ē spū scōz. nec pōt esse. q; r. Cōtra. aia rōnalis est ad imaginem dei. S; sicut dicit Aug. in li. de tri. r est in ista pntis di. in pre scōa. Deus eo est imago dei. q; capax dei ē. eiusq; particeps esse pōt. Lapere aut nō est fm subam vel essentiā q; sic est in oi bus creaturis. q; p cognitionē r amorē. q; de' pōt cognosci in creatura. Itē rōne ostēdit sic. Ois cognitio spūscōz sit rō ne lucis increate. vt dicit Aug. in soliloquijs s; lux ē mētie co gnoscibilis ipsi aie. q; r. Itē cū sit cognitio aliquoz p pres sentiā. aliquoz p similitudinē. illa cognoscunt veri' q; cognoscū tur p pntiā. vt dicit Aug. sed de' est ipsi aie vnif' per pntiā. q; de' veri' cognoscit q; alia q; cognoscunt p similitudinē. Itē sicut se bz summa bonitas ad dilectionē. sic summa vitas ad cogni tionē. S; summa bonitas est summe amabilis ab affectu ei' go summa vitas ē summe cognoscibilis ab intellectu. Itē vnū quodq; efficac' pōt in id ad qd natural' ordinat: sed intel le ctus nō natural' ordinat ad cognitionē summe lucis. ergo il la maxime cognoscibilis est. Rñ. Dicendū q de' in se tanq; summa lux. est summe cognoscibilis. r tāq; lux summe intel lectum nostrū cōplens r qm est de se. esset summe cognoscibil'. etiā nobis nisi esset aliq; defect' a parte virtutis cognoscentis. q; quidē nō tollitur pfecte nisi p deformationē glie. Lon cedēde q; sunt rōnes. q; deus sit cognoscibilis a creatura. r ē clarissime cognoscibilis qm est de se. nisi aliud eēt impediēs vel deficiens ex pre intellectu. sicut post patebit. Ad obie ctā in diti dicendū. q; est cognitio p cōprehensionē r apphen sionē. Cognitio p apphensionē pōt i manifestacione verita tis rei cognite. Cognitio vō cōprehensionis in inclusiōe tota litatis. Ad primā cognitionē requirit pportio puenientie. et talis est in aia respectu dei q; quodā modo est aia oia per assi milationē ad oia. q; nata est cognoscere oia. Et maxime est capax dei p assimilationē. q; est imago r similitudo dei. Quā tum ad cognitionē cōprehensionis requirit pportio equalita tis r equiparatiō. r talis nō est in aia respectu dei. q; aia est fi nita. sed deus est infinitus. r ideo hanc non bz. r de hac intels ligit Dionysius. r de illa certat obiectio de alia vero non. Ad illud quod obijcit de distantia intelligibilis r sensibi lis. Dicendū q duplex est distantia fm ratiōe entis. r fm ra tionem cognoscibilis. Primo modo est maior distantia. scōz modo non quia vtrūq; est intelligibile. scz deus r anima. Nō sic est de intellectu r sensu. quia sensus est potentia determi nata. sed intellectus non. Ad illud quod infinitum non capif a finito. Dicunt aliqui. q; capere infinitum est dupliciter. scz quātum ad essentiam. r sic capitur. r quātum ad virtuositatē r sic non capitur. sicut pūctus a linea totus attingitur fm sub stantiam. sed non totaliter fm virtutem. Sed ista solutio nō videtur soluere. quia in deo idē est essentia quod virt' vtra q; est infinita. Ideo dicendum. q; duplex est infinitū. Anum quod se habet per oppositionē ad simplex. r tale nō capitur a finito. quale est infinitū molis. Aliud est qd bz infinitatem cū simplicitate. vt deus. r tale infinitum quia simplex est. vbiq; totū est. quia vero infinitum in nullo sic est. quin extra illud sit. r sic intelligendū est in cognitione dei. Et ideo nō sequit. q; si cognoscitur totus. q; cōprehendatur. q; intellectus eius totalitatē non includit. sicut nec creatura immēitates. Ad illud quod obijctur. iudicans bz posse r. Dicendū q iudica re de aliquo est duplr. Primo mō discernēdo. vtrū sit vel non sit. r hoc modo cōuenit iudicium omni intellectui cognoscēti. respectu ois obiecti. Alio modo approbando vel reprobadō. vtrū ita debeat esse. r sic nō iudicat de veritate. sed fm ipsam de alijs. sicut dicit Augusti. de vera rel. q; iudex non iudicat de lege. sed fm ipsam iudicat de alijs. Et de hoc mō verus est quod dicit Augustin' q; nullus de illa veritate iudicat. null' tū sine illa iudicat. r de hoc modo vtz est qd opponit. q; iudis cans potest

Gen. i

cas pot sup iudicatu. De scdo vo no est veru q posse sup. pde
12 tñ dirigi vt in obiectu adminiculo illius. Ad illud qd viti
mo obijct de informatione. Dicendū q deus est pñs ipsi aie r
oi intellectui p veritate. r iō nō est necesse ab ipso abstrabi s
militudinē p quā cognoscat. nihilominus tñ dū cognoscat ab
intellectu. intellectus informat quada; noticia que est velut
filitudo qdā nō abstracta sed imp̄sa inferior deo qz in natura
inferiori. Est supior tñ aia. qz facit ipsam meliorē. Et hoc dī
cit Aug. ir. de tri. c. xj. Quēdamodū cū p sensus corporū disci
timus corpora sit cor aliqua similitudo in aīo nfo. ita cū deū
nouimus sit aliqua similitudo dei. illa noticia tñ inferior est.
qz in inferiorē natura est.

Questio. ij. Utrū deus sit cognoscibilis p creatu
ras. Et q nō vñ. Quia via ad errozes
nō est via ad cognitionē. sed cognitio p creaturā est via erro
ris. ergo r. Probatio minoris Sap. xij. Creature dei fa
cte sunt in deceptionē aie boim r in odiū r in musculā pedi
bus insipientū. Preterea Aug. i. li. de li. ar. loquit de his. Qui
occupant in creaturis doctum ad te verētes in corporali ope
tāq in vmbra sua desigunt. Itē tenebra r tenebrosū. nō
est via ad cognoscēdū luminosū siue lucē. sed creatura est te
nebra. deus aut est lux. ergo de nō est cognoscibilis p creatu
rā. Itē mediū p qd cognoscat aliqd vel probat de extremo
bz cōicare in aliquo cū eo qd cognoscendū est. sed creatura r
creator: nihil bñt cōe. q de nō cognoscat p creaturas. Itē
oē mediū p qd ascēdit ad extremū distat ab illo gradib' finit
tis. sed oīs creatura quātūcūq nobilis distat a deo gradib'
infinitis. qz quātūcūq duplicet nūq puenit ad eius nobilit
tatē. ergo p creaturā nō ascēdit in cognitionē dei. Contra
Sap. xij. Magnitudine sp̄ci r creature cognoscibiliter po
terit creator: boz videri. Uñ Jsid. de sun. bo. Ex pulchritudī
ne circūscripte creature. pulchritudinē suā q circūscribi non
pōt facit deus intelligi. Itē rōne oñdī sic. Lōringit nō so
lū effectū cognosci p cām sed cām p effectū. q si de' est cā ope
rās fm suā nobilitatē r creatura effect' poterit de' cognosci p
creaturā. Itē sensibile est via cognoscēdi intelligibile. sed
creatura ē sensibile. de' est intelligibile. q p creaturā est duc
nīre i cognitionē creatoris. Itē ptingit ille cognosci p sile.
sed oīs creatura est sillis deo vel sicut vestigiū vel sicut imago
ergo p oēm creaturā ptingit cognosci deū. Querit ergo q sit
dīa inter vestigiū r imaginē. r cūq oī creatura sit vestigiū.
qrit quare nō silt imago: r fm qd atēdit vestigiū. Rñ. dī
cēdū q qz relucet cā in effectū r sapia artificis manifestat in
ope. iō de' q est artifex r cā creatura p ipm cognoscat. Et ad h
duplex est rō vna est ppter pueniētia alia ppter indigētiam.
ppter pueniētia. qz oīs creatura magis ducit in deū q in
aliqd aliud. ppter indigētia qz cū deus tāq lux summe sp̄
ritualis nō possit cognosci in sua sp̄ialitate ab intellectu qua
si materiali lucē indiget aīa vt cognoscat ipm. s. p creaturam.

13 Ad illud qd obijct q cognitio creature est via in erroze. di
cendū q dupl' est cognoscere creaturā. Vel quātū ad p̄p̄ta
tes sp̄ales q sunt imp̄fectionis. Vel quātū ad p̄ditiones gūas
les q sunt cōpletionis. Si quātū ad sp̄ales cōditiones ip̄se
ctionis. hoc est dupl'. aut attribuēdo deo. aut remouēdo. p̄
mo mō est via erroris. scdo mō est via cognitionis. r sic cogno
scit deus p ablationē. Si aut cognoscat quo ad p̄ditiones p
fectionis. sic pōt esse dupl'. sicut pictura dupl' cognoscat aut
sicut pictura aut sicut imago. Uñ aut siltitur in pulchritudine
creature. aut p illa tēdit in aliud. Si primo mō tūc est via de
uiationis. Uñ Aug. de li. ar. Ueb bis q nutus tuos p te amat.
r oberrāt in vestigijs tuis. r derelinquit te ducē. Si scdo mō
put est via in aliud. sic est rō cognoscēdi p superexcellētā. qz
oīs p̄p̄tas nobilis in creatura deo est attribuēda i summo.

14 r sic p̄ illud. Ad illud qd obijct q tenebrosū mediū non
est via cognoscēdi lucē. dicēdū q est oculus bñ dispositus. et
oculus lippus. De oculo bñ disposito verū est sed nō de lippo
cui nubes obtegēs vel terra suscipiēs luminis claritatem. est
mediū vidēdi solē. Sic intellectui nfo q se bz sicut oculus no
ctue ad manifestissimā nature. Ad illud qd obijct de defe
ctu cōitatis. dicēdū q si nō est cōe per vniocationē tñ est cō
mune per analogiā q dicit habitudinē duoz ad duo. vt i nau
ta r ductore vel vni' ad vni'. vt exēplaris ad exēplatus. Ad
15 illud qd obijctur q semper sunt infiniti gradus. dicendū q

ascēsus in deū pōt esse dupl'. Aut quantum ad aspectum p̄sen
tie. r sic quelibet creatura nata est ducere in deū nec sic sunt
infiniti gradus. Aut quantum ad equalitatē equiparatiōis. r sic
est verum q sunt infiniti. qz bonum creatum quantūcūq du
plicatum nunq equiparatur increato. Primus autem gra
dus quantum ad ascensum ad aspectum presentie est in consi
deratione visibilium. Sed in consideratione invisibilium
vt aie vel alterius substantie sp̄ialis. Tertius est ab aīa in
deum qz imago ab ipsa veritate format. r deo immediate cō
iungit. Ad illud qd vltimo querit de dīa vestigiū r imagi
16 nis. quidā assignāt talē dīam q vestigiū est in sensibilibus.
imago in sp̄ialibus. Sed ista positio vel distinctio non valet
qz vestigiū est etiā in sp̄ialibus. Nā vnitās veritas bonitas
in quibus consistit vestigiū sunt p̄ditiones maxime vniuer
sales r intelligibiles. Alij aut dicunt q vestigiū deqz repres
sentat fm partē. sed imago fm totum. Sed hoc iterum diffe
rentia nō valet. Quia cum deus sit simplex nō bz representās
fm partē. Uñ iterum sit infinitus a nullo oīno creatura. nec ē
17 a toto mundo pōt representari fm totum. Et iō intelligendū
q cum creatura ducat in cognitionē dei per modum vmbre r
per modū vestigiū r per modum imaginis differentia eoz nos
tior: a qua etiā denominat accipitur penes modum representā
di. Nam vmbra dī: in quantum representat in quadam elonga
tione r confusione. vestigiū in quadam elongatione sed dī
stinctione. imago vō in quadam propinquitate r distinctiōe.
Et hac differentia colligitur secunda que est penes conditio
nes in quibus attenduntur hec. Nam creature dicuntur vmb
ra quantum ad proprietates. que respiciunt deum in aliquo
genere cause fm rōnem cause indeterminatā. Vestigiū quā
tum ad proprietatē que respicit deum sub rōne triplicis caus
se efficientis formalis r finalis sicut sunt vniuersum r bonū.
Imago quantum ad p̄ditiones que respiciunt deum non tñ
in ratione cause sed r obiecti que sunt memoria intelligentia
r voluntas. Ex his concluduntur alie due differentie quantū
ad ea ad que ducunt. Nā creatura vmbra ducit ad cognitio
nem cōium vt cōia vestigiū in cognitionem cōium vt appro
priata. imago ad cognitionem proprioz vt propria. Hīa dif
ferentia est penes ea in quibus reperiuntur. Quoniam enim
omnis creatura comparatur ad deum in ratione cause. r in ra
tione triplicis cause. adeo omnis creatura est vmbra vel vesti
gium. Sed qm sola rationalis creatura comparatur ad deū
vt obiectum. qz sola est capax dei per cognitionem r amorem.
ideo sola est imago.

Questio. iij. Utrum cognitio dei p creaturas sit
bois quantum ad primū statū. sic ostenditur. Homo in statu
innocentie non cognoscebat facie ad faciem. ergo si cognosce
bat deus cognoscebat per effectum. ergo per vestigiū. ergo
per creaturam. Itē in boie in statu innocētie. cognitio sensi
bilis nō erat in impedimētum. sed in amminiculū cognitionis
intellectiue. sed cognitio intellectiua ppter quā factus est bō
est cognitio dei. ergo oīs cognitio sensibils in primo boie oz
dinabat ad hāc. Sed cognitio dei per amminiculū sensibiliū
est cognitio p creaturam. ergo r. Item q sit boīs quantū
ad statū beatitudinis vñ qz beati cognoscunt creaturā sed nō
siltunt in illa sed referunt ad deū. ergo cognoscunt deum per
creaturam. Itē oēs beate aie laudant deum p creaturas.
sed laudare deum per creaturas est cognoscere p creaturas.
ergo r. Sed q nō sit boīs instituti sic ostēdit. Cognitio
p vestigiū est cognitio p mediū. sed mēs vt dicit Aug. immē
diate ab ipsa veritate format. ergo talis cognitio nō puenit
humane nature quātū ad illum statū. nec etiā quātū ad aliū.
Itē nō est rectus ordo q propinquius pueniatur in finē p
mediū magis distās. sed bō in statu p̄mo erat p̄p̄quior: deo
ceteris creaturis. ergo nō cōueniebat ei peruenire ad cogni
tionē dei p alias creaturas. Itē q non sit boīs talis cogni
tio quātū ad statū beatitudinis vñ qz cognitio per vestigiū
est cognitio p manuactionē. ergo non est cognitio p̄fecta r
si nō est cognitio p̄fecta. ergo est ex parte. r si est ex parte.
Itē vestigiū siue creatura est sicut scala ad ascēdēdū
vel sicut via ad perueniendum ad deum. sed cum peruentum
est ad terminum non est vsus vic alterius. ergo similiter cum

bō est sursum. nō indiget scala. nā cū cognitio bōz immedia
 te est in deū. ergo nō est p creaturas. ¶ Rñ. ad intellectū pre
 dictoz notandū. qd aliud est cognoscere deū i creatura. aliud
 p creaturas. Cognoscere deū in creatura. est cognoscere ipsū
 us pñtia & influentiā in creatura. & hoc qdē est viator semple
 ne sed cōprehensoz perfecte. ¶ Unde dicit Aug. in fi. li. de ci
 ul. dei. qd tūc expresse deus videbitur qñ deus erit oīa in oib?
 Cognoscere autē deū per creaturā est eleuari a cognitiōe crea
 ture ad cognitiōē dei. quasi per scalam mediā. & hoc est pro
 prie viator. sicut dicit Ber. ad Aug. Aliter tñ conuenit boi in
 statu nature institute. & nature lapsē. qz in statu primo cogno
 scebat deum per creaturā tanq̄ per speculū clarū. sed post la
 psūm cognouit tanq̄ per speculū & enigma. sicut dicit aplō. j.
 Loz. xij. ppter obnubilatiōē intellectus & peioratiōē reruz.
 ¶ Ad illud ergo qd obijctur de statu beatitudinis dicendū
 qd sicut dictum est beatorū nō est cognoscere per creaturas. s;
 potius in creaturis. & rōnes que videntur probare contrariū
 non probant. sed potius qd cognoscatur ab eis in creaturis.
 ¶ Ad illud qd obijctur de statu innocentie. qd mēs immedia
 te formatur &c. Dicendū qd duplex est mediū. s. disponēs & effi
 ciens. De primo medio d; intelligi qd dixit Aug. sed de scōo
 non. qñ deus est mediū efficiens & obiectum ipsius mentis.
 ¶ Illud autē verbum dicit Aug. ptra pōs quoz opinio erat
 qd mens nō coniungeretur eterne veritati immediate. sed me
 diante aliqua intelligentia. ¶ Ad illud qd obijctur qd nō est
 rectus ordo. dicendū qd dupliciter pōt considerari bō vel ens
 in se vel extra. primo modo non peruenit per creaturas a se in
 deū. sed ens extra se per cognitiōē creaturazū recolligitur
 in se & eleuatur supra se. Vel dicēdū qd alie creature possunt
 considerari vt res. vel vt signa. primo mō sunt inferiores boīe
 scōo modo sunt media in deueniēdo siue in via non in termi
 no. qz ille nō perueniunt. sed per illas peruenit bō ad deum il
 lis post se relictois.

Questio. iiii. & vltima. Quid sit de deo cognosci
 +bile p creaturas. Et dicit apłus q
 sempiterna virtus & diuinitas. & querit vtrum per creaturas
 possit cognosci psonarū pluralitas. & vñ q sic. qz pñ nō habue
 runt cognitiōē de deo nisi per creaturas. & cognouerūt trini
 tatem. ergo &c. ¶ Dñoz p; per Aug. de ciul. dei. Pñi tripartitā
 dicunt esse pñiam. in qua est cognitio trinitatis. ¶ Itē magi
 defecerunt in tertio signo. Exo. viij. & exponitur qd defecerūt
 in cognitiōe tertie persone. Aut ergo quantū ad propria aut
 quantum ad appropriata. Nō quantū ad appropriata qz boni
 tas maxime nobis relucet in creatura ergo quātū ad propria
 ergo saltē duas psonas cognouerunt. ¶ Itē hoc idē videtur
 per rōnē. qz vestigiū cū dicat distinctiōē est rō cognoscēdi
 deum distinctiue siue indistinctiue. sed nō est in deo nisi disti
 ctio personarū. ergo per vestigiū potuerūt cognoscere disti
 ctionē personarū. ¶ Itē per imagines est cognitio trinitatis
 quantū ad ordinē distinctiōem & equalitates. sed cognitio p
 imaginē est cognitio per creaturā. ergo per creaturam potue
 runt cognoscere trinitatē. ¶ Itē difficulto: est cognitio ppeie
 tatū occultarū creature qd cognitio pluralitatis personarum
 qz illa nō capitur nisi a magnis & subtilibus. bec autē capitur
 a rudibus & insipientibus. ergo si potuerunt per proprietates
 creaturazū visibiles puenire ad inuisibiles. multo fortius ad
 cognoscēdū personas esse plures. Et hoc est qd d; Sap. xij.
 Si em̄ tantū potuerint scire qd poterant seculū mēsurare. quō
 buius dñm non facilius inuenerūt. ¶ Extra. cognitio trinis
 tatis est cognitio fidei sed cognitio fidei ē de his que sunt su
 pra rōnem. & que supra rōnem sunt non possunt cognosci per
 creaturas. ergo &c. ¶ Itē non est nisi in duob; modis de deo
 cognoscere per creaturā. aut affirmādo qd est in creatura aut
 simile aut remouendo. sed trinitas nō cognoscitur per remo
 tiōē. sed per positionē. sed in nulla creatura inuenit plurali
 tas suppositozū cū vnitate essentie. ergo &c. ¶ Itē lex scripta
 est super legem nature. siue liber sacre scripture super librum
 mundane creature. sed nullus fide carens. per sacraz scriptu
 ram venit in cognitiōē pluralitatis personarū. ergo multo
 minus per librum mundane scripture. ¶ Rñ. dicendū qd plus
 12 ralitas personarū cū vnitate essentie est propriū diuine nas
 ture solius. cuius simile nec reperitur in creatura. nec pōt re
 periri. nec rōnabiliter cogitari. iō nullo mō trinitas psonarū

est cognoscibilis p creaturā rōnabilr ascēdēdo a creatura in
 deū. sed lz nō habeat oīo simile bz tñ aliquo mō qd credif si
 mile in creatura. Tñ dico qd pñ nunq̄ cognouerūt p rōnē per
 sonarū trinitatē nec pluralitatē. nisi haberēt aliquē habitum
 fidei sicut bñt aliqui heretici. Tñ qd dixerūt aut locuti sunt nō
 intelligētes. aut fidei ra
 dio illustrati. Est alia tri
 nitas appropriatoz. s. ve
 ritas vnitas & bonitas &
 hac cognouerūt qz bñt si
 mile. ¶ Ad illud ergo qd
 15 obijct qd tripartitā pñā
 cognouerunt pñi trinita
 tē. dicēdū qd verū est qd p
 illud & p alia vnerūt ad
 cognitiōem approprias
 toz. credētes vō in cogni
 tiōē vtriusq̄ trinitatis.
 ¶ Ad illud qd obijct d
 14 tertio signo d; & bñ. qz sa
 pientes iō dicunt defecis
 se in tertio signo. qz defe
 cerūt in cognitiōe effe
 ctus potissime bonitatis
 ses redemptionis. ¶ Ad
 15 aliō dicēdū qd vestigiū di
 cit distinctiōē ppeietas
 tuz essentialiū. & bñt rñ
 det trinitas appropriato
 rū nō ppeioz siue psonas
 rū. ¶ Ad illud qd obijct
 16 tur de imagine dicēdū
 qd est cognoscere aīam bz
 id qd est. & cognitio ista ē
 rōnis vel bz id qd imago
 & cognitio ista est solius
 fidei. ¶ Ad illud qd vte
 17 rius obijct difficultus ē
 cognoscere mūdū. dicen
 dū qd istud intelligit sup
 posito diuino ammicu
 lo. simplr aut loquendo
 falsum est. Citius em̄ bō
 disponeret ad fidē qd ac
 quiret et cognitiōē pñie
 Intellect' tñ nō plus po
 test in cognitiōē rerum
 mūdandarū qd trinitatis.
 qz illa est supra rōnē & cō
 trariū eius videt in sens

est cognoscibilis p creaturā rōnabilr ascēdēdo a creatura in
 deū. sed lz nō habeat oīo simile bz tñ aliquo mō qd credif si
 mile in creatura. Tñ dico qd pñ nunq̄ cognouerūt p rōnē per
 sonarū trinitatē nec pluralitatē. nisi haberēt aliquē habitum
 fidei sicut bñt aliqui heretici. Tñ qd dixerūt aut locuti sunt nō
 intelligētes. aut fidei ra
 dio illustrati. Est alia tri
 nitas appropriatoz. s. ve
 ritas vnitas & bonitas &
 hac cognouerūt qz bñt si
 mile. ¶ Ad illud ergo qd
 15 obijct qd tripartitā pñā
 cognouerunt pñi trinita
 tē. dicēdū qd verū est qd p
 illud & p alia vnerūt ad
 cognitiōem approprias
 toz. credētes vō in cogni
 tiōē vtriusq̄ trinitatis.
 ¶ Ad illud qd obijct d
 14 tertio signo d; & bñ. qz sa
 pientes iō dicunt defecis
 se in tertio signo. qz defe
 cerūt in cognitiōe effe
 ctus potissime bonitatis
 ses redemptionis. ¶ Ad
 15 aliō dicēdū qd vestigiū di
 cit distinctiōē ppeietas
 tuz essentialiū. & bñt rñ
 det trinitas appropriato
 rū nō ppeioz siue psonas
 rū. ¶ Ad illud qd obijct
 16 tur de imagine dicēdū
 qd est cognoscere aīam bz
 id qd est. & cognitio ista ē
 rōnis vel bz id qd imago
 & cognitio ista est solius
 fidei. ¶ Ad illud qd vte
 17 rius obijct difficultus ē
 cognoscere mūdū. dicen
 dū qd istud intelligit sup
 posito diuino ammicu
 lo. simplr aut loquendo
 falsum est. Citius em̄ bō
 disponeret ad fidē qd ac
 quiret et cognitiōē pñie
 Intellect' tñ nō plus po
 test in cognitiōē rerum
 mūdandarū qd trinitatis.
 qz illa est supra rōnē & cō
 trariū eius videt in sens

su. & iō indiget noua eleuatiōe. vtpote cognitiōe p infusione.
 a ¶ Nunc vō ad eam &c. ¶ Bec est scōa pars huius distinctio
 nis. in qua magister pbat trinitatē & vnitatē per similitudinē
 ppinquā & expresse. cuiusmodi est imago. Et diuiditur bec
 pars in duas. ¶ In prima ostēdit trinitatē & vnitatē in crea
 toze per trinitatē & vnitatē pñideratā in potētis aīe. ¶ In se
 cūda vō in habitib; ibi. pōt etiā alio mō &c. ¶ Prima iteruz
 pars bz quattuor: particulas. ¶ In quarū prima ostēdit vbi
 qreda sit imago in aīa. qñ in pte supioz & trib; potētis. s. me
 moria intelligētia & volūtatē. ¶ In scōa vō tāgit imaginis cō
 ditiones. q sunt trinitas vnitas & equalitas. ibi. ¶ Bec q̄ tria vt
 ait Aug. ¶ In tertia vō mouet & soluit dubitatiōē q̄ orit ex
 p̄dictis. ¶ Utrū. s. aīa sit sue potētis. ibi. ¶ Hic atredendum est
 diligenter. ¶ In quarta aut docet cauere errorem qui posset
 causari & oriri ex ostensione trinitatis create qd oimoda siltu
 do esset ad increatā. vbi ostendit qd maxima est dissimilitudo
 imaginis ad deū. ibi. ¶ Uerū tñ caueat. ¶ Silr scōa pars i qua
 magister intendit inuestigare imaginē in habitibus aīe fm q
 possibile est diuiditur i quattuor: particulas. ¶ Primo enim
 illa tāgit in qb; imago trinitatis atredif q sunt. mēs noticiā &
 amor. ¶ Scōo illis p̄actis ostēdit qd in his atredif imago p
 pter p̄substāntialitatē ordinē & equalitatē. ibi. ¶ Bec aut tria &c.
 ¶ Tertio ostēdit quō mēs rōnalis i p̄tēplatiōē trinitat; create
 proficit

Edens qd sit.

17

su. & iō indiget noua eleuatiōe.

a ¶ Nunc vō ad eam &c.

¶ In prima ostēdit trinitatē & vnitatē in crea

toze per trinitatē & vnitatē pñideratā in potētis aīe.

¶ In se cūda vō in habitib; ibi.

¶ Prima iteruz pars bz quattuor: particulas.

¶ In quarū prima ostēdit vbi qreda sit imago in aīa.

¶ Uerū tñ caueat.

¶ Silr scōa pars i qua magister intendit inuestigare imaginē in habitibus aīe fm q

possible est diuiditur i quattuor: particulas.

¶ Primo enim illa tāgit in qb; imago trinitatis atredif q sunt.

¶ Scōo illis p̄actis ostēdit qd in his atredif imago p

ppter p̄substāntialitatē ordinē & equalitatē.

¶ Bec aut tria &c.

¶ Tertio ostēdit quō mēs rōnalis i p̄tēplatiōē trinitat; create proficit

pficit ad videndum cognoscendum trinitatem increataz in unitate ibi. Ques itaqz rationalis. Quarto vo breuiter recolligit q supra fut demonstrata. ibi. Qua ppter iura ista pside rationem.

Imago dei tñ pmanet. Lōtra hoc obicitur autoritate p̄. Dñe in ciuitate imaginē cor ad ni bñū rediges. Respō. Imago dicit dupl. Quo mō quātū ad subale esse. r hoc respicit trinitatē p sonarū r ordinē r equitatē r sic semp pmanet.

Alio mō put supra esse addit bñ esse. vt decores r honore. r hoc pōt per di. Quia bñ cū in honore esset nō intelligit.

Demōtia vo dicit ad aliqd. Obicit ergo memoria intelligētia r volūtas sunt in p̄dicamēto relationis. Itē q̄rit quare mēs dicit magis ad se q̄ memoriam r intelligētia.

Rñ. dicit dū q̄ dicit ad aliqd est dupl. Vel p̄prie r p se. sicut p̄ r filius. v̄ rōne alicuius annexi. qz b̄ respectū annexi r in dīnationē. r sic memoria dicit ad aliqd. qz in natū b̄ respectū ad memoriale. sicut intelligētia ad intelligibile. r volūtas ad volūbile. r hec obiecta ad inuicē b̄ respectū. Et sic p̄ obiecto.

Ad illud qd̄ q̄rit de mēte. dicit dū q̄ mens dicit ab actu essentiali. p̄p̄tea ē intelligētiā q̄ quo est potest intelligi quantū dat aie esse ḡnālissimū. r sic dicit essentia. Vel in quātū dat esse ḡnālē. r sic dicit v̄ta. qz aia est in ḡnē viuēti.

Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat.

Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat.

Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat.

Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat.

Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat.

Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat. Quōd illa tria memoria capiat.

Tagit imaginis additio nes que sunt trinitas unitas equalitas.

Hec ergo tria vt Aug. ait in li. x. de tri. nō sunt tres vite sed vna vita nec tres mētes. s; vna mēs vna essentia. Demōtia vo dicit ad aliqd r intelligētia r volūtas sicut dilectio sicut ad aliqd dicit. Vita vo dicit ad se ipsam r mēs r eētia. Hec ergo tria eōvnū sunt quo vnā vita. vna mēs vna essentia. r qz quid aliud ad seipsa singula dicunt. Et sicut nō plurali sed singulariter dicunt. eo nō tria sūt quo ad se inuicē referuntur.

Equalia etiā sunt nō soluz singula singulis. sed etiam singula oibus. Alioqn nō se inuicē caperēt se aut inuicē capiūt. Capimur em̄ r a singulis singula r a singulis oia. Demōtia em̄ me h̄re memoriā r intelligētia r volūtatē. Et intelligo me intelligere r velle; atqz meminisse. Et volo me velle; r meminisse; r intelligere. Totāqz meā memoriā r intelligētia r volūtatē simul memini.

Quōd em̄ memorie mee nō memini. illud non est in memoria mea. nihil autē tā in memoria ē q̄ ipsa memoria. totā ergo memini. Itē q̄cqd̄ intelligo intelligere me scio; r scio me velle q̄cquid volo; q̄cquid autē scio memini. Totā ergo intelligētia totāqz volūtatē meā memini. Sicut em̄ hec tria intelligo. tota siml̄ intelligo. Neqz em̄ q̄cqd̄ intelligibile est qd̄ nō intelligā nisi qd̄ ignoro. Qd̄ autem ignoro nec memini nec volo. Quicqd̄ ergo intelligibile nō intelligo. n̄r etiā nec memini nec volo. Quicquid ergo intelligibile memini r volo n̄r r intelligo.

Volūtas mei etiā totā intelligentiā totāqz meam memoriā capiat dñi vto; toto eo qd̄ intelligo r memini. Cū itaqz inuicē singula. r oia tota capiantur equalia sunt tota singula totis singulis. r tota singula sil̄ oib; totis r hec tria vnū. vna vita vna mēs vna essentia. Ecce illius summe vnitas atqz trinitatis. vbi vna est essentia r tres p̄sone imago est h̄iana mēs s; impar. Ques autē hic p̄ aio ipso accipit. vbi est illa imago trinitatis p̄p̄rie vo mēs dicit. vt ait Aug. nō ipsa aia. sed qd̄ in ea est excellētius. qualr sepe accipit. Illud ē sciendū est q̄ memoria nō solū est absentiuē r p̄teritoz. sed ē p̄sen tiū. vt ait Aug. in. xiiij. li. de tri. Alioquin nō se caper.

Dubitatio ex p̄dictis orta. vtrū aia sit sue potētie r quomodo illa tria dicantur vna essentia.

Hic attendendum est diligēter ex quo sensu accipiēdū sit qd̄ supra dixit. illa tria. s. memoriā intelligētia r volūtatē esse vnū. vnā mētē. vnā essentia. qd̄ vtiqz nō v̄r eē verū iuxta p̄p̄rietatē sermōis. Ques em̄. i. spūs rōnalis. essentia est spūalis r incorporea. Illa nō tria naturales p̄p̄rietates seu vires sunt ipsius mētis r a se inuicem differunt. qz memoriā nō est intelligētia vel volūtas. nec intelligētia volūtas siue amor. Et hec tria ē ad seipsa referunt. vt ait Aug. in. ix. li. de tri. Ques em̄ amare seipsam vel meminisse nō pōt nisi ē nouerit se. Itaqz quō amat vel meminit qd̄ nescit. Quid itaqz nō tria ista inseparabilia sunt a seipsis. r tñ eoz singulā r sil̄ oia vna eētia est. cū r relative dicant ad inuicem.

Sicut videndū est quōd h̄ tria dicant vna substantia. Itē qz. s. in ipsa aia vel mētē substantia existit. nō sicut accidētia in subiectis q̄ p̄nt adesse vel abesse. Cū aug. in. ix. li. de tri. ait. Admonemur si vtiqz videre possim; m̄ in aio existere substantia nō tāq̄ in subiecto vt color in corpe qz r si relative dicant ad inuicē singula tñ subalt sunt in suba sua. Ecce ex q̄ sensu illa tria dicant esse vnū vel vna suba. Que tria vt Aug. ait in. xv. li. dicit. in mētē naturalr diuinit; instituta q̄sqz viuaciter p̄spicit. r q̄ magnū sit in ea. vñ pōt ē sempiterna imutabilisqz natura recolli. cōspici. occupisci. Reminiscit em̄ p̄ memoriā. intuet p̄ intelligētia. amplectit p̄ dilectio nē. p̄fecto reperit illi; summe trinitatis imaginem.

Docet cauere erroz. r q̄ i illa similitudine imaginis maxima est dissimilitudo.

Clertū caueat ne hāc imaginē ab eadē trinitate factā ita ei cōparet. vt oīno existimet silēm. s; potē i qualicūqz ista similitudine magnaz q̄ dissimilitudinem cernat. Qd̄ breuiter osidi pōt. Itē vn̄ p̄ ista tria meminit intelligit diligit q̄ nec memoria est nec intelligētia nec dilectio. s; h̄ b̄. vn̄ q̄ h̄o est. q̄ h̄o hec tria. nō ipse est h̄ tria. In illi; vo summa simplicitate nature q̄ de est. q̄ uis vn̄ sit de; tñ tres p̄sone sunt. p̄ r filij r spūscitūs. r he tres p̄sone sunt vnus de;.

Aliud est itaqz trinitas res ipsa. aliud imago trinitatis in re alia. p̄p̄pter quā imaginez etiā illud in quo sunt h̄ tria. imago dicit. s. h̄o. Sicut imago dicit r tabula r pictura q̄ est in ea s; tabula noie imaginis appellat. p̄p̄ter picturā q̄ in ea est.

Rursus ista imago q̄ ē h̄o h̄ns illa tria vna p̄sona est: illa nō trinitas nō vna persona est. sed tres p̄sone p̄ filij r filij p̄ris. r spūscitūs patris r filij. Itaqz in ista imagine trinitatis nō hec tria vn̄ h̄o. sed vnus h̄o is sunt. In illa nō summa trinitate: cuius hec imago est nō vn̄ dei sunt illa tria. sed vnus deus. r tres sunt ille persone nō vna persona. Illa enim tria nō h̄o sunt. sed hominis sunt. vel in homine sunt. Sed nūquid possum; dicere trinitatē sic esse in deo vt aliqd̄ dei sit nec ipsa sit deus. Absit vt hoc credamus. Dicamus enim in mente nō nra imaginem trinitatis. sed exiguam r qualemcūqz esse. q̄ summe trinitatis ita gerit.

Q̄ illa tria dicitur canē de se inuicē r relatiue.

Quōd b̄ tria dicitur canē vnū vel vna suba. Augu.

Prima dissimilitudo.

Q̄ p̄pter illa tria dicitur imago.

Secūda dissimilitudo.

Quōd ista tria equalia sunt. qz a singulis capiunt oia r tota.

Quōd ta illa tria memoria capiat.

Quōd illa tria tota capiat intelligētia.

Quōd illa tria tota capiat voluntas.

Quōd illa tria tota capiat.

Quōd illa tria tota capiat.

Quōd illa tria tota capiat.

Quōd illa tria tota capiat.

31 **C**onsequenter dicendum quod gratia aliqui prout in ratione possessionis. ut si dicat bos petri vel iobis. Aliqui ex vi declarationis. ut in illis egregie forme. aliqui in transitu. ut creatura factis. Intransitive prout generale cum spali. et sic potest dici suba vel persona dei. Ex vi declarationis essentiae. ut in portis forma per modum forme. et sic dicunt tres persone unam essentiam. quod ergo quod de tres persone sunt unum dei. de non significat nec per modum forme. nec per modum specificatis. id intelligit per modum possessionis. vel principiatas. ratio simpliciter est falsa.

Ut ex maxima parte sit dissimilis. Contra hoc videtur falsum. Quod imago est similitudo expressa. si in maxie est dissimilis. non est imago.

32 **R**espondeo dicendum quod est excessus simpliciter vel in genere. Si loquimur de excessu simpliciter. sic dico quod anima rationalis non est valde similis deo. Si autem loquimur in genere creature. quod tantum excedit quantum potest natura creata. sicut de valde similis et expressa similitudo dei.

Si duo essent vel vterque in se esset. Contra. Quod in via ista monstrari potest quod non sit una persona.

33 **R**espondeo dicendum quod in personis non potest esse superfluitas. quod in eis est una sufficientia. Unum si una esset superflua et oca. Sed non potest ibi esse aliqua insufficientia. quod nihil plus habet tres quam una.

Si essent due essentiae. et quod liber per se esset sufficientis. Sicut altera cum altera. quod debet esse insufficientis. et ita per quod non est simile de duabus personis sicut de duabus personis.

Et videtur quod absque facta non sit etc. Contra. In hoc videtur non esse quod per se sit sapiens sapientia genitrix. Dico quod ista persona non est intelligenda immediate. sed per sapientiam genitricem. Sed hoc videtur intelligendum esse sic. Deus est suba spiritualis. et est nata cognoscere. et si non habet sapientiam in se est res fatua. Sed non est res fatua. et habet sapientiam. Sed non est sapientia sine verbo. et non est verbum nisi procedat a mente. et ita generat. et per primo. si habet sapientiam necesse est sapientiam esse genitricem. Et omnes istas personas

similitudine. ut ex maxima parte sit dissimilis. Sciendum est quod si trinitas mens. (ut ait aug. i. xiiij. li. de tri.) non propterea tamen imago dei est. quod sui meminerit mens et intelligat ac diligat se; sed quod potest et meminisse et intelligere et amare illum a quo facta est.

Alia assignatio trinitatis in anima. scilicet mens noticia amor. non potest et alio modo aliterque nobis distinguere trinitas in anima quod est imago illius summe et ineffabilis trinitatis. ut ei ait aug. in ix. li. de tri. Deus et noticia eius et amor tria quodam sunt. Deus enim novit se et amat se. nec amare se potest nisi et novit se. duo quodam sunt mens et noticia eius. Item duo quodam sunt mens et amor eius.

Ergo se novit mens et amat se. manet trinitas. scilicet mens amor et noticia. Deus autem hic accipitur non per anima sed per eo quod in anima excellentius est.

In his tribus. scilicet mente noticia amore. attenditur imago propter considerationem ordinem et equalitatem.

Hec autem tria cum sint distincta a se invicem. dicitur tamen esse unum. quod in anima substantialiter existunt.

Et est ipsa mens quasi pater et noticia eius quasi filius et amor eius quasi spiritus sanctus. non una persona. Si enim sic esset una persona. sicut est una substantia pater et filius et spiritus sanctus veraciter trinitas non diceretur.

Rursus quidem trinitas esset vera. sed unus deus trinitas ipsa non esset si quemadmodum pater et filius et spiritus sanctus personarum sunt ab invicem proprietate distincti. sic fuissent quoque naturarum diversitate discreti. Fides autem patriarcharum prophetarum atque apostolorum unum deum predicat trinitatem esse.

In illa ergo sancta trinitate unus est deus pater qui solus essentialiter de seipso filium unum genuit et unus filius est qui de vno patre solus essentialiter est natus. et unus spiritus sanctus qui solus essentialiter a patre filioque procedit. hoc autem totum non potest una persona. id est gignere se. et nasci de se. et procedere de se.

Ut enim ait Augustinus in libro i. de trinitate. nulla res est que seipsam gignat. ut sit.

Deus itaque rationalis consideratur

deras hec tria et illa una essentia in qua ista sunt. extendit se ad contemplationem creatoris et videtur in trinitate. et trinitate in unitate. Intelligit enim unum deum esse unam essentiam. unum principium. Intelligit enim quod si duo essent. vel vterque insufficientis esset. vel alter superflueret. quod si aliquid deest unum quod habet alter. non esset ibi summa perfectio. Si vero nihil unum deesset quod haberet alter cum in vno essent omnia alter superflueret. Intelligit ergo unum esse deum omnium auctorem. et vidit quod absque sapientia non sit quasi res fatua et id intelligit enim habere sapientiam quod ab ipsa genita est. et quod sapientiam suam diligit intelligit etiam ibi esse amorem.

Epilogus de summe trinitatis unitate. Quapropter iuxta istam considerationem. ut ait Augustinus in ix. li. de tri. Credamus patrem et filium et spiritum sanctum unum esse deum unum verse creature auctorem et rectorem. nec patrem esse filium nec spiritum sanctum vel patrem esse vel filium sed trinitatem relictam ad invicem personarum. ut enim ait ipse in li. de fide ad pet. Una est natura sine essentia patris et filii et spiritus sancti. non una persona. Si enim sic esset una persona. sicut est una substantia patris et filii et spiritus sancti veraciter trinitas non diceretur.

Rursus quidem trinitas esset vera. sed unus deus trinitas ipsa non esset si quemadmodum pater et filius et spiritus sanctus personarum sunt ab invicem proprietate distincti. sic fuissent quoque naturarum diversitate discreti. Fides autem patriarcharum prophetarum atque apostolorum unum deum predicat trinitatem esse.

In illa ergo sancta trinitate unus est deus pater qui solus essentialiter de seipso filium unum genuit et unus filius est qui de vno patre solus essentialiter est natus. et unus spiritus sanctus qui solus essentialiter a patre filioque procedit. hoc autem totum non potest una persona. id est gignere se. et nasci de se. et procedere de se.

Ut enim ait Augustinus in libro i. de trinitate. nulla res est que seipsam gignat. ut sit.

Deus itaque rationalis consideratur

opis intelligere immediate.

Consequenter ad intelligendum istam partis seculi de presentis dist. quantum ad primam assignationem imaginis que est per memoriam intelligentiam et voluntatem tria que sunt. primo vtrum in his tribus. scilicet memoria intelligentiam et voluntatem attendatur ratio imaginis. Secundo de comparatione istarum obiectum. Tertio de comparatione earum ad animam vel subiectum.

Questio. i.

Quod in omnibus sit sit. Ad rationem enim imaginis requiritur expressa conformatio in distinctione. sed distinctio in divinis attenditur quantum ad tres personas. ergo necesse est in imagine creata attenditur quantum ad tres personarum. Item ratio imaginis consistit in perfecta capacitate. quod secundum Augustinum est mens imago quo potest esse capax et princeps dei. sed deus non capit ab anima plene nisi amens neque amans nisi intelligat. nec intelligit nisi per se apud animam habet. sed per se est per voluntatem. secundum per intelligentiam. tertium per memoriam. ergo etc.

Item noticia sine intelligentia appropriata. voluntas spiritus sancti. et ad esse imaginis requiritur repetitio in distinctione originis et ordinis. sed in istis potest non est talis distinctio. quod si sunt cum anima cocreate. nec una est ab alia. nec una potest alia. et in istis non est reperire rationem imaginis.

Item imago est repetitio secundum exterioris dispositionem. ut per se. si iste tres potest sit intime ipsi anime. et in istis non est ratio imaginis. Item quod spali memoria non sit de ratione imaginis. videtur quod imago sit anime essentia. et per se potest rationalem sit in ipsa. memoria autem ut dicit philosophus est sensibilium quod est in brutis. ergo videtur quod memoria non pertinet ad imaginem. Preterea cum memoria sit sensibilium siue intelligibilium. concretum differencia

Deus videtur pater. noticia filii. amor spiritus sancti accipit

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

Aug. i. xiiij.

nit dñam tps. qz ē acceptio pñs de pteritis. s; imago abstra
bit a pditionib; sensibilib; & tpb; . ergo &c. ¶ Itē imago at
tēdit in bis q̄ sunt nata recipe imaginē reformatiōis siue sili
rudinis: s; imago illa p̄sistit in trib; virtutib; theologiacis. qua
rū nulla est in memoria. ergo &c. ¶ Itē q̄ volūtas nō sit de in
tegritate imaginis v; qz de in li. de spū & aia. imago est in po
tētia cognoscēdi silitudo est in potētia diligēdi. S; volūtas
nō p̄tinet ad potētia cognitiuā. ergo &c. ¶ Itē ois potētia q̄
est de imagine. d; alijs equari. qz ad rōnē imaginis requiritur
equalitas sed volūtas nō equat alijs qz multa intelligimus q̄
nō volum; . ergo &c. Si dicas q̄ nō attēdit equalitas respectu
obiectoz sed respectu actū. vt sit sensus. q̄qd̄ intelligo. vo
lo me intelligere. Adhuc nō est verum qz multoz meminim; q̄
nollem meminisse. ¶ Rñ. dicēdū q̄ sicut dicit Augu. & magi
recitat. imago attēdit in bis trib; potētjs cū cōparatione ad
vnitātē essentis. & pluralitātē actū in qb; est distinctio & ordo
& origo vnus ab altero p̄ modū quēdā disponēdi. Nā retētio
sp̄ci disponit ad intelligēdū & intelligētia ad amādū. s; in
telligit esse bonū. & hoc p; solutio ad illud qd̄ obijcit in istis
potētjs nō est distinctio p̄ originē. ergo &c. ¶ Ad illud quod
36 obijcit q̄ imago attēdit s; exteriorē dispositionē. dicēdū qz
est imago rei corporalīs & sensibilis & bec qz offert se cognitio
ni p̄ exteriora b; imaginē rēp̄sentātē s; exteriorē dispositio
nē. Est itē imago rei spūalis: q̄ est intima cuiuslibet rei. & q̄ co
gnoscit s; q̄ virt; recolligit ad intima. & b; imaginē rēp̄sentātē
tantē quātū ad intimas dispōnes. ¶ Ad illd̄ ergo qd̄ obijcit
37 q̄ memoria est sensibilis. dicēdū q̄ memoria accipitur triplr.
Uno mō put ē receptiua & retētiua sensibilū & p̄teritor. Alio
mō put est retētiua p̄teritor siue sensibilū siue stelligibilū.
Et tertio mō put est retētiua specterū abstrahēdo ab oi dñā
t̄pis. v; p̄tē specterū innatarū. & hoc tertio mō est pars ima
ginis. sed obiectio currit de alijs p̄mis duob; modis. ¶ Pri
mo mō memoria sequit sensum. scōdo mō sequit ipsam intelli
gētia & volūtatē. tertio mō aīcedit. & r̄idet p̄ti. ¶ Ad illd̄ qd̄
38 obijcit q̄ memoria nō reformat. dicēdū q̄ imo memoria refor
mat & quātū ad statūvie. & quātū ad statū p̄fic. In primo per
spem. & hoc p; p̄ expositionē Aug. sup̄ illud verbū. Gen. xxiij.
Diliges do. deū tu. & to. cor. tuo. i. intellectu sine errore. Ex
tota aia. i. ex volūtatē siue d̄dictiōe. Ex tota mēte. i. memoria
siue obliuione. In scōdo statu reformat quātū ad rētionē. Nā
Ber. dicit. Q; deus est futurus intelligētie plenitudo lucis.
volūtatē multitudō pacis. memoriē p̄tinuatio eternitatē. Nec
est ēt in cōueniētē q̄ memoria q̄uis sit prima reformat p̄ dotē
vltimā. qz ordo reformatiōis & deformatiōis incipit a poste
riori. ordo aut̄ formatiōis incipit a sup̄iori iō a volūtatē inci
pit reformatio & tēdit vsq; in memoriā. ¶ Ad illud qd̄ obijcit
q̄ imago est in potētia cognoscēdi. dicēdū q̄ silitudo dicit qd̄
gratuitū. & iō d; esse p̄ appropriationē in volūtatē siue in dile
ctione. Imago vō nō dicit gratuitū. iō d; esse i potētia cogno
scēdi. Vel al; de imagine. qz in filio est p̄ma imago. & filio ap
propriat intelligētia. q̄ est in potētia cognitiua. iō d; imago
39 esse in potētia cognoscēdi. ¶ Ad illud volūtas nō equat itelli
gētie. dicēdū q̄ volūtas put cōiter accipit ad velle & nolle.
quoz vtrūq; est act; volūtatē bñ equat. s; q̄ d; vti eē cōe ad
vtrūq; sicut dicit Aug. & bñ in lfa. q̄ volūtas capit illam dum
vto; &c. Quicqd̄ em̄ recordamur vel intelligim; . in facultatez
volūtatē accipim; ad eligēdū vel ad respūedū & istud est s; m
q̄ dicit actū cōem volūtatē. sed s; m actū sp̄alē q̄ est velle tñ.
nō equat. de isto est oppositio quo mō sic velle non compehē
dit totam voluntatem. sicut meminisse totam memoriā. & in
telligere totam intelligentiā.

Questio. ij. De potētjs in cōparatiōe ad obiectū
+ vtrū v; attēdat imago i eis p̄ cōpara
tione ipsarū ad deū. Et v; q̄ sic qz eo est aia imago. quo capax
dei & particeps esse pōt. vt dicit Aug. xiiij. de tri. s; est capax
quātū ad partē sup̄iorē. & c. ¶ Itē in eodē imago illi; quo
nihil meli; est inq̄reda est & inueniēda. quo mēs nra nihil meli
lius d; . sed hoc est sup̄ior pars. & c. ¶ Itē hoc idē v; rōne qz
imago d; eo qd̄ ducit in protypū. & cū illud sit de; nō attēdit
imago in potētjs bis nisi s; m q̄ ducit in deū. Sed p̄ bas pos
tētiās bō ducit in deū dū p̄ eas p̄uertit in eū. & c. ¶ Item
deus est obiectū virtutū theologicarū in qb; p̄sistit imago re
formatiōis. & cū idē sit obiectū vtriusq; imaginis. qz vna est

ductiua alterius & p̄fectiua. p̄pterea si deus est obiectū vni;
ergo & alterius. Contra Aug. ix. de tri. assignat imaginē in mē
te intellectu & amore s; m q̄ aia meminit sui intelligit se. diligit
se. & v; q̄ imago attendat p̄ p̄uersionem sui supra se. ¶ Item
Aug. xij. de tri. c. liij. Lū in natura mentis humane q̄rim; tri
nitatem. in tota q̄rim; . nō separātes actiones sp̄aliū a p̄tēpla
tione eternoz. vt tertiu; aliqd̄ iā q̄ramus. ergo trinitas imagi
nis attendit s; m actionē sp̄aliū. & ita p̄ p̄uersionē ad inferiora
¶ Itē s; m q̄ aia p̄uertit supra inferiora vel supra se est equali
tas & ordo & origo & oia q̄ p̄currūt ad rōnem imaginis. ¶ Itē
imago est in potētib; a deo au; r̄is & in illis etiaz q̄ nullo mō
pōt reuerti. vt sunt dānatī. ergo rō imaginis nō attendit p̄
nes p̄uersionem ad deū. ¶ Item necesse est quātū ad p̄fectas
rōnem imaginis equari cognoscētiā & cognitū. siue dicentē
& dicitū. Nā ista duo p̄rem & filiū rēp̄sentāt. sed in p̄uersione
ad deū nō est talis equatio. ergo &c. ¶ Rñ. ad intelligentiā
40 p̄dictoz tria op; in imaginis rōne p̄supponere. ¶ Primo em̄
imago attendit s; m exp̄ssam p̄formitatem ad imaginatum.
¶ Scōdo q̄ illud qd̄ p̄format imaginē p̄ p̄is p̄formet imaginē
nato. vñ q̄ vider imaginem p̄ctri. p̄ p̄is vider & p̄ctri. ¶ Ter
tio q̄ aia s; m suas potētias p̄formis reddat bis ad que p̄uertit
tur. siue s; m cognitionē siue s; m amorem. Qm̄ ergo cum aia cō
uertitur ad deū sibi conformatur. & imago attendit s; m con
formitatem. ideo imago dei consistit in bis potētjs q̄ habēt
obiectum deū. Rursus qm̄ aia est imago dei s; m q̄ conforma
tur imaginē & imaginato. ideo aia s; m q̄ conuertitur supra se
non recedit a cōformitate. & iō imago cōsistit in bis potētjs
s; m q̄ bñt aiam p̄ obiecto. Sed cur; cōuertit ad creaturas in
feriores illis cōformat. in qb; nō est imago dei sed vestigiū
ideo potētie aie s; m q̄ habent inferiora p̄ obiectis recedunt
a rōne imaginis. qz recedit a p̄formitate exp̄ssa. Licet itaq;
in bñdō potētjs s; m q̄ conuertuntur ad inferiora sit reperit
re trinitatem. & aliquā cōformitatem. s; m in potētjs sensiti
tate non ostendit Aug. qz tñ deficiunt ab exp̄ssa conformi
tate non reperitur ratio imaginis in eis. Unde Augu. inuesti
gat in oibus potētjs aie trinitatem. non qz in eis sit imago.
sed vt a rōne imaginis excludat. Unde querens trinitates in
tota aia querit eas in sup̄iori & inferiori parte rationis. & in
sensu. Et hoc est qd̄ dicit in illa auctoritate. Cum in natura mē
tis humane querimus trinitatem. in tota querimus. nō dicit
querimus imaginem. Unde Aug. xij. de tri. q̄uis in inferiori
parte rōnis inueniri trinitas possit. imago tñ inueniri nō po
tēst. Lōcedendū est ergo q̄ imago consistit in bis potētjs
s; m q̄ ad aiam conuertuntur. primo tñ & principaliter vt ostē
dunt; p̄mō rōnes s; m q̄ conuertuntur ad deū. Unde Aug. bis
duobus modis assignat imaginem. ¶ Prima est in mente no
ticia & amore s; m q̄ mens nouit & amat se. ¶ Scōda est i memo
ria intelligētia & voluntate & in fine libri ostendit cōplectiss
mam rōnem imaginis esse in cōparatione ad deū. ¶ Ex bis
p; responsio ad p̄mum scōm & tertiu;. qz p̄mum argumentū
concedendū est. scōm vō concludit q̄ in inferiori parte sit tri
nitas. & tertium q̄ conformitas. sed bec soluta sunt. qz non est
exp̄ssa. ¶ Ad illud quod obijcit de conuersione peccato
rum. ¶ Respondēdo q̄ imaginem in bis potētjs s; m conuer
41 sionem non actualem sed aptitudinē. que nunq; relinquit
potentias. sicut gressibilis etiā d; homo qui habet pedes trū
42 caros q̄uis nō gradiatur. ¶ Ad illud qd̄ obijcit q̄ necesse est
in imagine cognoscens & cognitum ad equari. Dicendū q̄ nō
oportet cognitum ad equari cognoscēti. a dequatione rei ad
rem. sed sub ratione cognoscibilis. vnde tantum est cognitūz
in intelligētia quantum representatur a memoria. Q; autēz
simpliciter ad equatur non op; . adequatur tñ s; m q̄ aia cōuer
titur supra se. Unde rō imaginis quo ad qd̄ est in cōuersione
ad deum quo ad qd̄ est in conuersione anime supra se. In con
uersione ad deum est plus qz plus habet. de ratione v̄nustas
tis & conformitatis. in conuersione ad se. plus habet de ratio
ne consubstantialitatis & equalitatis.

Questio. iij. De cōparatione istarū potentiarū
+ ad aiam siue ad subiectū. vtrum v; s;
sunt idē in essentia cū aia. Et v; q̄ sic. Q; Aug. dicit. x. de tri.
bec tria memoria stelligētia & volūtas sunt vna mēs vna vita
vna essentia. ac p̄ hoc vna suba. ¶ Item Ber. sup̄ cātica cāti.
Quedā in aia intucor; memoriā intelligentiā & voluntatem.

hec tria ipsa est. Si tu dicas qd hoc dicitur p cam, hoc nihil est qz Aug. de spu r aia dicit qd aia est qda sua vt potetie. r qda sua no. vt virtutes. q si p cam esset. vtruzqz posset dici. ¶ Itē hoc ipm vt velle dicere phs. qz idē dicit esse principium essendi r operadi. ergo cū principiu essendi sit ipsa forma substāialis. principiu operadi ergo erit ipsa. sed principiu operadi est potetia. ergo potetia est principiu essendi. sed nō est principium essendi nisi forma substāialis in boie. ergo potetia r forma substāialis sunt idē in suba. ¶ Itē rōne ondit. Sicut matera prima est oia nata recipe p veritatē. sic aia fm similitudinē. Sed potetia materie prime respectu formarū suscipiendarum nō differt p essentia ab ipsa. ergo silt vī q potetie aie. ¶ Probatio minoris. Si em p eētā differret aut eēt substātia i aut accidēs. Nō accidēs: qz aīcedit oēm formā r oē accidēs. Si suba. aut ergo materia aut forma. ¶ Proterea si differret illius esset materia capax. ¶ Itē forma accidētalis nō est simplicior forma substāiali. S; potetia operadi nō differt a potetia accidētali. vt pote potetia calefaciēdi nō differt p essentia a caliditate. nec potetia illuminadi ab ipsa luce. ergo silt vī q nec potetia aie ab ipsa aia. ¶ Itē qd vni est accidēs. nulli substātia est. sed iste potetie sunt ipsi aie substātiales. ergo nō sunt ei accidētales. r p hō nō sunt accidentia. ergo. sunt substātia. ¶ Itar aut q nō alia q aia. ¶ Probatio minoris. qz aia rōnalis sensibilis r vegetabilis in boie. nō dicit diuersitate substātiarū sed potetiarū. ergo ¶ Itar q in boie iste ofie. vt getabile. sensibile. rōnale accipiuntur a potetijs r bmoī ofie sunt substātiales. ergo r potetie. ergo rē. ¶ Lōtra Aug. i. ry. de tri. assignat dītam imaginis create ad trinitatem illā. i. in creatā. qz in illa trinitate est būs id qd bī. bīc aut būs nō est id qd bī. ergo si aia b; tres potetias. ergo essentiali nō est ille. ¶ Itē Diony. dicit q in quolibet creato differūt hec tria. substātia virtus r operatio. ergo aia differūt substātia r potetie. ¶ Itē Boetius in quolibet creato differūt quo est. et qd est sine qd est r esse. ergo silt immo multo fortius qd pōt r quo pōt. ¶ Itē rōnibus ostēditur sic. Que differūt gñe differūt essentia. r vni de altero nō p dīcat essentiali. sed potetie r aia sunt bmoī. qz aia est in gñe substātie sed potetie sunt in scōa specie qualitatis. i. naturalis potetie. ergo rē. ¶ Itē illa quoz vni est extra. alterū differūt essentialiter r substātiāl. sed virtus egredit substātia. qz operat i obiectū qd est extra sed ipossibile est q opes vbi nō est. si ergo virtus est vbi operat r opat extra subam cuiuslibet. ergo virtus egredit extra subam. ergo rē. ¶ Itē ad hoc est alia rō. Qz si eadē p essentia essent aia r potetie. vñ nō multiplicares nisi fm multiplicatōne alterius. r sic cū vni tm sit aia haberet tm vñ potetia sed hoc est falsum. ergo rē. ¶ Ad p dīctoz intelligentiā notandum est q potetia naturalis dicitur triplr. ¶ Primo mō put dicit modū existēdi naturalis potetie in subiecto. fm quē dicit subiectū facile vel difficile. ad aliqd agendū. r sic naturalis potetia dicit modū qualitatis. r est gñalr i scōa specie qualitatis. vt p; cū d; cursor r pugillator. quoz vtrūqz dicit facultates. q sequit modū existēdi potetie i gradiendi r resistēdi sine agēdi in subiecto. Scōo mō potetia naturalis dicit potetia naturaliter egrediēs a substātia. Et hoc pōt esse duplr. Uno mō alī qua potetia egredit a substātia cū accidēte. vt potetia calefaciēdi. Ignis em p suā substātia nō calefacit sine caliditate. et hec potetia nō est alterius gñis q sit qualitas a qua egredit. vñ potetia q est calefaciēdi. est in eodē gñe cū caliditate. Alio mō dicit naturalis potetia. q naturaliter egredit de substātia immediate. sicut potetia generadi quātū ad inductionez vitime forme. r hec qdē nō est alterius gñis cū substātia. sed reducīt ad genus substātie tāq substātiales differentia. ¶ Per hunc modū intelligendum est in potetijs aie. Nam vno mō puenit noiare potetias aie fm primū modū. vt dicitur facultatē q dicit modū potetie existēdi in subiecto. sicut ingeniositas r tarditas. r hec quidem sunt in scōa specie qualitatis. ¶ Alio mō puenit potetias noiare put dicitur ordinem substātie ad actus q est mediāte aliqua proprietate accidentalī. vt potetia filogifandi q est in aia cū b; habitū filogifandi. r hec est in eodē gñe in quo est scia filogifandi. vt in prima specie qualitatis. Lōtingit iterū noiare potetias aie. vt immediate egrediuntur a substātia. vt p hec tria memoriā intelligentiā r voluntatem. Et hoc p; quia omī accidente circūscripto intellecto q

aia sit substātia spūalis hoc ipso qd est sibi p̄sens r sibi p̄sens
 tra habet potetia ad memoradiū r intelligendū se. Unde iste
 potetie aie sunt substātiales: r sunt in eodē gñe p̄ reductio
 nem. in quo est aia. attamen qm̄ egrediuntur ab aia potetia
 enim b; p̄ modū egredientis non sunt oīno idēz per essentia
 nec tm̄ adeo differunt vt sint alterius generis. sed sunt in eodē
 genere p̄ reductioem. Et pōt satis manifestum exemplū das
 rian re r in similitudine eius. Nā res non habet tantā identi
 tatem cum sua similitudine. vt sint vñū numero. nec tantā dis
 ueritatē vt differant numero. Similitudo em̄ martini non
 adeo distat a martino vt penitus differat ab eo. Et ideo simi
 litudo rei in eodē gñe est p̄ reductioem cū eo cuius est simi
 tudo. Quia em̄ egreditur deo differt. sed nō trāsit in aliud ges
 nus. Et loquor de similitudine fm̄ rōnem similitudinis nō in
 tentioem. i. prout a subiecto erit r non recedit vt splendor a
 luce. ¶ Lōcedende ergo sunt rōnes pbates q aia nō est sue
 potetie per essentia. ¶ Ad illud ergo q obijctur in strariū
 de Aug. r Ber. q aia est sue potetie. dicendū q non est ibi p̄
 dicatio accidentis de subiecto. nec eiusdem per essentiam. sed
 substātiales vel essentialis. Propter qd notandum q essentia
 rē quattuor modis. ¶ Primo mō essentialē dicit qd dicit
 rei essentiam tm̄ sicut species singularis. ¶ Scōo modo dicit
 tur essentialē. qd est de essentia r substitutione rei. vt materia r
 forma. ¶ Tertio modo dicit essentialē. sine quo res non potest
 esse. nec pōt intelligi esse vt sunt illa in quibus attendit ratio
 vestigiū vt vnitas veritas bonitas. ¶ Quarto modo dicit essen
 tiale sine quo res non potest cogitari habere perfectum esse.
 vt sunt potetie in aia. in quibus attenditur imago. r hoc est
 minimo modo substātiale siue essentialē. non tamē transit in
 aliud genus. ideo aia dicitur sue potetie. qz non transit in aliud
 genus. ¶ Ad illud qd obijctur q idem est principium essen
 di r operadi. dicendū qd verū est de principio remoto. sed de
 proximo est impossibile. Nam si idem oīno esset principiu pro
 ximum. tunc idem esset in re esse r operari. Silt si idē esset p̄
 principium primū cū res semp̄ habere esse. semp̄ haberet operari
 Quia ergo forma dicit primū r immediatū principiu essendi
 potetia vō proximiū r immediatū principiu operandi. p; q
 impossibile est esse oīno idem. ¶ Ad aliud qd obijctur de po
 tentia materie. dicendū q materia nō est sua potetia p̄ essen
 tiam. qm̄ nō est ipsa ordinatio ad formā. est tm̄ ipsa potetia
 materie. essentialis ipsi materie. sicut potetia actiua ipi sub
 stantie. r minus quidē elongatur potetia materie a materia.
 q potetia actiua a substātia. Qm̄ potetia materie est potens
 tia passiva. q dicit ordinem ad aliud cum primatiōe. Sed po
 tentia actiua dicit ordinē cū positōe. r ideo minus addit po
 tentia materie supra materiam. q potetia actiua supra sub
 stantia. r hinc est q non ita distinguuntur diuersa potetie in
 eadem materia sicut in eadem substātia. ¶ Ad illud q obij
 ctur de forma accidentalī. dicendū q forma accidentalis
 nō est sua potetia. Nā potetia eius est inquantū influit in al
 terū attamē potetia illa nō tm̄ addit: quātū potetia forme
 substātiales. quoniam potetia forme accidentalis dicit or
 dinationem ad actum: sed non sufficientem per se. sed p̄ virt
 utē substātie. Sicut em̄ accidēs nō est p̄ se. ita nō habet virt
 utē operadi per se. sed p̄ virtutē substātie: r ita hoc p;. ¶ Ad
 illud qd obijctur vltimo. dicendū q potetie aie nō sunt acci
 dentales. tm̄ argumentū non valet. qz fortassis rationale sensi
 bile vegetabile non accipiuntur a potetijs. sed a diuersis na
 turis repertis in anima. Illud autē argumentū qd factum est
 ad oppositum q differunt. qz sunt in diuersis generibus. sol
 uendum est per interemptionem. qz non sunt in diuersis gene
 ribus. sed in eodem per reductioem rē.

Dissequenter est questio de scōa assignatione
 imaginis p̄ mētes. noticiā r amorē. Lōtra hāc
 queruntur tria. ¶ Primum est de istis absolu
 te. vtrum videt imago attendatur in istis vt
 in potetijs aut in habitibus aut in potetijs
 simul r habitibus. aut in substātia r habitibus.
 ¶ Secundum est de istis in comparatione ad inuicem.
 ¶ Tertiu vtrū hec trinitas imaginis ducat necessario in cog
 nitionem trinitatis quantum ad personas.

Questio. j. +mo q nō in bis vt in potetijs attendat
 imago

Imago. qz p dicit assignatio fuit i potētis. qz si bic etiā esset i po
 tentis. non esset nisi inculcatio verborū. ¶ Preterea. noticia r
 amo: non dicunt potentia. sed habitus licet mens possit dicere
 potentiam. ergo predicta tria nō possunt poni sub ratione potē
 tiarum. ¶ Item ostendit q nō dicitur habitus. qz August. dicit
 in imaginis assignatione. mens nouit se. diligit se. sed null' ha
 bitus est nosse. nec amare. qz. ¶ Item si mēs stat pro habitu. qz
 ro pro quo habitu. Si pro habitu memorie de quo magis vidē
 tur: quia nō est aliū dare. sed act' habitus hui' est meminisse nō
 aliud. Sed Augustin' assignat mēti bos actus. s. nosse r amare
 qz. ¶ Item ostendit q non in potētis r habitibus. Lūz eni
 potentie sint tres. r habitus tres. tūc non esset trinari'. sed sena
 rius. ¶ Item quero pro qua potentia stat ibi mens. aut eni stat
 pro oibus. aut pro duabus. aut pro vna. Si pro omnib' tūc non
 est ibi trinitas. Si pro duabus. tūc est ibi quaternitas. cū duo
 sint habit' r. Si pro vna nō potest habere istos duos actus nos
 se r amare. ergo nō sumitur trinitas s; habitus r potētias siml'
 ¶ Item ostendit non fm substantiā r habitus. Lūz eni habitus
 cognoscēdi r amandi sequant ipsas substantiā rēpore. r substantia
 etias possit esse sine bis. ratio aut imaginis sit ipsi anime perpe
 tua r inseparabilis r cōcreata. ergo nō est in habitib' r substantiā
 simul. ¶ Item si substantia cōnumerat habitibus. r habit' sūt
 tres. r substantia vna. ergo erit ibi quaternitas. Si tu dicas q
 nō differt noticia fm q est habit' itellectus et memorie. ¶ Lūz
 tra habitus sunt dispositiones potētiarū. cū ergo sint tres potē
 tie erunt tres habitus. ¶ Item magister dicit in ista. q mens acci
 pit non pro anime substantiā tota. sed pro eo quod est i ea emine
 tius. Rū. dicēdū q differt s; quosdā assignatio bec a preceden
 ti qz prior fuit in potētis. bec est in habitib'. Et respōdent ob
 sectionibus p distinctionē mētis. Qdēs eni fm quadruplicē mo
 dū accipiendi diuērficaf. Dicitur eni vno modo a mēte qd est
 luna. huc defectus. r sic dicit de tota anime substantiā. ppē trās
 mutatiōes quas habet. Secūdo modo dicit a mētēdo r sic stat
 pro iudicatiua vi. r sic accipit eam. Dam. ponēs ipsā inter potē
 tias cognitiuas. Tertio modo dī ab emineōdo. r sic stat pro supe
 riori pte rōnis. r sic accipit eā Augu. frequēter. Quarto modo
 dicit a meminisse. r sic stat p memoria. r quātū ad actum r quā
 tum ad habitū. Dicitur ergo q in assignatione hui' trinitat' mēs
 stat p habitū memorie. sed in adaptatione. Lūz dicit ecōtra mēs
 nouit se. r diligit. stat pro potentia memoradi. Sed istud nō vi
 det ueniēter dictū. qz adaptatio debz respondere assignatiōi.
 r pterea cū actus ppz mētis stat pro memoria. sic meminisse
 ibi deberet tangi. sed Augu. in hac assignatione nūq' facit men
 tionē nisi de duobus actib'. scz nosse r amare qui nō sunt memo
 rie. s; alitruū potētias. Rū. ergo. q trinitas ista nō est in potē
 tijs. qz amor r noticia nō dicitur potētis. Nec in habitibus. qz
 mēs nō potest stare pro habitu cū ipsa accipiat vt agēs. Nec po
 test esse in potētis r habitibus. qz mēs non pōt stare p vna po
 tentiā. cum assignentur ei actus duarū potētiarū. Nō pōt si
 milt' stare p pluribus potētis. qz nō esset trinitas. restat qz
 necesse ē ponere. q trinitas ista attendatur qz ad substantiā aie
 ratione mētis se noscentis r amāntis. r qz ad habit'. rōne noti
 cie r amoris. r sic est trinitas. cū substantia sit vna. r habitus sint
 duo. Differt qz bec assignatio a precedenti. quia precedens fuit
 per vniūformitatē in potētis. per cōparationē ad habit' r ad
 actus. sed bec est in substantiā r habitibus. Differt etiā i hoc qz
 precedēs fuit p cōuersionē anime ad deū. Bec ē per cōuersionē
 anime supra se. r pluribus modis nō attendit imago in homine
 vt supradictum fuit. Differt etiā. qz precedens assignatio ima
 ginis mag' est ppria et cōueniēs qz bec. Nā pprie loquēdo ima
 go cōstitit i vniūtate essentie. r trinitate potētias. fm quas ani
 ma nata est ab illa summa trinitate sigillari. imagines similitudī
 nis que consistit in trib' virtutibus theologis. Unde Augu. hac
 assignationē pmoponit iuestigādo. vt p hac deueniat ad illā dī
 50 fuit speculationē suā. Unde bec assignatio non est propria sicut
 alia. Tū mag' scdo eā ponit tanq' nō pncipalē. ¶ Ad illud ergo
 quod obijctur q habitus non sunt coeui rē. Dicitur q triplex
 est habitus. Quēdam eni habitū habet aie potētia ab. acquisitio
 ne. quēdam ab innata dispositiōe. tertiū by a sup'ius origine.
 51 Doc autē patet quia habitus est quo potētia facili' est in actus
 potentia aut bis tribus modis est facili'. v. gra. affect' noster
 by facilitatē ad diligēdū bonū alienū p acquisitā dispositiōē
 vt per virtutē. ad diligēdū bonū suū. per innatā dispos
 itiōē et ad diligēdū scipsum. per suū naturalē originē. Lūm

enim sic sibi indistincter vnit' semper est habilis ad se amāduz.
 similit' cū semper sit sibi p'fens. s; est habilis sibi ad se cogno
 scēdum. r sic patet illud qd obijct' de coeuitate. nā quo ad tales
 habit' est bene coeuitas. ¶ Ad illud quod obijct' q tres dicit' 52
 eē habitus fm tres potētias. dicendū q in hac trinitate nō cas
 dit nec habet locū habitus memorie. qz attendit in ipsa aia fm q
 cōuertit supra se. r iō ipsa aie substantiā tenet locū memorie. et ip
 sa p'fita r oblatio qua anima offert se semper sue. intelligētie. r
 locū habitus r actus memorie. r ita patet q ibi cadūt tm habit' 53
 r duaz potētiaz. r iō est ibi trinitas. ¶ Ad illud qd obijct' de
 obijct' de vbo mag' dicendū q intelligitur nō p aie substantiā tota
 q si aliter itelligat. nō by veritatē vbi mag' i. Quod patet per
 Augu. qui occasione huius imaginis quasi per totū decimū de
 trinitate ostendit aiam habere cognitionē suū inatā. qz est agnitio
 sue substantie. r pterea nihil vniū i aia cognoscit r diligit nisi
 substantiā. qz si mēs staret pro vna potentia. non haberet illos
 duos actus. s. nosse et amare.

Questio. ij. Querit de istis in cōparatione ad iuicē
 vīz ordinis. equalitatis. r cōsubstantialitatis. r mag' recitat in
 littera. Ordo aut inter bec est q mēs est parēs. noticia est ples
 spūs est amor ab vtroqz procedens. Equalitas est etiā ibi. Qz
 mēs se tantū nouit quātū est. r tantū diligit quātū se nouit. Est
 etiā ibi cōsubstantialitatis. Unde Aug. ix. de tri. Ad mouemur
 [i] vtrūqz videre possumus [substantialiter] bec i aia consistere.
 nō tanq' in subiecto. vt dolor i corpe. aut vlla qualitas. aut quā
 titas. Quicquid eni tale est nō excedit substantiā i qua est. Qdēs
 aut amore q se amat. pōt amare etiā aliud. r ita vult q amor sit
 cōsubstantialis mēti. ¶ Sed obijct' ptra hoc. p'imo videtur q
 in bis nō sit ordo vel origo. Aut ei accipiūtur p habitibus innat
 tis. aut acquisit'. Si pro innatis. null' est ordo. qz simul sunt cū
 ipsa anima. Si pro acquisit'. sic amor precedit noticia. null' eni
 acquirit vel studet aliqd adiscere nisi amet scire. Tū Aug. in fi.
 noni de tri. partum ment' antecedit appetit'. quo ad id qd nos
 scere volum'. Querēdo r inueniēdo nascit' ples. que est ipsa no
 ticia. aut q nō est ordo. aut nō est talis ordo. ¶ Itē videt q nō
 sit ibi eqūitas. Aut eni noticia r amor accipiūtur p cōparatiōes
 ad res inferiores aut ad aiam. Si ad res inferiores manifestū ē
 q nō ē ibi eqūitas. multa eni nouim' q nō amam'. Si p p'prios
 nē ad aiaz aut ē eqūitas qz ad itēsiōē. aut qz ad extēsiōem
 Quātū ad extēsiōē nō. illud pstat. qz vniū tm ē ibi qz qz ad in
 tēsiōē s; qd h sit falsus vt. qz cū sciam' alaz minorē deo. r maio
 rē corpe. ptingit qz qz cū amam' mag' qz deū. r mir' qz corpe.
 r ita qz itas amor' nō sequit' qz itatē noticie. ¶ Itē q nō sit ibi
 cōsubstantialitas. vt qz amor r noticia sunt habitus r qualita
 tes. ergo videt q essentialiter differāt ad ipsa mēte. ¶ Item ra
 tio Augu. est q nō sint i aia sicut essentia. qz se extendunt extra.
 sed hoc nihil est. Accidētia eni se extendunt extra. vt calor cale
 faciēdo r color imutando vsum. pterea homo cognoscit ali
 qua cognoscibilia scia acquisita. que ē accidēs. r ita se extendit
 extra. Rū. dicendū q sicut Augustinus assignat in bis est or
 do equalitas et cōsubstantialitas. Ordo autē attenditur i bis
 habitibus anime cōnaturalibus in cōparatione ad actus. si
 cut ponitur ordo in fide r spe r cbaritate. licet simul ifundātur
 r sic patet quod obijct' in contrariū. qz non est ordo in ipsis ha
 bitibus absolute cōsideratis. sed per relationē ad actus. Simi
 liter est ibi equalitas fm cōuersionē anime supra se r predictoz
 habitū pfectionē. Tū dicit Augu. in. ix. de trinit. q nō ē in bis
 habitib'. equalitas. nisi fm q pfecti sunt. Et sic patet solutio ad
 illud quod de amore obijctur. quia ille amor non est pfectus a
 mor: sed libidinofus r inordinat'. Vel dicendū q eqles sunt fm
 q sunt cōnaturales. Quātū eni est qz habilis vel facili' ad co
 gnoscēdū se: tantum ad se amandū. De habitibus vero. acquisi
 tis malis vel bonis. nō est verū. r de bis nō itelligitur. Similit'
 est ibi tertium. s. cōsubstantialitas. qz fm q dictum est. supra a
 mor: r noticia anime cōnaturales sunt fm q supra se cōuertitur
 r sic nihil omnino addit super ipsas potētias. per h. n. q aia
 sibi p'fens est. habet noticia. per hoc qz est vniū sibi. habet ha
 bitū amoris. r iō sicut potētie sūt p'substantialē aie. vt supra vs
 sū ē. ita r hmo di habit'. vñ r si videātur dicere modū habit' vl'
 qz itatis realiter tm nihil supra potētias addit. r sic p'z respōsio 54
 ad obiectū q nō sunt qz itas isto modo. ¶ Ad qd obijct' de rōe
 Aug. dōm. q illa rō nō pcludit pncipaliter q amor vel noticia
 sūt i aia. r h; qz tūc pari rōne posset dici r obijct' de oi amo

re. sed cōcluse ex cōsequēti. quod patet sic. Cū enī amor extens dicitur extra suum subiectum alium amando. hoc est per virtutes substantie sicut per se. non est per substantiā. Si ergo amor tno ticia extendunt per virtutem substantiāle. et be sunt intelligētia et volūtas et amor quo anima amat se. est idēz cū ipsa volūtatē et sic noticiā q̄ cognoscit nō ē aliqd̄ itelligētia. restat

Dist. iij

q̄ amor et noticiā respe ctu sui sūt ipi mētis bales

Questio. iij.

et vitia. Utrum h trinitas imago. s. mētis. noticie et amoris ducat necessario in cognitionē trinitatē q̄ tū ad psonas. Et v̄ q̄ sic q̄ i hac trinitate imago ē relatio s; i deo nō ē flatō nisi q̄ ad personas q̄ rē. Itē i hac trinitate est distinctio. q̄ noticiā non ē amor rē. s; in deo nō ē distictio nisi psonaz. q̄ rē. Itē i hac trinitate ē origo vni⁹ ab vno. et tertij ab vtroq; ergo cum ista sint ppria psonaz. p̄ rē. Itē in hac trinitate ē amor tertio q̄ ē ppriū spi rit⁹ sancti et q̄ est ad alterz q̄ v̄ q̄ necessario ducat i trinitatē psonaz. Cōtra h trinitas itelligit i crea tura sū distinctioe psonali

Queritur vtrum con cedendum sit q̄ deus se genuit vel alium.

Queritur q̄stio satis necessaria Constat enī et ineffabiliter ve rū est q̄ de⁹ p̄ genuit filius. Ideo queritur. vtrum concedendū sit q̄ deus genuit deū. Si enī de⁹ genuit deū. v̄ q̄ aut se deuz. aut aliū deum genuit. Si nō alium deum genuit nō ē tā tuz vnus deus. Si autē seipsum deū ge nuit. aliqua res seipam genu it. Ad qd̄ r̄s dētes dicimus sa ne et catholice p̄cedi q̄ vnus vnū genuit. et q̄ deus deū ge nuit. q̄ deus p̄ deū filium ge nuit. In simbolo q̄ scriptū ē Deū de deo lumē de lumine

deū. querit de hac. genuit se vel aliū. quam soluit interimendo. In scda q̄rit de hac. genuit deū q̄ ē de⁹ p̄. vel q̄ nō est de⁹ p̄ et ad hoc soluit distinguēdo ex pte p̄dicati. et hoc ibi. S; adhuc opponit. In tertia q̄rit de hac. de⁹ ē trinitas et pbat multis autoritatib⁹ q̄ ē nā. et b occasione p̄dicatoz ibi. Quidā tū vitat⁹ aduersarij. In q̄rta ad

h deum vez de deo vero. Nō nō addit. q̄ genuit se deum vl alium deū neutrū cōcedēdum esse dicimus. Nō alium deuz non genuit. manifestum est. q̄ vni⁹ tū de⁹ ē. Nō autē seip suz nō genuit ondit Aug. i. j. li. d. tri. dicēs. Qui putat ei⁹ potētie eē deū vt seipsum ipe genuit. eo plus errat. q̄ non solū deū ita nō ē. sed nec spūal neq; corp̄alis creatura. Mul la enī res est q̄ seipsaz gignat vt sit et ideo nō ē credendū vel dicēdum q̄ deus genuit se. Si de⁹ pater genuit deū queritur vtrum genuit deum qui est deus pater vel qui nō est deus pater. Sed adhuc ponit garruli c̄ ratiocinatores dicentes. Si de⁹ p̄ genuit deū aut genuit

sui ppositū redit. s. ad p mo q̄ritū addēp̄me solu tiōi. q̄ q̄uis nō sit p̄cedēs genuit se vel aliū diuisim tū pōt cōcedi p̄dicti. ibi. Nūc ad pmissaz q̄stionē. a Deū de deo lumē de luce. Querit. q̄ cū p̄posi tio de notē trāstionē et ita diuersitatē et distinctio nē. v̄ q̄ pari rōe et ab eq; p̄ollētū iste sit hē. de⁹ ē ali⁹ a deo. de⁹ distiguit a deo Rū. dicēs q̄ dupl⁹ ē spoz tare distinctionem siue di uersitatē. s. vlt modū vl vt rē. vel vt exercitaz vel vt p̄ceptā. qm̄ q̄ p̄p̄des s; portat distinctionē. vt ex ercitā. et distinctio ē i diu nis q̄ritū ad supposita. s; cū terminū stare p̄ diuer sis suppositis. qm̄ q̄ circa id ponit mod. circa qd̄ ex ercit distinctioē. et tales sūt p̄sone. iō ē nā locutio Q: nō h̄ nomē ali⁹ ipoz tat distinctioē vt p̄ceptā.

36

37

q̄ pōt itelligi et in deo s; h̄ est falsuz q̄ rē. Itē noticiā et amor sūt i q̄libet psonaz. s; p ea q̄ sūt in oib⁹ nō verit i cognitionē distinctiois psonal. q̄ rē. Itē intellecto q̄ vna tū eēt psona ad buc nosceret et amaret se. q̄ rē Itē p̄b̄losophi istā trinitatē cog nouerunt. et tamē nō cognouerūt trinitatē psonarum. q̄ bec nō ducit in illam. Rū. dicendū q̄ per hāc trinitatē cōtingit cogno scere trinitatē in deo. et hoc est attribuendo ea que in hac trinita te sūt. illi summe trinitati. Sed hoc pōt eē dupliciter. Aut enī ista tria possunt deo attribui sū substantiā. vt per mētē. itelliga mus mētē in deo et per noticiā in anima. noticiā i deo. et sic de tertio. et sic non ducit in cognitionē trinitatis nisi quantum ad appropriata et sic intellexerūt p̄b̄losophi. possunt etiā ista tra bi ad deū ratione p̄p̄rietatū. que sūt ordo et origo. distinctio et relatio. et sic ducit in cognitionē trinitatē quo ad propria. s; ista ponere et itelligere i deo pōt fides et h̄ ratio. et ita p̄fecta cogni tio imago p̄fecte cognita vt imago ducit in cognitionē trinitatē. nō autē simplr. et p hoc p̄z vtraq; ps. Ad illd̄ qd̄ obijctur de a more dicendū q̄ amor pōt dicere cōplacētā. et sic ē cōe. vel pōt dicere p̄nerionem siue cōionem vel donū et sic h̄ rōnē p̄sone rē.

Dist. iij De cōparatiōe generatiōis ad terminū esse

Dist. iij

Queritur questio satis necessaria. In precedēti distinctione probauit magister trinitatē et vnitas tē per similitudines cōgruas et rationes. In pre senti distinctione ponitur secunda pars in qua soluit incidētes dubitationes. Et incidit dubita tio ex hoc q̄ i diuinitē est trinitas et vnitas et ita aliqd̄ distigues et distinctū. aliqd̄ indistictū vt termini substā tiales. Incidit ergo dubitatio ex cōparatiōe proprietatis disti guētis ad terminū substantialem. Habet autē bec pars duas. In prima mouet dubitationē ex p̄paratione proprietatis disti guētis ad substantiam vel essentiam. In secunda ad eius potē tiam. infra dist. vj. p̄terea queri solet. Itē prima pars h̄ duas q̄ substātia potest significari in cōcretionē. vt p hoc no mē deus. vel in abstractionē. vt per hoc nomē essentia. primo q̄ mouet questionē ex cōparatiōe generatiōis ad hoc nomē deus Secō ad h̄ nomē essentia. infra. dist. v. post bec q̄rit vtrū cōce dēdū sit rē. Nec autē distinctio h̄ quattuor p̄ticular. et h̄ s; q̄ tuoz q̄ ibi tāgūtur. In prima supposito q̄ h̄ sit nā. de⁹ genuit

Itē noticiā et amor sūt i q̄libet psonaz. s; p ea q̄ sūt in oib⁹ nō verit i cognitionē distinctiois psonal. q̄ rē. Itē intellecto q̄ vna tū eēt psona ad buc nosceret et amaret se. q̄ rē Itē p̄b̄losophi istā trinitatē cog nouerunt. et tamē nō cognouerūt trinitatē psonarum. q̄ bec nō ducit in illam. Rū. dicendū q̄ per hāc trinitatē cōtingit cogno scere trinitatē in deo. et hoc est attribuendo ea que in hac trinita te sūt. illi summe trinitati. Sed hoc pōt eē dupliciter. Aut enī ista tria possunt deo attribui sū substantiā. vt per mētē. itelliga mus mētē in deo et per noticiā in anima. noticiā i deo. et sic de tertio. et sic non ducit in cognitionē trinitatis nisi quantum ad appropriata et sic intellexerūt p̄b̄losophi. possunt etiā ista tra bi ad deū ratione p̄p̄rietatū. que sūt ordo et origo. distinctio et relatio. et sic ducit in cognitionē trinitatē quo ad propria. s; ista ponere et itelligere i deo pōt fides et h̄ ratio. et ita p̄fecta cogni tio imago p̄fecte cognita vt imago ducit in cognitionē trinitatē. nō autē simplr. et p hoc p̄z vtraq; ps. Ad illd̄ qd̄ obijctur de a more dicendū q̄ amor pōt dicere cōplacētā. et sic ē cōe. vel pōt dicere p̄nerionem siue cōionem vel donū et sic h̄ rōnē p̄sone rē.

filr h̄ vbi distiguere iō simplr ponit distinctionē circa terminū rōne sue forme iō sunt false. b̄ q̄ nō addit. Ergo genuit se deū rē. De hac r̄sione magr̄ q̄rit. q̄ cū magr̄ soluit interimēdo p̄clusionē videtur nō recte soluere. Cū enī idē et diuersū suffici enter diuidāt es v̄ necessario seq. genuit deū. q̄ se vel aliū. Rū dicēdū. q̄ magr̄ sustinēdo primā et interimēdo p̄clusionē inuit cō clusionē nō seq̄ ex p̄missis r̄q̄ nō sequatur. ostendit ferēdo istā triā illud distinctū. Ad illud vero q̄ obijct qd̄ idē et diuersū sufficienter diuidāt ens. Dicēs q̄ simplr loquēdo falsuz est. Nā pars necesse eadē toti oino. nec simplr diuersa. habet tū veritas tē sū idem. v̄ si nō est idē aliq. est diuersū. Nec est sū illud sū qd̄ nō est idē. filius autē nō est idē patri in persona. et ideo in pso na alius. nec tū seq̄tur alius deus. q̄ significatur alietas in es sentia. c̄ Deus pater rē. querit de hac distinctione quā ponit magr̄ de hoc predicato deus pater. q̄ potest eē cōstructio appo situa imediata vel mediata. primo enī videt q̄ ista distinctio non sit intelligibilis. qm̄ que ex eadem pte intransitiue cōstruū tur. videtur solum immediate cōstrui. Itē videtur q̄ non soluat. q̄ recta solutio ē. cuius datē oppositū nō puenit soluere sed ista distinctione remota. adhuc manet sophisma. si loco eius qd̄ est de⁹ p̄. solū p̄ ponat. q̄ rē. Rū. dōz. q̄ distinctio magr̄i bo na est et sū artē. Nā sicut vult p̄sician. inter adiectiuū et substā tiuū itelligit media copula ens vel qd̄ est ens. qm̄ h̄ qd̄ est ens. siue qd̄ est pater. pōt teneri i p̄p̄rietate. sic restringitur et tenet lo cū appositiue p̄structionis. et equaler vni termino. iō d̄ q̄ pōt te nere et siue cōstrui imediate. et sic de⁹ pater nō est aliqd̄ q̄ ipē p̄. Vel ipsuz relatiuū pōt itelligi relatiue. et ita in quādā distātia. et tūc nō restringit et sēn⁹ est. de⁹ pater. i. de⁹ q̄ est pater q̄ tū vas let est deus. et ille est p̄ bec aut solutio magr̄i soluit quoddā so phisma q̄ritū ad vnā deceptionē. et ideo est bona. S; rursus cas dit ibi alia deceptio de relatiuo. et iō adhuc oportet soluere nō ad illā deceptionem s; ad aliā. iō p̄positiu⁹ soluit ad h̄ argumē tū aliomō q̄ de⁹ q̄ est p̄. vel q̄ nō est p̄. et dicit q̄ nō seq̄. et q̄ nō sūt p̄dicatoz. q̄ suppo hui⁹ relatiuū nō ē cadē. In affirmas tiua. ei supponit p deo genito. q̄ nō cōfundit. In negatiua nō simplr. An sicut be nō p̄dicūt. s; abesunt false. null⁹ bō ē p̄s tr⁹. iobānes est petr⁹. ita dicit i p̄posito. q̄ negatio p̄funditur. An iste due ambe sūt false. de⁹ fili⁹ est p̄. de⁹ nō est p̄. S; h̄ so lutio p̄positiuū locū habeat i p̄posito. q̄ nō differt p̄ponē et post ponere negationē. hui⁹ termino de⁹ tū in alijs nō habet locum.

Negatio

Distinctio

III

5 Negatio enim postposita relatiuo ipm non confundit. et id mo...
6 negatiua falsa. Si psonale eaduerso. negatiua vera. affirmas...
7 Cuius dicitur qd sicut pz de suppositioe but nois deus secus est qd de sup...

re falsum. Qm aut dicitur factis quantum ad fidem et sic est falsum.
spusctus. sed btas et solus et potes. i. vnus et solus deus ve...
Satis est xpiano rerum crea tarum causam visibiltum siue inuisibiltum non nisi bonitate...

Augu. 10
Augu. 11
Augu. 12
Dintelligen tia eoz qd tas git magf in pnti distin ctione quat

tuo: q̄runt. Primo vtrū bec locutio sit pcedenda in diuinis. deus genuit deū. Secūdo vtrū vnitas essentie admittat hāc locutio onē deus genuit aliū deū. vel deus est ali' a deo. Tertio q̄rif de significatione huius nois dij. vtrū videtis grāmaticē possum' dicere plures deos. Quarto et vltimo q̄rif de suppositioe illius nois deus. vtrū supponat p psona vel p essentia.

Questio. i. Ad bec locutio deus genuit deū sit cōcedēda. vñ p hoc qd dicitur in symbolo. deū de deo. sed hoc nō est nisi p gignitionē: ergo de' gñat de deo: ergo ista locutio est pcedēda. deus genuit deū. ¶ Itē gñatio est respectu filis in natura. An hō gñat hoies. vñ si in diuinis est gñatio pducit filis in natura. ergo cū p̄ sit deus nō gñat nisi deū. ergo bec est vera deus gñat deū. ¶ Itē q̄qd b̄z filij aut b̄z a se aut ab alio. Sed b̄z deitate et nō a se: q̄ sic esset īges nitus. ergo b̄z ab alio sed nō b̄z nisi per gñationem: sed nō b̄z deitate nisi ab habēte deitate. et hīs deitate est deus. ergo etc. ¶ Cōtra. hoc nomē deus significat essentia siue substantia cuius sit terminus substantialis. sed bec nō pceditur immo est falsa essentia generat essentias. ergo filij ista. deus genuit deum. ¶ Itē hoc nomē deus aut supponit p oī psona aut determinate p aliqua. Si determinate p aliqua. ergo restringit eius si gnificatio ab aliquo. Nec est dare q̄ ab alio: nisi ab hoc verbo genuit vel generat. Sed regula est q̄ terminus positus in p̄ dicato nō restringit terminū a parte subiecti rōne significationis. ergo stat p oī psona. Nō ergo vñ locutio vera fm q̄ p psona filij. ergo etc. ¶ Itē iste terminus deus quātū de se eque b̄z supponit p filio sicut p patre. ergo cū filij sit nō generare sicut et p̄ris est gñare si bec est vera deus gñat p patre: eadem rōne et bec deus nō gñat p filio. si ergo bec nō pcedit nec p̄ma. ¶ Itē dicitōe opposita sunt vera de quolibet sub disti ctione. Quē de qualibet affirmatioe vel negatio: ergo si deus genuit deū aut deū q̄ est p̄: aut deū q̄ nō est p̄. Sed qd implicatur ptingit simplr inferri. vt si dicat hō q̄ nō currit dispart. ergo hō nō currit: ergo filij si genuit deū q̄ nō est p̄ deus non est p̄. sed si nō est p̄ nō generat: ergo etc. ¶ Rñ. dicendū q̄ p̄ dicta locutio salua essentie vnitate recipit tā a magistris q̄ a sc̄tis. Ad cuius intelligētā quattuor regule sunt notāde. Pr̄ma est q̄ nomē abstractū imponit forme et a forma: vt albedo imponit a forma albedinis. Nomē vñ cōcretū imponit a forma: sed non forme: sed supposito: vt album imponitur a forma albedinis: s̄ nō forme sed supposito vt aliquid rei albe. domini vel signo. ¶ Secūda regula est q̄ terminus hīs multitudinem suppositoꝝ sine distributiōe acceptus stat p illo p quo reddit locutionē verā. vt cū dicitur: hō currit. vera est locutio p currente si aliquis sit currens. Tertia regula est q̄ termino habēti forma nō multiplicabilē. nō differt pponere et postponere negationē. vñ nō differt dicere. petrus nō currit. Quarta regula ē ista q̄ relatiuū refert aīo sub eodē mō supponēdi. sub quo antececedens p̄cessit ipsum relatiuū: nisi faciatur relatiōe similitudinem. ¶ Et p̄ma regula p̄. Rñ. ad p̄imum. Cum em̄ iste terminus deus sit p̄cretus. et iponat a forma essentiali. s̄ deitate: tñ imponit persone siue supposito: sicut albi imponit ab albedine rei albe. et iō supponit et reddit locutionē verā p persona nō p forma. Hoc aut nomē essentia vel deitas est abstractus et ideo imponitur forme. et a forma sicut albedo: et iō essentiam significat et supponit: et iō bec est falsa: essentia generat essentia: q̄ generatio nō est forme sed suppositi. sed bec est vera. deus genuit deū p persona. ¶ Et secūda regula p̄. Rñ. ad sc̄dū. Quāuis em̄ suppositio termini nō artetur: tñ p illo stat p quo est locutio vera vt hō currit pro petro vel iobāne. si pro illo est locutio vera: nec tñ ad illum restringitur. et hoc p̄. q̄ si addatur distributio p̄funderet illum terminum p oibus. sed si esset restrictus nō p̄funderet nisi p illis ad quos se extēderet restrictio. vnde aliud est terminū restringi ad vñ aliud est red dere locutionē veram pro vno. ¶ Et tertia regula p̄. Rñ. ad tertium. I. em̄ bec sit vera p patre. deus generat deum. tñ bec deus nō generat deū. nō est vera p filio. Cuius em̄ iste terminus deus dicat formā nō multiplicabilē. non differt ei pponere negationem et postponere: iō cū negatio p̄posita totaliter et oīno a subiecto remoueat predicatum. sic et negatio postposita remouet totaliter predicatum ab hoc termino: deus cuius dicitur deus nō generat q̄ remouet a quolibet supposito: et ideo aliū modū b̄z supponēdi in affirmatiua q̄ in negatiua: q̄ in affir

matiua erat locutio vera p patre. in negatiua hō nō p̄t esse veritas. q̄ negatio remouet totaliter p̄dicatū illud. ¶ Et q̄r taregula p̄ quartū. Cum em̄ relatiuū oīno b̄z suppositioe antecedentis. et iste terminus in predicato supponat p deo genito. relatiuū refert p illo: et ita sensus est. deus genuit deū q̄ deus genitus est pater vel nō est pater. et bec est vera p negatiua. nec licet inferre. ergo deus nec est pater. q̄ mutatur suppositio. immo est ibi figura dictionis.

Questio. ii. Utrum vnitas essentie admittat hanc deū sed eundem de seipso. ¶ Itē si genuit aliū deū. sed vbi est vnus et alius sunt duo. ergo si genuit aliū sunt duo dij. ¶ Itē alius dicit alicatē in generali. ergo cum generale specificet per adiunctum. hoc nomē deus specificat ipsum. sed si specificat rōne forme: ergo notat alicatas i forma: ergo nō est admittenda talis locutio. cum non sit ibi alicatas in forma. ¶ Sed cōtra. Generatio importat distinctionem et distinctio alicatē aliquā: ergo et gñatio: ergo si bec est vera de' genuit deum. et bec per p̄ris deus distinguitur a deo vel genuit aliū deum. Si dicas q̄ non sequatur: q̄ generare importat distinctionem vt modum. sed distingui vel esse alium vt rem. Cōtra ad p̄nam vñ modum sequitur cōsecutio vt res. vnde si bec est vera hō est aial ē: cū ad boiem sequitur aial et p̄terea cōstat q̄ distinctio generationis nō tñ est a parte intelligentis. ves rumentiam a parte rei: ergo illi distinctioni vt crecite respons det distinctio realis. ¶ Itē affirmatiua est falsa. deus genuit est deus generans: ergo negatiua est vera. deus genitus non est deus generans. Sed sicut affirmatiua significat idēritas tem. ita negatiua diuersitatē: ergo sicut deum generantē et genitum ptingit adinuicē cōparari mediante negatione. ita mediante alicatē. ergo bec est vera. deus genuit alium deum. ¶ Itē pater siue deus genuit alium. bec est vera. p̄stat ergo aut alium deum aut aliū nō deū. s̄ nō aliū nō deū. q̄ etc. ¶ Itē alius est terminus masculini generis. igitur stat p persona in partitiuis terminis. ergo alius dicit alicatē personales. sed bec est vera. deus genuit alium deum in persona. ergo similiter bec est vera. deus genuit alium deū. ¶ Rñ. dicendū q̄ bec confuseit distingui. deus genuit alium deū. Quāuis potest teneri adiectiue. et sic ponit alicatē circa formā istius terminus deus. et sic locutio est falsa. p̄de etiā teneri substantiue. vt substantiue. et tunc est appositiva constructio sicut aial hō. et est sensus hoc mō deus genuit alium deū. i. genuit alium qui est deus. et in hoc sensu est locutio vera. Sed h̄ ista distinctio in locutionibus theologis p̄pter quēdā p̄tū modū loquēdi locū habeat tñ quātū esset de virtute fermosus nō esset distinguēda. q̄ adiectiuum adiunctum substantiuo vt hō albus non dicit substantiuari. nec appositiva cōstructio dicit ibi esse. maxime cū illa sit minus cōis. respectu magis cōis. vnde cū hoc nomē alius sit adiectiuum habēs substantiuū adiunctum in p̄ dicta locutione ponit alicatē circa ipsum rōne suppositi et forme. Et p̄terea si vclimus artificialiter pcedere. iudicāda est talis locutio falsa. ¶ Propter hoc ad intelligētā dicitur locutionis notāda est regula cōis. Nō h̄z locum distinctio. vbi nō est ex diuersis causis vnio verbi gratia p̄ et filius et sp̄s sc̄tus vniuntur in hoc noīe deus. nō ex diuersis causis sine rōne diuersoꝝ. sed rōne vnio deitatis siue essentie. vnio ex diuersis causis est. vt in boie vniuntur. petrus et iobānes rōne diuersarum humanitatum. q̄ alia est humanitas petri. et alia iobanis. Et iuxta hāc regulā ab opposito est alia regula accipiēda. Nō h̄z locū oīmoda vnio vbi est simul cū vnione distinctio vt pater et filius et sp̄s sc̄tus vniuntur in vna deitate siue essentia. sed distinctioe habēt rōne pluralitatis personarum. Secundū hoc est attendendū q̄ in diuinis quedam vocabula important distinctionē solum. quedā oīmodam vnionem. quedā medio modo. Quā deus generans et deus genit'. et si sint personaliter distincti. tñ in deitate vniuntur ex eadem causa. q̄ vna deitate ideo nō recipiunt noīa importātia simpliciter distinctionem. Ideo bec non admittitur. deus distinguitur a deo filij deus genuit alium deū. ¶ Itē rōne distinctionis non recipiuntur vocabula oīmodā vnionē in supposito et forma: vñ bec nō recipit. deus genuit se sed illa q̄ medio mō se h̄z recipiunt. quale est hoc verbū generat q̄ dicit distinctionem

atione in psona cuius unitate essentie. Sicut beatus pater dicitur per gratiam alterum se. unde Augustinus ad Mariam per genuit alterum se. et sicut supra Job. per mittens filium misit alterum se. et ex hoc est quod non sequitur ad generationem. verbum simpliciter ipso distinctione. et sic per primum. Ad illud quod secundo obijcit de negatione. unde pater dicitur quod est aliteras. sed tamen non sequitur quod possit dici aliteras in essentia sive forma deitatis. Tamen non sequitur. generatus est aliud a generate. ergo alius deus quod mutat suppositio huius termini deus. Ad illud quod obijcit tertio aut alium deum aut alium non deum. dico quod non sufficitur ter dicitur idem quod non est distinctio nisi accipiat negatio respectu totius. In hac enim genuit alium deum. duo dicuntur. scilicet deus deum. et quod alium in deitate. tunc ad hoc quod sumatur distinctio. necesse est quod se rat supra totum. Tamen sicut non valet demonstrato monacho nigro quod est albus per naturam. iste autem est albus monachus aut albus non monachus quod verum est falsum. Sicut intelligendum est in proposito. Nec valet est deus et est aliud: ergo est deus alius imo est sibi accedens. Sicut dicitur est bonus. et est citibaredus. ergo est bonus citibaredus. Ad illud quod ultimo obijcit dicitur quod alius quod sit masculini generis: tamen quod ponit rem circa subiectum ab illo tra hit suppositionem. et tunc non tenet personaliter nisi secundum quod substantiat. sicut et hoc nomen unde dicitur unitate substantiale. ita si dicatur alius deus. alius dicitur aliteras substantiale. et tunc dicitur venit: non tamen quod adiectivum sed quod generale quod specificatur per adiunctum.

Questio. iij. Utrum hoc nomen deus grammatice significet pluralem numerum sive an congrue possit dici plures deus. Ad hoc sic videtur. secundum philosophum intellectus sunt idem apud omnes quibus voces sunt diverse. sed modi significandi differunt modos intelligendi. ergo cum apud hebreos congrue dicatur deus quod respondet ei quod est deus: ergo et apud nos. Et sic sicut vult philosophus. verum supponit congruum. unde cationis est vel non est. nec verum nec falsum significat. sed hoc vera est. non sunt plures deus. ergo congrua: ergo et hoc congrua. plures sunt deus quod negatio non remouet incongruitatem. Et sic sicut deus genuit unum solum ita principium creaturarum unum solum: sed quibus falso dicantur plura principia: tamen dicitur congrue. ergo pari ratione possumus dicere plures deus. Et hoc nomen sentit. non habet nisi unicum suppositum. tamen congrue dicitur plures senties. Si tu dicas quod suppositum plurificat per successione temporis. obijcio tibi de hoc nomine solum. quod nullo tempore plurificat. et tamen congrue dicitur plures soles. ergo et plures deus. Contra omne nomen quod habet plurale nomen est appellativum. propria enim nomina non plurificant. Non enim dicitur plures petri. vel iohannis. sed nomen deus. non est nomen appellativum: quod non significat formam multiplicabilem. Et hoc nomen deus est proprie proprium diuine nature: sed nullum tale multiplicat. ergo etc. Ad predictorum intelligentiam tunc est notandum quod hoc nomen deus dicitur tripliciter. scilicet nuncupativum ad principium naturalem. primis duobus modis plurificat. unde apostolus. i. 2. cor. vij. Si quidem sunt deus multi et domini multi. sed tertio modo non. quod sic hoc nomen deus significat diuinam naturam cum conditionibus quarum collectiones impossibile est in alio reperire. et tunc si cut nomen proprium non habet plurale secundum artem loquendo. sic nec nomen dei. Ad illud quod obijcit quod apud hebreos habet plurale quod est deus. dicitur quod modi significandi non tamen requirunt diversos modos intelligendi generales. sed est modus exprimitur: quoniam ergo ipsi dicitur articulos et modos exprimitur diversos. quos nos non habemus. id est illi possunt dicere. sed nos non. Ad illud quod obijcitur quod verum supponit congruum dicitur quod duplex est incongruitas. una est ex discordantia accidentium ut cationis est. alia ex discordantia intellectuum: ut cum dicitur plures petri. prima incongruitas tollit veritatem et falsitatem. Secunda vero incongruitas habet falsitatem praesertim: et tunc quod per negationem remouet falsitatem. et tamen malum loquor. quod proprie dicitur sermonis seruare et loqui minus: id est negant plures deos. potest tamen dici quod quis. hoc vox deus non sit vox significativa secundum artem et impositionem: tamen est vox significativa ex accommodatione vsus. ut omni illi: et tunc generat falsum intellectum affirmatiuum. et negatiuum verum. quibus non grammatice. Ad illud quod obijcit quod principium unum solum genuit. sicut et sentit. dicitur quod genuit unum solum est tripliciter. Aut enim est quod imponit nomen a forma im multiplicabilem: ut in propriis nominibus et sic tollit pluralitatem re et significacione. Aut imponit a forma quod nata est concitari quibus non concitatur. propter determinationem. ut cum dicitur principium creaturarum. Aut propter defectum materie ut sentit. et tale tollit pluralitatem secundum rem non secundum significacionem. quod potest concitari talis forma. ut potest multiplicari per supposita.

Questio. iij. ultima. De suppositione huius nominis deus

de se supponat personam vel naturam. Quod personarum videtur per illud Ambrosius. Benedicat nos deus deus. Benedicat nos deus. Ambrosius trina dei professio. trinitatem indicat personarum. quod cum deus sit ibi sine adiuncto. de se supponit personam. Et tunc ratione obijcit sic. hoc nomen deus supponit per se cui inest humanitas: ergo a filio et hoc nomen deus supponit per se cui inest deitas: sed hoc est persona. etc. Et hoc nomen deus significat deitatem in creatione: sed non nisi in creatione ad suppositum quod est persona. sed terminus creature tus proprie supponit per se respectu cuius importat formam veralem huius magis proprie supponit per se alba quod per se forma. ergo etc. Et contra. pronome refert rem per proprio supposito. sed cum dicitur benedicat nos deus. et metuat eum. hoc pronome eum refert naturam non personam. ergo etc. Et sic quod iste terminus deus proprie supponit per indiuiduum ista est falsa. hoc est solum. et plura. quod idem indiuiduum non recipit illam predicacionem. Sed hoc est vera. deus est trinitas. vel deus est pater et filius. ergo cum illud predicatum non inueniat unum personam. etc. Et sic terminus qui proprie supponit personam. addito sibi termino partitio stat solum per vno. ut cum dicitur vnus deus currit. ergo sicut cum dicitur vnus deus. ergo hoc est simpliciter falsa. vnus deus est pater et filius. etc. Respondeo dicitur quod hic consistit esse duplex opinio. Una quod est quod hoc nomen deus significat proprie naturam et supponit personam. aliam vnam. ut cum dicitur deus generat. aliam duas ut cum dicitur deus dicitur rat. aliam tres. ut cum dicitur deus est trinitas. Et ratio huius est ut dicitur quod cum multa supposita habeat in natura termini comites. terminus autem comites proprie supponit per indiuiduum. per naturam vero vel pro forma non supponit nisi trabatur. ut si dicamus. hoc est species. sic dicitur in proposito. Alteri dicitur quod supposita omnia sunt in illo vna suppositione: id simul potest supponere per multis personis. sed illud non possit iste terminus hoc vel alius terminus comites et sic soluerunt obiecta. Alia opinio est quod proprie supponit naturam sicut significat. et non supponit personam nisi trabatur ab alio. ut cum dicitur deus generat. et tunc dicitur quod cum dicitur deus est trinitas ibi stat per naturam non pro persona. et vna natura est tres persone. ideo vna est locutio. Et ratio huius positionis est. quod hoc nomen deus habet naturam termini discreti. cum non habeat pluralem. id est idem significat et supponit proprie. cum ergo significet naturam illam proprie supponit. Sed melius est dicere utrumque quod habet naturam termini comites et termini discreti. Termini comites per pluralitatem suppositorum. termini discreti ratione forme non multiplicabilis. quod proprie supponit tamen naturam quod personam. tamen rationes ad utrumque partem concludunt verum suo modo. hoc autem non potest in alio termino inueniri. et ideo nec consimilis modus supponendi.

Distinctio. v. De comparatione generationis ad terminum essentiali abstractum quod est essentia.

Dist. v. **D**ist. v. **Q**uestio. v. **U**trum essentia generet vel generetur. **R**espondeo sic quod pater genuit diuinam essentiam vel quod diuina essentia genuit filium. vel essentia genuit essentiam. an omnino non genuit: nec generata est diuina essentia. Ad quod catholicis tractatoribus sententias dicimus quod nec pater genuit diuinam essentiam nec diuina essentia genuit filium. nec diuina essentia genuit essentiam. Hic autem nomine essentie intelligimus diuinam naturam. que comites est tri

termini. videlicet utrumque essentia generet. In secunda ratione principij. Utrumque essentia generet etc. ibi. Non est etiam dicendum quod diuina essentia genuit filium etc. Et sic prima pars habet quatuor partes. In prima parte proponit problemata: videlicet utrum essentia generet vel generetur. In secunda adducit rationes tres probantes quod essentia non generatur a patre. ibi. Non est dicendum quod pater genuit etc. In tertia adducit rationes in contrarium ibi. Huius autem videtur. In quarta et vltima soluit et exponit. ibi. Ad quod respondetur etc.

Dist. v.

mus. **C** Si scda pars istius distinctionis i qua magr deter
minat scdam parte qonis que est i coparatione gñationis ad
essentia in rone principij. hz tres partes. In prima determinat
nat ista qone dices q essentia no generat. sed r hoc pfirmat p
ratione ducente ad impossibile. In scda vo adducit autorita
tes q sunt directe sric ps

Rd pri
ma.

dicte solutioni. ibi. Pre
dictis aut vr srium esse.
In tertia vo adducit au
toritates. ex qb pot elici
sricas. ibi. Df q r fre
quenter r. C pma po
bz quattuor partes. In
pma parte adducit au
toritates Aug. srias p di
cte solutioni. In scda au
toritates adductas ex
ponit ibi. Sed bec ita de

Augu.

Rd .ij.

terminam. In tertia vo
ptra pdictas expositio
nes adducit autoritates
alias bylarij. in qbus no
rat expssio: sricas. ibi.
Huic vo et srium vr esse
In quarta vo autorita
tes pdictas explanat: et
expositione suas p verba
bylarij pfirmat. ibi. Sz
qz bec verba sane vult.

Rd .iij.

C Si pars illa d: q. et
frequenter i sacra scriptu
ra legit in qua obijctur
solutioem p autorita
tes. ex quibus elicit pdi
cte solutiois sricas. qz
in bis non d: q essentia
generet vel generet. sed
q de essentia vel de sub
stantia pris filius gene
tur. quattuor bz particu
las. In pma adducit au
toritates in srium. In se
cunda vo adductas ex
planat ibi. His verbis p
missis inuis. vbi resumit
pdicta expositioes. In
tertia ex pdictoz opinio
ne elicit quoddam correla
tiu ibi. Quidif quoqz ex
illis verbis r. In quar
ta r vltima redit ad ppo
situm: r ostēdie expositio
ne sua bona esse p auto
ritate Aug. ibi. Et hoc ita
debere intelligi r.

Augu.

C Ideo non est dicēdū
q p genuit diuinā essen
tia. Ista rō vr ducere ad
hoc inconueniens. s. q si
essentia generaret a pfe essentia poneret pro relatiuo. Sed h
nullū vr inconueniens. Si em magis puenit essentia cū suppo
sito q vlē cū singulari. si nō est inconueniens. cuz vlē ponit pro
singulari. nec est inconueniens q essentia ponat pro relatiuo.
Rn. dicēdum q si essentia poneret pro relatiuo esset inconue
niens non a parte rei. sed a parte expressionis fidei. Tūc em vr
deref r notaretur vnitas essentie in quadā distinctioe. Esset
Et inconueniens qz qd ponit pro relatiuo inquantū bmoī non
indicat essentia. Si em essentia poneret pro relatiuo essentia
allqñ non indicaret essentia qd est oi rationi contrariuz.

C Item cum deus pater. Ista ratio vr ducere ad hoc incon
ueniens. s. qz deus pater sit diuina essentia: si eius esset ge
nitor: vrqz esset genitor eius qd ipse est. Contra. cētia dicit
quid cōe. sicut r hoc nomen deus. sed si dicatur homo petrus

bus psonis r tota i singulis.
Probat tribus rōnib?
q essentia diuina nō generat
a patre.

C Id nō est dicēdū q pater
genuit diuinā essentia: qz si p
diceret genuisse diuinā essen
tia: diuina cētia relatiue dice
ret ad patrē. vel p relatiuo po
neretur. Si autem relatiue di
ceretur vel pro relatiuo po
neret. nō indicaret cētia. Et
em ait Aug. in. v. li. de tri. qd
relatiue d: nō indicat substan
tia. **C** Itē cum de pater sit di
uina essentia. si eius sit geni
tor: essentia genitor: eius rei
que ipse est r ita eadem res se
ipsam genuisset. quod Augu
sti. negat. vt. s. ostendimus.

C Itē si pfe est genitor cētie
diuine. cū ipse essentia diuina
sit. r deus sit. eo ergo q gñat
r est. r deus est. Ita ergo non
illud qd generat ē a patre de
sed pater eo q gñat r est: r de
us est. Et si ita est non genito
gignēs. sed gignēti genitū cā
est. vt r sit r deus sit. Sili rō
ne pbat Augu. in li. vij. de tri.
q p nō est sapiēs sapia quaz
genuit: qz si ea sapiēs est ea ē.
hoc em est sibi esse qd sapere.
Qd si hoc est sibi esse qd sape
re. nō p illā sapiāz quā genuit
p sapiēs est. Quid em aliud
dicim? cā dicim? hoc illi est cē
qd sapere. nisi eo est quo sapi
ens est. ergo q cā illi est vr sapi
ens sit. etiā ipsa illi cā est vr sit.
Si ergo sapia quā genuit illi
cā est vr sapiens sit. r cā illi est
vr sit. sed cām pfi qua sit a pfe

generat boiem. r ipse est bō. ergo generat se. Argumētū illud
non valet. Si vr bō. pfe generat deum. ergo r. pari ratione
nec in proposito. Rn. dicendū q cōe d: q est in multis. sed h
pōt esse triplr. Aut qz plurificatur in multis r quātum ad for
mā r quātum ad suppositum. vt hoc nomē bō. r tale bz vnitas

genitā. nullo mō qsq dixerit
sapiētiāz. quid em est insani
us. Ita ergo si pfe genuit cēti
tā qua est. cētia quaz genuit
cā est illi vr sit. nō ergo ipsam
qua est cētia genuit. Nā in il
la simplicitate inqt Augu. qz
nō est aliud sapere q cē. eadē
est ibi sapia q cētia. Ideo qz
quod de sapientia hoc de cēti
tia dicimus. Sicut ergo non
genuit sapiētiāz qua sapiēs
est. ita nec cētiāz qua est. Et
em sapia sapiēs est: r potētia
potens ita r essentia ipse est.
Eademqz sapiētia est r potē
tia que essentia. pater itaqz ex
predictis. quia pater essentia
diuinā non genuit.

Adducit rōnes in con
trarium.

C Huic tū vr pstrariū qd Au
gu. ait in li. de fide ad petrum.
Deus cū verbū genuit. id qd
ipse est genuit. nec de nihilo:
nec de aliqua iā facta p dicitaz
materia. sed de seipso id qd est
ipse. Itē deus pfe q verissime
se indicare animis cognituris
r voluit r potuit. hoc ad seip
sum indicandū genuit qd est
ipse q genuit. Ecce aperte di
cit bis verbis deum patrē ge
nuisse illud quod ipse est. Illud
aut qd ipse est. nō est nisi diuī
na essentia. videtur ergo diuī
nam essentiam genuisse.

Determinat questioē
propositam.

C Ad qd rñdem? illa verba
sic intelligenda esse dicentes.
Pfe de seipso genuit illud qd
ipse est. i. filium q est illud qd

non cadit in diuinis. cadit tamen r recipitur ratio principian
tis r ratio informātis. r pro bis accipitur nomē cause. Qm er
go ratio essendi signatur per hoc nomē essentia: ideo essentia
signat quodammodo in ratione cause respectu entis. Si ergo
essentia esset genita ab ente significaretur in ratione effectus
siue principiat. r idem esset tunc principium r principiatuz re
spectu eiusdem qd est impossibile. r in hoc fundatur ratio mas
gistri. Ad illud qd obijctur de sapientia dicendū q tactum
est de ipsa in questioib? extra literā. qz nomē ita abstractuz
sicut essentia non supponit pro relatiuo. r ita est accidens. Pa
ter est sapiens sapientia r genuit sapientiam. ergo est sapiens
sapientia quam genuit. vel sapiētia genita. In noie aut essen
tie non est accidens. qz idem signat r supponit. r ita non est di
cēdum q diuina essentia genuit filium. **C** Contra hoc obijct

4
foacbm

Distinctio

V

ioachim tā 3 positionē q̄
 3 rōnē. Lōra positionē
 q̄ si essentia nō generat.
 nec generat nec pcedit.
 ergo in diuinis ē res ge
 neratō r genita. pcedēt
 res nec generans nec ge
 nita. nec pcedēs. r ita est
 quaternitas si sunt ibi q̄
 tuor res. Itē irridet rō
 nē magis. si essentia gene
 rat essentia. r essentia est
 vna res. ergo vna res ge
 nerat seipsam. Sicut inq̄
 ioachim potuisti dicere
 petre. deus generat deū
 vnus est deus. ergo vna
 r eadē res generat seip
 sam. Rñ. dicēdum q̄ ioa
 chim nō recte arguit de
 fide sua rō. q̄ res non ac
 cipit vniformiter. Q̄ cū
 dicit res primo mō ibi acci
 pit res p re nature. s; cū
 accipit scdo mō. accipit
 p ipsa natura diuina. pre
 terea deficit ab insufficiē
 ti. q̄ non valet. Si aliqd
 dicit de altero. r non dicit de
 alio. q̄ ppter hoc illa fa
 ciat numerū. Unde nō va
 let. petrus est indiuiduū
 bō non est indiuiduū. er
 go bō r petrus sunt duo
 habere em̄ p̄tatem r
 non h̄c. nō sufficit ad di
 stinguēdū. Ad instantiā
 eius dicēdū q̄ nō recte
 instat. q̄ essentia est res
 vna quātū ad suppositus
 r significatū non em̄ sup
 ponit psonas. Sed deus
 est res vna quātū ad si
 gnificatū. s; plures quā
 tum ad suppositus. Et iō
 ignorat̄ ioachim repre
 bēdit magistrū. r q̄ cum
 esset simplex nō est reue
 ritus magistrū. Et sic in
 sto dei iudicio dānatus
 fuit libellus eius in late
 ranē concilio. r positio
 magistrū approbata.

pater est. Nā quod pater est.
 r filius hoc est. sed non qui p̄
 est. r filius hic est.

¶ Quod essentia non ge
 neret essentiam.

¶ Nō est etiā dicēdum q̄ di
 uina essentia genuit filium q̄
 cū filius sit diuina essentia. tā
 esset filius res a qua generat̄
 r ita eadē res seipsam genera
 ret. Ita ē dicim̄ q̄ essentia di
 uina nō genuit essentia. Cum
 em̄ vna r summa q̄ dā res sit di
 uina essentia. si diuina eēntia
 essentia genuit. eadē res seip
 sam genuit. qd̄ oīno esse nō p̄t
 sed p̄ solus genuit filium r a
 p̄te r a filio pcedit sp̄s̄s̄ctis.

¶ Obicit q̄ eēntia gene
 ret eēntiā autoritate aug. f

¶ Predictis aut̄ v̄ dicitur eē
 qd̄ dicit Aug. in li. vii. de tri.
 Hoc inq̄ est deo eē qd̄ sape.
 vñ p̄ r filius fil sum rna sapiē
 tia. q̄ vna essentia. r sigillatiz
 sapia de sapia sicut eēntia d̄ es
 sentia. Ecce his verbis apte
 dicit Aug. sapiam de sapia et
 eēntiā de eēntia. vbi v̄ signifi
 care q̄ sapia sapiam. r eēntia
 genuerit eēntiā. Idē in libro
 de fide ad petrū ait. Sic xpm̄
 dei filiū. i. vñ ex trinitate p̄
 sonā deū verū crede. vt diuini
 tatē eius de natura p̄ris natā
 esse nō dubites. Hic v̄ dicere
 q̄ natura filij sit nata de natu
 ra patris. Idē in li. xv. de tri.
 ait. Dicit̄ filius consiliū de cō
 filio. r volūtas de volūate. si
 cut substātia de substātia. sapi
 entia de sapia. Et hic v̄ dice
 re q̄ substātia sit gēnta de sub
 stātia r sapia de sapientia.

¶ Exponit autoritatē au
 gustini iam adductam.

mine. r deus filius de deo patre. r vt singulis sit lumē
 r singulis deus. r singulis sapia. r singulis vnū lumē.
 vnus deus vna sapia. Ecce manifeste his verbis ape
 rit Aug. ex quo sensu accipienda sint p̄dicta verba et
 his similia. s. cū dicit substantia de substantia. vel substan
 tia genuit substantiam.

¶ Adducit autoritates Hylarij cōtra p̄dictas ex
 positiones in q̄bus notat̄ exp̄s̄s̄ior̄ p̄trarietas.

¶ Huic v̄ dicit cōtrariū id v̄
 dicit qd̄ Hylarius ait in. iiii. li.
 de tri. Nihil inquit nisi natū
 d̄ habet filius. r geniti honoris
 admiratio in honore genera
 tis est. Cum ergo filius essen
 tiam habeat (tota enim in eo
 est diuina eēntia) videt̄ q̄ ip
 sa diuina essentia nata sit. Itē
 in. v. li. ait. Natiuitas dei non
 potest eaz ex qua p̄uocata ē
 non tenere naturam. nec enim
 aliud q̄ deus subsistit. qd̄ non
 aliunde q̄ d̄ deo subsistit. Ec
 ce hic dicit natiuitatē dei p̄ue
 ctam ex natura. r ita videtur
 ex his verbis atq̄ predictis
 natura dei r genita r genuisse
 qd̄ apertius dicit in li. ix. de
 trinitate. Nos inquit vnige
 nitum deum in forma dei manentem. in natura dei mā
 sisse p̄sitemur. nec vnitatem forme seruilis in natu
 ram diuine vnitatis refundimus; nec rursum corpora
 li insinuatione patrem in filio predicamus. Sed ex eo
 eiusdem generis genitam naturam naturaliter in se
 gignentem habuisse naturam que in forma nature se
 gignentis manens. formam nature r infirmitatis cor
 poralis accepit. Non enim defecerat dei natura ne
 esset. sed in se humilitatem terrene natiuitatis (ma
 nens sibi dei natura) susceperat generis sui potesta
 tem in habitu assumpte humanitatis exercens. Ecce
 hic aperte dicit r naturam genuisse r naturam genit
 tam; r naturam assumpsisse naturam. quod a plerisq̄
 negatur. Item in eodem. Nunquid vnigenito deo cō
 tumelia est patrem sibi inuascibilem deum esse. cum ex
 inuascibili deo natiuitas vnigenita in naturam vni
 genitam subsistat. Ecce r hic dicit vnigenitam nas
 turam.

¶ Autoritates predictas explanat responsionem
 suam per Hylarij verba confirmans.

¶ Sed quia hec verba sane vult intelligi ipse idem
 dicit in quarto libro. Intelligentia dictorum ex caus
 sis est assumenda dicendi; quia non sermoni res; sed
 rei est sermo subiectus. Hec ergo verba ita intelligi
 possunt. Nihil habet filius nisi natum. id est nihil ha
 bet fm̄ q̄ deus est. nisi quod nascendo accepit. r ipse
 nascendo patris in se subsistentem naturam habuit.
 Unde idem Hylarius addit in quinto libro. Ean
 dem naturam habet genitus quam ille qui genuit. ita
 tamen vt natus non sit ille qui genuit. Nam quomo
 do erit pater ipse cum genitus sit. Sed in his ipsis
 subsistit ille qui genitus est in quibus totus est ipse
 qui genuit; quia non est aliunde qui genitus est. et eiusdē.

¶ Nihil nisi natū b; fm̄
 lius. i. nihil b; fm̄ q̄ de
 est nisi qd̄ nascendo acce
 pit. Quis circa hec ver
 ba hylarij de hoc verbo
 accepit. vtrū dicat substā
 tia vel relationē. Si sub
 stātiā ergo p̄t̄ filij acce
 pit. Si relationē cū essen
 tia accepit filius. essen
 tia est accepta. ergo eēnti
 tia referet. Rñ. dicēdū. q̄
 accipere dicit duo. s. b̄c
 r esse ab alio quantū ad
 b̄c respicit ad essentias
 sed quātū ad hoc qd̄ est
 esse ab alio respicit p̄s
 nā. vñ p̄ verbū accipiēdū
 significatur q̄ eēntia b̄
 a p̄sona q̄ est ab alio.

Hylari
us.

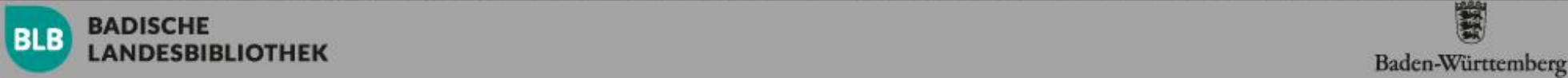
Hylari
us.

Hylari
us. Qd̄ nas
turadei
i forma
sua mas
nēs for
mā na
ture r i
firmita
tis coz
poralis
acceper
it.

Hylari
us.

Hylari
us. Exposit
tionem
confir
mat per
verba

Augu.

Et idem non refertur ad aliud quod in uno subsistit ex uno hoc vel falsum quoniam filius subsistit a patre tamen refertur ad spiritum. **R**espondeo hoc potest intelligi dupliciter. Uno modo quod filius non habet respectum nisi ad unam personam. et hoc intelligitur in quantum filius quod in quantum spirans est refertur ad alium vel quod persona filii non habet respectum nisi ad unam naturam. et hoc verum est. quod filius non habet nisi naturam patris.

Et natura sua. ut ita dicatur. sequitur indemutabilis deus etc. **C**ontra. In divinis non est prius nec posterius et ita nec procedere nec sequi. Si tu dicas quod est secundum rationem intelligentiam. hoc nihil est. quod deus gignens. nec secundum rem nec secundum intellectum sequitur aliud. **R**espondeo. quod hylarius in propria locutione. ut ita dicatur. et tamen vult dicere sequi quantum inseparabiliter cois-care et consonare et ab illo non recedere. et hoc per se sequens.

Semel etc. genuit filium. **N**on male dicere semel. **Q**uia semel dicit vicissitudinem. sed in generatione eterna nulla cadit vicissitudo ergo etc. **R**espondeo. dicens dum quod semel potest dicere vel nunc temporis. vel nunc eternitatis. Et si dicat nunc temporis. cum tempus habeat diversitatem. denotat intercessionem. Si autem nunc eternitatis cum illud nunc semper est. et est invariabiliter unum. semel dicit omnimodam invarietatem perfectionis et unitatem.

Filii charitatis sue. **Q**ueritur utrum charitas accipiat ibi essentialiter aut rationaliter. Si essentialiter. ergo spiritus filius est essentie quod non proceditur. Si tu dicas quod est impropria locutio. et est sensus. filii essentie. id est essentia. tunc nullus est sensus. et per nihil additum est hoc quod est charitatis. Et rursum augustinus exponit filii charitatis. id est dilecti. sed per dilectum filium spiritum sanctum. **S**i propter hoc dicas quod tenetur notionaliter tunc ergo filius dei est filius spiritus sancti. quod omnino est absurdum.

Respondeo. quod propter hoc dicitur aliquid quod ille genitius nec proprie essentialiter. nec proprie notionaliter.

Col. j.

Respondeo

Ideo non refertur ad aliud quod in uno subsistit ex uno. **A**t si in generatione filii et naturam suam. ut ita dicatur. sequitur indemutabilis deus indemutabilis deum gignens nec naturam suam deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei perfecta natiuitas. Subsistetem ergo in eo dei naturam intelligamus. cum in deo deus in se. **N**ec preter eum qui deus est quisquam deus alius sit. quod ipse deus et in eo deus. **N**atura ergo dei patris veritas in deo filio esse docet. cum in eo deus intelligitur esse qui deus est. **E**st enim unus in uno. et unus ab uno.

Adducit auctoritates ex quibus potest elici contrarietas

Dicitur quoque et frequenter in scriptura sacra legitur. pater de sua substantia genuisse filium. unde Augustinus in libro de fide ad petrum ait. **P**ater de gusde nullo genitus deo semel de sua natura sine initio genuit filium deum sibi equaliter. et eadem qua ipse naturaliter eternus est divinitate coeternum. **E**cce hic dicit Augustinus. filium genitum de natura patris. **E**st autem una natura patris et filii et spiritus sancti. **S**i ergo de natura patris genitus est filius. genitus est de natura filii et spiritus sancti. in modo de natura trium personarum. **I**dem quoque Augustinus in libro xv. de tri. dicit christum esse filium substantie patris. et de substantia patris genitum: tractans illud verbum apostoli loquentis de deo patre sic. **Q**ui eruit nos de patre tenebrarum et transiit in regnum filii charitatis sue. **Q**uid dicitur est inquit filii charitatis sue: nihil aliud intelligatur quam filii sui dilecti quam filii substantie sue. **C**haritas quippe patris que in natura eius est ineffabiliter simplici: nihil est aliud quam ipsa natura atque substantia: ut sepe diximus. et sepe iterare non piget. ac per hoc filius charitatis eius nullus alius est quam qui de substantia eius est genitus. **E**cce hic apostolus dicit Augustinus. filium esse genitum de substantia patris. et filium substantie patris. **I**dem quoque Augustinus

in libro ij. contra hereticum maximianum substantiam dei genuisse filium: et filium genitum de substantia patris asserit dicens. **C**arnalibus cogitationibus pleni substantiam dei de seipsa gignere filium non putatis nisi hoc patiat quod substantia carnis patitur quod gignit. **E**rratis non scientes scripturas neque virtutem dei. **N**ullo enim modo verum dei filium cogitatis si eum natum esse de substantia patris negatis. **N**on enim iam erat homo filius et deo donante factus est dei filius ex deo nato. **G**ratia non natura. an forte. et si non homo filius erat tamen iam aliqua erat qualiscumque creatura. et in dei filium deo mutata versa est. **S**ed nihil horum est ergo aut de nihilo aut de aliqua substantia natus est. **S**ed ne credere mus vos putare de nihilo esse dei filium. affirmatis non vos dicere de nihilo esse dei filium de aliqua ergo substantia est. **E**t si non de substantia patris de qua sit dicitur. sed non invenietis. **J**am ergo unigenitus dei filium iesum christum de patris esse substantia. non vos nobiscum pigeat confiteri. **I**dem in eodem. **U**triusque legimus ut si mus in vero filio eius iesu christo. **D**icite quoque nobis. utrum iste verus dei filius ab eis qui gratia filii sunt quadam proprietate discretus. de nulla substantia sit an de aliqua. **N**on dico inquis de nullo nec dicitur de nihilo: ergo de aliqua substantia est. **Q**uero de qua: si non de patris substantia est. aliam quam re. **S**i aliam non invenis patris agnosce substantiam: et filium cum patre hominison confitere. **I**dem in eodem. **C**onfiteor deum patrem omnino incorruptibiliter genuisse. sed quod est ipse genuisse. **I**tem dico quod sepe dicitur est. aut de aliqua substantia est natus dei filius. aut de nulla. **S**i de nulla: ergo de nihilo quod vos iam non dicitis. **S**i vero de aliqua: nec tamen de patris substantia non est verus filius. **S**i vero de patris substantia unius eiusdemque substantie sunt patris filii. **C**os autem. **N**ec filium de substantia patris genitum vultis. et tamen enim nec ex nihilo nec ex aliqua materia sed ex patre esse deditis. nec videtis quod necesse sit. ut qui non ex nihilo nec ex aliqua alia re sed ex deo: nisi ex dei substantia esse non possit. et hoc esse quod deus est deus est. id est deus de deo natus est. quod non alius prius fuit. sed

sed medio modo tenet. id est appropriat. **L**icet enim charitas sit omnibus communis et propria. sed uno modo appropriat. sicut patris quod charitas amor gratuitus est qui tamen dat et non accipit. et hoc est in persona patris. id est appropriat patri. **A**lio modo dicitur potest quod charitas ibi tenet essentialiter. sicut dicit Augustinus. quod nihil aliud est dicere filii charitatis quam filii substantie. **S**ed gratia non constituit in ratione principii. sed ex vi declarationis essentie. et est sensus et filii charitatis. id est filii charitatis et filii substantie. vel etiam nature. hoc est filii substantialis et naturalis.

Filium cum patre hominison profiteri. **C**ontra. quod cum filius naturalis patris esse substantie trahit a patre. parte a matre. in his inferioribus. et in deo tota substantia trahit a patre. dicitur quod pater non tamen debet ret dicitur pater. sed et mater. et multo fortius mater: quod mater plus dat quam pater. **I**tem filius dei vocat se sapientia et sapia est qui percipit et parturit. **P**roverbia vii. ergo cum hoc sit proprium matris. ut quod pater prius deberet dici mater quam pater.

Respondeo. dicens quod nomen matris non transferretur ad divina. **E**t una ratio assignatur anctimus in monologio. quod principium mater non perigit aliud principium prius. **R**espondeo. huius est. quod mater est principium passivum. et oportet tale moveretur ab alio. ergo ante ipsum est principium aliud quam ergo principium generationis filii est principium et est pure actuale. id est nullo modo transferretur mater nisi principium. **T**ransferret tamen actus materis ut percipere et parturire pro eo quod ibi agit unum principium et hic duo

Quas.

1. 105. v.

August.

Filius

Distinctio

V

I Filius et spiritus sanctus non esse de nihilo. vñ hoc falsum. qz id qd de nulla p̄a centi materia est. de nihilo est. sed filius et sp̄s sanctus sunt h̄m̄i. ergo etc. Si tu dicas qz filius et sp̄s sanctus sunt de aliquo vt d̄ patre. Queris tñc vtrum p̄ sit de nihilo. et vñ qz sic qz nō aliqd̄ et nihil p̄uerunt. sed p̄ nō est ex alio quo. ergo est ex nihilo. itez qz p̄ nō h̄z principiū esse etiuus. id ē esse a nullo. Dñm̄ mō cum nō habeat materiā d̄z dici de nihilo si p̄cedat de parte. L̄m̄ tra. oē qd̄ d̄z esse de nihilo est creatura. ergo etc. Item qd̄ est ex nihilo est veridice in nihilo. qz etc. Rñ. dicēdū qz cum d̄z aliquid cō de nihilo fm̄ Ansel. in monolo. tripl̄ pōt intelligi. Uno mō vt nihil accipiat simpl̄ priuatiue vel negatiue. vt cū d̄z de tacente. ille loquit̄ de nihilo. Alio mō positue. vt si ita dicat aut intelligat aliqd̄ fieri ex nihilo sicut currellus de ferro. Tertio mō partim positue partim priuatiue vt si dicat aliqd̄ fieri ex nihilo. qz post nihil est aliqd̄ sicut d̄z de paupere fit diues. Rō aut̄ huius multiplicatis est bec. Nam primo distinguēdū est qz negatio eius qd̄ est nihil pōt s̄tere itra vel extra ad verbū ferri. Si ferat ad verbū. tñc fieri de nihilo est nō fieri d̄ aliquo sicut loquit̄ de nihilo. i. de nulla re. Si aut̄ nō ferat ad verbū tñc affirmatur fieri. et tñc duplex est. qz d̄ pōt intelligi materia liter. et tñc significatur qz nihil sit de materia alicuius. et d̄ sc̄s sensus. Itē pōt teneri ordinal̄ et tñc d̄ tertiū sensus sic. creatura d̄z fieri de nihilo. Dicēdū ergo qz fm̄ primū sensum deus pōt dici de nihilo esse siue p̄ siue diuina essentia. tñc dicēdū nō est vñitar. Quātū ad sc̄s modū oīno fit nihil ex nihilo. Quātū ad tertiū modū fm̄ quez loquit̄ Aug. qz sola creatura sit de nihilo. sed p̄ nō est de nihilo. quia de notat ibi ordinem vt esse habeat. post non esse hoc qd̄ est nihil. priuat̄ materia p̄iacētē. Quis ergo p̄t̄ filius et sp̄s sanctus nō

natura coeterna de deo est. **A**perit ex quo sensu accipiēde sint adducte autoritates. **H**is verbis p̄missis innuit vñ qz diuina substantia filii genuerit: et qz filius sit genitus de suba patris: et qz de deo est natura coeterna: et qz p̄ id qd̄ ipse est genuit. Id aut̄ qd̄ ipse est diuina essentia est: et ita putari pōt diuina essentia genuisse. **C**lebemeter mouēt nos h̄ verba: que quō itelligēda sint mallez magis ab alijs audire qz tradere. Et tñc sine preiudicio ac temeritate loquar. ex h̄ sensu dicta possunt accipi. natura coeterna de deo est. i. filius coeternus p̄ri de p̄re est. ita qz est eadē cum eo natura vel eiusdē nature. **Q**ue sensus cōfirmat Aug. ibidē subiiciens. et qd̄ dixerat quāsi explanās. **D**icto em̄ natura coeterna est de deo addidit. **N**ō est aliud filius qz illud de quo est. i. vñ eiusdēqz substantie est. **D**einde aptius talē intellectū ex p̄dictis verbis fore habēdū aperit in eodē lib̄o cōtra maximinū. **T**rin̄itas bec vñ eiusdēqz substantie est. qz nō de aliqua materia vel de nihilo est filius: sed de quo est genitus. **I**teqz sp̄s sanctus nō de aliqua materia vel de nihilo est: sed inde est vñde p̄cedit. **H**is vñ qz verbis apte ostēdit ea rōne dici filiū esse de substantia p̄ris qz est de patre genitus ita qz ē eiusdē substantie cum eo. et spiritum sanctum esse de substantia patris et filij. qz ab vtroqz p̄cedit ita qz est eiusdē substantie. **E**licit correlatiū ex p̄dictis qz nec filius nec sp̄s sanctus est de nihilo: sed de aliquo nō tñ de materia. **O**stenditur quoqz ex illis l̄ vñbis filiū et sp̄s sanctum non esse de nihilo s̄z de aliquo: nec tñ de aliqua materia. **Q**ñ etiā hylarius in. xij. li. de trin̄. ait. **U**nigenitus deus cū nat̄ sit. patres testatur autorē. euz exmanēte nat̄ ē nō est nat̄ ex nihilo: et cū ante t̄ps nat̄ est oēs sensum p̄uenit nascendo. **D**icē apertē d̄z qz filius nō est nat̄ ex nihilo. **S**imiliter et sp̄s san-

ctus nō est dicēdus esse vel p̄cedere ex nihilo qz filius de substantia patris natus est. i. a patre est cū quo eiusdē sube est et eadē suba. **E**x quo sensu accipiēdū est illud. p̄ genuit id qd̄ ē ipse. i. filiū qz ē hoc qd̄ p̄. **R**edit ad p̄positū et cōfirmat expositionē suam autoritate Aug. **E**t hoc ita debere intelligi Aug. aperit dicēs in. i. li. extra maximinū. **H**oc genuit p̄ qd̄ est alioqn̄ nō est verus filius. si qd̄ ē p̄ nō est filius. **I**te substantia dei genuit filiū. i. p̄ substantia genuit filiū qz est eadem substantia et eiusdem substantie. **N**ō sic esse intelligendū Aug. ostēdit dicēs ad maximinū. **S**icut dicis sp̄s sp̄m̄ genuit. ita dic sp̄s eiusdē nature vel substantie spiritū genuit. **I**te sicut dicis. deus deū genuit. ita dic deus eiusdem nature vel substantie deū genuit. **H**oc si credideris et dixeris. nihil de hac re ulterius accusaberis. **H**is em̄ verbis aperit quō predicta debeāt intelligi. **S**ilr filius natus est de substantia patris vel pater genuit filium de sua natura siue essentia. i. de se natura et essentia genuit filium eiusdem essentia ac nature. et qui est eadē cōtia ac natura. **S**ilr expone illud filius substantie patris et filius patris substantie. i. qui est substantia cū quo et filius eadē substantia est: qz cōsubstantialis est patri filius. **E**t hic sensus adiunat̄ ex his verbis aug. qui in li. vi. de tri. ait. **T**res personas eiusdē cōtie vel tres p̄sonas vñā essentiam dicimus. **T**res aut̄ p̄sonas ex eadē essentia nō dicim̄. quasi aliud ibi sit qd̄ essentia est. aliud qd̄ p̄sona. **H**is verbis ostēdit nō esse dicēdū p̄sonā esse ex cōtia. nisi ex sensu p̄dicto. **Q**ui sensus affirmat̄ etiā ex eo qd̄ in li. xv. de tri. idē ait. **S**icut nra scia dissimilis est scie dei. sic et nostrū verbū qd̄ nascit̄ de nra scia: dissimile est illi verbo dei qd̄ natum est de patris cōtia. **T**ale est aut̄ ac si dicerē de patris scia. de patris sapia vel qd̄ est xp̄s filius de patre essentia. de patre scia. de patre sapia. **E**x hoc itaqz intellectu verbū dei patris vñgenit̄ filius p̄ oia patris similis et equalis recte dicitur deus de deo. lumē de lumine. sapientia de sapientia. essentia de essentia. qz hoc est omnino qd̄ pater nō tñ pater. qz iste filius. iste pater. **I**n de est qz solus vñgenitus dei dicitur natura filius. qz eiusdē nature est et eadē natura est cum patre. **Q**ñ hylarius in li. de tri. de xp̄o loquens ait. **N**atura filius est. qz eandem naturā quā ille qui genuit. habet.

h̄t materiā p̄facentē. qz cū nō h̄nt esse post nō cē. id̄ dñr nō esse ex nihilo. et id̄ nō valet primū argumētū. qz p̄cedit ab insusficiēti. **S**cōm̄ vñ et tertiū argumētū de p̄re factū p̄cedit scōm̄ qz negatio ei qz est nihil fert̄ extra ad verbū. et facit ofonē negatiuā. **A**l̄ em̄ nō cōpoller nō esse de aliquo et de nihilo. et fm̄ h̄c sensum sicut cōcedit qz p̄ a nullo sit. ita qz sit de nihilo. tñ sicut dictū est. sensus ille nō est vñitarus. cōiter em̄ vtimur hac locutione fm̄ qz negatio de nihilo s̄st̄ itra. et hoc est qz de accipiētur ordinaliter. **S**icut dicis sp̄s sp̄m̄ genuit. ita dic sp̄s eiusdē nature vel substantie spiritū genuit. **I**te sicut dicis. deus deū genuit. ita dic deus eiusdem nature vel substantie deū genuit. **H**oc si credideris et dixeris. nihil de hac re ulterius accusaberis. **H**is em̄ verbis aperit quō predicta debeāt intelligi. **S**ilr filius natus est de substantia patris vel pater genuit filium de sua natura siue essentia. i. de se natura et essentia genuit filium eiusdem essentia ac nature. et qui est eadē cōtia ac natura. **S**ilr expone illud filius substantie patris et filius patris substantie. i. qui est substantia cū quo et filius eadē substantia est: qz cōsubstantialis est patri filius. **E**t hic sensus adiunat̄ ex his verbis aug. qui in li. vi. de tri. ait. **T**res personas eiusdē cōtie vel tres p̄sonas vñā essentiam dicimus. **T**res aut̄ p̄sonas ex eadē essentia nō dicim̄. quasi aliud ibi sit qd̄ essentia est. aliud qd̄ p̄sona. **H**is verbis ostēdit nō esse dicēdū p̄sonā esse ex cōtia. nisi ex sensu p̄dicto. **Q**ui sensus affirmat̄ etiā ex eo qd̄ in li. xv. de tri. idē ait. **S**icut nra scia dissimilis est scie dei. sic et nostrū verbū qd̄ nascit̄ de nra scia: dissimile est illi verbo dei qd̄ natum est de patris cōtia. **T**ale est aut̄ ac si dicerē de patris scia. de patris sapia vel qd̄ est xp̄s filius de patre essentia. de patre scia. de patre sapia. **E**x hoc itaqz intellectu verbū dei patris vñgenit̄ filius p̄ oia patris similis et equalis recte dicitur deus de deo. lumē de lumine. sapientia de sapientia. essentia de essentia. qz hoc est omnino qd̄ pater nō tñ pater. qz iste filius. iste pater. **I**n de est qz solus vñgenitus dei dicitur natura filius. qz eiusdē nature est et eadē natura est cum patre. **Q**ñ hylarius in li. de tri. de xp̄o loquens ait. **N**atura filius est. qz eandem naturā quā ille qui genuit. habet.

Hic nota ad intellectū gētia dua rū p̄ncipaliū par tū huius distinctionis duo princ paliter q̄rantur. **P**riū q̄ritur de cōparatione generationis ad subam siue essentia in rōne princ p̄. **S**cōdo q̄ritur de cōparatione eiusdē ad cōntiam in rōne termini. **E**t duo q̄rantur quātū ad p̄mū. **D**uo vñ quātū ad secundū. **Q**uātū ad primū queritur primo. vtrū substantia vel essentia generetur aliquis. **Q**uestio. i. **Q**z suba nō ḡner ostēdit sic. **B**ñare dicit̄ relatiōs c̄ iij

Aug.

Aug.

Verbus p̄ris d̄z filius nature.

ne. ergo cui puenit gnare puenit referri. sed centie no puenit referri. ergo nec puenit gnare. Itē gnare importat distinctio ne. ergo cui puenit gnare. et p pns et distingui. sed essentia cū sit vna nō distinguit. ergo et. Aut si generat plures sunt essen tie. et hec ad duo inconueniētia ducit magis. ¶ Itē generare dicit actionē psonalē. ergo de illo solo dicitur qd significat psonā. vel supponit essentia. sed essentia nō supponit psonā. cū sit cō munita. nec psonā significat. cū sit oīno abstractū. ¶ Itē gnare est ppietas psonē cōicabilitas est essentia. ergo sicut se bz cōicabilitas ad psonā. ita ppietas psonalis ad essentia sed cōicabilitas nūq̄ est psonē. qz bec est falsa. p̄ est cōicabi lis. ergo nec ppietas psonalis erit centie. ergo nec gnare. cū sit psonē. ¶ Lōtra. Quicūqz sic se hnt qz vnu est idē aliq̄ et nō hnt diuersas ppietates. q̄cqd dicitur de vno. et de altero. s; psona et essentia sunt bmoī. qz psona est essentia nec habēt diuersas ppietates. qz ppietas in diuinis est relatio distinguēs. sed si essentia haberet aliquā ppietatē. tūc distingueret et referret ergo et. Si dicas qz quis psona et essentia nō hnt diuersas p ppietates. tūc differūt p bfe ppietatē et nō bfe. Lōtra. summa oppositio est p̄dictio. sed talis diuersitas est p̄ dictionē. ergo magis differūt essentia et psona qz psona et psona. sed psona non p̄dicat de psona. ergo nec psona de essentia. hoc autē est falsum. ergo et. ¶ Itē q̄cūqz sic se hnt qz vnu p̄dicat de altero vnu supponit p̄ altero. qz subiectū ē subiecti p̄dicato. sed cēn tia v̄e p̄dicat de p̄fe. Tūc bec ē vera. p̄ est essentia. ergo et sup ponit. ergo sicut deus p̄fe generat. sic p̄t dici essentia gnare. ¶ Itē de quocūqz p̄dicat subiectū. et p̄p̄ia passio. sed gnare est sicut p̄p̄ia passio p̄f̄is. sed bec est vera. diuina essentia est p̄f̄. ergo et sicut illa est vera diuina essentia generat. ¶ Itē de quocūqz p̄dicatur diffinitio et diffinitū. sed diffinitio p̄f̄is est filij p̄f̄. Lū ergo sit bec vera. diuina essentia est p̄f̄. et bec erit vera diuina essentia est filij p̄f̄. qz a p̄f̄ribilit. filius ē filius cēn tic. ¶ Itē ad p̄dictoy intelligētia est notādū qz fides vera di cit quasi fundamentum de si esse trinū et vnu et ita trinū qz trini tas non p̄funditur. et ita vnu qz vnitatis non multiplicatur. Si ergo qd credim̄ oportuit significare oportune inuēta sunt no mina in diuinis. imo a deo nobis manifestata. qz significēt tri nitatē sub distinctione. et vnitatē sine oī multiplicatiōe. Sicut ergo noia imposita p̄f̄onis oīno sunt incōicabilia et quātus ad suppositū et quātum ad significatū. Tūc bec oīo est falsa. p̄ est filius. vel p̄ est cōicabilis. ita ex p̄te essentia vel nature opoz tuit noia imponi. qz nō distinguerentur nec quātum ad signifi catum nec quātum ad suppositum. ¶ Notādū autē qz triplex est genus noim̄ significantium essentia. Quēdā em̄ significāt in p̄cretionē. vt hoc nomē deus. Quēdā i oīmoda abstractio ne. vt hoc nomē essentia. Quēdā medio mō. vt lumē sapia vo luntas et p̄f̄imitia. et ista dñr medio mō significare. qz nō p̄cer nunt suppositū p̄ modū inherētē. sed p̄cernunt suppositus rō ne eius qz dicitur aliquā rōnem actus vel originis qz sunt ipso rū suppositoy. cum igitur tres sint noim̄ dñe. nomē p̄cretionem. supponit p̄ psona p̄p̄ie. nomē medium supponit partim p̄p̄ie. partim improprie nomē abstractus et absolutum non sup ponit oīno. nisi improprie. vñ bec est p̄p̄ia deus generat. et in vsum adducēda. hec autē sapia generat. de sapia partim p̄p̄ie. partim improprie. iō est sustinēda. hec autē essentia gnare oīno improprie. et iō negāda est. Et si legal alicubi est exponē da. Sicut em̄ qz ad p̄fundēdas hereses. expressius loquunt̄ qz p̄p̄ietas sermonis sustineat. ¶ Ad illud ergo qd p̄mo obji citur qz essentia et psona nō hnt diuersas ppietates. dicēdus qz diuersitas rationis dupl̄ est in diuinis. Ano modo p̄ habe re diuersas ppietates. et p̄ illud inducit distinctionē. et sic dif ferunt relatione nec predicantur de eodē. vt p̄f̄ et filius. Alio modo est p̄ habere ppietatē et nō habere. et illud non inducit distinctionē. nec facit qz vnum non p̄dicet de altero. facit tñ qz aliquid dicitur de vno qd non dicitur de altero. vt p̄f̄ in petro et hōse petrus est indiuiduum homo non. et tñ homo v̄e p̄dicatur de petro. ¶ Ad illud qz summa oppositio est affirmationis et ne gationis. dicendum qz verum est vbi negatio nihil ponit sicut inter aliquid et nihil. sed vbi ponit extrema minima p̄t esse. et surgit ex quātulaciōe parua dñia siue rei siue rationis. vñ nō sufficit ad distinguēdum. ¶ Ad illud qd scdo objicit qz p̄dica tum supponit p̄ subiecto. dici p̄t vno modo qz sicut in inferio ribus est predicatio fm̄ substātiā. vt homo est aial. et est p̄dica

to fm̄ rationē. vt aial est genus. et p̄dicatum supponit p̄ eo de quo p̄dicatur fm̄ substātiā. sed mutata predicatiōe fm̄ substātiā in p̄dicatiōe q̄ est fm̄ rationē est ibi accidens. vñ non sequitur. aial est genus. homo est aial. ergo homo est genus. Sicut dicunt in diuinis qz cum sint ibi res et ratio. est ibi p̄dica tio fm̄ substātiā. et illa saluata quicquid dicitur de p̄dicato et de subiecto. sed mutata p̄dicatiōe fm̄ substātiā in predicatiōe fm̄ rationē est ibi accidens. et talis est bec. p̄f̄ generat. sed dis uina essentia est pater. ergo diuina essentia generat. Sed ista similitudo nō v̄ p̄ueniens. qz in diuinis ratio p̄dicat de es sentia. vñ bec est vera. essentia est paternitas et generatio. qd quidem in inferioribus nō reperitur. ¶ Propterea aliter dis cendum qz in diuinis est duplex modus p̄dicatiōis. per identi tatē et p̄ inherētia. Per identitatē vt cū dicitur essentia est pater. Per inherētia siue denotatiōe. sicut faciunt adiectiua et ver ba. p̄dicatio per identitatē est i diuinis ratione summe sim plicitatis. que non patitur psonā minus esse simplicē qz essens tiam que nō est in creaturis. ideo in eis non reperitur p̄s dicatio per identitatē omnimodā nisi idem enuncietur de se. vt cum dicitur humanitas est humanitas. Sed oīs p̄p̄ia p̄dica tio est p̄ inherētia. qz nihil est oīno simplex. vnde bec est fal sa humanitas est aialitas. In predicatiōe v̄o per inherētia terminus aliud significat. et aliud supponit. Qz significat for mam cōem. et supponit p̄o inferiori. et in tali verum est qz illud qd predicatur de altero. supponit p̄ illo. sed in predicatiōe p̄ identitatē idem significat et supponit. Unde tunc est sensus qz significatum p̄ hunc terminum pater. est idē qd significatum per hunc terminum essentia. et ideo paternitas est essentia. et qz hoc nomen essentia non significat psonas. ideo p̄o ipsa nō sup ponit. cum nullo modo de seipsa p̄dicatur. nisi predicatiōe per identitatē. ¶ Ad illud qd objicitur tertio de passione et subiecto et consimilibus. dicendum qz quedam sunt vocabula in diuinis substantialia. que claudunt intra se rem. circa quā ponunt formā importatā per ipsa. vt hoc nomen pater et talia possunt p̄dicari per identitatē. vt cū dicitur essentia est pater. ille qui est pater. Quēdā sunt que sunt oīno inadiacentia. vt generat. et genitus. et natus. et talia ponunt rem suam circa ea de quibus p̄dicantur. ideo tñ per inherētiam p̄dicant. et ideo generare ponit distinctionē quā importat circa essentia cum de ea dicitur. et ideo bec est falsa. essentia generat. bec tñ vera essentia est generatio. Et qz a predicatiōe per identitatē itur ad predicatiōem per inherētiam. potest esse ibi accidens. Qd ergo dicitur de quocūqz p̄dicatur subiectus. et propria passio istud habet instantiam vbi proprietates est extranea ei de quo p̄dicatur subiectum. vt bec intentio species. quīs sit p̄p̄ie tas hoīs. et homo dicatur de petro non. tñ dicitur de eo hoc qz est species. Et si objicias. in diuinis non cadat ratio extranei qz non cadit ibi accidens. Dicendum qz si non sit extraneitas nec diuersitas quātum ad rem est tñ quo ad rationē siue quo ad modum p̄dicatiōis. qui tripliciter est in diuinis. sicut infra patebit. Unde sicut hic est accidens. essentia est persona. sed persona distinguitur. ergo et essentia. ita in proposito. ¶ Ad il lud qd vltimo objicitur de hac essentia diuina est filij p̄f̄ disti guitur a p̄positiōe qz p̄f̄ p̄t ponere suā rē siue respectum p̄ ip sum importatum circa ipsum subiectum qd est essentia. et tunc est locutio falsa. Est enim sensus qz essentia refertur ad filium Vel p̄t claudere intra se rem sui substantiui. vt sit sensus. cēn tia est pater filij. I. essentia est ille qui refertur ad filium. et hoc modo vera est locutio et non valet argumentum. ergo filius ē filius essentia. immo est ibi accidens. Sicut enim non sequitur filius refertur ad illum qui est p̄f̄. et ille est essentia. ergo refer tur vel distinguitur ab essentia. sic in proposito.

Questio. ij. Utrum sit concedēdus qz aliquis gñe tur de substantia p̄f̄is vt filius. Et qz sic videtur per multas autoritates in littera. et maxime per il lam dicitur quocūqz et frequēter in scriptura legitur. pater de sua substantia genuisse filium. sed scriptura non dicit nisi verum: nec frequētar nisi proprium. ergo predictus sermo est verus et proprius. ¶ Itē ratione ostēditur sic. Quicūqz est ab alio. et est ei consubstantialis. ergo est de eius substantia. sed filij est a patre. et est ei consubstantialis. ergo est de eius substantia. ¶ Itē pater generat filium. aut ergo de aliquo. aut de nibilo Non de nibilo qz tunc esset creatura. ergo de aliquo et non de aliquo

aliquo alio a se. ergo de sui substantia. ¶ Itē in inferioribus fluitus q̄ bz partē substantiē a p̄fē. dē esse de substantia p̄fō. ergo multo fortius q̄ bz totā substantiā dē esse de substantia generatōis. ergo bec est va. fili⁹ est de suba p̄fō. ¶ Cōtra. p̄positiōes sūt transitivē. ⁊ vbi transitio ibi ⁊ distinctio ⁊ diversitas. ergo cuz dē fili⁹ de substantia patris. bec p̄positio denotat distinctiōē inter substantiā p̄fō ⁊ filiū. ergo cū nulla sit distinctio. q̄ fili⁹ est substantia p̄fō. p̄positio p̄dicta est falsa. Si dicas q̄b p̄positio de cadit a ḡnālī significatō p̄positiōnū. retinens speciale. ergo est ibi solocismus. sicut si dicatur sublime volat p̄ sublimiter. qd̄ stultū est dicere. ¶ Item obijcitur de significatō speciali. bec p̄positio de put accipitur specialit̄ aliq̄ tenet materialit̄. vt cultellus de ferro. Aliq̄ ordinat̄ vt de mane sit meridiō. l. post mane. Aliq̄ ordinat̄. vt si dicatur. rad̄ de sole vel splēdor de igne. Sed quocūq̄ istoz modoz accipiat̄. falsa est locutio. Si materialit̄ est falsa bz fili⁹ caret materia. Si ordinat̄. falsa. q̄ sensus est. q̄ fili⁹ sit post patrē. siue post substantiam patris. Si ordinat̄. similr̄ falsa. q̄ tunc est sensus q̄ fili⁹ habeat ortum a substantia patris. sed ista nō admittitur substantia patris generat filiū. ergo est oīno falsa. Si dicas q̄ nullo istoz modoz. sed tenet quarto modo substantia liter. queritur vnde ortū habeat bec significatio. ⁊ vbi sit accipit̄. ⁊ vbi q̄b nūq̄ sit. q̄ tunc bec esset vera. p̄f est de substantia filiū. quā nemo concedit. ¶ Itē hoc idē ostendit̄ sic differt bec p̄positio de ⁊ a. q̄ a p̄p̄ie dicit̄ habitudinē principij actiui. sed bec p̄positio de dicit̄ habitudinē principij passiui ⁊ deo ⁊ eius substantiē magis cōuenit ratio principij actiui q̄ passiui ergo bec est magis vera fili⁹ est a substantia patris. q̄ de. sed bec nō recipit̄. q̄ nec alia bz recipi. ¶ Item de aut dicit̄ idēt̄ tatem. aut diuersitatē. Si idēt̄ tates. ergo cū summa idēt̄ tatis sit in essentia vel substantia. bec erit vera. substantia ē de substantia. quā negat magister. Si diuersitatē. sed nō distinguūt̄ substantia patris a filiū. q̄ fili⁹ est ipsa substantia patris. ergo oīno est falsa. ¶ Respon. dōm q̄ p̄dicta locutio est concedenda ⁊ ad intelligētiam predictoz notādum q̄ p̄ter predictos tres modos q̄bus bec p̄positio de accipitur. Quarto mō pōt etiā accipit̄. substantia liter. vt dicat substantia liter cōuenientia inter extrema. sed hāc nunq̄ pure dicit̄. cū sit p̄positio. et importat aliquā habitudinē ⁊ respectū ad extrema. Si cū tñ substantia liter tenetur. sicut dē. fili⁹ de substantia patris. ita diceretur. pater de substantia filiū quod absolum est. ¶ Propterea notādum. q̄ substantia liter accipit̄ consueuit̄ tripliciter. Aliquādo em̄ accipitur substantia liter ⁊ partialiter. vt cū dē. q̄ partes sunt de toto. siue de substantia totius. vt viceus vini de dolio. Aliq̄ accipitur substantia liter ⁊ ordinat̄. vt cū dē. de pane sit corp⁹ xpi. sicut em̄ est ordo. q̄ substantia panis nō manet in corpore xpi. sicut nec manet in meridiō. s; vltimus substantia liter. q̄ substantia panis transit in substantia corporis xpi. Aliq̄ de substantia liter ⁊ ordinat̄. vt cum dē. fili⁹ de substantia p̄fō rōne ablatiui tenetur substantia liter. rōne genitiui ordinat̄. ⁊ ideo importat aliquā distinctiōē filiū ad patrē non ad eius substantiam. et ita p̄positio tenet ibi generale significatū ⁊ speciale. Et sic p̄ responsio ad primū argumentū ⁊ scdm. Tamen quod dē. q̄ p̄positiones sunt transitivē. nō intelligitur q̄ noent ex hoc diuersitatem necessariā. sed sicut dē. q̄ obliqui sunt transitivi q̄tum ad modū. q̄ transitivē construūt̄ cū verbis vt videt̄ me. Si milt̄ hoc de p̄positionibus dē. que etiā cū obliquis p̄struūt̄. p̄z etiā tertiū q̄ de. non tñ dicit̄ habitudinē principij actiui. nec tñ habitudinē principij passiui. sed habitudinē cōn substantia liter. cum habitudinē originis. qd̄ nō facit bec p̄positio a. ⁊ ideo nō est simile. ¶ Ad illud qd̄ vltimo obijcitur. p̄z rōne. q̄ nō dicit̄ ibi penitus idēt̄ tatem nec diuersitatē. sed cōn substantia liter cū habitudinē originis.

Quoniam sequenter circa secundum articulum huius questionis qui est de comparatione generationis ad essentiam in ratione termini. duo querunt. Primo queritur vtrum suba siue essentia generet. Secundo vtrum per generationem coicetur.

Questio. I. Ad substantia generet. sic obijcitur. Bona ratio in inferioribus est motus ad substantiam. q̄ motus est. hoc est imperfectionis q̄ ad substantiam est hoc est perfectionis. Si ergo qd̄ est perfectionis est transferendum ad diuina. ergo generatio terminatur ad essentiam. ¶ Item ḡnatio

in diuinis terminat̄. aut ergo ad substantiam aut ad accidens q̄ omne ens est substantia vel accidens. sed in diuinis nō terminatur ad accidens. cū nō sit ibi. ergo ad substantiam. Si tu dicas q̄ in diuinis quāuis nō sit accidens. est tñ relatio que distinguūt̄ a substantia. tñc arguit̄ sic. Aut ḡnatio terminabit̄ ad substantiam. aut ad relationē. sed nō ad relationē. q̄ in ad aliis quid p̄ se nō est origo nec terminat̄ p̄ductio. ergo terminatur ad substantiam. ergo substantia generat̄. ¶ Item sicut dicit̄ p̄s mouentibus nobis mouent̄ ea que in nobis sunt et corruptio nobis corrupunt̄ ea que in nobis sunt. ⁊ hoc est q̄ vniuersale bz idem esse cum singulari. ergo cū multo magis sit eadem substantia cū persona ⁊ substantia sit in persona. si persona generatur ⁊ substantia. ¶ Item generare tam in diuinis q̄ in creaturis est simile sibi p̄ducere. sed nō est similitudo in persona. sed in substantia ⁊ natura. ergo cū terminetur ad simile. in q̄tum est simile. ergo ad substantiam fm quā attenditur similitudo. ¶ Contra. omne qd̄ generatur ab alio ḡnatur. q̄ nihil seipsum gignit̄. sed substantia diuina nō bz alia. nec aliud in diuinis. ergo nō ḡnatur. ¶ Item oē qd̄ generat̄ bz principij a quo. sed omne qd̄ bz principij est principiatū. s; principij ⁊ principiatū distinguūt̄. si ergo substantia ḡnatur. distinguūt̄. aut ergo a substantia. aut a persona. sed vtrūq̄ est impossibile. ergo ⁊c. ¶ Item oē qd̄ ḡnat̄ est de suba generatōis. si ergo suba vel eēt̄ tia generat̄ substantia vel essentia est. de suba ḡnantis. sed non est nisi vna substantia. ergo idē de seipso. quod est impossibile. ¶ Item ḡnatio est p̄ductio. s; p̄ductio est quedā actio ⁊ oīs actio creature terminat̄ ad singularia. ergo cū ḡnatio sit quedam actio. in diuinis terminabit̄ ad singulare siue suppositū. sed tale nō est substantia. ergo non terminabitur ad ipsam. ¶ Respon. q̄ ḡnatio de sua cōi rōne ad substantiam terminat̄. sed attendendum q̄ substantia dē duplr̄. Prima que est indiuiduum ⁊ ypostasis siue persona ⁊ scda que est cōmune. dico ergo q̄ est loqui de termino ḡnationis duplr̄. Aut q̄tum ad p̄ductionē aut q̄tum ad intētiōē. Quātum ad p̄ductionē cuz sit circa singulare terminatur ad substantia primā. q̄tum vō ad intētiōē. ad naturā cōm. q̄ bec natura p̄ducens hunc hominē intēdit̄ formā cōm dare ei. Sed qm̄ in creaturis forma cōmūnis numeratur in suppositis. ideo in illis forma cōmūnis p̄ducitur ⁊ corrupit̄. ⁊ ideo in creaturis ḡnatio nō tñ fm intētiōē. sed etiā fm p̄ductionē ad substantia cōm terminatur. ⁊ ideo vniuersale in singulari generatur. q̄ natura p̄ducens hunc boiem. intēdit̄ formā cōm. q̄ numeratur. Sed qm̄ in diuinis substantia nō numeratur nec aduenit̄ ei nouum esse. idē ḡnatio fm p̄ductionē terminat̄ solum ad substantiam primā que est p̄sona. ¶ Respon. fm Boetij est rōnalis nature indiuidua substantia. q̄ ⁊ illud solū dē generari p̄p̄ie ad qd̄ terminatur generatio fm rōnem p̄ducēdi. idē p̄sona ḡnatur non substantia vel essentia. ⁊ idē bec nō recipitur. essentia ḡnat̄. et sic patent̄ oia obiecta ad vtrāq̄ partē p̄cedunt̄ em̄ de diuersis vjs. p̄z etiā quare in diuinis nō sequitur. q̄ ḡnata persona. substantia generet. sicut in creaturis. p̄ssēt̄ tñ alr̄ dicit̄ q̄ nō generetur cōe. nisi vt in hoc. ⁊ nō tñ in creaturis hoc verū est. sed etiā in diuinis cōe aut vt in hoc nō significatur in abstractiōe. sed in cōcretiōe. ⁊ idē q̄ hoc nomen deus significat substantiam in cōcretiōe. ideo in cōcretiōe deus generatur ⁊ deus generat̄ deum. ¶ Vero substantia vel essentia si significat in abstractiōe. ideo nec generat̄ nec generat̄. ⁊ ita p̄cedunt̄ rationes ad partes oppositas.

Questio. ij. ⁊ vltima. Vtrū substantia p̄ ḡnationem res coicatur. p̄ qd̄ sit in pluribus. s; suba est in pluribus personis ⁊ nō est nisi p̄ ḡnationē ⁊ p̄ p̄cessionē. ergo p̄ ḡnationē coicatur. ¶ Itē cā est. qua posita ponit̄ res. ⁊ q̄ remota remouet̄ sed posita emanatione in diuis ponitur coitas ⁊ distinctio. remota ḡnatione vel emanatione. essentia ē in vno solo sicut ipostasis. q̄ ḡnatio est rō coicandi eēt̄tia. ¶ Itē qd̄ dat̄ alicui et nō desinit̄ haberi a dāte p̄ idē p̄ qd̄ datur p̄ illud coicatur. Sed suba a p̄e datur filio p̄ ḡnationē ⁊ nō desinit̄ b̄fi a patre dum dat̄ filio. q̄ p̄ ḡnationē coicatur. ¶ Itē ḡnatio in his inferioribus est rō coicandi substantia siue naturā. sed in diuinis natura est illis multo coicabilior. q̄ simplicior. ergo in diuis p̄ generationē substantia vel essentia cōmunicatur. ¶ Cōtra. Besneratio est principij distinguēdi sed nō est idē principij distin

guendi & cōicādi. ergo gñatio nō est ratio cōicādi in diuiso. ergo per gñationē nihil cōicatur. ¶ Item qđ facit aliud esse in hoc. nō est rō cōicādi: sed appropriādi & indiuiduādi. sed gñatio facit esse substātiā in tali psona. utpote in psona filij. gñatio nō est rō cōicādi. sed appropriādi. ¶ Item p gñationē cōicatur omne illud qđ p gñationē est cōis. Si ergo substātia p gñationem cōicatur. p gñationē est cōis. Si ergo substātia p generationē cōicatur. gñatione circūscripta nō erit cōis. ergo pro pna. S; p pñū p gñationē nō pōt cōicari. ergo nec substātia. ¶ Itē qđ p gñationē cōicatur. p gñationē datur & recipit. & oē tale: si nō est gñationi accidētale. generatōe substātia nō accidit gñationi. ergo &c. ¶ Rñ. ad hoc intelligendū notādum est qđ cōe qđ est de se indifferēter se b; ad actū & potentiam. Lōc em̄ pōt dici illud qđ est cōicabile. q̄uis nō sit in plurib; sicut p; in multis vniuersalibus ut in sole & luna & hmōi. Lōc em̄ d; cōicatur qđ est actu in pluribus. dico ergo qđ quēdam dūm forma vniuersalis q̄uis est de se cōicabilis est. s; tñ actu nō cōicatur nisi p ppagationē vel aggregationē plurū. sic natura diuina vel cōntia de se qđdē cōicabilis est: s; qđ actu cōicatur. nō est nisi p id qđ multiplicat vel plurificat ei supposita. Dec autē est gñatio. qm̄ ergo p gñationē psona plurificatur. & substātia in illis nō numeratur. hinc est qđ verissime substātia vel essentia p gñationem cōicatur. q; per gñationem fit. ut sit in pluribus vna. ¶ Ad illud qđ obijct qđ gñatio est principū distinguēdi. dōm qđ gñatio est p se principū distinguēdi: suppositum. a supposito. q; ad id terminat p se. & est principū cōicandi naturā cōm. q; consimilē ex simili. S; qm̄ natura in inferioribus numeratur in suppositis. iō est principū distinguēdi etiā cōmune: sed p accidēs. in deo autē nec est per se nec per accidens. ¶ Ad illud qđ obijctur qđ facere cōe eē in hoc. est ratio appropriādi. dōm qđ illud b; veritatē. qm̄ est cōe appropriabile vel appropriatū p eē in hoc. diuisa autē essentia non est sic appropriabilis vel appropriata p eē in hoc. q; nō est appropriabilis quo ad significatū. nec quo ad suppositū. q; idem significat & supponit. sicut supra ostēsum est. significatū autem eius nulla additione distinguitur. Dec em̄ est vera essentia patris. & essentia que est in patre est filij. ¶ Aliter potest dici qđ facere in hoc est duplx. aut absolute. & sic ē ratio appropriādi. ¶ Aut in cōparatione. vbi illud qđ erat pñ in vno fiat postea in alio. & sic est ratio cōicādi naturā. Sed quedā natura est que diuiditur in suppositis. utputa illa cui sit additio. quedā nō ut diuina. & in prima est ratio cōicādi & distinguēdi. in diuina solum cōicādi. ¶ Ad illud qđ obijctur qđ si cōicatur substātia. fit p gñationem cōis substātia. dōm qđ verū est fm̄ qđ cōe d; fm̄ actum q; in pluribus. sed nō fm̄ potentia. vnde circūscripta gñatione. substātia est cōis: q; cōicabilis. sed nō est cōis. q; cōmunicata. ¶ Ad illud qđ obijctur. qđ p gñationem datur generari. dicendum qđ falsum est. q; generari dicit productionem & distinctionē. sed datio dicit autoritatē & cōicātionem: q; per generationem substātia non distinguitur. ¶ ¶ nō cōmunicetur. ergo &c.

Distinctio. vi. De comparatione actus generandi ad potentiam.

¶ Reterea queri solet vtrū p̄ genuerit filij voluntate &c. In parte ista ponit magi dubitationes emergentes ex cōparatione actus generādi ad potentia. Et qm̄ ptingit cōparari ad actū generādi ad potētiā et potentia generādi ad suppositū. & ex vtraq; cōparatione incidit dubitatio circa cōntie vnitatē: iō primo ponit dubitationem ex cōparatione actus generādi ad potētiā. scōdo ponit dubitationē ex cōparatione potētie generādi ad psonam. in fra dist. vij. Hic solet queri a quibusdā &c. ¶ Item pma pars que p̄tinet p̄ntem distinctionem habet quatuor particulas. ¶ In prima proponit questionē. Vtrū potentia vel virtus generandi sit pducens necessitate vel voluntate. & determinat veritatem huius questionis. Scōdo ad istam questionē respōdet contra hereticū hominem arguendo. ibi. Dicamus ergo verbum dei esse filium dei. Tertio vō opponit contra predictam solutionem. & rñdet ibi. Sed p̄tra hoc opponitur sic. voluntas dei &c. Quarto & vltimo redit ad explanationem prime solutionis. ibi. Predicta tamen sba quibus prudenter dictum est vbi explanat solutionem prebabitam. ¶ Nec voluntate nec necessitate. ¶ Insufficiēs diuisio. ¶

Utrū potētia vel virtus generandi sit pducens necessitate vel voluntate.

Reterea queri solet vtrū pater genuerit filij voluntate an necessitate. De hoc orosius ad Aug. ita ait. Voluntate genuit pater filium vel necessitate. sed nec a voluntate nec necessitate q; necessitas in deo non est. p̄c̄ire voluntas sapientiā nō potuit. Quo circa aug. ait in. xv. li. d. tri. Rñdēda est dialetica eunomia a quo eunomiani heretici ei orti sunt. Qui cā nō potuit set intelligere: nec credere voluisset vni genitū dei filiū v̄bū dei esse natura. i. de substātia p̄ris genitū. nō nature vel substātie dixit esse filij: sed filium voluntatis dei. volens asserere accedētes deo voluntatē qua gigneret filium. sicut nos aliqñ aliqd volum; qđ antea nō volebamus pp qđ mutabilis intelligit nra natura. qđ ab sit vt in deo esse credamus.

Rñdet ad qōnē ppositam hereticū arguēdo.

Dicamus ergo verbū dei esse filij dei natura. nō voluntate. vt docet aug. in. xv. li. d. tri. vbi quedā catholicū heretico rñdentē cōmendat hęc

Acute sane quidā respondit heretico versutissime interroganti. vtrū deus filij volens vel nolēs genuerit. vt si diceret nolēs absurdissima dei miseria sequerē. Si autē volens cōtinuo quod intēdebat concluderet. s; nō nature esse filium sed voluntatis. At ille v̄gilantissime vicissim quesuit ab eo. vtrū deus pater volens aut nolēs sit deus. vt si respōderet. nolēs sequerē grandis absurditas & miseria. quā de deo credere magna ē insania. Si autē diceret volens responderetur ei. ergo & ipse voluntate sua deus est. nō natura.

Quid ergo restabat nisi vt obmutesceret sua interrogatio ne. obligatū idissolubili vinculo se vidēs. ¶ Ex p̄dictis docetur nō esse concedendum qđ deus voluntate vel necessitate vel volens vel nolens sit deus

em̄ qđ deus facit. aut facit naturalr. & sic necessitas aut voluntarie. Si tu dicas qđ ipse rñdet ad intellectū hereticū. et heretic; dist. vi. intelligit de voluntate ans. dō. teccedere & necessitate in respō utabilitatis. Obijct qđ oratio nihilomin; in se est multiplex. S; qui rñdet Aug. ofoni multiplici. simplici ter affirmādo vel negando male responder fm̄ qđ dicit p̄s. ergo &c. ¶ Respon. dicendū qđ Aug. responder fm̄ intellectū hereticū. Quis autem oratio in se sit multiplex quia ta Oplo men hereticus in vno sen cuiusdā su eā accipit. iā multipl; hereticitas illa non faceret ad soluendū. q; nō procedit fm̄ illā. Sed distinctio p̄ positionis multiplicis qm̄ fm̄ illā multiplicatē nō cadit deceptio. magis est ad ostērationem qđ ad veram responsionem. ¶ Verbū dei esse filij dei natura nō voluntate. Videtur non bene dicere quia pater alio est deus. alio est pater quia diuinitate est de; & paternitate est pater. vt dicit Aug. Sed filius est deus natura diuinitatis. ergo hac non diceretur filius. sed ipsa filiatione. ¶ Respon. dicendum qđ ille ablati; potest cōstrui formaliter & sic falsa est: quia formaliter alio est deus s; natura & alio filius. potest iterum cōstrui originaliter & in ratione principij. & sic vera est. & est solutio. quia filius ortus habet a patre naturali. ¶ Acute sane quidā rñdit &c. Lōtra Aug. cōmēdat istā solutionē. que nō est cōmendāda q; multiplicare incoueniēs nō est solvere. ¶ Rñ. dōs. qđ est solutio ad boicm̄ & est solutio ad orationē & aliqñ meli; & vtili; ē solvere ad boicm̄ qđ ad ofonē v̄puta qm̄ rñdēs est disculus. & nō vult intelligere veritatem. & qm̄ assistentes sunt simplices & nō p̄nt capere veritatē & subtilitatē: iō q; heretic; veritatē respuebat & aduersabaf. id circo aduersanti erat aduersandū & tali mō qđ magis puaref glia. & assistētes fallacia. Ideo cōmēdat istā respōsionem Aug. qđ manifeste opponentem sua q̄stione ligauit. ¶ Hunc ergo

Hunc ergo modum respondendi docuit dñs Mat. xxi. ubi dicitur...

Item q voluntate vel necessitate vel volens vel nolens genuit filium.

Oppositio contra responsum iam dictam.

Sed contra hoc opponitur sic. Voluntas dei est natura...

Redit ad explanationem

Questio. I. Quid generatio sit sine conditione necessitatis...

prime solutionis videlicet quod liter intelligenda sunt illa verba...

Predicta tria verba quibus prudenter dictum est quod pater...

emanat ab alto. emanat sine conditione necessitatis...

go gratis dat. non dat necessario. Rñ. ad predictorum intelligendum...

byla. in li. d. sino dis. eos q dicit de noce...

Ad cuiusdam huius partis tria principaliter queruntur...

ex principio sufficiente in disponendo et hec est necessitas materie dispositae. q̄ p̄t dici necessitas erigēte. Aut in cōplēdo. et h̄ immutabilitatis est necessitas. Et h̄ ultimo mō necessitas cadit in deo. et p̄ncipalr̄ i deo. q̄ ipse solus ē q̄ p̄ncipalr̄ sibi ois no sufficit. et q̄ secū oino puenit. Hec aut̄ necessitas nō repuḡt libertati volūtatis: s̄ solū vertibilitati. qualis nō est in deo. Ad illud qd̄ obijcitur de ista. dōm. q̄ illud intelligit̄ de necessitate coactionis. q̄ nullo mō cadit in deū. et de hac q̄rebat̄ bereticus. Silr̄ et bylar̄ intelligit̄ de hac eadē. vñ subiungit̄ in ista. nō naturali necessitate. cum nollet. tūc ibi em̄ cēt̄ coactio. dū repugnaret volūtati. Ad illud qd̄ obijcitur. q̄ agens p̄ necessitate subiacet sue actiōi. dōm q̄ falsum ē: nisi sit necessitas repugnās volūtati. Et em̄ ē necessitas repugnās necesse ē volūtate subiēci. q̄ nō p̄t p̄ualere. S̄ q̄ ē necessitas summe cōsonās nō potēs discordare a volūtate. tūc nullā inducit subiectionē. sicut p̄. de necessario ē br̄is. et necessario vult ē dea tus. et sicut necessariū est ip̄m ēē br̄is. ita et velle. sic intelligendum est in gnatione filij. Ad illud qd̄ obijcitur de amore gratuito. dōm q̄ duo sunt in gratuito amore. vñ est qd̄ dat liberalitate eterna ita q̄ nulla est exigentia siue debitū meriti vel nature. Aliud qd̄ dat sine retributiōe. et q̄tum ad hoc scōm dō: amor gratuitus i p̄e. nō q̄tū ad primū. Nature em̄ fecūditas patris necessario est ratio cōicandī naturam.

Questio. iij. Utrū gnatio filij sit fm̄ rationē voluntatis. Et q̄ nō. Videtur primo per autoritates. scōdo per rationes. Primo ostendit̄ per autoritatem bylar̄ q̄ dicit in li. de synodis. oibus creaturis substantiā dei voluntas attulit. sed filio natura dedit. Item Augu. xv. de trinit. reprehendit̄ canoniū q̄ posuit filium dei esse filium voluntatis. q̄ si recte rep̄bendit̄ gnatio filij nō est fm̄ rationē voluntatis. Item rōnibus ostēdit̄ sic. Generatio quātum est de se est exitus naturalis. siue per modū nature. Sed ille est alius modus pducendī q̄ p̄voluntatem. ergo et. Item filius est sapientia patris. ergo si p̄cedit fm̄ rationem voluntatis. voluntas est prior sapia. sed hoc est incōueniens. q̄ cognitio fm̄ rōnem intelligendī p̄cedit affectionē siue voluntatem. Sed p̄tra. In oi natura ordinata potentia naturalis subiacet volūtati. vel saltē p̄formatur volūtati. sicut p̄ in primo boie: s̄ in deo est natura ordinatissima. ergo nihil a natura v̄l per naturā. qd̄ nō sit p̄ voluntatē. Item consilis est modus pducendī in trinitate creata et in trinitate increata. s̄ in imaginē ne noticia oritur mediāte volūtate a mente. ergo filius a patre mediāte volūtate siue p̄ voluntatē. Dīno: p̄t per Aug. ix. de tri. partū mentis p̄cedit appetitus. quo dū q̄rendo inuenim̄ qd̄ nosse volumus. nascitur p̄les ipsa noticia. Item vbi est maior cōicatio ibi est liberalitas maior. sed pater plus cōicat filio q̄ oibus creaturis: ergo maior est ibi liberalitas. ergo cū creature p̄cedant p̄ modū liberalitatis. multo magis filius et sic et. Item in creaturis existentibus in actu gnationis si mul mouet natura et volūtatis. et nihil ex hoc filio derogatur q̄ si p̄ magis pducit fm̄ se totū q̄ creatura. ergo multo fortius per naturā et voluntatē. Item ad hoc est autoritas hyla. in iij. de trinit. pater ante om̄e tempus filius p̄cauit om̄e qd̄ est deus p̄ charitatē natiuitati eī impartiens. si per charitatē. ergo p̄voluntatē. Item Orige. loquens de mēte diuina dicit germen p̄ferens volūtatis sit verbi pater. ergo v̄l q̄ filius gerneretur a p̄e p̄ volūtatem. et q̄ sit filius volūtatis. Rñ. dicendum q̄ voluntas pōt dupl̄ considerari respectu voluti. sc̄z vt in rōne approbātis et diligētis. et sic est respectu ois boni. siue sit necessariū. siue sit cōtingens. siue creatū siue increatū. siue ab alio. siue nō ab alio. vt p̄. Hec em̄ vera est. pater vult se esse deum. Alio mō consideratur vt in ratione pducētis. Et hoc dupl̄ aut̄ prout est p̄ncipiū distinctum contra naturam. fm̄ q̄ dicitur. q̄ alia sunt natura. alia voluntate. aut prout est cōiunctum. S̄ prout est p̄ncipiū distinctum sic distinguū voluntas dupl̄. sc̄z accēdens et antecedens. voluntas accēdens est qua aliquis de nō volētē fit volens. bec nō est in deo nec respectu dei. deus em̄ nō habet aliam nouam voluntatem nec respectu sui. nec respectu alterius. Voluntas antecedens p̄cedit effectū causalitate et duratione. bec quidē est in deo. sed nō respectu dei. sed respectu creature solū. oēs em̄ diuine persone sunt simul. Alio modo prout voluntas cōsideratur vt p̄ncipiū cōiunctū nature. potest esse dupliciter. q̄ tunc natura et voluntas sunt p̄ncipiū. aut igitur natura est pducēs p̄ncipaliter voluntate cōicante: aut econuerso. Utrūq̄ enim p̄ncipaliter esse non potest. Si voluntas est p̄ncipiū cum cōicante natura. sic est p̄cessio spūs sancti qui procedit per modum amoris tñ similis in natura. Si vō natura est p̄ncipiū cū cōicante voluntate. sic est generatio filij qui pducitur vt ois no similis et p̄ modū nature. nihilomin̄ vt dilectus. et ideo dicitur q̄ sibi in eo complacet pater. Et. ij. Pe. j. dicit filius dilectionis. Ad illud qd̄ obijcitur in cōtrarium. q̄ generatio est per modū voluntatis. siue fm̄ rationē volūtatis. dicendū est q̄ intelligitur aut de volūtate approbātē. vt ostendit̄ due autoritates hyla. et orige. aut de voluntate cū cōicante. vt ratio que posita est primo. Ad illud vō quod obijcitur de similitudine imaginis. dicendū q̄ in hoc est dissimilis imago. creata ipsi trinitati increate. vt dicit Aug. xv. de trinit. q̄ ibi nō nascitur verbū per inquisitionē sicut potest nasci in nobis. vnde potius valet ad oppositū q̄ ad p̄positum. Ad illud qd̄ obijcitur q̄ maior est cōicatio in generatione filij et. Dicendum q̄ maior communicatio vel minor non facit modum emanandi esse fm̄ liberalitatē vel fm̄ modū voluntatis sed modus siue ratio cōicandī. Et q̄ pater cōicat creaturis per voluntatē ita q̄ voluntas eius est causa pducens filium per fecūditatem nature. id nō sic dō: filius produci per voluntatē sicut creature Ad illud qd̄ in generatione boīs simul mouet natura et voluntas. dicendū q̄ hoc est propter defectū magis q̄ propter cōplēmentū. q̄ pater per se nō pōt gnare: sed cōicacione cū alio distante: qd̄ fit ad imperiū voluntatis. de autē alio adiuuante non indiget. et ideo non est simile.

Questio. iij. et vltima. Utrū gnatio filij a patre sit fm̄ rōnem exemplaritatis. Et q̄ sic vt hoc modo. sup̄ illud p̄. Semel locutus est de. glo. i. filius genuit. in quo oia disponit. sed dispositio eterna dicit rōnem exemplaris. ergo si filius p̄cedit vt vbi p̄cedit per modū exemplaritatis. Item generatio filij a patre est similis productioni noticie ex mēte. s̄ noticia p̄cedit ex mēte fm̄ rōnem exemplaris. q̄ exemplar est rō cognoscēdi. et. Item qd̄ est imago in p̄ducto. hoc est exemplar in p̄ductēte. An em̄ p̄ductū ex p̄se respicit. imago dō. Silr̄ cū producens expresse respicit exemplar dō. ergo cū filius p̄cedat vt imago. eadem rōne p̄ modum exemplaritatis. Item om̄e p̄ncipiū cognitū rei producente pducit fm̄ rōnem exemplari. sed pater est p̄ncipiū filij cognitū. ergo producit filium fm̄ rōnem exemplaris. Si dō cas q̄ illud nō sufficit. imo necesse est q̄ exemplar et exemplatum differant in forma et natura. hoc nihil est q̄ si homo dū generat boiem posset talē generare qualē cogitat. tūc generatio illa nō tñ esset fm̄ naturā. sed etiā fm̄ exemplar. Sed p̄ oino p̄ ducit filium vt sc̄uit et voluit. et. Si dicas q̄ nec illud sufficit. sed necesse est exemplar p̄cedere. Obi. Si deus ab eterno crearet mundū p̄ impossibile. nihilomin̄ mūdus esset p̄ductus fm̄ rōnem exemplaritatis. Cōtra in inferioribus. agens p̄ naturam. et agēs p̄ exemplar ex opposito diuidunt sicut natura et intellectus. q̄ qd̄ pducit fm̄ naturā. nō pducit fm̄ rōnem exemplaritatis. s̄ filius fm̄ naturā pducit a patre. ergo et. Item om̄e pducens aliud fm̄ rōnem exemplaritatis. pducit fm̄ rōnem voluntatis. Sed pater vt ostēsum est supra nō pducit filium per voluntatē ergo et. Item forme nō est forma. ergo nec exemplaris exemplar: sed filius est ars et exemplar oim. ergo nō h̄ exemplar in p̄e. ergo nō p̄cedit fm̄ rōnem exemplaritatis. Item qd̄ est in alio fm̄ veritatē nō est in illo fm̄ exemplar: sed filius ē in patre fm̄ veritatē. ergo nō p̄cedit fm̄ rōnem exemplaritatis. ergo et. Rñ. dicendū. q̄ sicut p̄cedere per modū voluntatis et liberalitatis est dupliciter. vno em̄ modo p̄cedit per modū liberalitatis ip̄m qd̄ nō est liberalitas. s̄ qd̄ sit vel dat ex liberalitate. et sic creature p̄cedit a deo. Alio mō sicut id qd̄ est ratio liberalitatis. vt amor. et sic procedit spūs sanctus vt amor. qui est donum in quo oia dona donantur. Sic p̄ modū exemplaritatis est p̄cedere dupliciter. Uno modo sicut exemplatum p̄p̄e. sic creatura p̄cedit a deo. tanq̄ exemplatum ab exemplari. et sic im̄portat exemplar causalitatē formalē respectu exemplari. Alio modo p̄cedere per modū exemplantis. sicut rō exemplandi. et sic videtur p̄cedere ipse filius. qui dō verbū patris quo se nō tñ loquit sed etiā cetera disponit. An filius fm̄ Augu. vij. de trinita. dicitur plena ars oim rōnum viuentium. Et hinc habet ortum illud

ortum illud qd pducit dici. q qui negat ydeas ee negat filii dei esse. Et ille modus pcededi fm exelaratate no repugnat pcessui naturali. id non pot esse nisi naturalis. Alio modo modus repugnat pcessui naturali est em fm voluntatis imperii. ita q pducens r productu differunt sicut causa r causatu. Sed vnu fm veritate no est in alio

vii rones inducte ad hac partes pcedunt fm banc via. r fm banc veru pclus du. fm ala vo n'la coclu dit. immo ad oes soluen dum est p interreptionem

Alle aut que obijciunt in diu. oes pcedunt fz aliam via qz dicit q pce dit fm modu exelaratate. qd est ro exempladi. qd pz qz sumunt a ratiode eterne dispositiois cogni tiois r imaginis. Ultima vo ratio cocludit q pce dit p modu exelaratate: sicut exemplatu r pterca solueda est p interreptio nem. Ad illud qd obij

citur q o' principiu resp ducende si bz cognitione product p exelrar. dice dum est q illud falsus est nisi ro cognitiois pcedat ita q bz p cognitione fals tem fm rones cae ad effe ctum q ordinatio erigit eentiale diuerfitate. siue specialis siue substantiale. Exelratu em fm q exem platu no est in exelrante fm veritate. sed p similitu dine que in qua similitu do cum sit ratio cogno scendit exelrandi. de cre

plar. pcedit ergo fili? fm rone exelraratione sicut exelratu p exelrar: sed sicut ipm exelrar vel ro exelrandi cetera. Et si tu obijcias q exelrar comunc est toti trinitati. Rndit ad hoc. Altitod. de mudo architipo siue d ydeis. q ydea siue mud? architipus no tm appro

piatu est ipsi filio. veruetia propriu. Vel aliter potest dici: qz fm q exelrar dicit rone cognoscendi. sic comune est toti trinitati r appropriatur filio. sicut sapientia. fm vo ultra hoc dicit ratione emanadi sic est proprium filij. r sic importatur per hoc nomen vduum. vt melius patebit infra.

Distinctio. vij

De coparatione potetie genera di ad personam. Sc solet queri a quibusda vtru pater potuerit vel vo luerit. In pnti distn. ponit magister dubitatione ex coparatione potetie genera di ad personam. vtruz scz sicut est in persona patris ita sit in psona filij. Et bz bec pars duas. In prima magister querit r determinat vtrum filius possit generari. In scda vtrum potentia genera di sit in filio ibi. It' queritur a quibusda si pater potes sit. r. Item prima pars bz quattuor particulas. In prima mouet questione. vtru posse r velle generare. similt' comparentur ad personam patris r filij. Seco opponit ptra solutione p auto ritate Aug. ibi. Sed vebemeter nos mouet q Augu. r. T' r' tio opponit p pcedicta autoritate per rone ibi. Hoc aut non v' a quibusdam. Quarto redit supra dicta autoritatem expo neno. ibi. Quomodo ergo accipitur quod supra dictum est.

Item pars scda huius dist. in qua querit magister vtrum potentia genera di sit in filio. bz duas particulas. Primo que rit r determinat banc questione vtru aliqua potetia sit in patre que no in filio. Si em pf natura potes est generare filium r filio no. pater r. Sol. ad banc questione respondit mag' q

quid quod no pot vel vult ee c filio no sequit: qz esse patrem no est ee aliqd. sed potest esse ad aliquid. vt in sequenti osten detur.

Obiectio contra respo sionem iam dictam aucto ritate Augustini.

Sed vebementer nos mo uet quod Augusti. ait in pri mo lib. contra maximin. qui asserbat patre potetioze esse filio. eo q filius genuit deum creator: filius aut non. dice batqz patre potuisse gignere no filiu. r ideo potetioze ee filio. Ad quod rndens augu stinus dicere videtur q filius etia potuit gignere. volēs on dere patre esse no potetioze filio. bis v'bis. Absit vt ideo potetioze sit pater filio: sicut putas. qz creator genuit pa ter. filius autem non genuit creatorem. neqz enim non po tuit sed non oportuit. vide et diligenter attende bec verba. non enim non potuit. sed non oportuit. Videtur em dicere q filius potuit gignere. sed non oportuit. r ita potuit qd no oportuit. Quare aut no oportuit subdit dicēs. Immo derata em esset diuina genera tio si genitus filius nepotes gigneret patri. quia r ipse ne pos nisi ano suo pronepotem

subiectu diuine potetie. Sed hoc no videt soluere sed aggra uare argumentum. Cum em generare cum posse. sit posse ma ximu videtur q maius inconueniens sequatur. r magis dero getur potetie filij si in hoc deficit qsi cum generare filium es set aliquid subiectum potetie diuine. Respon. dicendum q ma gister bene soluit. Potentia em patris bz comparari ad infe rius. r ad equale. sed ad superius non. cum careat superiori. Cum comparat ad inferius: tuc est potetia essentialis r essen tial' tenta: qz connotat effectu seu respectum in creatura r re spectu talis potetie inconueniens esset q aliquid posset pater qd non posset filius: qz tunc differret per essentialas. Cum autē comparatur ad equale. vt ad psonam. cum trahitur ad psona r tunc nulluz inconueniens est. si aliqua pprietas psonalis est in patre que no est in filio. id no sequit q aliqua potetia sit in patre que no sit in filio. b C' h'atio filij r. non est de ois bus. Videt em Richar. de sancto victore dicere cōtrariu q d cit q qz oipotēs est. excusari no pot quin filiu genuerit: ergo gnatio filij continet sub oipotetia: ergo filius inter oia conti netur r est. Rnd. dōm q sicut dicit mag' gnatio filij no p'inet sub oipotetia nisi accipere o' potetia per appropriatione. Et qd dicit Richar. no intelligit tanq' filio sit inter oia. fz tanq'

Obiectio.

Rnd. ad obiectio onem.

Augu.

Dif. vii. questio.

Rnd ad qonem.

14

15

16

ante oia. vñ arguit ex po-
steriori. Si em emanatio
nature fm rone intellige
di pcedit emanatione fm
rone voluntatis nunq de
esset potes pducere crea-
tura pvoluntate nisi etiã p
duxisset filiũ p naturam.
¶ Et sic patet. nõ est esse
aliquid. Contra. qz cum in-
ter aliqd r nihil nõ cadit
mediũ. si pater nõ est esse
aliquid ergo esset nihil.
¶ Rñ. esse aliquid de du-
pliciter vñ eõter ad essen-
tiam r psonã. sic non ca-
dit mediũ r i hoc sensu eẽ
patet esse esse aliqd. Alio
mõ put trabit ad eẽntiã.
r sic cadit interesse aliqd
r esse nihil mediũ. scz esse
aliquẽ psonã em pãcaz.
vt quis non vt quis.
¶ Si enim nasci potuit
potuit eẽ filiũ r. Videf il-
la illatio magi nõ valere
qz in creaturis vbi magis
differt relatio a suppositi-
to. põt dici q idẽ filius po-
test eẽ alteri diffilio: sine
sui mutatione: ergo cũ fi-
liatio r spiratio sint rela-
tiones. pari rone filiũ po-
terit esse spũscitũ. r eõ-
uerso sine mutatiõẽ. Itẽz
oẽ mutabile est aliqd pre-
ter illd fm qd mutat vt si
non albũ fiat albũ e aliõ
q albedo: q si intelligat
spũscitũ mutari si gene-
retur: tũc aliud esset i eo
gñatio. aliud ille qui gña-
tur. sed hoc est falsum. q
r. ¶ Rñ. secus est in re-
lationibz creature r dei.
¶ qñ relationes in creatu-
ris nõ dant relatiũs exi-
stere. vñ sine illis põt reo-
esse r cũ illis. In diuinis
aut dant personis existe-
re. r iõ si in psonis intelli-
gat q pãctas: insit ypo-
stasi intelligit esse ypostã-
sis r filr si intelligit non
insit esse intelligit ypostãsis
nõ esse. cũ ergo spũscitũ
nõ possit siml spirari r ge-
nerari: qz quãuis vna pso-
na possit duobus modis
pducere. tũvna psona nõ
põt nisi vno modo pducĩ
sequitur de necessitate si
poteat spũscitũ esse filiũ
vel potuit. potest nõ esse
spũs. siuc non spirari. r si
potuit non spirari potuit
non esse. r iterũ si potuit
generari potuit esse. r ita
potuit fieri de ente non
ens. r d nõ ente ens. ac p
b mutari. r sic pẽ vltimũ.
qz non de mutari propter
diuersitatẽ pãctatũ

gigneret: fm vestra mirabilẽ
sapientiã. impotens diceret.
Similr etiã ille si nepotẽ non
gigneret auo suo et p nepotẽ
proauo suo nõ a vobis appel-
laretur oipotẽs. nec impleret
generatiõis series. si semper
alter ex altero nasceretur nec
eam perficeret vllus. si nõ suf-
ficeret vnus omnipotẽs. Ita
qz oipotẽtem genuit filiũ pa-
tris natura non fecit.
¶ Obiectio cõtra autori-
tatẽ pdictã per rone. c
¶ Hoc aut vñ quibusdã non
posse stare. f. q filius potuerit
gignere. Si em potuerit filiũ
gignere. potuit eẽ pã. r si po-
tuit eẽ pã. potuit g esse pã vel
sui vel pãis. vel spũscitũ. vñ ali-
cuius ali. Sz alicuius aliũ
nõ. qz nullus aliũ semper fuit.
Nec pãis. qz pã est ingenuus
r in nascibilis. Nec sui: qz nul-
la res seipãz gignere pã. Nec
spũscitũ: qz nasci nõ potuit. Si
em nasci potuit. potuit esse fi-
lius r ita mutabilis eẽ potuit.
¶ Responsio autoritatez
predictã exponens. d
¶ Quõ ergo accipit qd su-
pradictũ est. nõ em nõ potuit
gignere sz nõ oportuit. qñ po-
tuit. sz nõ oportuit. Itõ e nõ-
bis pãctũ aperire quõ sit b
verũ. r ideo sub silẽtio potius
eẽt ptereñdũ. nisi me sup b
aliqd loq cogeret instãtia q-
rentiã. Itõ ergo sic intelligi
Itõ em nõ potuit: sz nõ opor-
tuit id est nõ ex impotẽtia sui
fuit q filius nõ genuit. sed ei
nõ conueniebat. sicut de filiũ
nõ est de pater. nec tũ hoc ex
impotẽtia sui est. Itõ et pater
filr nõ est filiũ. nec hoc eẽ ex im-
potentia patris. Sed querit
maximũs arrianor: epysco-
pus. Unde ergo est q pater
nõ potest esse filius. vel filius
pater. Non vtiqz ex impoten-
tia. sed pater pãctate gene-
rationis pater est qua opor-
tet eũ nõ esse filiũ. r filius pã-
ctate natiuitatis filius est.
qua opz est non esse patrẽ. de
quibus pãctatibus postea
plenius tractabitur.
¶ Utrum pater natura sit
potens gignere filium r an b
sit aliqua potentia que nõ sit

in filio.
¶ Iterũ queritur a quibus-
dam. Si pater potens sit na-
tura gignere filium. r an hec sit
aliqua potẽtia que non sit in
filio. Ad quod dicimus q pa-
ter non est potens nisi natura
eius enim potentia natura est
vel essentia. At inquit illi.
Si potens est gignere. habet
ergo potẽtiã gignendi. filius
aut nõ hz potẽtiã gignendi
si nõ põt gignere. habet ergo
aliquã potẽtiã pater quã
non habet filius. Non sequi-
tur. Eadem enim potentiam
habet penitus filius quam r
pater qua pater potuit gigne-
re. r filius gigni potuit. Ea-
dem enim potentia est in filio
qua potuit gigni. que est i pa-
tre qua potuit gignere. Sed
õtra hoc opponitur. Aliud e
posse gignere. aliud est posse
gigni: qz aliud est gignere. ali-
ud gigni. Hoc distinguẽdũ
est. Si em cũ dicitur aliud est
posse gignere. aliud posse gi-
gñi aliã significes potẽtiã
qua pater potẽs est gignere.
r aliã qua filiũ potẽs est gigni
falsus est intellectus. Si au-
tem dicas patres posse habe-
re aliam pãctatẽ siue no-
tionem qua genitor est. r filium
aliam qua genitus est. verus
est intellectus. Aliam em hz
pãctã pãctatẽ qua pã est
aliam filius qua filius est.
¶ Quõ sit intelligendũ.
Filius habet vel nõ habz po-
tẽtiã generãdi.
¶ Ita etiã cuz dicitur filius nõ
non habet potẽtiã generã-
di quam pater habet. duplici-
ter intelligi potest. Si enim
dicatur non habet filius potẽ-
tiã generãdi quãz r pater
scz qua potens sit ad generã-
dũ. id est vt genuerit vel vt
generet sicut pater. verum est
Si vero intelligatur sic. non
habet potẽtiã qua posset gi-
gñi. vel genitus esse qua eadẽ
pater potens est vt genuerit
vel vt gigneret. falsum est. Si
cut dicitur pater habet potẽ-
tiã qua potest esse pater. fi-
lius vero non habet potẽtiã
qua possit esse pater et econ-
uerso. Filius habet potens

circã idẽ suppositũ sicut
est in mutatione naturalĩ
sed ppter corruptionẽ et
inceptionẽ eiusdem. Nec
est illud filẽ pater potest
gñare r spirari sine sui mu-
tatione ergo spũsanctus
generari r spirari qz non
est incõueniens vnũ prin-
cipiũ pluribus modis p-
ducere. sed vnũ principia-
tum pluribus modis pro-
duci e impossibile r incõ-
possibile r iõ pater illud.
¶ Pã nõ est potens r.
Contra. qz fm hoc gñare
quod nullo mõ est essen-
tie. nullo mõ esset potẽtie
Rñdeo quũ potẽtia ab-
solute cõsiderata. sit idẽz
quod essentia: tamen po-
tentia qua non est nomẽ
adco abstractũ: sicut eẽntiã
trahitur ad psonã. vn-
de potẽtia generãdi non
dicitur natura diuinã sim-
pliciter: sz natura vt in ta-
li persona. f. in nascibili.
ideo nõ est simile de bog
nomine essentia. r de hoc
nomine potentia.
¶ Aliã significes poten-
tiã qua pater r. Contra
quia potẽtie diuisio suffi-
ciens est per actiãz pã-
siã. Sz posse gignere dẽ
eĩt potẽtiã actiãz. posse
gigni potẽtiã passiãz: er-
go nõ põt alia potẽtia si-
gnificari. Si tu dicas q
gñare nõ est agere. pãctã.
silt nec gñari pati obijct
q potencie distinguũtur
per actus. sz aliud est gi-
gnere r aliud gigni: ergo
alia e potẽtia bur r illi.
¶ Rñd. Itã distincio
quã ponit magister de po-
tentia gignendi actiãz. et
passiãz fundatur sup hoc
q potẽtia põt cõsiderari
fm id qd eẽ r sic dicit natu-
ram r sic vna natura e in
generãte r genito. sz alio
r alio mõ. Sic eadẽ potẽ-
tia potest iterũ cõsidera-
ri fm id ad qd est. r sic dẽ
cit modũ existendi natu-
ram in psonã in cõpara-
tione ad aliũ. qui est prin-
cipiũ vel principiãtũ. r sic
cũ diuersi modi sũt diuer-
se dicunt pãctatẽs pos-
se gñare r posse gñari. et
distinguunt fm actus pã-
sonales sz primo mõ non.
¶ Filius hz potẽtiã
qua põt eẽ filiũ. siue qua
põt gigni. Videf hoc du-
bium vel falsum. qz gigni
oĩno e a gignere. r gigne-
re est a potẽtia pãis: g et
gigni. ¶ Respon. Sicut
potentia

Oppo-
tio.
Respo.
Respo.

potētia gignēdi in pfe nō dicit nisi naturā in psona. vt natas ex se pducere aliā. sic potētia gignēdi i filio nō dicit nisi natu rā in psona vt natā pducit ab alia: sicut. n. ypostasi p̄ris puenit gñare. sic ypostasi filij puenit generari. Nec valz qd obijcāt in p̄riū. Nā oē qd bz filius siue essentialē siue psonalē bz a patre p̄o quis ipsum gigni sit a potētia p̄ris nō excludi tur tñ quin potētia gignē di passiuā sit i filio. Sz il la potētia nō est p̄ncipiū gñationis: sed idoneitas p̄sone siue ypostasis cum sua proprietate ad gñari. Tñ. qd dicitur posse gigni potē tia p̄telligi originalr. r sic est in solo p̄fe. vel for malr. r sic ponit eē i filio filio aut modo nō rē.

Ad euidentiā eoz que dicit mgf de potētia generan di. quattuor q̄runf. p̄ri mo querit vtrū posse ge nerare in diuinis. dicit quid vel aliquid. Secdo vtrū p̄f cōi cet potētiā generādi. i. vtrū in filio sit potētia generandi. Tertio vtrū posse generare r creare sit vnicum posse vel non. Quarto vtrū posse generari r creari sit posse vnicum.

Questio. 1. Ad generare dicit qd ostendit p̄mo p̄ autōritatē maḡi in lra. pater nō ē po tens nisi natura eius: qz potētia natura est vel essentialis: s; natu ra r essentialis dicit qd nō ad aliqd: ergo r potētia generādi. Sz itē rōne ostendit sic. gñare est sibi sit in natura pducere. s; fm p̄m natura ē vis insita rebus similita r similib; p̄creās ḡ vis generādi respicit ipsaz naturā siue essentialē de se. nō p̄so nam. sed oē tale dicit qd. ḡ rē. Sz itē in p̄petuis nō differt eē r posse. r potētia r essentialis: s; esse r essentialis in diuis dicit qd nō ad aliqd siue p̄ se dē. siue cū adūcto. vñ essentialis p̄ris dicit quid ḡ pari rōne potētia generādi. Sz itē in diuis idē est fm rem posse scire r velle. Sed in diuis nō est scia p̄ria vel volū tas p̄ria. siue essentialis ad aliqd: imo scia dicit qd. r est trū. si mlr r voluntas: ḡ potētia generādi dicit quid siue essentialis. Sz itē p̄tra. magf dicit in littera post p̄ncipiū. posse gene rare nō est posse aliqd: ergo nō dicit quid vel ad aliqd. ḡ rē. Sz itē rōne ostendit sic. potētie distinguit p̄ actus: ergo si actus potētie dicit qd. r potētia filij. Sz p̄stat qz gñare in di uinis nō dicit qd: sed ad aliquid. ḡ nec posse gñare. Sz itē quis in creaturis diffcrāt virtus r opatio: tñ in deo idē sunt sicut vult dion. ḡ in deo idē est posse gñare r gñari. Sz gene rare in diuis dicit ad aliqd r nō quid: ergo filij posse. Sz itē p̄f generat r potētiā generare. aut ergo idē potētiā generat: aut iō generat: qz potētiā. Sz itē qz nō ideo potētiā gñare: qz generat: s; econuerso. Sz ergo rō p̄p̄i dē esse p̄ria. ergo potētia gene randi dē esse p̄ria. r nihil est p̄riū in diuis. nisi qd dicit ad aliqd: ergo rē. Sz itē ois potētia actiua q̄ inest creature in est fm aliquas p̄ditiones r p̄prietates. vt p̄z. posse em̄ illu minare inest luminoso p̄ lucē. posse calefacere calido p̄ calidi tates. q̄uis aut potētia generādi nō sit actiua: tñ actiue filis est. ḡ cū inest p̄ri. inest p̄ aliquā p̄prietatē. Illa p̄prietas autē dicit qd aut ad aliqd. Si qd inest oib; p̄sonis: r ita poss; ge nerare: qd manifeste negat magf: ergo dicit ad aliqd ḡ r po tentia q̄ inest fm illā ergo rē. Sz itē. dōm. qz circa b̄ p̄bleuma tres fuerūt p̄sitiōes. Suerūt quidā q̄ distinguerūt potētiā ge nerādi dicētes. qz potētia generādi p̄t dici potētia nudā vl po tētia disposita si dicat potētia nuda sic voluerunt aliq̄ dicere qz dicit qd r in oibus p̄sonis est. qm̄ dec potētia sic dicta p̄seq tur naturā vñ cū natura sit in q̄libet p̄sona. filij r potētia b̄mōi Sz cōm aut qz dicit potētiā dispositā qz nō bz dispositionē nec puenientia vt exeat in actū gñationis nisi in sola p̄sona p̄ris voluerunt dicere. qz dicit ad aliqd. Sed vba istius p̄sitiōis non vidētur vera nec sana. Non in q̄ vera. qm̄ cuius potētia est nuda nata est pariter disposita esse. si ergo trū est potētia generādi vt est potētia nuda filij r disposita. r ita q̄libet poss; gñare. p̄terea nō vñ sana. ponere em̄ potētiā nudā que filij

se bz ad esse r nō esse respectu gñationis quā oīno necessariū est esse. nō vñ sane dicit esse siue p̄rie. Sz fuerūt et alij q̄ dice runt qz cū in diuinis sit idē posse r esse. r potētia r essentialis qz quēadmodū potētia r essentialis dicunt quid qz filij esse r posse. Sz quēadmodū cū dico essentialis patris r cōntiā filij r sp̄sificē siue esse patrē siue esse filiū siue esse sp̄sificē. non dico aliam essentialis nec aliud esse sed alteri; ita qz qm̄ dico potētiā p̄ris siue patrē posse gñare. filiū posse gigni. nō dico aliud r aliud posse. sed alteri; r b̄mōi positionis fuit magf sicut euidenter apparet in lra. vñ isti dicebāt qz posse gñare non dicit qd. sed respectū ad aliqd: qz est essentialis tractū ad personā. Sz em̄ nō sit oīmode abstractionis potētiā ad p̄sonam trahi. et ista posi tio satis est p̄babilis r satis bñ vñ sustineri posse. Sz fuerunt etiā tertij moderniores qui dixerūt qz potētia generādi dicit ad aliqd in diuis de se. r ratio eoz est qm̄ potētia dicit habitu dinē originalis p̄ncipiū ad p̄ncipiātū. Sz qm̄ habitudo potē esse p̄sone ad p̄sonā. r tunc vere ē habitudo r essentialis ad crea turam. r tūc fm modū dicēdi siue intelligēdi. hinc est qz p̄nci cipiū de sui rōne nō tñ est cōntiāle appropriatū p̄ additionē: imo etiā dicit p̄riū p̄sone. Pari rōne cū potētia dicat origi nalē habitudinē non tñ essentialē dē: vel terminat ad p̄sonaz. vt dicat essentialis p̄sonalr: imo dicit p̄riū: r ita ad aliqd de se. r positio ista sine p̄iudicio vñ probabilior. Nam potētia gene randi non vñ dicere nisi fecunditatē ad actum gñationis. r il laci propriū p̄sone. vnde filij r potētia. Nec ē simile de posse r esse nisi vno modo. Hoc em̄ verbū est. aliq̄ p̄ se predicat: aliq̄ est tertiū adiacēs. Quā per se dē. tunc dicit actū absolu tum. qz dicit actū entis rōne essentialis: r tūc opz qz dicatur ab solute. r qz dicit quid. Quā vñ est tertiū adiacēs: vt qm̄ dicit pater est p̄f: tunc hoc verbū est dicit habitudinē p̄dicati ad subiectū. Sz qm̄ potētiā dicere habitudinē ad p̄dicatum essentia le vel p̄sonale. iō potētiā dicere eē essentialis r modū essendi p̄so nalē. Posse autē de sui rōne p̄ria dicit habitudinē fm origi nem. r hinc est qz specificat p̄ adiectum: vt dicat conditiones p̄ncipiū essentialis vel personalis. Sz hanc ergo positionem sustinēdo. Rñ. argumētis p̄bantibus. qz dicit qd. Sz em̄ p̄ri mū obijcāt. ps. p̄cedo em̄ magf m̄ fuisse hui; positionis. vnde dixerūt qz eadē potētia potē filius gigni. qua p̄f potētiā gignere: qz nō est nisi potētia diceret qd. Tñ dicit qz potētia generā di est in filio. s; nō ad generare: s; ad gñari. Hec aut potētia dicit qz est in solo p̄fe: qz nō tñ respicit naturā sed p̄prietates p̄sone. Sz ad illud qd obijcāt quō gñare p̄sequit naturā. dicē dum qz in diuis nō sequit naturā simplr: s; naturā vt in p̄so na: qz nō in q̄libet p̄sona est natura secūda: s; solū in p̄sona pa tris. r bo est p̄ aliquā p̄prietatē q̄ est solius illi; p̄sone. nō sic est in inferiorib;. sicut iā patebit. iō ps qz illud nō vs. Sz ad il lud qd obijcāt qz in ceteris ē idē esse r posse. dōm qz verū ē. sed tñ argumētum non vs. Quāuis em̄ oīno sit idē in diuis esse. r eē patrē nō tñ sequit qz si esse patrē est p̄riū. qz esse filij p̄riū. Sz itē dōm in p̄posito. Sz ad illud qd obijcāt de scia qz dicit qd siue p̄ se dicat siue cū alio. dōm qz nō est sile de scia r potētia. Sz scia em̄ q̄tum est de se. dicit qualitatē absolutaz: r iō q̄tum est de se. semp̄ dicit qd nisi trabat. sed potētia dicit habitudi nem r originē: r iō potētiā dicere habitudinē p̄ria r p̄sone ad p̄ sonam. Tñ illud sile magistri nō valet fm hanc positionē. Qz sicut vna est volūtas qua pater vult esse pater. r nō vult esse filij r ecōuerso: sicut vna est potētia vt vñ. Si quis aut vult su stinere positionē magistri. de facili potētiā ad oēs rōnes in oppo sitū r̄idere. Nam nulla rō p̄bat qz potētia de se dicat p̄riū s; qz potētia generādi actiue dicta. siue posse gñare. dicat ex adūcto respectū ad p̄sonā. r ita dicit ad aliqd s; hoc ē solū rō ne addit. Sz itē notādum qz quattuor sunt gñā nominiū in diuis. Quedā em̄ essentialia sunt dicta essentialr. vt diuinitas deitas r maiestas. Quedā essentialia p̄sonalr dicta: vt poten tia generādi. Quedā p̄sonalia dicta personaliter vt generās r genitus. Quedam p̄sonalia dicta essentialr: vt missus. ins carnat. r b̄mōi. que dicunt respectū ad personam. r ideo per sonalia r effectum in creatura: r ideo essentialr sunt dicta. Sz duabus rōnibus sequētib; facile est r̄idere: qz illud non bz veritatē: nisi qm̄ actus cōplectitur totā potētiā non sic est in potētia deī: qz eadem est potētia gignere r gigni in deo. Sz ad illud qd obijcatur qz idē est posse generare et generari. dicendum qz nō valet. Quāuis em̄ idē pater r substantia.

nō tñ sequit̄ q̄ si p̄ d̄: ad aliqd. q̄ t̄ sba sicut meli⁹ patebit in fra. ¶ Duab⁹ victimis rōnibus difficile est bñ rñdere: tñ pōt q̄s dicere. q̄ rōnes ille nō cōcludūt q̄ potētia dicat ad aliqd de se. sed solū rōne adiuncti. qd̄ est generare. t̄ sic patent̄ etc.

Questio. ij. Utrū potētia generādi sit in filio t̄ q̄ sic v̄f̄ autoritatib⁹ t̄ rōnibus. P̄o sic byla. ix. de tri. dicit. Filius by in se naturā naturā gignens tem. ergo natura in filio est nata generare. ¶ Itē Aug. in li. 3. marini. Non pōt filius nō generare: s̄ due negationes eq̄ ualent vni affirmatiōi. ḡ potuit gñare. ¶ Itē rōnibus ostēdit sic. plus ordinat̄ generare ad generādi potētia q̄ ad potētia spirādi: sed p̄ generās filii cōicat potētia spirādi: ḡ multo fort⁹ potētia generādi. ¶ Itē fili⁹ est exp̄ssissima imago patris: ergo tñ imitat̄ patrē q̄ nō pōt cogitari similit̄. sed si filius cogitat̄ vt generans magis cogitat̄ imitari ḡ si imitatur amplius q̄ possit q̄s cogitare: ergo t̄ in actu generādi. ¶ Itē per silēv̄ sic. Dato: cōicat̄ diffusio est in luce eterna: q̄ in luce creata. sed lux creata dat splēdori potētia pducēdi aliū t̄ sic pcedendo t̄ si esset infinite virtutis pduceret infinitos splēdorez. ergo etc. ¶ Itē in gnatione carnali. pater nō d̄: perfectū filiū generare nisi det ei potētia generādi. ergo pater rōne. immo multo fort⁹ nō erit filius pfectus nisi habeat potētia ad id qd̄ pater pōt: ergo ad generandū. Aut si nō est ita in diuinis: tñc ego quero rationē quare de pfectione generatiōis eterne: nō sic est cōmunicatio potētie generādi sicut i gnatione creata. ¶ Sed 3. Aug. 3. mari. dicit q̄ nō oportuit filium generare. s̄ si nō fuerit oportū nec cōueniēs. sed om̄e incōueniens in deo est impossibile: ergo impossibile fuit filiū generare. ergo fili⁹ nō pōt generare: ergo nō by potētiam generādi: q̄ om̄i potētia est potens ille qui by cam. ergo etc. ¶ Itē Ansel. in monolo. Qui pōt qd̄ sibi nō puenit quātoma gis hoc pōt. tāto magis aduersitas t̄ pueritas p̄it in eū: ergo cū filio nō cōueniat generare si posset. potētia illa eēt i eo miseria. s̄ nullā by miseria: ergo nec potētia generādi. ¶ Itē rōne pbatur hoc idē. Sicut om̄e illud in quo aliqua duo necēssario distinguūt. si necēssario puenit vni. impossibile ē vni puenire aliū sicut p̄. Si petrus t̄ iohānes necēssario differūt in albedine. t̄ albedo puenit petro. impossibile ē q̄ iohāni cōueniat. sed p̄ t̄ fili⁹ sunt psonalr̄ distincti: ita q̄ necesse est eē distinctos. t̄ nō est dare in quo distinguūt nisi in hoc q̄ ille ē generās iste genit⁹. ergo cū generare pueniat patri impossibile est q̄ pueniat filio: ḡ filius nō pōt generare ergo nō by potētiam generandī. ¶ Itē gnatio filij a patre filis est exp̄sse ipsi generationi vbi a mēte. sed verbū genitū nō by potētiaz generādi aliud verbū. imo op̄z q̄ om̄e verbū immediate sit a mente: ḡ si recte simile est verbū increatū nō by potētia generandī: s̄ generādi potētia est i solo patre. ¶ Itē fiat argumētatio Aug. ducēs ad ip̄sibile. Si fili⁹ by potētia siue posse generādi. ponat̄ q̄ generet quero ne scōo silr. t̄ si nō est stare in primo: op̄z ponere infinitos filios. Quia rōne nō statū i primo: ergo nec in aliquo: ergo si est stare: q̄ hoc repugnat diuine completiōni. s. qua rōne statū in aliquo. statū in p̄mo: ḡ primus nō by potētia generādi. ¶ Itē fiat argumentatio Ricard. vt cū si generaret fili⁹ aliū filiū: ergo cū fili⁹ genitus magis attineat patri q̄ ali⁹. Im̄ hoc nō esset ibi summa t̄ equalis cōnerio: ḡ nec summa t̄ equalis distinctio: ergo nec perfecta beatitudo. que oia tanq̄ summe impossibilia respuit pia si des. ¶ Rñ. opinio aliquoz est q̄ i filio est potētia generādi. s̄ nō generat. hoc aut̄ nō est: q̄ nō p̄t: s̄ q̄ nō puenit ei. Et ponunt hie in creaturay pductione siue creatione. De⁹ pōt infinitas creaturas pducere. s̄ q̄ nō pducit. hoc nō ē ex ipotētia. s̄ q̄ nō puenit ei. sic t̄ in pposito. Sed 3. ponat̄ tunc q̄ illa potētia q̄ est in filio ad generandū ducat̄ in actū. ¶ Itat q̄ filius generabit̄ deū eternū: ḡ aliqd̄ poterat̄ incipere b̄c esse: et esse eternū. hoc aut̄ ē impossibile t̄ nō intelligibile. pp̄ hoc dicendū q̄ p̄ nō cōicat̄ filio potētia generādi pp̄ duo. Anū ē q̄ nō pōt aliud q̄ nō d̄. Rō aut̄ quare nō pōt hoc est: q̄ fecūditas ad generandū est in patre q̄ p̄ncipiū. t̄ iō p̄ncipiū q̄ p̄mū. Impossibile aut̄ est q̄ p̄ncipiū cōicet̄ aliū p̄ncipiatē. Nā hoc est oppositio in adiecto q̄ p̄sona pducta sit prima. Quia ergo fecūditas ad generandū ex p̄ncipiatē p̄ncipiatē. iō nō p̄t eam cōicare filio. t̄ hāc credo pp̄tā esse rōnem hui⁹. sicut in fra patebit di. xxvij. vbi agef̄ quare p̄t generat. Silr̄ nō debz

cōicare. q̄ in emanatiōe diuina psonay d̄ attendi originalis distinctio: plenissima cōicatio. Original distinctio: q̄ necesse est ea que cōicant in natura distingui. vel p̄ materiā vel p̄ originē. Per materiā distingui psonas est impossibile: q̄ vbi ē talis modus distinguedi est cōpositio t̄ variatio. t̄ forme multiplicatio q̄ oia deo repugnāt q̄ est simplex t̄ inuariabilis t̄ vere vni: t̄ iō necesse est distingui p̄ originē siue habitu: ergo p̄ generare t̄ generari: ḡ si fili⁹ pōt generare. pōt etiā nō distingui. Si tu dicas q̄ ad huc ē distinctio. q̄ vn⁹ tñ p̄. ali⁹ tñ filius. alius p̄ t̄ fili⁹. Tunc ego oppono tibi. q̄ scōo filius possit generare eadē rōne qua p̄mus t̄ tūc duo essent quozū vterq̄ esset p̄ fili⁹. Silr̄ pp̄ plenissima cōicatiōne nō debz cōmunicare: q̄ multiplicatio suppositoz s̄ simile modū egrediēdi nō est nisi aut̄ propter defectū duratiōis sicut dictū est in generabilib⁹ t̄ corruptibilib⁹. vt per successiua generationē p̄petuetur esse. aut̄ propter defectū perfecte actionis: vt fiat p̄ plures qd̄ nō pōt p̄ vni: sicut sunt p̄fecte plures stelle: q̄ nō sufficeret vna ad hoc qd̄ faciūt oēs. Sic. et plures agef̄ t̄ plures aīe adimplendā illā ciuitatē: t̄ manifestādā dei bonitatē. Quā nec aīa: nec vn⁹ angelus poterat sufficēter manifestare. Quā ergo in filio dei sit plenissima cōicatio: q̄ totā infinitatē suā dat sibi p̄. nō fuit cōueniens q̄ cōicaret filio illā potētiam: t̄ iō fuit impossibile: q̄ incōueniens quodlibet in diuinis est impossibile. ¶ Ad illud aut̄ qd̄ obijcit̄ in 3. tñ per antoita tem byla. q̄ fili⁹ by in se naturā gignēt. dōm q̄ vbi illud ē impropriū. t̄ ex vbi improprijs nō est arguendū s̄ magis eorum improprietas exponēda. t̄ maḡ super⁹ exposuit. Est. n. sensus. by in se naturā gignēt. i. naturā p̄f̄s gignētis. ¶ Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ nō potuit. dōm q̄ maḡ bñ exposuit. i. non fuit ex hoc impotēs. An̄ fm̄ artē distinguedū est q̄n̄ d̄ fili⁹ nō potuit generare: q̄ nō pōt teneri diuina t̄ tūc est sensus nō potuit. i. impotēs fuit: t̄ tūc negat̄ potētia t̄ relinq̄tur aptitudo: sicut de trūcato d̄: q̄ nō pōt gradi. hoc nō nō pōt dici de filio: q̄ nō by ad hoc aptitudinē: t̄ in hoc sensu loquit̄ Aug. Alio mō nō posse teneri negatiue t̄ in hoc sensu pcedendū est q̄ fili⁹ nō potuit generare. ¶ Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ p̄ cōicatio filio potētia spiratūa. p̄z rñsio: q̄ cū fili⁹ generet nō p̄t b̄c p̄ncipiatē respectu gnationis. sed cū nō sp̄ret̄ est inspirabilis: t̄ ideo potuit b̄c p̄ncipiatē t̄ fecūditatē respectu illi⁹ t̄ sic p̄z q̄ non valet rō. ¶ Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ fili⁹ est exp̄ssissima imago etc. dōm. q̄ fili⁹ est exp̄ssissima imago: q̄ rep̄ntat in oibus in q̄bus imago nata est rep̄ntare: sed tñ imago sic nata est rep̄ntare. vt tñ ipsa nō sit imaginatū. alioquin non esset imago. Si aut̄ fili⁹ rep̄ntaret in actu generādi: iā esset pater: t̄ iō nec intelligibile: nec possibile est filii gñare siue in gnatione patrē imitari. ¶ Ad illud qd̄ obijcit̄ de luce t̄ splēdore. dōm q̄ nō est filie q̄ lux nō p̄fecte se multiplicat in primo splēdore: iō in plurib⁹ facit qd̄ nō p̄t in vno. Silr̄ t̄ in filio carnali intelligendū. An̄ vn⁹ p̄t generat plures filios carnales. Hec tñ ratio nō est p̄ncipiatē: s̄ illa q̄ dicta est supra: q̄ in bis iferriobus non est fecūditas p̄ rōnez p̄ncipiatē sed p̄ rationē p̄fectionis. In deo aut̄ q̄ est perfectissimū t̄ p̄mū. non tñ ē per naturā p̄fectionis: q̄ tunc in oibus personis esset t̄ status esse nō posset: sed per rationē p̄ncipiatē. Itē rationes iste non procedunt per simile. immo magis per dissimile.

Questio. iij. Utrū posse generare t̄ creare sit vni⁹ cū posse. t̄ q̄ non sit vni⁹. v̄ per Aug. alio est p̄. alio est de⁹: ergo alio est generans: alio creās sed potētia generādi est generans. potētia creādi est creās ergo etc. ¶ Itēz potētie distinguūt per actus: t̄ act⁹ p̄ obiecta: ergo si generatio terminat̄ ad deū: t̄ creatio ad creaturā t̄ bec sunt omnino diuersa: ergo t̄ c. ¶ Itē potētie plurificatur p̄ subiecta. q̄ in plurib⁹ subiectis plures sunt potētie. s̄ potētia creādi est in filio sine posse creare in eo aut̄ nō est posse generare. ergo nō sunt vni⁹ posse. ¶ Itēz quozū sic se hnt q̄ vni⁹ pōt intelligi: altero nō intellecto t̄ eōuerfo illa nō sunt vni⁹. S̄ posse generare pōt intelligi circumscripta potētia creandi. ergo etc. ¶ Contra vni⁹ potētis oīno simplicitas: vni⁹ cū tñ est posse. pater est potēs omnino simplex. et govticū tñ habet posse. s̄ by posse generare t̄ posse creare: ergo illa duo sunt vni⁹ posse. ¶ Itē si posse est aliud t̄ aliud. cū posse generare respiciat personā posse creare naturam: ergo natura t̄ persona sunt duo. ergo nec natura de p̄sona. nec eōuerfo d̄. quod est

quod est oino falsum. Item si est distinctio inter posse gñare et posse creare, ergo est ibi ordo. quero ergo quid sit pñ fm rōnem intelligendi. Et q potētia gñandi vñ qz ē respectu eter ni. et eternū ante tpale. Sed 3. Intellectus cōis est ante intel lectum pñij: sed potētia creādi dicit cōe trib⁹. potētia gene randi pñij pñis. g. r. c. Rñ. ddm q posse gñare et posse crea re. est posse vnicū tñ dupl⁹ dictū. Cū em esse est in re. esse pa trem et esse deū differēs aut fm rōnem intelligēdi. qz est abso lutum cū dico esse deū. idē est relatū. cū dico esse patrē. filij et in posse est intelligēdi. vñ sicut essentia et psona vñ sunt i re tñ est differētia rōnis in intelligēdo et in dicēdo. Sill⁹ ddm est de potētia gñandi et creādi. et sicut est ibi differētia nō re. sed fm rōnem. ita est ibi ordo fm rōnem intelligēdi. Unde fm dñ uersas cōparatiōes bñt aliū et aliū ordinē. L. dparando enim posse creare. et posse gñare ad illud cuius sunt cū posse creare sit nature. posse generare sit psonae. et intellectus cōis est ante intellectū pñij. sic absqz calūmia. pñio: est fm rōnem intelligē di potētia creādi. L. dparando aut ad illud ad qd terminat. cū potētia creādi respiciat tpale. potētia vō generādi eternū pñio: est fm rōnem intelligēdi potētia generādi q potētia creā di. et sic patent obiecta de ordine. L. concedēde sunt ergo ratio nes ostēdentes q differēt posse gñare. et posse creare dñia fm rem. siue fm eētā. Ad illud qd obijci q alio ē de⁹ alio pf ddm q Aug. loquit de alio et alio alicuius rōnis: nō rei. Et in telligē alicuius rōnis p illū modū quo supra dictū est dis. v. vbi querit vtrū essentia generet. Ad illud qd obijci q potē tie distinguitur p act⁹. r. c. ddm q vtrū est h de illis actib⁹ q bñt cōplectiōē ab obiectis. sed nō sunt sic act⁹ diuini. Unde quis creatura et filij oino differant. attamen gñatio et creatio idem sunt. sicut essentia et psona. De em in agendo nō cōple tur ab obiecto. qz scilicet agit. Ad illud qd obijci q potētie plurificānt p subiecta. ddm q istud verū est de subiecto pñio. sed filius nō inq̄tum filius est subiectū potētie creādi. s. inq̄tū de⁹. Et pstat q sicut natura diuina nō facit numerū cū patre. ita nec potētia respiciens naturā cū potētia patris. Ad illud qd vltimo obijci. q vñ pōt intelligi sine altero. et conuerso ddm. q aut loqueris q̄tum ad significatū. aut q̄ tum ad cōnotatū. Si q̄tum ad cōnotatū. verū dicit q creatu ra pōt intelligi. nō intellecta psona filij et cōuerso. Si q̄tum ad pncipale significatū dicit falsum. Impossibile est em intel ligi potētiā generādi sine potētia creādi. sicut impossibile ē intelligere personam sine essentia.

Questio. iiii. **U**trū posse generari et posse creari sit posse vniocū. Et q nō vñ. qz q̄ us idē sit gñare et creare q̄tū ad pncipale significatū. aliud tñ est gñari et creari. sicut creator et creatura. g cū non habeat esse vniocū creatura et creator. ergo r. c. Item creatio dicit egressum et mutationē. gñatio vō oēm excludit mutationē. g cum posse creari imporet potētiā trāsmutandi. posse gñari non. cū potētie differāt in sua gñalitate in potētia trāsmutans di et in hac nō puenit. g in nulla. Item oē distribuit terminū p oibus q vniocant vel analogant in illo. sed cū dico omps nō fit distributio p illo qd pōt gñari. qz tunc filij nō eēt omps. g manifestū est. q vtrūqz posse nec est vniocū. nec analogus. g alioq̄n oipotētia nō puenit filio. S. 3. res est cōe ad frui bile et vtiabile. g cū cōlis ambit⁹ vel maioris sit possibile q res et nō fit maior dñia inter gñatum et creaturā. q̄ inter fruibile et vtiabile pari rōne possibile siue posse ē cōe ad vtrūqz. Item in eternis nō pōt eēt multiplicitas nec diuersitas. g cū posse crea ri et posse gñari ab eterno ante pditionē creature fuerūt. g nō bñt multiplicatiōē in ipsa potētia. Item cū dico. creatura pōt creari nihil dicit creatū. qz illud vere dē de eo qd oino nō bñt. sicut de aia antipī. g solū dico potētia agētis: s. potē tia dei et ynica. nō bñs aliquā multiplicatē. ergo eius posse vniocū est ad posse creari et posse gñari. Rñ. ddm q cū dī co posse creari et posse generari. dico pncipale significatū et dico cōnotatum. Quātum ad pncipale significatū. dico q posse creari idē dicit re qd posse creare. differens solū i mō lo quendi vel dicendi. qz qd dē per modū actionis p posse creare dē per posse creari per modū passionis. Quātum vō ad cōno tatum. dicit effectum in creatura. quō ergo cōparātur posse creari. et posse generari. Si cōparant rōne pncipalis signifi cati. dico q nō tñ est vniocū immo et vnicū. vt vltimū est. alij

ter tñ et alij intellectū et enūciatū. sicut posse gñare et posse crea re. Si aut ratione connotati cōparentur sic concedo q est ana logum. sicut hoc nomē res ad fruibilia et vtiabilia. Quātū em creator et creatura nō habēt cōe vniocū bñt tamen analogū.

Notādū: aut q duplex est analogia. Est quedā p reductio nem ad vnitatē nature s. prius et poster⁹ et bec po test esse cōparādo creatu rā ad creaturā et in hac si gnū distribuit pro oibus cōtentis nisi sit distribus tio restricta ex additione vl⁹ ex vñ siue mō loquēdi. sicut distributio dē accō modata. vt si dicatur ces lum tegit oia. Alia ē ana logia per reductiōē ad vnitatē similitudinis pro portionis non nature. et quod sic analogat nō est inter alia. Unde distribu tio pñio. pro illo non dis tribuit. nisi sit extēsa. Un de deus nō est ens inter oia. Et hinc est q omps nō distribuit pro potētia gñandi pñio accepta dis tributione nisi fiat quedā extēsiō. et ex illa p pñis fiat quedā appropriatio circa suppositū: vñ pñio omps puenit trib⁹. qz non distribuit pro potētia gñandi. appropriatē aut fm q sit ampliatio ex parte signi solū est patris. Et bis patē oia obie cta pcedunt em p diuersas vias vt patet intuenti.

Attribuit deo pñicta tem veritatis.
Manc de veritate si ue pñictate et icōmutabilitate atqz simplicitate diuine nature si ue substantie siue essentie agen dum est. Est itaqz deus vt ait Augustin⁹. in. v. lib. de trini tate. Sine dubitatione sub stantia vel si melius hoc ap pellat essentia quā greci vñ h vocant. Sicut em ab eo qd ē sapere dicta est sapiētia. et ab eo qd est scire dicta est sciētia

tributione nisi fiat quedā extēsiō. et ex illa p pñis fiat quedā appropriatio circa suppositū: vñ pñio omps puenit trib⁹. qz non distribuit pro potētia gñandi. appropriatē aut fm q sit ampliatio ex parte signi solū est patris. Et bis patē oia obie cta pcedunt em p diuersas vias vt patet intuenti.

Distinctio. viij.

Nanc de veritate siue pñictate r. c. Terminatis super rius duab⁹ partib⁹ istius partis pncipalis. q est de trinitate fm q intelligit. in qbus ad pbandam trini tatem addurit rōnes et remouit dubitatōes. In hac tertia parte determinat mag⁹ istū trinitatis et vnitatis pñic tates et pditiones. Et qm quedā sunt pñictates respiciētes eētā vt veritas. qdā psonas vt gñatio. quedā vtraqz vt eqli tas. Itō bec pars tres h⁹ ptes. In pma pte agit mag⁹ de pñe tatibus eētialib⁹. In scda de pñictatib⁹ psonalib⁹. j. dist. ix. Nūc ad distinctiōē psonaz r. c. In tertia de pñictatib⁹ et pñi tionib⁹. quodā mō eētialib⁹. et quodā mō psonalib⁹. sicut est eqli tas psonaz. in eternitate. magnitudine et vitate. j. di. xix. Nūc post q̄ coeternitatē trini psonaz r. c. Prima ps q pñictet pñict distinctiōē tres h⁹ ptes. fm tres pñictates q̄s assignt. Prima ē de vitate. Scda ē de immutabilitate. Et bec ponit ibi dei et soli eētā pñict incomutabilis dē. Tertia de simplici tate. Et bec ponit ibi. Et adēqz sola pñict ac vere simplex ē r. c. Itē pma ps h⁹ duas ptes qz pmo attribuit deo pñictatē vlti tatis. Scdo remouet dubitatiōē bñtem ortū ex pdictis ibi. Hic diligētē aduertēdū ē. Cū scilicet scda ps h⁹ duas. In pma assignt deo pñictatē incomutabilitatē. et pbat autoutate aug. In scda pñictatē p aplm. ibi. Itōqz apls loquēs r. c. Tertia de simplicitate infra subdiuidetur.

Nanc de veritate siue pñictate r. c. diuie eētē r. c. vñ male di cere. qz oē qd h⁹ pñictū distiguit s. diuina eētā nō ē distiguiti lis. g nō h⁹ pñictū. Ad qd ddm q diuina eētā eo mō ē distin guib⁹. q mō h⁹ pñictates et cōuerso. Qz quis i se nō sit disti guib⁹ p plurificatiōē sui. nec a psona p diuersitatē. ē tñ dē stinguib⁹ respectu eētē create. respectu cui⁹ h⁹ has pñicta tes. Itē q̄rif de illis trib⁹ pñictatib⁹ q̄s ponit. s. de vitate immutabilitate. simplicitate. cū multe alie pditiones sint di uine eētē q̄re solū d bis trib⁹ agit. Rñ. ddm. q p has tres pñictates sufficiētē distiguit eē increatū a creato. Nā crea tum coipso qd creatū h⁹ eē post nō eē et ita esse vanū et possibi le. id h⁹ eē pñictū cū possibilitate. et pp hoc deficit a vitate. a stabilitate. et simplicitate. In creatū vō eē h⁹ trias pñictates et in bis sufficiētē distiguit. Nā vitas respicit qd est immutā bilitas q est. simplicitas vtrūqz. Itō pñictatē et ordo.

Sicut em ab eo quod est sapere dicit sapiētia. Nō videt

Di. viij.
 Augu.

tur dicere verū. Sicut ei albedo se hz ad albū. ita sapia ad sapere hz albedo nō dē ab albo imo magis ecōtra. ergo ec. Rū. dōm q̄ fm̄ intellectū cōponen tem sapere dē a sapia : qz intellectū cōponēs procedit ab abstracto ad concretum. Scōm hō intellectū resoluētē ē ecōverso r̄ q̄ tū ad hūc loquit aug. Ut possit dici q̄ loquit hz cōsiderationem grāmaticā non logici.

Ero. iij Quis magis ē q̄ ille q̄ dicit famulo. Uidet male dicere: qz ec nō recipit magis r̄ min⁹ r̄ maximū i deo. Rū. dōm. q̄ magis r̄ min⁹ dupl⁹ p̄t cōsiderari. s. in cōparatione ad idē r̄ sic nō dicitur intensiōe r̄ remissionē. Vel in cōparatione ad diuersas substantias r̄ naturas. r̄ sic dicitur gradū r̄ excessum r̄ sic est bñ ponere magis r̄ min⁹ i ente. respectu creatoris r̄ creature. r̄ respectu creaturay adimicē: hz cōparatōe creature ad creatore ē excessus iproporitiōabilis et infini⁹. respectu creaturay ad seimicē est proporitiōabilis.

Dico. Cui⁹ essentia nō nouit p̄teritū vel futurū. Ut enī esse ista p̄prietas r̄ angeloz. qz Aug. d. ciui. del dicit q̄ immortalitas angeloz nō ē p̄terita. q. nō sit nec futura. q. nō dū sit. hz semp ē p̄ns. q̄ nō ē p̄p̄tū soli dei. Rū. quidā dicit q̄ duratio em ē simplex r̄ tota simul nō hñs p̄teritū r̄ futurū. nihilominus ipm̄ cūternū seu cternuz hz p̄teritū r̄ futurū q̄ruz ad affectiones. r̄ ita p̄p̄rium est soli dei. Alij dicunt q̄ i oi duratiōe creatā qm̄ differt a durate. et hz esse possibile eū p̄iori r̄ posteriori. hz distinguūt i p̄ori r̄ posteriori. Quod dam. n. est qd dicit duratiōis successiōe quoddā successiōis duratiōe cas variatiōe r̄ innouatiōe. Primū est in cūo. scōm in tpe r̄ h vult Ansel. exp̄sse r̄ hoc credo p̄babilius. r̄ p̄ r̄issio ad verbū Augu. Ipse. n. loquit de p̄iori r̄ posteriori qd quidē dicit innouatiōe r̄ variatiōe r̄ corruptionem.

Augu. Cui⁹ essentia cōparatum nostrū ec nō est. Ut hoc falsus. Qz qd inest ali cui subaliter nō adimicetur

ita ab eo qd est eē dicta est essentia. Et quis magis est q̄ ille q̄ dicit famulo suo. ego sum qui sum. Et dices filiis israel qui est misit me ad vos. Ipse vere ac p̄prie dicitur essentia: cui⁹ essentia nō nouit p̄teritū vel futurū. Cū hieo. ad marcellā scribēs ait. Deus solus qui exordiu nō habet vere essentia nomen tenuit. qz in ei⁹ cōparatione q̄ vere est: qz in cōmutabilis est quasi nō sunt que mutabilia sunt. De quo enī dicit fuit non est: r̄ de quo dē: erit. nō dūm est deus antez tū est q̄ nō nouit fuisse. vel futurū esse. solus ergo de⁹ vere est. cui⁹ essentia cōparatum nostrum esse non est.

Remouet dubiū ortum ex predictis. b

Uic diligēter aduertendū est quō intelligi debent illa v̄ba Hiero. Deus tū est. r̄ nō nouit fuisse. vel futurū esse. tā q̄ non possit dici de deo fuit: vel erit. sed tū est. cum de eo scriptū frequēter reperiam⁹. fuit ab eterno. fuit semper. et erit in secula. r̄ h̄mōi. Cū videtur q̄ nō est tū dicendū de deo fuit. vel est vel erit. Si enī diceretur tū fuit. putaret q̄ desierit esse. Si diceret tū ē. putaret q̄ nō semp fuerit. sed esse ceperit. Si tū diceretur erit. putaret nō esse modo dicatur: ergo q̄ semp fuit. est et erit. vt intelligat qz nec cepit nec desijt. nec definit. nec desinet eē. de hoc Aug. sup̄ Job. ita ait. Cū de sempiterna rep̄rie dicatur est. fm̄ nos bene dicitur fuit r̄ erit. Fuit: quia nunq̄ desijt. Erit: quia nunq̄ deerit. Est: qz semper est. non p̄terijt quasi quod non maneat. non orietur quasi qd nō erat. Cū ergo nostra locutiō per tp̄uarietur. de eo vere dicuntur v̄ba cuiuslibet tp̄is. q̄ nullo tpe defuit. vel deest. vel deerit. r̄ ideo non est mirum si de spiritu veritatis veritas loquens dicit. per futurū. Que cumqz audiet loquet. Audiet scz ab eo a quo procedit. Audire illius est scire. idem etiāz esse. A quo ergo illi est essentia ab illo audientia. i. scientia

quē non est aliud q̄ essentia. Audiet ergo dixit de eo quod audiuit r̄ audiet audiet i. qd semp sciuit. r̄ scit r̄ sciet. Ecce hic dicit Augusti. verba cuiuslibet tēporis dici de deo: sed tū proprie est. Illud ergo quod Hiero. dicit ita intelligendū est. Nō nouit fuisse vel futurum esse. sed tū esse. i. cum dicitur de deo q̄ fuit vel erit non est intelligendum q̄ p̄terierit vel futurus sit. sed q̄ existat simpliciter sine aliquo temporali motu. Licz enī verba substantiua diuersorum temporoz de deo dicantur vt fuit. erit. est. erat. non tamē tp̄ales motus esse distinguūt scz p̄teritū vel futurū v̄ p̄teritū imp̄fectū. v̄ p̄teritū p̄fectū v̄ p̄teritū plusq̄ p̄fectū. hz essentiam siue existentiā siue diuinitatis simplr̄ insinuat. de⁹ ergo solus p̄prie dicit essentia vel eē. Cūde Hyla. in. vij. libro de trinitate ait. Esse nō est accidens deo sed subsistēs veritas r̄ manens causa. r̄ naturalis generis p̄prietas.

De incommutabilitate essentie diuine r̄ p̄bat autoritate Augustini. c

Dei etiā solius essentia in cōmutabilis dē: p̄prie. qz nec mutatur nec mutari pōt. Cūde Aug. in. v. lib. de trī. Alie inquit essentie vel substantie capiunt accidentia. quibus in eis fiat vel magna: vel quātā cumqz mutatio. Deo autē ali quid huiusmodi accidere non potest. r̄ ideo sola substantia vel essentia que est deus incōmutabilis est. cui p̄fecto maxime ac verissime competit eē Quod enī mutatur. non feruat ipsuz verū esse. r̄ quod mutari potest. etiā si nō mutetur potest quod fuerat non esse. Ideoqz illud solum quod nō tū non mutatur. verū etiā mutari omino non potest. verissime dicitur esse. i. substantia patris r̄ filij r̄ sp̄s sancti.

Cōfirmat quod iam dixit autoritate apli. d

Ideoqz apostolus loquēs de deo ait. Qui solus habet immortalitē. Ut enī ait Augustinus in lib. j. de trī. Cum anima

cōparatione aliq̄ hz esse ē subale rei cuiuslibet. ergo ec. Itē ex cōparatione ad deū creatura meliorat vt dicit Aug. q̄ magis est q̄ si nō p̄paret. ḡ. r̄. Rū. dupl̄icit ē accipe talē cōparationē. Uno mō hz rōnē in finē r̄ receptiōis. et sic creatura ad deū cōparata ē magis q̄ si nō cōparet. Alio mō cōparat hz bitus dīnē cōparatiōe r̄ p̄portio nis. r̄ h mō v̄z ē q̄ nulla ē rō p̄portionabil̄ fm̄ cōditionē vitatis r̄ nobilitatē esse diuini. et iō quasi nihil est. nō oīno in se. hz nihil a p̄portione. qz nō pōt inueniri aliqua p̄portio quātitatiua.

Dicat q̄ q̄ semp fuit. ē r̄ erit. Ut bec v̄ba nō debere dici de deo. qz dicit diuersa tpa. hz in deo non cadit diuersitas temporoz Rū. Quidā voluerūt dicere. q̄ acc̄ isti nō p̄dicat de deo diuersa tpa hz entia: hz fm̄ cōmutantiā: qz diuini eē oīno inuariatū oē tps cōmutat: hz hz p̄fitio nō soluit plene. dē. n. vere q̄ de⁹ fuit aū oē tps ergo cōmutatiā nō p̄t dicere. Itē dicit aliq̄ tps p̄significatū nō ē dispositio rei accepte siue intelles etc. qm̄ dē de deo. hz solum modi intelligēdi. qm̄ vō dē re mobili v̄roz mō exēplū. ps d̄ masculino ḡnē i lapide r̄ viro. qm̄ i viro ē vt dispositio rei accepte. i lapide. vt mod⁹ intelligēdi solū. S̄z dec positio nō v̄ sufficiens. qz intellect⁹ nō potuit p̄teritum circa suū intelligere qm̄ intelligit deū fuisse. ḡ ops q̄ ponat circa rē. p̄pter hoc notandū q̄ v̄ba diuersoz tēporoz alr̄ dñr de eterno. alr̄ de cūterno. alr̄ d tpa li. Nā respectu tp̄alis imp̄portat mutabilitatē r̄ successiōe r̄ duratiōe. Se cundū vō q̄ de cūternis dñr. duo tū imp̄portat successiōe r̄ duratiōe sicut vult Hiero. Aug. r̄ ansel. Scōz vō q̄ dñr d deo im portat solū duratiōem. Cū dē de⁹ fuit. qz ei⁹ duratio nō cepit. De⁹ ē. qz duratio ei⁹ nō interrumpit. De⁹ erit. qz nō definit nec corrūpit. Proprie ḡ loq̄ndo nō dñr de deo. vt dicit j. Tbi. hie. Large aut loquēdo vj. dñr. vt dicit m̄gr̄ Aug. r̄ ad hoc vadit opio magis. ḡ. Est nō est deo accē

Dicitur quod sine intelligit da vba Dico.

Dyla.

Augu.

dens et. Querit q: cum esse nec creature sit accidens nulli em omnino rei accidit esse quod ergo per hoc notatur de differre a creatura. Resp. dicendum q: accidens dicitur quid natu in alio esse. ab alio exire. et ab alio recedere. Accidens em dicitur quod inest subiecto et ab illo trahit ortu: et propterea pot adesse et ab esse. In his tribus pprie

Que fit in solo creatore est. Jaco. i. po. c. i.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

vnū implere veritas nō est in aliqua creatura. s; in oibus falsitas. Item Aug. in soliloquijs. et d vera relig. dicit q: lux in creata est rō cognoscēdi. et sola lux increata est vītas ergo veritas est pprietas dei soli. Item Ansel. in li. de vītare dicit q: oia sunt vera p̄maveritate aut q̄ intelligit effectus aut forma

liter. Non effectus. q: si mltiter oia p̄nt dici bona prima bonitate. ergo itel ligitur formalr. ergo non est alia veritas q̄ veritas increata. ergo si illa est. ē in deo. ergo veritas est solius dei pprietas. Item rōmibus probatur sic. veritas et vanitas opponuntur. sed oīs creatura habet vanitatem et per mītionē cū nō esse. cū sit ex nībilo et solus deus bac caret omnino ergo in solo deo est veritas. Item veritas opponitur vmbre. Qd em est vmbra rei non h; veritate: sed creature sunt vmbre illi summi est se ergo nō hnt veritatem in esse. Item veritas est qua aliqd est verū. sed veritas est vera. cum sit cognoscibilis. s; p̄stat q: nō alio q̄ se. q: als esset abis re in infinitū. sed qd ē verum seipō est verū p̄ essentiam. ergo oīs veritas est vera p̄ essentia. s; sola veritas increata est vera p̄ essentia. q̄ veritas est pprietas dei soli. Contra. Si veritas est dei. pprietas. aut ergo veritas cōpleta aut incompleta. Non cōpleta. q: talis est cū compositione. In deo aut nō est cōpositio aliq.

Non incōpleta: q: hec conuertit cū ente. ergo cū entitas non sit dei pprietas. pari rōne nec veritas erit. Item veritas eque cōe est vt bonū et quodāmodo magis. s; bonitas nō est dei pprietas. ergo pari rōne nec vītas. Item vītas est rō discernendi creatore a creatura. et creaturā a creatura. sed qd est rō discernendi et distinguēdi est diversum in diversis. q̄ alia veritas ē in deo q̄ in creatura et in vna creatura q̄ in alia. ergo nō est p̄rium soli dei. Item Aug. in solilo. Verū est id qd est. q̄ veritas est ipsa entitas. q̄ nō est ppriū essentia. q: si sic qua rōne d; veritas est pprietas essentia. posset dici cōuerso. cū omnino idē sint. Item dōm. q: veritas h; triplicē cōparationē. h; em cōparari ad subiectū qd informat. ad principū qd representat. et ad intellectū quē exercit. In cōparatione ad subiectū veritatis d; veritas actus et potētie indiuisio. In cōparatione ad principū. d; veritas summe veritatis. et prime rep̄ntatio. siue imitatio. In cōparatiōe ad intellectū d; veritas rō distinguēdi. Et in oibus illis cōparationibus duplr pōt accipi veritas. Vno mō prout distinguēdi p̄ra falsitatē. Alio mō prout distinguēdi p̄ra permissionē fm q: verū d; purū et impermixtum. Prout veritas diuidit 3 falsitates. qua est priuatio indiuisio nis. limitationis. expressionis. sic cū increatura sit aliquo modo inuenire. et indiuisiōne et imitationem et expressiones. sic est veritas nō trā in creatore. sed etiā in creatura. et sic nō assignatur dei pprietas. Alio mō prout veritas diuiditur contra permissionē siue impuritātē. sic est in solo deo. Nā in solo deo est indiuisio pura nō permixta alicui diuersitati. In solo deo est imitatio et similitudo pura nō permixta. alicui dissimilitudini. Et in solo deo est expressio luminis nō permixta obscuritate. In creatura autē est indiuisio cum actus et potētie diuersitate. et

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

Qua immo- talitas q: in solo creatore est.

imitatio cū dissimilitudine. Est vltim^o in ea exp^ossio cū obsc^oritate. et iō hoc mō est veritas diuini esse proprietatis. et sic accipit mag^o et Aug. et Hiero. Vocant enim verum esse qd nūq^o de possibilitate. nūq^o de vanitate. nūq^o de nō entitate. et iō in deo nō cadit p^oteritio: futuritio. que aliquo mō nō entia sunt. et sic procedunt due prime autoritates et rōnes. Ad illud vō qd obijcitur. qd non sit alia veritas q̄ eterna. qz ipsa sola facit intelligere. dicendū qd sicut color est obiectū visus. et motuū visus. tū nō sine actu lucis. et differt ipsa ab luce. Sic dōm qd veritas creata q̄uis nō possit mouere sine veritate increata nisi bilominus est motiua suo mō et alia veritas est ab illa. Ad illud qd obijcitur de Ansel. qd oia sunt vera veritate p̄ma dōm. qd verū de sui impositione dicit cōparationē ad cām exēplarē sicut bonū ad cām finālē. Sicut em̄ dō bonū rōne ordinis. sic verū rōne exp^ossionis. et rō exp^ossionis est ipsius exēplaris. sicut ergo cū dō de bonis creatis. qd sunt bona bonitate increata. bonitas p̄dicat finē in ablatiuo. nō formā. qz bonitas nullius creati est forma. Sicut cum dō qd oia sunt veritate increata vera ablatiuo dicit cām formālē exēplarem. Oia em̄ vera sunt et nata sunt se exprimere. exp^ossione illius summi luminis. qd si cessaret influere. cetera desinerent esse vera. ideo nulla veritas creata est vera p̄ essentia. sed p̄ participationē et p̄ hoc patet vltia. Ad illud vō qd obijcitur in Ansel. qd nō est p̄prietatis p̄. Ansel. qm̄ obijcitur de veritate p̄ qd b̄z oppositionē ad defectū falsitatis. nō ad p̄mitionē possibilitatis. p̄dicto em̄ mō cōducit nō tū creatori: sed etiā creature. Ad illud qd obijcitur qd veritas est idē qd diuina essentia. Dicendū qd de rōne proprietatis in creatura sunt ista tria. Primū est qd cōuenit soli. Secundū est qd ē rō innotescēdi. Tertium qd differt ab eo cui^o est p̄prietatis. Duo prima sunt p̄fectionis. vltimū vō imp̄fectionis qz excludit simplicitatē. et ideo veritas dō diuine essentie p̄prietatis. nō qz differat vel sit inherens diuine essentie. sicut accidens subiecto: sed qz soli cōuenit. et est rō cognoscēdi eā. Et hoc est cā quare cōuerso essentia nō est p̄prietatis veritatis. qz nō est rō innotescēdi eā. sicut cōuerso. Si autē querās cū idē significant. essentia et veritas. quare vnū est rō cognoscēdi alterū. et nō cōuerso. Ad hoc dixerūt aliq̄ qd vnū idē significēt essentia et veritas tū vnū. s. veritas est magis rō cognoscēdi. rōne cōnotati. Sed hoc nō pōt stare. qz veritas nihil cōnotat. Dicendū ergo qd hoc est rōne modi significādi et intelligēdi.

Et notādum qd dupl^r est loqui de his noibus. Vno modo rōne ei^o quod nominant seu significant. alio modo ratione eius in quo significatur ponit qd nominant. vnde differt dicere sensum. et sensum boīs. qz primo dicitur cōmune ad sensum hominis et bruti. deinde propriū. Qd si ergo accipimus b̄mōi nomina fm̄ se. alia est ratio essentie. alia veritatis. qm̄ essentia dicit quid. veritas cōditionem entis. Cum vō essentia et veritatem trahimus ad deū quāuis idem sint. tū rōne generalius significantor. vnū accipit vt p̄prietatis alterius. et nō est ibi sinonimia nec sunt noia sinonima. s. manet rō subiecti et p̄prietatis fm̄ modū significādi. et manet etiā fm̄ modū intelligēdi. Quia per essentia in creatura. intelligimus essentia in creatore et per veritate creature. intelligimus veritate increata. Tū sicut veritas creata est p̄prietatis et rō cognoscēdi essentia creatam. sic veritas increata fm̄ rōnem significādi et intelligēdi est ratio cognoscēdi et intelligēdi essentia increatam.

Questio. ii. Vtrū bec proprietatis conueniat deo in summo. id est vtrū diuinū esse sit adeo verū qd nō possit cogitari nō esse. Et qd sic vt per Ansel. qui dicit qd de^o fm̄ cōm animi acceptionē est quo nihil maius cogitari pōt. Sed maius est qd non pōt cogitari non esse qd quod pōt. ergo cū deo nihil maius cogitari possit. diuinum esse ita est qd nō pōt cogitari nō esse. Item Dam. dicit qd cognitio essentia deū nobis naturalr est impressa. sed naturales impressioes nō relinquūt nec assuecūt in p̄trarium. ergo veritas dei impressa menti humane est inseparabilis ab ipsa. ergo nō potest cogitari nō esse. Itē maior est veritas in esse diuino q̄ in aliqua dignitate. s. aliq̄ dignitas ita est vera qd nō est ei cōtradecere corde. vt om̄e totū est maius sua parte. et similia. Unde nō potest cogitari nō esse. ergo multo fortius hoc erit verū dicere de prima veritate. Item intellectus noster nihil intelligit nisi p̄ primā lucē et veritatē. ergo ois actio intellectus que est in cogitādo aliqd esse est p̄ primā lucē. sed p̄ primā lucē

cem nō puenit cogitare primā veritates nō esse. Itē quod nō puenit enūciare hoc nō puenit cogitare. s. nō puenit enūciare primā veritatē nō esse. nec cogitare. Probatio medie. ois sermo enūciatiu^o asserit se esse verū. vñ sequit. Si bō est asinus. hominē esse asinū est verū: sed om̄e qd ponit veritates ponit primā veritatē: qz ois veritas infert illā. ergo ois sermo asserit primā veritatē esse. Itē ois sermo enūciatiuus aut affirmatiu^o est. aut negatiu^o. sed affirmatiu^o affirmat hoc de hoc. qz sequit. si est ens. qd est hoc. est ens qd nō est hoc. qz cum dico ens hoc. dico ens limitatū. finitū et artatū. et tali posito. ponit ens summū. ergo ois sermo affirmatiu^o circa creaturam infert deū. Itē negatiu^o sicut. qz nullus sermo est magis negatiuus q̄ iste. nulla est veritas. Sed Aug. in solilo. pbat qd sermo iste ponit primā aliqūā veritatē esse. Qz si nulla veritas est. verū est nullā veritatem eē. et si hoc est verū. aliqd ē verum. et si aliqd est verū. aliqua veritas est. Itē Dam. dicit int̄m p̄ualuit p̄ncipiosa boim malicia. vt dicat deū nō esse. fm̄ illud ps. Dixit insipiens et. Item idolatra dicit qd non est alius deus nisi idolus. et hoc credit et cogitat. sed cōstat idolum non esse deū. ergo et. Item om̄e illud quo intellecto nō esse pōt aliqd intelligi. pōt cogitari non esse. Sed dicit Boetius in li. de ebdomadibus. qd intellecto p̄ impossibile summū bonū nō esse. ad huc pōt aliqd intelligi. rotundum et albu. ergo sicut in summo vero et sic poterit cogitari nō esse. Item illud quod maxime nos latet de facili pōt cogitari nō esse. s. veritas diuini esse est b̄mōi. qz deus habitat lucē inaccessibleē. ergo et. Item quero quid est dicere deū nō posse cogitari nō esse. Si qz non pōt aliquo modo cogitari. nec vere nec false. illud est manifeste falsum. Si qz nō pōt vere. sicut nec alia nec celum et. b̄mōi. Itē qd p̄tingit exprimere. contingit et cogitare. s. p̄tingit exprimere diuinum esse deū esse. ergo et cogitare. Qz contingat hoc p̄t cū dō in spālī. deus nō est. et in ḡnālī nihil est. et qd neutra istar inferat deū esse. p̄t qz oppositū nō infert oppositū et qd nihil ponit nihil infert. quelibet aut istarū nihil ponit. Ansel. dicens qd aliqd cogitare nō esse est dupl^r Aut in ratione falsi. sicut cogito de bac. homo est asinus et hoc cogitare nihil aliud est qd quid est quod dō intelligere hoc nō potest cogitari non esse veritas diuini esse. Alio modo est cogitare cum assensu. sicut cogito aliquid non esse et credo nō esse. et hoc modo aliqd cogitare nō esse quod est. potest venire aut ex defectu intelligētis aut ex defectu intelligibilis. Defectus autem intelligētis est cecitas vel ignorantia. ob quā. qz ignorat rem. ideo cogitat ipsam non esse. Loment aut dupl^r esse cogitationem de aliquo ente. videtis si est. et quid est. Intellectus aut noster deficit in cogitatione diuine veritatis q̄tum ad cognitionē quid est. tū nō deficit quārum ad cognitionem si est. Unde Hugo. Deus ab initio sic cognitionē suā in hominē tēperauit vt sicut vnq̄ cogitat poterat ab ipse cōprehēdi. ita nunq̄ qz esset poterat ignorari. Qz ergo intellectus noster nunq̄ deficit in cognitione dei si est. ideo nec pōt ignorare ipsum esse. sicut non cogitare non esse. Qz vō deficit in cognitione quid est. ideo frequēter cogitat deū esse. qd non est cogit idolum. vel non esse quod est sicut deū non iustum. et quia qui cogitat deum non esse quod est vt non iustum: per consequēs cogitat ipsum nō esse. ideo rōne defectus intellectus. de^o pōt cogitari nō esse. siue summa veritas non tū simplr siue ḡnālī ter. sed ex consequētī. sicut qui negat beatitudinē esse in deo. negat eam esse. Hoc aut modo pcedunt rōnes pbantes qd alius intellectus cogitat vt cogitari pōt diuinum esse nō esse. Alio modo potest cogitari aliquid nō esse propter defectum a parte intelligibilis. et b̄mōi defectus pōt esse dupl^r. Aut defectus p̄sentie. aut defectus euidētie. Defectus p̄sentie. vtpote qz nō semp. qz nō vbiqz. Aut qz semp et vbiqz non vbiqz totalr. Qz nō semp est. aliqñ nō. et iō aliqñ vere pōt cogitari nō esse. Sicut de eo quod nō est vbiqz. qz eadē rōne qua potest cogitari non esse hic potest cogitari non esse alibi. Sicut de eo qd fm̄ partē adest. fm̄ partē abest. Deus autē est semp et vbiqz et totus semper et vbiqz. ideo non potest cogitari non esse. Hanc rationem assignat Ansel. in lib. contra insipietem. Non solum propter defectum p̄sentie. potest cogitari aliquid nō esse. sed etiam propter defectum euidētie. quia non est euidens in se. nec est euidens in probando. Sed diuini esse veritas est euidens et in se et in pbādo. In se qz sicut principia cognoscimus

gnosimus in quibus terminis et quia causa predicati clauditur in subiecto. idco scipis sunt euidencia sic et in proposito. Na deus siue summa veritas est ipsum esse quo nihil melius cogitari potest ergo non potest non esse. nec cogitari non esse. predicatus enim claudit in subiecto. Nec tamen huius euidencia in se. sed etiam ex probatione quia diuina veritate esse probatur et concludit ois veritas et natura creata. quia si est ens. principatione et ab alio. est ens per essentia et non ab alio. Probat etiam ipsam et concludit ois intellectus gencia recta. quia omni aie eius cognitio est impressa. et ois cognitio est per ipsam. Probat iterum ipsam et concludit ois propositio affirmatiua. ois enim talis aliquid ponit. et aliquid posito ponit verum. et vero posito ponit veritas que est causa ois veri. Propositio autem negatiua non infert ipsam nisi suppositice ut dicitur. An ex hoc quod est nihil esse vel nulla veritate esse. non contingit concludere nec inferre veritate esse. Nec enim propositio nihil est. destruit ois veritatem. et ideo ad ipsas non sequitur aliqua affirmatiua. et hoc est falsum si nihil est. nulla propositio est nec aliquid. Aug. autem tale argumentum non facit approbando sed inquirendo. Loco dicitur est ergo quod tanta est veritas diuina esse. quod cum assensu non potest cogitari non esse nisi propter ignorantiam cogitantis qui ignorat quod est quod per nomen dei dicitur. Et procedunt sunt rationes ad hoc sed aliquid sunt suppositice. Ad illud ergo quod obijciunt in contrarium in tantum pualuit. et dicitur quod Dam. loquitur de cogitatione que venit ex secatione quod per se ipso verbo eius cum dicitur malicia. Ad illud de ydolo. dicitur quod ideojerrit. quia ignorat quod sit. vnde non cogitat deum non esse inuenerit falsum. Ad illud quod obijciunt. quod intellecto deo non esse potest. alia non esse intelligi. dicitur quod boetius loquitur de intellectu quo per impossibile aliquid cogitamus. sed non assentimus. Ad illud quod obijciunt quod maxime nos latet. per rursus quod maxime nos latet quod est. sed tamen maxime per se est. Ad illud quod obijciunt quod est dicere diuina veritate non posse cogitari non esse. dicitur quod aliquid non potest credere quod deus non sit. dicitur modo utraque ratio. Non sic de creaturis. Quia si certum est. vna creaturas esse vni. non tamen oibus. quia non est veritatis tate. ut se omnibus offerat equaliter sicut prima veritas. Ad illud quod obijciunt. quod conuenit exprimere conuenit cogitare. dicitur quod potest accipi cogitare generaliter pro actu mentis siue creaturis siue non. siue assentientis. siue non. et tunc est illud verum vel pro cogitatione cum assensu tunc est falsum. quia dicitur gnatibus. i. prepositionibus per se notis contingit rationes contradicere quantum ad exterius. non tamen quantum ad interius. ut dicitur philosophus in lib. posteriorum.

Consequenter secundo loco est quod de secula proprietate diuini esse. i. immutabilitate. De qua duo queruntur. Primo queritur utrum immutabilitas sit in deo. Secundo utrum sit proprietate dei.

Questio. i. Quia immutabilitas sit in deo. ostendit hoc modo. Ois mutatio aut est secundum substantiam. aut secundum accidentem. sed deus non mutat secundum substantiam. quia ois tale est corruptibile. Deus autem siue diuina substantia cum non habeat principium est incorruptibilis. Et nec secundum accidentem. quia in deo non est accidentem. si nulla in eo est mutatio. Et tunc ois quod mutat per se est in potentia. quod in actu. et ita differt a potentia. sed deus est purus actus. ergo nullo modo mutatur. Et sic fiat deductio Ricardus. ois mutatio aut est in statu meliorem. aut deteriore aut pare. sed nullo istorum modorum mutat diuina natura. Quia non in meliorem. quia verissime est. Non in deteriore. quia a semetipso est. Non in equalitatem. quia perfecta est. Et nullo modo puenit diuino esse mutabilitas. Contra. Sap. vij. oibus mobilibus mobilior est sapia. Et sic dicitur quod sapia deus mobilis per eam eo quod facit alia moueri. Contra. nihil dat quod non habet. sed deus dat oibus motum. Et motus vel mutatio maxime est in deo. Et tunc ois quod nunc est aliquid quod non fuit per se est mutatum. si filius dei deus est ab eterno aut non fuit deus. ergo est mutatus. Si dicas quod deus deus catur de filio dei. non per inberentiam. sed per unionem. et vnius est relatio et relatio aduenit sine mutatione. ut de numero sit per se. ut dicitur Aug. in. v. de trinitate. Contra. Amb. ita arguit hereticum qui posuit filium ex tpe genitum a patre. quia si hoc. tunc facit est non de patre per ergo mutat. ergo filius in proposito. Et tunc quicquid de non agere sit agens mutat mutatione que est ab oio in actus. sed deus deus non create facit est creas. Et est mutatus. Si dicas quod deus de non agere sit agens non per mutationem sui sed per mutationem effectus per ducti. sicut sol de non illuminare sit illuminans. Contra non quia creatura est. ideo deus creat. sed quia deus creat creatura sit siue pdu

atur. Per per est quod deus agere quod creatura fieri. Et cum posterius non sit causa prioris. non quia creatura sit de non ente. ens deus sit de non create creas. sed ecountero et ita mutatio est ratione agens non esse ctus. Et deus aliquid vult quod prius non voluit. quia ex tpe voluit creare quod non voluit ab eterno. sed quicquid vult aliquid quod non per se voluit mutatus est. ergo et. Si tu dicas quod ab eterno voluit creare mundum in illo instanti. sicut ego volo audire missam cras. Contra. voluntas dei est causa rerum prima et immediata. sed posita causa prima et immediata. ponit effectum. Et si ab eterno voluit ab eterno mundus fuit. Contra. deum quod sicut dicit boetius. deus ita bilis manens dat cuncta moueri. vnde diuina essentia est immutabilis. Non enim mutat loco. quia vbius est. Non tpe quia eternitas simul est. Non forma. quia purus actus est. An mutationem secundum formam tollit simplicitas. secundum tpe tollit eternitas. secundum locum tollit immensitas. et ideo in deo est summa stabilitas. et inde ois motus causas litas. Quia sicut probatur Aug. et vult per se. Ois motus procedit ab immobili. ut cum mouet manus stat cubitus et mouet cubitum. stante humero. quia deus sapia est stabilis. ideo oia mouet. Ad obijciuntur quod de sapia. quod deus mobilis. deum quod mobile deus actus de ea quod facit motum non passiuus. sicut sensibile de aiali. Et ad illud quod obijciunt. nihil dat alteri quod non habet. dicitur quod triplex est aliquid bre. i. formalis. exemplariter. causalis. et quilibet istorum modorum quod habet dare potest. Primo autem modo non habet deus motum. sed secundo et tertio sic. Ad illud quod obijciunt de relatione deum quod relatio cum deus de no uo de necessitate ponit mutationem in altero extremorum. nec oportet quod in vtroque. ideo ista relatio que est persone ad personam. ponit mutationem in altera personam. et vna mutata mutat et reliqua. quia eadem sunt essentia. ideo de necessitate si de non patre fieret per mutaretur. Relatio autem essentie ad essentiam non de necessitate ponit mutationem. nisi in altero extremorum. Quia cum diuise sint essentie. potest vna mutari altera non permutata. ideo in relatione ad creaturam semper intelligitur in creatura facta mutatio non in deo. Tamen proprie loquendo sicut alibi patebit. deus non refertur ad creaturam nisi per dici et modum loquendi. Possent tamen alii dici sicut supra tractum est simile. quia relatio personalis dat persone existere. non sic autem relatio ad creaturam. et ideo sequitur si incipit esse pater. incipit esse. Non autem sequitur hic. deus incipit esse homo. igitur incipit esse. et ideo bene valet argumentum Ambrosio. quod si pater incipisset gignere. quod esset mutatus. quia incipisset esse. non quia ab vno statu in alterum mutatus esset. Ad illud quod obijciuntur quod deus non agere. deum quod est agens quod est sua actio et est agens quod non est sua actio. Agens quod non est sua actio sic agit. quod inter ipsum et effectum cadit medium quod disponit ipsum. et tale agens nunquam sit agens de non agere quin mutetur. quia nouum quod sibi aduenit. Sed agens quod est sua actio agit scipso. et ideo inter ipsum et effectum non cadit aliquid medium ipsum disponens. et ideo cum de non agente sit agens. quia nihil nouum sibi accidit. ideo non mutat. tale agens deus est. Ad illud quod obijciunt de voluntate. deum quod causa prima et immediata dicitur triplex. Aut respectu substantie. aut dispositionis. aut actus. Respectu substantie. cum inter eam et effectum non cadit alia substantia media causans. Respectu dispositionis. cum non addit noua dispositio ad effectum. producentium. Respectu actus quia actus coniungit. Dico ergo quod dei voluntas fuit causa prima et immediata ab eterno respectu substantie et dispositionis. et non respectu actus. quia actus non coniungitur voluntas. nisi per tpe in quo vult agere. ut per se cum deus. volo cras legere. voluntas non copulatur actui. nisi pro tempore crastino.

Questio. ij. Utrum immutabilitas sit diuine essentie. Et sic videtur. Quia. i. T. vi. de deo quod solus habet immortalitatem. Et aug. dicit contra marimum. In omni natura mutabilis. nonnulla mors est ipsa mutatio. ergo si solus deus habet immortalitatem. solus habet immutabilitatem. Et tamen omne vertibile est mutabile. sed ois creatura est vertibilis. vnde Dam. Omne quod auersione incipit in versionem redit. Et tamen omne quod sibi relictum in nihilum cedit. quantum est de se est mutabile. sed omnis creatura est huiusmodi. Unde Greg. Luncta in nihilum tenderent nisi si manus conditoris ea retineret. ergo et. Et tamen nullum accidens de se habet stabilitatem. sed esse omni creature accidit sicut dicit hylari. et habetur in littera. quia ab alio venit. ergo omnis creatura quantum ad esse est instabilis. Et tamen omne vanum est subiectum variabilitati. sed ois creatura vana. cum sit ex nihilo. An Rom. vij. Vanitati subiecta est creatura. et. ergo si ois

creatura vana nulla imutabil. **¶** Itē oē mutatu bz in se mutabilatē: sed ois creatura facta est. ergo ois creatura mutata. ergo nulla imutabilis. **¶** Contra. imutabilitas nō d: nisi triplī ceter. Dicitur enī imutabilitas. aut inuariabilis. aut incorruptibilitas. aut inuertibilitas. Ostendit aut q inuariabilis pueniat creaturis. vtpote principijs. Nā aug. ostendit in xj. p̄fess. q materia informis est inuariabilis. Quia qd caret forma caret ordine. etiā quod caret ordine caret vicissitudine ergo variatione. Auto: aut ser principioz dicit hoc de forma. q est in simplici r inuariabili essentia cōsistens. **¶** Item v̄ q inuariabilitas cōueniat beatis. q: vbi p̄fecta b̄tudo. ibi nulla dep̄ditio. r vbi bec. nulla variatio est. **¶** Item variatio at tenditur sicut dicit Augu. sup B̄c̄i. ad litterā. aut fm locum. aut fm tēpus. sed aliqua creatura caret determinato locor tē pore. vt vniuersale quod est semp vt vbiq. r celum empyreuz quod est extra tempus r locū. ergo rē. **¶** Item si immutabilitas dicatur incorruptibilitas. idem ostenditur. nam ois corruptio naturalis venit ex cōtrarietate. sicut dicit p̄s in libro de morte r vita. sed multe creature carent p̄trarietate. ergo r corruptibilitate. **¶** Item ois corruptio est in aliquid prius se quia corruptio naturalis in aliquid est. sed principia non habent aliquid prius vtpote materia. ergo sunt incorruptilia. **¶** Item omne perpetuum est incorruptibile. sed aliqua creatura naturalr est perpetua. ergo rē. **¶** Admō: probari potest sic. perpetuitas est de rōne imaginis. Unde Augu. Non esset anima imago si mortis termino clauderetur. cum ergo anima naturalis sit imago. ergo naturalr est immortalis siue p̄petua. **¶** Item ostendit q creatura sit inuertibilis. sic v̄tibilitas est in non esse. sed nihil est quod creaturā aliquam possit vertere in non esse. q: a se non vertitur cum nihil se corrupat. ab alio non. q: actio creature in id terminatur ex quo incipit. sed nullius creature actio incipit ante esse. ergo rē. **¶** Preterea distātia infinita est inter eē creature r nihil. s; inter extrema in infinitū distātia nō p̄t fieri mutatio p virtutē finitā. ergo nihil p̄t cedere in nihil nisi deo faciente. **¶** Item v̄tibilitas dicitur per corruptionē in nō esse oino. sed nihil qd corrupit cedit oino in non ens. ergo nullum corruptibile v̄tibile solum. Si tu dicas q inuertibilitatē non habet creatura per naturā sed per gratiā. Contra. Quod omnibus inest est naturale. quoniā gratia speciale est. sed naturale est. quod est idē apud omnes: sed fere ois creatura est inuertibilis. q: nulla redigis in nihilum. ergo hoc naturale. **¶** Item ostenditur q nec per gratiā. quia gratia est perfectio nature. ergo qd repugnat nature nō datur per gratiā. ergo si inuertibilitas est p̄tra naturā creaturę. ergo nō datur per gratiā. **¶** Itē obijctur de illa gratiā q: si est creatura est v̄tibilis. si ergo pueniat ei inuertibilitas. opz q per aliā gratiā. r sic erit abire in infinitum. Si ergo opz stare patet q non per gratiā. Si dicas q gratia illa non dicitur habitus. sed deus gratis conseruans. hoc nihil est. quia sine deo operante nulla creatura operatur ergo si cur nulla creatura ē inuertibilis nisi per gratiā. sic nulla creatura operatur nisi per gratiā. ergo nulla opatio est naturalis quod stultū est dicere. **¶** Respon. dicēdum q immutabilitas dicitur per p̄uationē mutabilitatis. Mutatio aut dicitur triplīciter. Uno modo ab ente in ens. r bec est mutatio fm accidens. r d: variatio. Alio modo ab ente simplr in ens potentia siue fm quid. r bec est mutatio fm formā. r dicitur corruptio. Alio modo est mutatio ab ente in simplici nō ens. r bec est fm totā rei substantiā. r dicitur versio. Secōm hoc intelligendum q immutabilitas dicitur triplīciter. Uno modo inuariabilitas. Alio modo incorruptibilitas. r tertio mō inuertibilitas. Si ergo immutabilitas dicatur inuariabilitas. sic dico q in nulla oino est creatura. neq; per naturā neq; per gratiā. Nāz omne creatū aut est accidens. aut bz accidens. r ita variabile sic accepta inuariabilitas p̄prie p̄prium ipsius dei est. Si autem dicatur immutabilitas incorruptibilitas sic dico q in ali quibus est creaturis. In quibusdā per naturā v̄puta in simplicibus. In quibusdā per gratiā v̄puta i gloriificatis corporibus. nec sic est p̄prie p̄prium diuine essentie. Si v̄o tertio mō dicatur immutabilitas. sic oibus creaturis inest per gratiā nulli aut per naturā nisi soli deo. Inuertibile enī per naturā est quod ex seipso bz vt possit stare. hoc aut est in quo nulla est vanitas vel varietas. r in quo oino nulla est essentie mutatio.

nec ad esse. nec ad nō esse. r hoc est solū eternū. id bec inuariabilitas est in solo deo r est proprie propriū ei. Inuertibilitas aut per gratiā inest oibus vel pluribus creaturis: q: de sua gratuita bonitate cetera p̄tinet ne in nihil cedat. r loquor de creaturis q dicunt qd cōp̄tū r per se existēs. Concedēdum ergo q inuertibilitas p̄p̄riat variationes fm accis q̄tū ad naturā r potētiam solius dei est. Sicut vt p̄uat mutationē in nō esse fm actū r potētiam. q̄tū est de natura solius dei est. s; per gratiā cōueniat multis creaturis. r sic p̄cedunt rōnes ad primā partē v̄ p̄cedēde sunt. **¶** Ad illud qd obijctur in d̄iuz 34 q principia rerū sunt inuariabilia. d̄m q verū est si considerentur fm essentia abstractā: s; si p̄siderētur fm esse nature. sic de necessitate habēt accidētia p̄iuncta. r possunt variari. variatio aut accidētalitatis respicit eē. **¶** Ad illud qd obijctur q in beatis non potest esse variatio. dicēdum q verū est q̄tū ad substantiā p̄mij. siue q̄tum ad p̄mijū substantiale cadit tñ quā tum ad conuersionē ad infernus. tum q̄tum ad actiones. Tñ beati erūt agiles r poterunt moueri. **¶** Ad illud quod obijctur de vniuersali r empyreo. Dicēdum q v̄tūq; recipit variationē. s; vniuersale rōne eius in quo est. q: mouētibz nobis mouentur ea que in nobis sunt. Empyreum v̄o rōne cōtēti. Potest enī aliquid continere quod nō continet. r aliquid non continere quod cōtinet. **¶** Ad illud quod obijctur de incorruptibilitate dicēdū 36 sicut p̄ctum est q puenit creaturis. alique em̄ creature sunt ita simplices. r ita bona p̄iunctione p̄iuncte. q nulla cadit in eis p̄trarietas. nec est in eis maior rō corruptionis q in p̄ncipijs. Tñ sicut principia non sunt resolutibilia in aliquid tñ cederent in nihil si sibi relinquerētur. sic intelligēdum in aliquibus substantijs. Unde nō est dicēdum q sit verum q omne cōspositum sit resolubile fm rē. sed sicut dicit Ansel. est resolubile re vel intellectu. Unde concedēde sunt rationes ad hoc inducte. **¶** Ad illud v̄o quod obijctur de v̄tibilitate. dicēdū 37 quilibet creatura v̄tibilis est p naturam: si sibi relinquantur Si queritur causa huius dicēdum q huius v̄ersionis cum sit defectus purus nō est reddēda causa efficiens vel reducēs in non esse. sed solū deficiēs. Propter quod notādum q natura dicitur naturalis origo. Origo autē creature r est ex nihilo. r est ex suis principijs. fm hoc duplī dicit aliquid ipsi creature naturale. vel quia inest ei ex eo quod est ex nihilo. Vel q: inest ei ex eo quod est ex suis principijs. Et quia nihil nullius ē cā efficiēs: sed deficiēs. ideo p̄prietates que insunt creature ratione eius quod est ex nihilo. non sunt positiones s; defectus. nec sunt a virtute. sed a defectu virtutis. nec habēt causas efficiētem. sed deficiēs. r tales sunt. vanitas. instabilitas. v̄tibilitas. **¶** Si ergo queratur a quo est v̄tibilis creatura. dico q non ab aliquo efficiēte: sed per defectū in seipsa. Scōz autē q naturale dicitur inesse rei per p̄p̄ia r intrinseca principia. sic non dicitur naturaliter inesse p̄iunctiones vel defectus. s; habilitates. r ideo hoc modo accipiēdo naturale nullis creatura est v̄tibilis in non esse. nec tñ dicitur inuertibilis naturalr. quia naturale est in quod potest natura. s; principia rei non possunt in rei conseruationē. nec conseruationē sui. r ideo inuertibilitas nō est huiusmodi naturalis. nec tñ ē contra naturam. immo est ei consona. quia omnis natura ap̄petit saluari. quāuis ex se non possit. r maxime illa creatura q appetit beatificari r bec est illa que ad dei imaginem facta ē. Et quia desiderium nature non est frustra. vbi deficit natura supplet dei gratuita influentia. r sic patet q v̄tibilitas inest per naturam: sed inuertibilitas per gratiā. **¶** Ad illud quod obijctur de comparatione gratie ad naturā intelligēdum est q gratia dicitur adiutorium veniēs a super iorī respectu eius quod est supra posse nature. Hoc autē adiutorium est duplex. Aut respectu esse simpliciter. aut respectu esse perfecti. Si respectu esse simpliciter. v̄puta conseruationis eē. q: nulla p̄iuncta cū sint vana. de se possunt seipsa cōseruare. sic non est mediante aliquo habitu infuso v̄ dato. quia respicit esse. r q: eē est cōmune omnibus. ideo bec gratia est omnibus cōmune. Unde bec ē gratia habēs modum nature. r bec est gratia quā dantur cetera v̄tibilis. Alio modo dicitur gratia adiutorij respectu perfecti esse. r quia p̄fectio esse est in bis que ad beatitudinē ordinantur. respicit bñ esse. vel esse quod non est omnium. ideo bec est habitus specialis aliquorum non omnium. r bec est

hec est gratia per modū gratie. Ex his patet quod obicitur de gra. Obicit enim in q gratia est specialis habitus diuisus contra naturā. sic dicit aliquid de nouo creatū. sed gra predicto mō nō. Et ex hoc patet ultimo obiectū. qz gratia dicitur adiutoriu re spectu eius quod est su pra posse nature. et quia conseruatio p:ncipioꝝ est supra posse nature. nō autem egressus actionū immo infra. id patet etc.

Eademqz sola proprie ac vere. Supra ostendit magister duas proprietates diuine essentie. scilicet veritatem et incōmutabilitatem. Hic ostendit simplicitates diuine essentie vel nature. Et habet bec pars tres partes. In prima ostendit q proprie est simplex. In secunda q vere re. ibi. Hic diligenter notandus est cum dicat Augustinus etc. In tertia q summe. ibi diuis autem essentie simplicitas. Prima iterū pars habet tres partes. primo pponit q proprie est simplex. Secundo ostendit q non cōuenit nature corporali. ibi. Et autem scias quomodo simpliciter etc. In tertia q non conuenit nature spiritali. ibi. Creatura quoqz spiritalis etc.

Similiter pars in qua ostēdit q est vere simplex habet tres partes. In prima ostendit q in deo est pure multiplicitas nominum. In secunda ostendit q in eo nō est diuersitas predicamentorum. ibi. Quod autem in natura diuina nulla sit accidentium etc. In tertia concludit q nomina predicamentorum. in diuino nō possunt dici proprie et etiam nomen primi predicamenti. ibi. Unde nec proprie dicitur substantia. **S**imiliter tertia pars in qua ostēdit. q est summe simplex habet tres. primo ostēdit q tanta est ibi simplicitas. q nulla est ibi rerum diuersitas. Secundo q cum hac simplicitate stat personarum pluralitas. ibi. Et cum tante simplicitatis etc. Tertio vero et ultimo epilogat q ostensa est in diuina essentia triplex proprietates ibi. Ecce quanta est idēitas

Eademqz sola. In parte ista circa litteram incidit bec questio de ordine. Cum enim compositio in creatura sit ratio et causa mutationis simp-

De simplicitate essentie diuine que sola proprie est simplex.

Eademqz sola proprie ac vere simplex ē. ubi nec partiu. nec accidētū. nec quarūlibet formaz vlla ē diuersitas. siue variatio vel multitudo.

Simplex esse nō uenit nature corporali.

Et autē scias quōd simplex sit illa substantia te docet Aug. in. vi. li. de tri. Aduerte primo quare ois creatura sit multiplex nullo mō vere simplex et pmi de corporali postea d spāli creatura. Corporalis uti qz creatura ex ptrib' stat ita ut sit ibi alia pars minor. alia maior. et maius sit totū qz que libet pars. et i vnoqz corpe aliud ē magnitudo. aliud color. aliud est figura. pōt em̄ et in tanta magnitudine manere idem color. et eadem figura et colore mutato manere eadē figura. et eadē magnitudo. Ac per hoc multiplex eē cōuincit natura corpis. simplex aut nullo mō.

Simplex esse non cōuenit nature spāli.

Creatura qz spālis ut est aia. in cōparatione quidē corporis est simplex. sine cōparatione nō corporis est multiplex. et nō simplex. Que ideo simplex dicitur respectu corpis. qz mole nō diffundit p spaciū loci. s; in vnoquoqz corpore et in toto tota est. et in qualibet ei' parte tota est. et idē cū sit aliqd in quauis exigua pteula corporis quod sentiat aia. quū nō fiat in toto corpore. illa tñ tota sentit. quia totam non latet. Sed tñ nec in ipsa anima vere simplicitas est. Cum em̄ aliud sit artificiosus. esse aliud inertē. aliud acutū. aliud me morē. aliud cupiditas aliud timor. aliud leticia. aliud tristitia. possuntqz bec et alia hmoi innumerabilia in aie inueniri natura. et alia sine alijs et alia magis alia minus. manifestus est aie non simplicē sed multi-

plexitas est causa immutabilitatis. qz si affirmatio sit causa affirmationis. et negatio causa negationis. ergo cum causa sit ante effectum. debuit primo magister ponere proprietatem simplicitatis. Respon. dicendum q reuera compositio fin ratio-

plexem esse naturā. Nihil em̄ simplex mutabile est ois autē creatura mutabilis est. nulla qz creatura vere simplex ē. de' nōz si multiplex dicat vere tñ et summe simplex est. Dicitur em̄ magn' bonus. sapiēs. beatus. verus. et quicqd aliud nō indigne dici videt. sed eadem magnitudo eius est que sapiētia. Non em̄ mole magn' est. sed virtute. et eadē bonitas. q sapiētia. et magnitudo. et veritas. et nō est ibi aliud ipm beatum esse et aliud magnū. aliud sapiētem. aut verū aut bonum esse aut omnino esse.

Simplex esse nō uenit nature spāli.

Hic diligēter notandū est cū dicat Aug. solum deū vere simplicē esse. cur dicat eadē multipliciter dici. S; hoc nō propter diuersitatē accidētū vel partiu dicit. sed ppter diuersitatem ac multitudinē nō minimum. que de deo dicuntur. que s; multiplicia sint. vñ tamen significant. scz diuinā naturam. Hec em̄ non ita accipiuntur. cū de illa incōmutabili eternaqz substantia incomparabili simplicitate qz est hu manus anim' dicunt. que ad modū cum de creaturis dicuntur. Unde Augu. in lib. vi. de tri. Deo inquit est hoc esse qd est forte esse. vel sapientes esse vel iustus esse. et si quid de illa simplici multiplicitate vel multiplici simplicitate dixerit quo substantia ei' significetur. Humano autē animo non est hoc esse. quod est forte eē. aut prudentem. aut iustū. pōt em̄ esse animus. et nullam istarum habere virtutum.

Tata ē dei simplicitas. qz nulli predicamento subijcitur.

Quod autē in natura diuina nulla sit accidētū diuersitas. nullaqz penitus mutabilitas. s; pfecta simplicitas ostendit Aug. in. v. lib. de tri. dicens.

ncm intelligēdi prior est qz mutatio. sed quoniam negationes se habēt eodē uerso affirmationib' binc est qz immutabilitas est prior. ita uolunt aliquid dicere. potest tamen aliter dici et melius qz est prius notius nobis: et prius notius simpliciter. et qz simplicitas ē maxime nobis occulta. propter hoc qz simplex in quantum simplex habet rationem principij. et nos uenimus a cognitione posterioris in cognitionem prioris. ideo prius agit de immutabilitate qz simplicitate.

Aterū queritur de hoc quod dicit in littera. Eademqz sola proprie ac vere simplex. quia nec habet compositionem partium etc. videt superflua dices re. quia simplex est cuius pars nō est. sicut compositum dicitur quod habet partes. Respon. dicens dum qz magister notificat hic simplex fin quod est dei proprium. et ita op ponitur compositioni et multiplicitati. Quātum ergo ad priuationem compositionis dicit qz non habet multitudinem partium. quātum uero ad priuationem multiplicis tatis intrinsece dicit qz nō habet varietatem accidētū. Quātum uero ad priuationem multiplicis tatis intrinsece dicit qz nō habet varietatem formaz.

Cum enim aliud sit artificiosum esse et inertē etc. Probat hic Augu. animam esse compositam propter multitudinem proprietatum. Sed contra. Nulla substantia componitur ex proprietatibus. nec per se. neqz cum alio. ergo ex hoc nō probatur. qz anima sit composita. Respon. dicendum qz Augustinus. hoc non probat nisi a posteriori. Compositio enim accidentis ad subiectum et diuersitas necessaria presupponit aliam compositionem. quia ut dicit Boetius quod est pure forma subiectum esse non

Quare creatura sit multiplex et non simplex.

De corporeali ostenditur quare sit multiplex.

40 a

Quod deus dicitur simplex

42

Augu.

45

d iij

potest. ergo ad hoc qd ali quid sit subiectu acciditium plurimū oportet in illo preexistere compositio nem intrinsecam sed anti ma capit in se multitudi nem accidentium. et ideo necessario infertur a posteriori qd ipsa sit cōposita licet nō ex accidentibus.

Sine qualitate bonū sine quāritate magnū etc. Videtur male dicere. qz a quocūq; remouetur superius inferius. ergo si nō habet qualitatem. nec bonitatem. Si tu dicas qd bonitas illa non est species qualitatis. queritur quare non similiter dicat in diuinitas qualitas diuina. sicut bonitas diuina.

Respondetur qd nō dam volunt dicere qd nō men generis nō transferatur ad diuina. tum qz nō dicitur res cōplementum sicut species. tum qz signat in concretionem ad substantiam et in dependentia.

Augu.

Noia aut specialia cōnotant effectū in creatura. et ideo dicitur sine qualitate bonus. Sed si quis velit inspicere inuenit hoc nō habere veritatem. Si ergo queratur. quō differt in deo magnitudo et bonitas. dicendum qd magnitudo significat diuinā essentiam. per modū quāritatis. bonitas per modum qualitatis ergo isti modi cadūt in deū. Et iterum. Si querat qualis est deus? Res. bonus et magnus. et ideo dicendū qd noia generum in diuinis reperitur. sed nō prout habent rationē generis. qz deus in nullo genere est. et ad hoc significandū remouet augu. noia. it. generū in quibus sunt genera.

Si tñ dignum est vt deus dicat substare. videtur satis dignum. qz summa nobilitas est p se subsistere. Res. dicendū. qd duplex est proprietates ipsius substantie. scilicet. per se stare. et alij subesse. primū est perfectio nis. scdm imperfectionis. et idō rōne prime dicitur diuine nō rōne secunde.

Nō ex cōpositis. deus quia est substantia. Queritur que dicitur est inter illas differentias. Res. si nulla est videtur facere incul

46 carionē. Res. dicendū. qd quiddam voluerit qd per illa quattuor excludant quatuor genera cōpositionū.

Dylari. tuor genera cōpositionū.

Intelligamus deum quātum possumus. sine qualitate bonus sine quāritate magnū. sine indigetia creatorē. sine situ presentē. sine habitu oia continem. sine loco vbiq; totū. sine tpe sempiternum. sine vlla sui mutatione mutabilia facientē nihilq; patietē. Quisq; deū ita cogitat. et si nondū potest oia inuenire qd sit pie tñ caueat qd potest aliquid de illo sentire qd nō sit. Ecce si subtiliter intēdas ex his atq; predictis aperitur illa predicamenta artis dialectice dei nature minime cōuenire qd nullis ē subiecta accidentibus.

Noia predicamentorum in diuinis nō possunt dici et quod deus nō proprie. sed abusive dicitur substantia.

Cū nec proprie dicitur substantia vt Aug. ostendit in li. vij. de tri. Sicut ab eo qd ē esse appellatur essentia. ita ab eo qd est substare substantia dicitur si tñ dignū est vt deus dicatur subsistere. Res. de his reb' recte intelligitur. in quibus subiectis sunt ea qd in aliquo subiecto esse dicuntur. sicut in corpore color et forma. Corp' enim subsistit et id substantia est. Res. nō mutabiles neq; simplices proprie dicitur substantie. deus autē si subsistit. vt substantia proprie dici possit. inest in eo aliquid tanq' subiecto et nō ē simplex. Rephas autē est dicere. vt subsistat deus. et subsistat bonitati sue. atq; illa bonitas non substantia sit vel potius essentia. Neq; ipse deus sit bonitas sua: sed in illo sit tanq' in subiecto. Cū manifestum est deū abusive substantia vocari vt noie vltatio. i. intelligatur essentia. qd vere ac proprie dicitur ita vt fortasse solū deū dici oporteat essentiam. Est enim vere solus: quia incommutabilis est.

Deuina essentia summe est simplex qz tanta est ibi simplicitas qd nulla sit rerum diuersitas.

Diuina autē essentie simplicitas ac sinceritas tanta est qd non est in ea aliquid quod nō sit ipsa. sed idem est habens et quod habetur. Unde Dylar

rius in. vij. li. de tri. ait. Nō ex cōpositis deus qd vita est subsistit. neq; qd virtus est ex infirmis continet neq; qui lux est ex obscuris coaptat. nec qd spūs est ex disparibus formalis est totū qd in eo est vnū est. Idē in. vij. li. de tri. Non humano modo ex cōpositis deus est. vt i eo aliud sit qd ab eo habet. et aliud sit ipse qd habeat. s. totū vita ē natura. s. perfecta et infinita. et nō ex disparibus constituta sed viuēs p totū ipsa. De hoc eodem Boet. in lib. i. de tri. ait. Quocirca hoc verē vnū est. in quo nullus numerus. nullum in eo aliud preter id qd i eo ē. neq; enim subiectum fieri potest. Augu. qd in lib. de fide ad petrum dicit. In dei substantia nō est aliquid qd nō sit substantia quasi aliud sit ibi substantia aliud quod accidit substantie. Sed quicquid ibi intelligi potest substantia ē. Ceterum hoc dici potest facile et credi videri aut nisi puero corde oino nō possunt. Item Augu. in. xv. li. de tri. Sic habet in natura vnusquisq; triū qd quibus hoc sit qd h. sicut immutabilis simplex substantia. Unde ysidorus ait. Deus simplex dicitur siue nō amittēdo qd habet. seu quia non aliud habet quod nō est ipse. et aliud quod in ipso est.

Cū hac simplicitate stat personarum pluralitas.

Cū tate simplicitatis atq; sinceritatis sit natura diuina. est tñ in ea trinitas personarum. Vñ aug. in li. xj. de ciuitate dei ait. nō propter hoc naturarum summi boni simplice dicimus qz est pater in ea solus. aut filius in ea solus. aut spūs sanctus in ea solus. i. qz est sola ista nominis trinitas siue substantia personarum. sicut sabelliani putauerunt. sed ideo simplex dicitur qz est hoc quod h' excepto qd relative queq; persona ad alteram dicitur nec est ipsa. Nam vtiq; pater h' filium ad quē relatiue dicitur. nec tñ ipse est filius. et filius habet patrem. nec tñ ipse est pater. In quo nō ad semetipsum dicitur nō ad alterū. hoc est quod h'. sicut ad seipsum dicitur viuēs habendo vitam. et eadez vita est ipse. Propter hoc itaq; natura hec dicitur simplex: vt non sit aliud habens. et aliud id quod habet sicut ad intelligentiam

Prima enim est essentie ex principijs essentialibus rōne cuius dicitur deus nō est in cōpositis. i. simul positus. Secunda est substantie ex principijs naturalibus qd sunt materia et forma. ratione cuius dicit. neq; ex infirmis. qz materia subiecta est puationi que facit formā mutabilem et in firmā et similiter materia infirma enim dicuntur in stabilia. Tertia est cōpositio mixti ex miscibilibus. ratione cuius dicit. neq; ex obscuris qz vbi mixtio ibi quedam formarum confusio. et ita obscuratio.

Quarta est cōpositio animati ex partibus disparibus. ex anima videlicet; et corpore. ratione cuius dicit nec ex partibus disparibus. quia ipse est spiritus. Aliter tñ potest dici qd excludit eadem compositionem ratione diuersarum conditionum. Ad hoc enim qd principia aliquid constituent. oportet qd principia sint differentia. sint dependentia. sint imperfecta. sint etiam difformia.

Si enim essent omnino cōformia et perfecta nō possent aliquid constituere: quia ex duobus entibus actu nihil fit. Quia ergo differentia. ideo sunt cōposita. quasi cum alijs posita. Quia dependentia. ideo informia vel infirma.

Quia imperfecta. ideo obscura. Quia dissimilia. ideo disparia. Deus autem nō potest esse ex dependentibus ex diuersis. qz est vita per essentiam. Non potest esse ex infirmis. quia virtus per essentia. Non potest esse ex imperfectis et obscuris qz lux est. Similiter nō potest esse ex disparibus et dissimilibus. quia spūs per essentia. Summa ergo actualitas. summa potestas summa claritas summa spiritualitas non permittit in deo esse aliquid quam cōpositionē. Unde ex his quattuor conditionibus. quattuor rationes eliciuntur probantes deū simplicissimum.

Boet.

Augu.

Ysid.

Ad intelligentiam

D intelligētia corū q̄ dicit maḡ in l̄sa quattuor q̄runf. Primo q̄rif. vtrū i deo sit summa simplicitas. Secō vtrū simplicitas sit dei p̄prietas. Tertio p̄pter illud qd̄ d̄: in l̄sa de aia rōnalt. Querit̄ vtrū aia rōnalt sit in toto corpore.

ira q̄ in qualibet parte. Quarto q̄rif. vtrū deus sit in aliquo, determinato genere.

Questio. i.

Q̄ in deo sit summa simplicitas sic p̄bat. Q̄ ē primū est simplicissimū. q̄ quāto aliqd̄ prius tanto simplicius. sed deus est primū in ḡne entū. eo q̄ nec est nec esse p̄t nec cogitari prius. ergo est ita simplex q̄ ipso nihil simp-

in certis rebus est. Ad enim b̄s liquoz: liquor est nec corpus color: nec aia est sapiētia. Epilogus quo ostendit̄ q̄ indiūina essentia est triplex proprietat.

Ecce quanta est identitas quanta est vnitas immutabilitas simplicitas puritas diuine substantie iuxta ifirmitatis nre valitudinē assignauimus.

placius esse p̄t vel cogitari. ergo est simplicissimū. Itē oē qd̄ est q̄quid bz est simplicissimū. deus est q̄qd̄ bz. ergo etc. Prima p̄ in se. Minor p̄bat sic. Deus bz potētia sapiam. et sic de alijs. aut ergo est sua potētia aut non. Si sic habeo p̄positū. Si nō est sua potētia. cū sit potēs potētia. bz posse ab alio ergo deus est ab alio. q̄ si hoc est falsum. ergo illud ex quo sequit̄. Itē in esse nobilissimū bz ois p̄ditio nobilitatis ponit̄ in summo sed deus est ens nobilissimū. et simplicitas est p̄ditio nobilitatis. ergo ponēda est in deo in summo. ergo deus ē summe simplex. Itē quāto aliqd̄ simplicius tāto potētius in virtute. et cōuerso. q̄ virtus vnita plus p̄t q̄ multiplicata. sed deus est infinitus et immēsus virtute. ergo est ifinitus simplicitate. ergo in deo est summa simplicitas. Contra. Simplicius cogitat̄ aliqd̄ cū cogitat̄ vt abstractū a plurib⁹ q̄ qd̄ cogitat̄ vt p̄tētū in pluribus. ergo cū fides nra cogitet deum vt in pluribus. nō cogitat̄ eū vt simplicissimū. ergo si fides v̄e cogitat̄. deus nō est simplicissimū. Itē maior est simplicitas vbi est idētitas sine diuersitate q̄ cū diuersitate. sed i deo est idētitas cū diuersitate suppositoz. ergo in deo nō est summa simplicitas. Itē maior est simplicitas si ne pluralitate. q̄ numerus dicit̄ aliquo mō cōpositionē respectu cuius vnitas est simplex. ergo cū in deo sit vnitas cū pluralitate p̄sonarū. p̄t. Itē maior est simplicitas. vbi nō tñ subiectū. sed etiā p̄prietat est eadē cū p̄prietate. q̄ qñ p̄prietat differt a p̄prietate in vno sunt plura d̄tia. ergo nō est simplex. sed in diuinis p̄sonis. in eadē p̄sona differt proprietat a p̄prietate. vnde innascibilitas differt a paternitate. ergo etc.

Itē. dicēdū q̄ sicut prime rōnes probat̄ in deo ponēda est summa simplicitas. Ad illud ergo qd̄ obijcit̄. q̄ fides nō intelligit̄ ipm vt simplicissimū. Dicēdū q̄ fides intelligit̄ eū vt simplicissimū. et q̄ aliter intelligit̄. nō intelligit̄ vt summe simplex. qd̄ p̄ sic. Qm̄ est intelligere vñū in vno. et vñū in plurib⁹ multiplicatū. et vñū in pluribus nō multiplicatū. Simplicius aut̄ intelligit̄ vñū in pluribus esse multiplicatū. q̄ vñū i vno qd̄ p̄ q̄ v̄e ē simplicius singulari. et adduc multo simplicius intelligit̄ qd̄ est vñū in pluribus nō multiplicatū. hoc mō intelligit̄ fides nra deū. et iō simplicior est deus. q̄ est in oibus nō multiplicatus q̄ si esset in vno solo vel in pluribus multiplicatus. hinc est q̄ deus simplicissimus est. et fides nra eū vt simplicissimū intelligit̄. et qui intelligit̄ deū plurificatū i essentia. vel vñū in supposito. derogat summe simplicitati ei⁹. derogat et nobilitati eius. qm̄ vbi summa simplicitas intelligit̄. opozter summa actualitatē intelligit̄. si summe nobilis est. Et vbi ē summa actualitas. summa diffusio et cōcatio bz ponit̄. ista nō p̄t esse nisi in sempiterna p̄ductione rei oino infinite. et equalis in virtute. et hoc nō p̄t esse in alietate essentie. ergo nō potest intelligi diuina essentia simplicissima. nisi i tribus p̄sonis intelligat̄ tota esse quarū vna sit ab alia. Qm̄ ergo obijcit̄. q̄ simplicius est abstractū a plurib⁹ q̄ in pluribus. verū est si in illis pluribus plurificet̄. Si aut̄ nō plurificet̄ non est verus.

Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ maior est simplicitas vbi nulla diuersitas. Dicēdū q̄ diuersitas dupl̄ p̄t venire. Vel ex additio-

ne vel ex origine. Ex additione cū est diuersitas in p̄prietatibus absolutis q̄ diuerse sunt in diuersis. vt albedo in Petro paulo et gregorio. et bec priuat simplicitatē. q̄ ponit̄ cōpositio nē. Est alia diuersitas veniēs ex sola origine vtputa q̄ vna p̄sona emanās ab alia. differt ab ea et bec nō repugnat simplicitati. q̄ nullā ponit̄ cōpositionē. sed solū ordinē et respectū ad alii. et hoc nō p̄prietatē diuersitas. sed distinctio et discretio. et hoc manifestū est si intelligamus patrē seipso gnare filiū. et intelligamus eū gnare. et iterū nō gnare. nulla est hic cōpositio q̄ nulla additio. Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ maior ē simplicitas vbi nulla pluralitas. Dicēdū q̄ duplex est pluralitas. Quēdā in qua plus est in duobus q̄ in vno. vt in duobus hoibus pl⁹ est de bonitate q̄ in vno. et ista pluralitas repugnat simplicitati. q̄ vnitas addit̄ supra vnitatē. Quēdā aut̄ est pluralitas i q̄ tñ in pluribus est quātū in vno. et bec est in diuinis. q̄ tñ de esse et bonitate. et virtute est in vna p̄sona quātū in pluribus. et ista pluralitas nihil addit̄ ad vnitatē. et iō nullā oino ponit̄ cōpositionē. nec priuat simplicitatē. Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ in patre differt p̄prietat a p̄prietate. dicēdū q̄ p̄prietat differt a p̄prietate tripl̄. Aut respectu subiecti. aut respectu sui. aut respectu obiecti. Si respectu subiecti q̄ causant̄ ex diuersis naturis in ipso repts. sic ponit̄ cōpositionē. q̄ ponit̄ subiectū esse in pluribus. Si respectu sui. sic differt musica et grammatica in petro. et sic ponit̄ filij cōpositionē. q̄ ponit̄ subiectū subesse pluribus. Si respectu obiecti. sic ponit̄ subiectum cōparari pluribus. et hoc modo non ponitur cōpositio. sed distinctio. Exēplum est in puncto qd̄ est principū et finis respectu diuersarum linearum hoc modo est differentia proprietatum in diuinis etc.

Questio. ij. Vtrū simplicitas sit dei p̄prietat. Et sic p̄t hoc mō. Nulla creatura ē act⁹ purus q̄ in oi creatura vt dicit Boetius differt quo ē. et qd̄ est. ergo in oi creatura est actus cū possibilis. sed ois talis bz i se multiformitatē. et caret simplicitate. ergo etc. Itē ois creatura bz esse finitū et limitatum. ergo bz esse artatum. sed vbi cū est esse limitatum. est ibi aliquid qd̄ p̄trabit et aliquid qd̄ p̄bitur. et in oi tali est cōpositio et d̄tia. ergo ois creatura est cōposita. ergo nulla simplex. Itē ois creatura bz esse datum aliunde. ergo bz esse aliunde acceptum. ergo nulla creatura ē suum esse. ergo in oi creatura est depēdētia siue d̄tia. sed nullus tale est simplex simplr. ergo etc. Itē oē qd̄ est post primā vnitatē deficit ab illa. ergo statim cadit in dualitatē. sicut dicit Dionys. q̄ post monadē dyas est. ergo ois creatura est ap̄mavitatē. ergo ois creatura ē ab illa deficient. Contra. Ab vno nō p̄cedit nisi vñū. et a vero nō p̄cedit nisi verū. h̄ vnitas et simplicitas eadē rōnē h̄nt in deo. ergo sicut ab vno vñū. ita a simplici simplr. Itē v̄e specialiter q̄ simplicitas sit i creaturis. q̄ simplex est qd̄ nō bz partē. sed punctus nō bz partē q̄ ita diffinit̄. Punctus est cuius pars nō est. etc. Itē oē illud ante qd̄ nō est aliud est simplex. q̄ si cōpositū est necessario bz ante se aliud. sed ens est primū sicut dicit autor de cāis sed primū rerū creatarū est esse. ergo etc. Itē oē illud est simplex in quo stat resolutio. sed resolutio stat in principijs: que sunt materia et forma. q̄ materia vterius nō resoluit̄. cum sit status in causis. alioqn̄ esset ire in infinitū. ergo cū resolutio stet in creato. aliqd̄ creatū est simplex. Si tu d̄cas q̄ p̄ncipia non h̄nt oimodā simplicitatem. q̄ q̄uis non componantur ex alijs. tñ componuntur alijs. Contra. Hoc non videtur face re contra simplicitatem q̄ componatur alijs. Nam q̄ aliqd̄ non sit componibile alijs. non facit aliquam simplicitatē. cuz ista p̄prietat sit in indiuiduis completis. que maxime sunt composita. ergo hoc qd̄ dico componibile alijs. nō tollit ab eis simplicitatē. et sic etc. Itē. dicēdū q̄ simplicitas essentie priuat cōpositionē et priuat essentialē differentiam siue multiplicitatē. Tñ simplex est qd̄ non habet cōpositionē partium. nec multiplicitatē actionum siue formarum. In solo autē deo ē priuatio cōpositionis et differentie siue multiplicitatē. ideo simplicitas in solo deo est essentialiter. Unde notādū q̄ multiplex est cōpositio. Una cōpositio est ex partibus cēntialibus. et bec est in oib⁹ p̄sentib⁹. Alia est ex partibus integratibus. et bec est in oib⁹ corporeis. Tertia est ex partibus dissimilib⁹ siue repugnātib⁹. et bec est in oib⁹ animatis et viuētib⁹. Tñ in oi substantia per se ente. que dicitur creatura. est cōpos

48 summa simplicitas. Ad illud ergo qd̄ obijcit̄. q̄ fides nō intelligit̄ ipm vt simplicissimū. Dicēdū q̄ fides intelligit̄ eū vt simplicissimū. et q̄ aliter intelligit̄. nō intelligit̄ vt summe simplex. qd̄ p̄ sic. Qm̄ est intelligere vñū in vno. et vñū in plurib⁹ multiplicatū. et vñū in pluribus nō multiplicatū. Simplicius aut̄ intelligit̄ vñū in pluribus esse multiplicatū. q̄ vñū i vno qd̄ p̄ q̄ v̄e ē simplicius singulari. et adduc multo simplicius intelligit̄ qd̄ est vñū in pluribus nō multiplicatū. hoc mō intelligit̄ fides nra deū. et iō simplicior est deus. q̄ est in oibus nō multiplicatus q̄ si esset in vno solo vel in pluribus multiplicatus. hinc est q̄ deus simplicissimus est. et fides nra eū vt simplicissimū intelligit̄. et qui intelligit̄ deū plurificatū i essentia. vel vñū in supposito. derogat summe simplicitati ei⁹. derogat et nobilitati eius. qm̄ vbi summa simplicitas intelligit̄. opozter summa actualitatē intelligit̄. si summe nobilis est. Et vbi ē summa actualitas. summa diffusio et cōcatio bz ponit̄. ista nō p̄t esse nisi in sempiterna p̄ductione rei oino infinite. et equalis in virtute. et hoc nō p̄t esse in alietate essentie. ergo nō potest intelligi diuina essentia simplicissima. nisi i tribus p̄sonis intelligat̄ tota esse quarū vna sit ab alia. Qm̄ ergo obijcit̄. q̄ simplicius est abstractū a plurib⁹ q̄ in pluribus. verū est si in illis pluribus plurificet̄. Si aut̄ nō plurificet̄ non est verus.

49 Ad illud qd̄ obijcit̄ q̄ maior est simplicitas vbi nulla diuersitas. Dicēdū q̄ diuersitas dupl̄ p̄t venire. Vel ex additio-

fitio. Quia ois creatura aut est corporalis aut spūalis aut cō
 54 posita ex vtroq. Sillr est psiderare triplicē dñam in creatu
 ris. Prima est substātie virtutis. r opationis. siue substan
 tie r accidētis. Secda est dñia suppositi r cēntie. Tertia
 est dñia entis r esse. Prima dñia est rei put est agēs. Secda p
 ut estēns in gñe. Tertia put est ens in se. Prima dñia est i
 subiecto. qm esse subiectū bz esse mixtū. id nō agit ex se toto.
 r iō differt in eo quo agit. r q agit r actio siue subiecti pprie
 tas. Secda dñia est in oi indiuiduo. qz oē indiuidū bz esse i
 mitatū. r iō i aliq̄ uenit. i aliq̄ differt cū alio. r iō in oi indiui
 duo differt cēntia: suppositū. multiplicat cēntia i supposi
 tis. Dñia tertia est in oi creato r pccato. qz oē qd ē pter deū
 accipit esse aliūde siue principiū sit siue pncipiātū. iō nihil est
 suū esse. sicut lux nō est suū lucere. Si ergo dicat simplicitas
 p pñationē cōpositiōis. sic pñā iō est solius dei in rōne sub
 stātie. qz nulla alia est suba q nō bz cōpositiōem ex pombilitē
 actuali saltē. Si aut simplicitas dicat pñationē essentialis
 dñie r depēdētie. ita q in essentia nulla sit diuersitas nec. de
 pēdētia. est pñā dei in rōne entis. qz nullū aliud ens est. in
 quo nō cadat aliqua diuersitas vel depēdētia. Lōcēdēdū ḡ
 est q simplicitas est dei pñā. vtysum est. creature aut cōpo
 site sunt nec vere simplices. qz bz esse mixtū ex actu r potētia
 qz bz esse limitatū. r ita in gñe r specie p additionē scuz. qz
 bz esse aliūde datū qz bz esse post deū vnū a quo deficiūt. r
 ita cadūt in cōpositiōē. Aliter pōt dici r uerius q simplex dē
 55 p pñationē cōpositiōis. Et notandū q cōpositiō dē dupl.
 vno mō aliter ex aliq̄bus. Alio mō qua aliq̄ dē cōponit aliq̄.
 Si ergo simplicitas pñat cōpositiōē ex alijs. sic uenit ē
 creatis. vt pote primis. q nō cōponunt ex alijs. Si aut pñat
 cōpositiōē cū alijs r ex alijs. sic solius est dei. Ois em crea
 tura aut est ens p se r in se. r ita cōposita ex alijs. Aut est ens
 cū alio r in alio. r ita aliq̄ cōposita. Et iterū esse creatū. aut est
 principiū. r ita cōponibile aliq̄. Aut principiātū. r sic cōpositū
 ex alijs. r sic accipit simplicitas put est rei pprietas p pñā
 56 tiōē. videlz vtiusq̄ cōpositiōis. Ad illud ergo qd obijci
 tur q ab vno nō est nisi vnū rē. Dicēdū q simplex non est pō
 tio gñalis entis sicut vnū. Nā simplicitas dicimodū vnitatē
 nobilissimū. quē deus nulli cōicat creature. qz creatura nō
 pōt cū recipere. cū esse eius sit limitatū. sit mixtū. sic ē esse de
 pēdētia r aliunde datū. Ad illud qd obijci de simplicitate
 57 puncti r entis r principij. Dicēdū q ubi est simplicitas p pñā
 tiōē cōpositiōis ex alijs nō aut put simplicitas dicat indif
 ferētia oimodā. In oibus em vt dictū est cadit aliqua dñia r
 depēdētia. qz ois em nō sint composita. tñ eoz esse depēdet a
 cōposito siue cōpositiōē. Tñ bz pcedēdū est illud qd vltimo
 dicebat. q illud derogat simplicitati rei. q sit alteri cōponibi
 lis. in quātū simplicitas pñat multiplicatē r dñiam in re
 simplici. qz nō deroget in quātū pñat cōpositiōē ex alijs
 Ois em depēdētia facit ipm qd depēdet a summa simplicita
 te r in dñia recedere. Solus aut deus est idēpēdēs. Oia aut
 alia sunt depēdētia siue cōparatiōē ad principia ex qbus sit
 siue vnū principiū cōponēs cōplices ad aliud siue esse depen
 dēs comparatiōē ad deū siue ab ipso deo. Nihil aut qd depē
 det est sua depēdētia. ideo nihil tale est summe simplex. qz oē
 simplicissimū est absolutissimū rē.

Questio. iij Utrū aia rōnalis sit in toto corpore
 + ita q in qualibet parte. Et q sic vñ.
 Aug. dicit q sicut deus est in maiori mūdo. sic aia in minori.
 sed deus sic est in maiori mūdo q in qualibet parte totus. er
 go aia sic est in minori. i. in corpe. Itē qd dat esse toti r par
 tibus vnif toti r partibus fm essentia. qz forma p sui essentia
 dat esse. r hoc non nisi ei cui essentialiter vnif. sed aia dat esse
 toti corpore r oibus partibus. ergo rē. Itē in oculo est vi
 dere sentire r viuere. Quero ergo vtum sint bec vnus actus
 vel differētes. Non vnus hoc pstat qz pñato visu ad huc sen
 tit p tactū. pñato sensu ad huc viuūt. sicut in paralitico. cū er
 go viuere sit a substātia. videre a potētia in oculo est aia fm
 substātia. eadē rōne pōt pbari. r in oibus partib' esse. Itē
 aia opcrat in toto corpore ergo in toto corpore est p potētia.
 sed potētia aie simplex est. ergo si potētia vna est i manu r pe
 de idē est in diuersis partibus. sed nō est simplicior potētia q
 substātia. ergo rē. Itē aia est in corpore aut i qualibet par
 te aut in vna determinate aut in pūcto. Si. in qualibet parte

babeo ppositū. Si in vna cū illa habeat plures partes r aia
 sit simplex. erit in pluribus partibus. ergo nō est incōueniēs
 aiam esse in pluribus partibus. Sed qua rōne est in partib'
 partis. eadē rōne est in partibus totius. Si est in puncto cor
 poris. ergo cū pūctus nō habeat pportione ad totū corpus.
 aia est impportionabilis toti corpore. ergo non pōt esse pfe
 ctio. cū pportio sit pfectionis ad pfectibile. Sillr pūctus est
 substātia posita siue bzns positionē. ergo anima bz sitū in cor
 pore. sed nulla forma siualis ē motor sufficiēs. ergo rē. Itē
 58 Forma q est in toto r in partib' vna. denoiat partes r totū
 rōne p similit. Tñ qlibet pars ignis est ignis. ergo si aia est in
 qualibet parte. qlibet pars aialis dē aial. cum qlibet pars est
 suba aia r sensibilis. Itē exūtia aie rōnalis nō depēdet ab
 aliqua parte corporis. cū sit fixa in se. ergo nō est in qualibet.
 Itē opatio eius nō depēdet ab aliqua parte corporis. nec
 alicui cōicat. ergo in nulla parte corporis est. nec in quātū p
 fectio. nec in quātū motor. Tñ pbs dicit q aia nullius corpo
 ris est actus. i. nullius partis corporis. sed in quo est. est sicut
 actus. Itē corpus organicū est diuersarū rōnū in partib' r
 toto. ergo bz diuersas pfectionē. ergo cū aia pfiat totū quā
 tum ad essentia. pfiat partes q̄tū ad potētia. ergo aia rōna
 lis non est in partibus. nisi solū quātū ad rōne potētie. r hoc
 etiā dicit pbs. sicut aia ad corp' sic partes aie ad partes corp
 59 poris. Itē si aia est tota in qualibet parte corporis. ergo to
 ta est in manu. sed qñ aliq̄d totū est in aliquo mouet illo mos
 to. ergo mota manu mouet aia. r sllr manu quiescētē quiescit.
 ergo cū manus vna possit moueri altera quiescētē in quiescētia
 vna r eadē numero simul quiescit r mouet fm idē. Itē si
 aia est in pluribus tota qua rōne in tribus. ca rōne in plus
 ribus. r ita in infinitis. r quātūcumq̄ extēdatur corpus. ergo
 aia nata est esse vbiq̄. r ita videtur q aia non sit limitata sed
 immensa. Itē si tota aia est in manu sicut in alijs partibus
 ergo cum vita sit ab aia. nō magis recipit motum r sensum ma
 nus a corde q e conuerso. hoc aut est contra omnes p̄silofo
 p̄bos r sequitur ex hoc tale incōueniēs q sicut leso corde pe
 rit vita ita lesa manu. Rñ. alitū dicunt q aia fm essentia
 est in aliqua parte determinate. fm potētia vō est r fluit in
 toto corpore. sicut aranea est in tela. Tñ dixerunt q est in cor
 de. qz cor est domiciliū vite. r eius inhabitator est anima. Et
 ad hoc ponēdum mouet eos experimētum cum defectu ratiōis
 nis. Experimētum qz visibilib' apparet q leso corde sapara
 tur anima. r ab ipsa infuit sensus r motus. r est mēbrum nos
 bile existēs in medio. sicut cōtrum corporis. Defectus ratiōis
 qz non potuerunt intelligere quomodo aliquid limitatum sit
 vnum. r idem totum in pluribus. r qz fides non cogit credere
 r ratio non intelligit. ideo dicunt nō esse ponēdum q sit in to
 to ratiōe cuiuslibet partis. Sed alioz opinio est vt Au
 60 gu. q aia in qualibet parte corporis sit tota. r ad hoc ponēdū
 mouet experimētum exemplū r rationabile argumētum. Ex
 perimētum qz aia in partibus distātib' a corde ita cito sen
 tit. sicut r in propinquis. Itē qz simul quasi i tētu oculi sentit
 lesionē in partibus distātib'. r cū anima separatur. dolor
 est in singulis partibus r resolutio. Exēplum similiter mouet
 sicut dicit Aug. Videmus enim q in animali perfecte sano est
 vna sanitas in singulis partibus. nec maior in maiori nec mi
 nor in minori. Si ergo hoc est in forma corporali quanto mag
 61 is in spiritali. Mouet ratiōis argumētum. qz aia est for
 ma simplex. r motor sufficiēs. Quia forma totalis corporis
 est in toto. Quia vō simplex nō est fm partē r partē sui. Quia
 motor sufficiēs. ideo non habet situm. r ideo nec est in pūcto
 nec in parte determinata. Et qz magis ratiōnalis est opinio
 que fundatur supra ratiōē q̄ que fundatur supra defect' rati
 tionis. r quia Aug. hoc dicit. banc approbo tanq̄ meliorem.
 Ad illud ergo qd obijciat in cōtrarium forma que est in to
 to rē. Dicēdū q triplex est genus forme. Est enim quedam
 que perficit r extēditur r depēdet. r bec qz totum perficit est
 in toto. Quia vō extēditur pfectionem totius communicat
 partibus. Quia vō depēdet nec agit per se operationem toti
 us communicat partibus. vt patet in forma ignis qz quilibet
 pars ignis est ignis. r quilibet calefacit. Est alia forma que
 perficit r depēdet sed non extēditur. r talis forma qz totum
 perficit est in toto r qualibet parte. Quia vō non extēdit. iō
 actū totius non attribuit partibus. Qz vō depēdet: operatio
 nē totius

Distinctio

IX

nē totius cōdicat partib⁹. ⁊ talis est aīa. vegetabilis ⁊ sensibilib⁹. qz nulla pars aīalis est aīa. tñ q̄libet pars aīalis uiuit ⁊ sentit. Et iterū forma q̄ totū pficit. tñ nec extēdit nec dependet quātū ad operationē. ⁊ talis qz pfectio est. est i toto ⁊ partibus. Qz nō extēdit pfectionē totius nō cōdicat partibus. Quia nō dependet. iō nec operationē cōdicat. ⁊ talis est aīa rōnalis. Qz nulla pars boīs est bō. ⁊ nulla pars boīs intelligit. tñ ⁊ si nō cōdicat actū totius vt toti. cōdicat vt partibus. qz q̄libet pars boīs uiuificat a pfectione boīs. ⁊ iō pfectio boīs. est in qualibet parte. ⁊ sic p̄ r̄sio ad illud q̄ nullius corporis est actus. qz nulli cōdicat p̄tā operationē nec pfectionē totius. cū oēs partes pficit in toto. **S**ilr ad aliud de forma. qz forma q̄ est in partibus nō denotat silr totū ⁊ partes. nisi sit forma dependēs ⁊ extēsa. ⁊ loquor hic de forma substātiāli tñ. nō de accidentāli. **A**d illud qd obijct q̄ nō sunt eiusdē rōnis totū ⁊ partes. Dicēdū q̄ in partibus est p̄siderare organū rōnem ⁊ cōp̄tionē. Rōne cōp̄tionis sunt vniformes toti. ⁊ sunt dispositē ad idē genus vite ⁊ pficiunt ab vno. Rōne organū rōnis sunt diuerse ⁊ pficiunt a potētis. **A**d illud qd obijct q̄ mouet mota manu ⁊c. dicēdū q̄ pfectio p̄t̄ supra totū pfectibile. ⁊ quātū ad substā ⁊ quātū ad potētā. ⁊ cū aīa sit pfectio totius corporis. sup totū p̄t. ⁊ iō nullo minoz q̄ sit totū corpus diffinit eius suba nec potētā. diffinit autē corpore suo qd pficit. ⁊ iō corpore moto mouet p̄ p̄s. partib⁹ autē nō diffinit. qz sunt minores toto. ⁊ ita q̄ in vna qd nō ē extra aliā. Etia iō qz in nulla parte est diffinitio. nō mouet ad motum alicuius partis. sicut nec deus mouet ad motū alicuius creature. ⁊ p hoc p̄ sequēs. qz totū corp⁹ cōparat ipsi aīe tāq̄ vn⁹ locus. ⁊ iō in plurib⁹ partib⁹ nō est nisi inquantū in vno loco. Tñ si separant nō erit in illis. Nec sequit̄ ex hoc q̄ sit infinita qz oīa natura p̄tātiū terminus est. ⁊ rō magnitudinis ⁊ aūgnētī. ita corpus humanū nō p̄t cōparari tā magnū corpus qz nō possit uiuificari ab aīa. **A**d illud qd obijct vltimo q̄ tūc vna pars nō recipit ab aīa. Dicēdū q̄ sicut deus in maiore mōdo immediate est in oīa creatura ipsam p̄tēs. tñ p̄ ordī nē vnuerſi influit aliqd vna creatura in aliā. sic intelligēdus qz aīa p̄tā p̄tā est in qualibet parte immediate quā continet ⁊ p̄seruat. non tñ oīo. sed influit in oēs partes per vnam ⁊ ideo cessante illa parte ⁊ eius influētia. perit ordo corporis essentialis. ⁊ ita aīa separatur.

Questio. iiii. ⁊ vltima. Anrum deus sit in aliquo determinato gñe. Et q̄ sit ostēdit hoc mō. Qd distinguit ab alijs entibus. est aliqua natura determinata. sed deus est b̄mōi. qz distinguit a creaturis oībus qz nullū creatū est deus. ergo est natura determinata. sed qd est natura determinata est i gñe determinato. ergo ⁊c. **I**te qd by superius vniocū ⁊ essentialē. by esse in gñe determinato. sed deus by superius se vt substā qd de deo ⁊ creaturis. ⁊ essentialiter ⁊ vniocē. qz fm istā rōnē q̄ est res p se eētis. ergo ⁊c. **I**te q̄ sit in quolibet gñe vī. Qz oē qd est cōp̄tōis in creatura. attribudū est deo. sed oē p̄dicamētū by aliqd cōp̄tōis. ergo res oīm p̄dicamētōz sunt in deo. sed qd ē in deo est deus ⁊ cōuerſo. ergo deus essentialiter subsistit rei oīs p̄dicamētī. ergo est in quolibet. **I**te summo bono nihil deficit de bonitate. ergo summo entī nihil de entitate. ergo in deo est oīs entitas ⁊ oīs dīa entitatis. ergo cū dīe entitū sint decē p̄dicamēta. oīa sunt i deo. **L**ōtra. Aug. i li. v. de tri. De dē bon⁹ hinc q̄tate. magn⁹ hinc q̄ritate. q̄ magnitudo dei nō est i gñe quātūtatē nec bonitas in gñe qualitatis. ergo nec substātia in gñe substātie. ergo in nullo genere. **I**te vī q̄ non est in gñe determinato. qz oē qd est in gñe determinato. by esse finitū ⁊ limitatū. deus autē est infinitus. ergo ⁊c. **I**te q̄ non in quolibet gñe vī. qz qd by in se res plurū generū est cōpositum. deus autē est simplicissimus. ergo ⁊c. **R**ñ. dicēdum q̄ nō puenit deo esse in vno genere determinato. qz oē tale by ē limitatū ⁊ artatū. ⁊ cōpositū in pluribus gñibus non p̄t ēē. **A**ut em̄ aliqd est in pluribus p̄pter naturarū ⁊ p̄prietatū diuerſitatē. vt albū inquantū dicit subiectū aliqd siue rē albā est in gñe substātie. sed inquantū dicit formā q̄ est albedo. est in p̄dicamēto qualitatis. **A**ut p̄pter generalitatē. sicut vnum ⁊ ens. Et p̄pter naturarū multiplicitatē nō p̄t deus esse i pluribus. qz oē tale cōpositū est ⁊ multiforme. deus autē simplex. **N**ō p̄pter generalitatē. qz ens tale nihil est babēs distinctus

a rebus creatis. deus autē est babēs in se ens distinctū a reb⁹. ⁊ babēs esse simplex ⁊ infinitū ⁊ iō nec in vno gñe. nec in pluribus esse p̄t. **A**d illud ergo q̄ obijct. qd distinguitur ab alijs est natura distincta ⁊c. Dicēdum q̄ verū est si distinguitur p̄ aliquid qd ipsum p̄trabat ⁊ ardet. sicut p̄ differētiā cadē

Q generans ⁊ genit⁹ sunt p̄ generationē distincti ⁊ coeterni.

Ad illud qd obijctur q̄ deus by superius vnū uocum. Dicēdum q̄ deo non est superius qz eo nō est simplicius nec vnū uocum. qz substātie ratio nō puenit vniformiter creature ⁊ creatori. **D**eus em̄ est ens p se. qz nullo egēs creatura est ens per se. qz non est in alio vt in subiecto. eget tñ alio ad sui cōseruationem. **A**d illud qd obijctur q̄ oē qd est pfectōis ⁊ bonitatis ponendū est in deo. Dicēdū q̄ hoc p̄t esse dupliciter. **U**el p̄ diuerſitates. ⁊ hoc facit esse i diuerſis generibus vel fm oīmodā vnītatē. ⁊ hoc facit esse extra oē genus. **A**d illud qd obijct vltimo q̄ deo nihil deficit d̄ bonitate. dicēdum q̄ deus non ē nō deficiens a bonitate propter hoc om̄is dīa boni

particularis sit in deo per differētiā. s̄ qz est in eo p̄ equinas lētiā qz em̄ est summū bonū cōp̄ctif in se bonū oē sic intelligēdum est de entitate. ⁊ sic p̄ illud.

Distinctio. ix

Ad distinctionē psonarū accedam⁹ ⁊c. **S**upra egit magr de p̄prietatib⁹ q̄ respiciūt essentiā. hic agit de his q̄ respiciūt psonas. **E**t bec pars by duas pres. Qz em̄ distinctio psonarū attendit fm duplicē emanationē. s̄ gñatiōis ⁊ p̄cessiōis. **I**ō p̄tio agit de gñatiōne. sc̄o hō de p̄cessiōe. **I**tra di. x. **N**ūc post flīj eternitatē de sp̄sctō ⁊c. **I**te p̄tia po by duas pres. **I**n p̄ma ostēdit qd de gñatiōe filij est sentēdū. **S**c̄o ex icidēti quo sermō ē ipa exp̄mēda. **I**bi. **H**ic q̄ri p̄t cū gñatio filij a p̄tere. **P**̄tia iterū ps by q̄tuor pres. **P**̄tio p̄ponit vītātē q̄ est a catholicis retinēda. s̄ q̄ gñans ⁊ genit⁹ sūt p̄ gñationē distincti ⁊ coeterni. ita q̄ gñatio ē distinctiua ⁊ etna. **I**n sc̄da h̄b̄ opponit p̄oppositionē b̄t̄icor. **I**bi. **S**̄ h̄ inq̄t beretic⁹. **I**n tertia de terminat⁹ arguēdo p̄ rōnes catholicor doctoz. **A**ug. ⁊ **A**mb. **I**bi. **Q**ui h̄ dicit nō intelligit et natū esse ⁊c. **I**n q̄rta ⁊ vltima r̄ndet cōp̄scēdo inq̄sitiōnē supflūā bereticor ⁊ et catholicor supboz. **I**bi. **S**ed q̄ris a me inq̄t **A**mb. vbi ostēdit q̄ inscrutabile est sac̄m gñationis. **S**ilr sc̄da pars huius distinctionis i qua magr determinat quo sermone gñationis eternitas congruētius exprimat. by q̄tuor pres. **I**n p̄tia ponit doctoz ap̄ parētē p̄trouersā. **N**ā qdā dicit eā d̄bere exp̄mī p̄ vba p̄teriti t̄p̄is. alij p̄ verba p̄t̄is. **I**n sc̄da p̄dictam p̄trouersā reducit ad p̄cordatū. **I**bi. sed ne tāti autores in re tāta sibi d̄dicere videant. **I**n tertia p̄ verba bylarij p̄firmat r̄sionē suā ne vī deat dicitis **O**rige. in niti. **I**bi. **H**yla. quoqz dicit filij nasci ex patre ⁊c. **I**n quarta p̄cludit summam qd dicēdū siue quō loquēdū. ⁊ quō ē de gñatiōe eterna sentēdum sit **I**bi. **D**icamus ergo filij natū de patre vbi p̄firmat vītātē p̄ autoritatē bylarij. p̄ quā ē soluit obiectionē bereticī. **A**d nō est aliud p̄. **V**idel falsum qd d̄. qz b̄n sequit̄. **P**etrus est albus bō. ergo est aīa albū. qz idē significat alb⁹ ⁊ albū. **S**̄ pari rōne. qz idē sc̄at alb⁹ ⁊ aliud. sequit̄ ē alb⁹. **S**̄ est aliud ens. **S**i tu dicas q̄ nō est filie de hoc noīe aliud ⁊ de hoc noīe ens.

dist. ix.

67.

68.

69.

Extra huius sequitur. est alius bono. ergo est aliud aial ergo a fili illud sequitur. Rñ. dicendum quod in deo est singularis alicuias. quod alicuias est suppositi cum omni modo unitate nature id singulari modo opus exprimit. et quoniam masculinum genus importat quadam distinctionem vel discretionem. ideo respicit personam. scilicet neutrum propter indistinctionem respicit naturam et id alius importat alicuias in persona aliud alicuias in natura. et id in divinis non idem significat. Posset etiam dici quod in creaturis aliud significat cum dico. iste est alius ab illo. et aliud cum dico est aliud. tamen sequitur ad aliud non sic in divinis. et non est filius de albo. quod albus in ponitur a forma spali que est albedo.

De eternitate filij cum patre.

Amb.

Augu.

Prima ratio de hereticos

Aug. secundum rationem de hereticos.

1. cor. 1.

Amb. prima ratio de hereticis cum.

Coeterne enim sunt filius et idem alii. nec tamen ante fuit pater qui filius. Coeterne enim sibi sunt tres persone.

Oppositio contra ista dicta per argumentationem hereticorum arrianorum.

Sed contra hoc inquit hereticus. ut refert Ambrosius in libro de trinitate. De quo natum est principium huius et idem quod filius natus est principium huius et esse cepit. quod hereticorum ore sic dictum est. Nam ipse arrius. ut meminit Augustinus in libro de trinitate dixisse fertur. Si filius est natus est si natus est. erat quoniam non erat filius.

Responsio Augustini et Ambrosii ad arrianam argumentationem.

Qui hoc dicit non intelligit et natum esse de deo. semper terminum esse. ut sit coeternus patri filius. Sicut splendor qui generatur ab igne atque diffunditur coequeus est illi et esset coeternus si ignis esset eternus. Item si dei filius inquit Augustinus virtus et sapientia dei est. nec unquam fuit deus sine virtute et sapientia. coeternus est deo patri filius. dicit autem apostolus christum esse deivirtutem dei sapientiam. Aut ergo non fuit quoniam non fuit filius aut aliquis deus non habuit virtutem et sapientiam. quod demeritis est dicere. Constat enim quod semper habuit sapientiam. semper ergo habuit filium. Et idem quod arrianice quoniam. Ambrosius in hunc modum respondet. Ego inquam filium esse natum positeo. quod reli-

quod est impietatis horresco. Scriptum est enim in veteri testamento. ut vel unum ex pluribus dicat. Nam me non fuit alius deus et post me non erit. Quis ergo hoc dicit pater ante filium. Si filius ante me inquit non fuit alius deus Si pater post me inquit non erit. hic prior est ille posterior est non habet. Inuicem enim in se et pater in filio et filius in patre cognoscitur. Quia enim pater dixeris eius etiam filium designasti. quod nemo ipse pater est sibi. Quia filium noiam etiam patrem fatentur. quod nemo ipse sibi filius est Itaque nec filius sine patre. nec pater potest esse sine filio. Semper ergo pater semper filius. Item dic inquam mihi hereticus. Fuit ne quoniam opus deus pater non erat. et deus erat. Nam si pater esse cepit. deus ergo primo erat. et postea pater factus est. Quod ergo immutabilis deus est. Si enim ante deum postea pater fuit utique generationis accessio mutatus est. scilicet auertat deus hanc amentiam.

Ambrosii responsio qua compescit superfluum inquisitionem hereticorum et etiam superborum catholicorum. et de ineffabili et non intelligibili generationis modo.

Si quis queris a me inquit Ambrosius. quod si filius sit non prior habeat patrem. pro ita absque te. quoniam vel quod filium putes esse generatum. mihi enim impossibile est generationis scire secretum.

generans per spiritum. Alius modus dicendi est quod paternitas veram dicit habitudinem in patre. non sic creatio vel dominatio. et ideo paternitas veniens mutat non sic dominatio. Sed nulla predictarum rationum dat vigorem huic rationi contra hereticos. quod hereticus dicebat quod filius non erat coeternus patri. ac pro hoc non substantialis. nec idem in substantia. propter hoc notandum quod dicta ratio bona est contra hereticum facta eius suppositione quod hereticus dicebat patrem et filium differere in substantia et natura sicut in generatione carnali. pari ratione contra cum dicit Ambrosius. cum ita sit quod pater iste carnalis mutatur ac cessione generationis. qui generat alium in substantia. et in diuisiuis similitur pater generat alium in substantia. ergo accessione generationis mutatur. et iste quocumque modo dicatur. non est magnum periculum. quod non omnia argumenta que fuerint ad veritatem sunt necessaria.

Ambrosius secundum rationem de hereticis.

Ambrosius uocatio de hereticis.

Ambrosius.

7.

Uox

h^o C^oq^o silet nō mea tñ sed r angeloz. Tidel male dicere an geloz. qz vor non est nisi babētium organa r respirationē. sed angelī bec non habent. Si dicas qz habent voces spūales nō prolatas. sicut dicit Damascenus qz tradāt sibi intelligēcias suas sine voce prolata. quero que sit necessitas vocis spūitua lis. r quis modus loquē

di. r quis modus audie di. **Rñ.** breuiter hic di cendus est. qz hoc extra principale propositus est quātum ad partem istam qz in angelis necessitas locutionis qz sicut vni cuiqz nature rationalida ta est voluntas libera. sic consciētia secreta. Unde sicut non potest aliquis voluntatem alterius in aliud vertere. sed solum inducere. nisi ipsa se inci det. preter solum deuz in cuius manu sunt corda hominū. ita nemo potest cōceptiones alterius co gnoscere. sed solum conij cere preter deum. nisi ip

sa intelligentia exprimat r ipsa exp̄ssio locutio nū cupat. **Rñ.** aut̄ bu^o est qz solus deus format mēcē r q̄rū ad intellectū r q̄rū ad effectum. r modus lo quendi similis est modo addiscendi. Sicut enim nos per sensum addisci mus. ita qz species per in teriorem sensus peruenit ad intellectum. sic expr̄s minus qz verbum cogi tationis interne vnitur voci in excogitatione. et post modum voci sensibi li in pronuntiatione. r ex hoc fit exp̄ssio in actu. Angelus autē vnica vir tute facit. qd nos pluri bus. Unde Augu. sicut p applicationem speciei in nate ad ipsum cognosci bile ipsius cognoscat sic or dinando speciem innatā ad alium angeluz cogno scentem conceptus suos aperit similiter alius mu tua conuersione recipit. r sic vnus loquitur alter audit. Simile est de duo bus speculis sibi opposi tis. si voluntarie possent abscondere alijs r aufer re qz in se relucēt.

Quidā tñ de ingenio suo p̄sumētes dicūt illā gñationē posse intelligi r alia h̄mōi in herētes illi autoritati Hiero. sup ecdl. In sacris scripturis quid sepissime non pro impos sibili sed p̄ difficili ponitur vt ibi gñationē eius q̄s enarra bit. **Sz** hoc nō dixit Hiero. iō qz gñatio filij eterna plene intelligi vel explicari possit a quoqz mortaliuz. sed qz de ea aliquid intelligi vel dici pōt. **Q**uidā tñ hoc accipiūt dictū de tēporali xpi generatione.

Utrū gñationis eterni tas debeat expr̄mi per verbū p̄sentis temporis. semper gi gnitur. vel per verbū futuri tē poris semper genitus est filius r est in hac expressione appa rēs doctoz r tronerfia. **e**

Hic queri pōt cū gñatio fi lij a patre. nec principium ha beat nec finez. quia eterna est. vtrum debeat dici filius sem per gignitur vel semper geni tus est vel semper gignēt. De hoc Greg. super Job ait. Do minus meus iesus in eo qz vir tus r sapiētia dei est. de patre ante tpa natus est. vel potius quia nec cepit nasci nec desijt. **D**icamus verius semper na tus. non aut̄ possumus dicere semper nascitur. ne imperfectus esse videatur. **A**t nō vt eter nus designari valeat r perfe

Rñ huius est qz p̄ns dicit ens in actu. alia tpa non. **Rñ.** Dicē dum qz sicut supra tactū est. qz verba diuersoz tēporū dicta de deo non significāt aliquos tpaes actus. sed importāt dura tionē diuini esse sine initio vt p̄terituz. sine interuallo. vt p̄ns sine termino. vt futurū. r qz oia ista eque v̄e reperiuntur i deo

ctus r semp dicamus r natus quatenus r natus ad p̄fectio nē ptineat. r semp ad eternita tē. **Q**uis p hoc ip̄m qd p̄fectuz dicimus. multū ab illi^o verita tis ex p̄ssioe deuiam^o. **Qz** qd factū nō est. nō pōt dici p̄prie p̄fectū. sed balbutiēdo vt pos sumus excelsa dei resonemus **E**t dñs n̄re infirmitatis ver bis r descēdēs. **E**stote inquit p̄fecti sicut p̄vester celestis p̄fectus est. **S**up illū locū etiā.

l: p̄s. Ego hodie genui te. de hac gñatione filij ita loquitur aug. **Q**uāqz p h qd dicit ho die. possit etiā intelligi dies il le quo xps fm hoiem natus ē. tñ qz hodie p̄ntiam significat atqz in eternitate. neqz p̄teri tum quicqz est. quasi esse desie rit. neqz futurum quasi nōduz sit sed p̄ns tñ. qz q̄cqd eternū est semp est. diuiniuz tñ accipi tur de sempiterna generatio ne sapie dei. **E**cce his verbis ostēdit aug. qz gñatio filij sem per est. nec p̄terijt. nec futura ē qz eterna ē. **I**deo dixit genui. ne nouum putaretur. s. nevide re^o incepisse. **H**odie dixit ne p̄terita gñatio videretur. **E**x his ergo verbis p̄prie. vt ait Job. **E**ry. nihil aliud manife stat. nisi qz ex ipsa essentia pa tris semper genitus est filius **O**rigenes nō. super hiere. di cit qz filius semper generat a patre his verbis. **S**aluator noster est sapientia dei sapien tia nō est splēdor eterne lucis saluator ergo noster splendor est claritas. **S**plēdor autē non semel nascitur r desinit. s. quotiens ortum fuerit. lumen ex quo splendor oritur toties oritur etiam splendor clarita tis. **S**ic ergo saluator semp nascitur. **U**nde ait in li. **S**ap. ante om̄es colles generat me non vt quidam male legunt. generauit. **H**is verbis aper te ostendit **O**rige. sane dici posse r debere. filius semper nascitur. **Q**uod videtur con trarium illi verbo **B**regorij

iō oia eque v̄e dicunt de deo. **S**ed tñ qz multi er/ rauerūt in gñatione quā tū ad initū par ci vel nul li quātū ad interuallum vel terminum iō sacri do ctos vt oia hereticoz obstruerēt. cā p verbū p̄ teriti tps qd semp signi ficat vt p̄teritū. r ita nun qz habere principū exp̄s ferūt. **A**lia rō est. qz nos generationē diuinaz ma nuctione quadā intel ligimus p generationem que circa nos est. r qz vi demus in hac generatiōe qz genitus dū generatur **D**at. v **p̄s. ij.** est imperfectus ne crede re possit aliquis qz dei si Augu. **l**ius esset imperfectus iō decreuerūt dici semp ge nit^o. dicēdū ergo qz quāz tus est ex parte rei eā v̄e ac p̄prie dū vnū. sicut reli quū. **Q**d nō dicit **B**reg. dicit quātū ad matorē si de^o explanationem ne er roz habeat locū r sic ex/ ponit magi. **O**ragi^o cō **O**rige. uenit dicere semp genit^o dicit **Sz** qz semp gñat. **N**ec ē sile rñ. au de hoc v̄bo est r fuit. qz gu. i li. h verbū est significat per lxxij. modū q̄etis r iō esse. dū q. de sp est. p̄fectū est. sed hoc ver natodū bū gñari penes bec infē/ screns riora p modū fieri. r qz i ait. me/ plurib^o hoc verum est. qz lioz ē sp aliqd dū sit nō hz esse p̄ nat^o q̄ sectum. ideo non est sile q̄ semp fm rōnē intelligentie. nascit^o. **E**go hodie genui te. qz q̄sem **Q**uerit quō h intelligit. per na **Qz** hoc pōt intelligi de scif non die quo ex m̄e natus est dum est sed hoc nihil v̄e valere qz nat^o. ne fm hāc gñationē non ha qz ē na buit patrē s tñ matrem tus. aut **Rñ.** dōm v̄bū illud itelli nat^o erit gēdū est causal^o. **S**ed si semp em gñationē ex m̄e dē ge nascit^o. nūisse. qz fecit gñari. **S**i aliud ei milis expositio sup illud ē nasci. **D**at. iij. **P**otēs ē de la. aliū nas p̄idib^o illis suscitare filijs tū cē ac os abrae. **B**lo. in bu^o res p h nun stimoniū rei de^o de fara q̄ fil^o ē genuit filij. l. fecit gñari si nunq̄ **S**plēdor aut̄ n̄ semel. natus ē **L**ōtra. si hoc sile rectum fil^o aut̄ est v̄e qz filius non semel ē. qz nas nascat. ergo q̄rif quare tus r sp magis generatio filij as filius. simulat splendori q̄ alijs **S**emp rebus maxime cū nō ge igit nas neretur a luce splēdor: ni tus est. si ad presentiaz corporis u

h^o iij. **E**sa. liij

Respō. **D**icamus verius sem per nat^o. **B**regorij ratio ex q̄ do bec est. vt deus eternus r perfectus valeat desij gnari. **S**ed contra hoc ē qz inter omnia te mpora p̄fens maiorē conue nientiam habet cum eter nitate. qz veri^o dē de deo q̄ fuit aut erit. sicut expo nit Aug. sicut habitū est in p̄cedenti distinctione.

obiecti. Preterea filius de lux. nō ergo splēdor lucis. Rñ. dicēdum q̄ gñatio filij h̄ in se perfectam p̄formitatē coeternitatē et equalitatē. et q̄ in creatura vna filius nō possumus inuenire. id capim⁹ ex multis. et id multas isti assimilam⁹. Quātū q̄ ad p̄formitatē. filius est gñationi verbi qd̄ est p̄fecte respicit illū a quo ē. Quātū ad coeternitatē. filius est egressus splendoris a luce in quo ē coeternitas. p̄pter lucis actualitatē. Quātū ad equalitatem filius est gñationi v̄uētis et viuētē q̄ gñat sibi equale oīno et sic diuersimode cōparat a sc̄is. Cōparat ergo orige. ad egressum splendoris. non quātū ad iterationis assimilationē. sed quātū ad priuationē intermissiois siue interpolationis. Et nota q̄ differūt splendor radius et lumē cū oīa dīcāt influētīa a luminoso. q̄ radius dicit emissionē s̄m dyametralē distātiā. lumē s̄m circūferētiā. vtrinq̄ tñ in pfundū trāsfertētis. splēdor dicit repulsionē ad corpus trāsp̄ares t̄rsum et limitatū. s̄ tñ hic orige. notat splēdorē lumē p̄gredētis a luce. Ad illud q̄ qd̄ obijci q̄ filius est lux. dicēdū q̄ lux h̄ in se naturaz manifestandi. et ita respicit cognitionē et appropatur filio. h̄ in se vim multiplicādi siue generandi splēdorē. et ita appropatur patri.

Et qd̄ cur sacro sc̄e sue ex eo nascit. nō enim male dicere q̄ s̄m hoc q̄ p̄ s̄m sacm̄ sc̄e generat filiu. ergo sc̄a est rō generādi. Rñ. dicēdū q̄ hylarius vocat hoc sacramētū sacm̄ secretum. dicit aut filiu nasci cū sacramēto sc̄e q̄ filij generatio nō tñ sacra sed etiā secreta est. nō inq̄ deo secreta. s̄ nobis q̄ nos eaz nō comprehendimus ipse aut p̄fecte nouit eā. id dicit cū sacramēto etc.

Job. vj. nō comprehendimus ipse aut p̄fecte nouit eā. id dicit cū sacramēto etc.

Job. v. nō aut ex viuo. nō hoc falsum. q̄ puer nascitur de p̄re et matre viuētibus. et tñ vtrūq̄ h̄. s̄. i. perfectionē et nouitates.

14. Rñ. rō hyla. sicut p̄t p̄ lram sequētē intelligenda est de viuo p̄ essentia.

premissio. s̄. non possumus dicere semper nascitur.

Respondendo exponit p̄missa verba gregori. n̄. p̄dictā cōtrouersiam ad concordiam reducens.

Sed ne tantū autores sibi dīdicere in re tāta videant illa verba Greg. benigne interpretemur. Dñs inq̄t iesus añ tpa natus est de patre vel potius quia nec cepit nasci nec desit. dicam⁹ veri⁹ semp natus. S̄z quō verius dī hoc. s̄. q̄ filius semp natus q̄ illud. s̄. q̄ de patre añ tpa natus est. Illud em̄ sinceraz catholica fides tenet ac p̄dicat. vt istud. Quare ergo ait dicamus verius. cum vtrūq̄ pariter sit verū nisi q̄ volebat intelligi hoc ad maiorem euidentiā et exp̄ssionē veritatis dīci q̄ illud. H̄is etem̄ verbis oīs calūniā diuersitatis hereticis obstruit aditus. q̄ bus xp̄i s̄m deitātē gñatio. siue initio et sine fine esse ac p̄fecta mōstrat. Nō aut adeo apte manifestat veritas cū dīcitur filius añ tpa genitus est de p̄re vel filius semp nascit de p̄re. Et id dicit Gregorius. q̄ nō possumus dicere semp nascit. Nō in quā ita cōueniēter. non ita p̄grue ad explanationē veritatis. p̄t tñ dīci si sane intelligat semp em̄ nascit filius de p̄re. vt ait Origē. non q̄ quotidie iteret illa gñatio sed q̄ semp est. semp ergo nascit. i. natiuitas eius sempiterna est.

Respondōne sua q̄ filij semp generat confirmat ex dictis hylarij ne videat dictis orige. inniti.

hylarius q̄ dicit filiu nasci ex patre in li. vij. de tri. his verbis. Viuēs de⁹ et nature eterne viuētis ptās est. et qd̄ cū sacro sc̄e sue ex eo nascitur nō potuit aliud esse natū q̄ viuēs. Nā cum ait. Sicut misit me viuēs pater. et ego viuo p̄pter patrē docuit vitā in se p̄ viuētem patrē inesse. Ecce h̄ habes q̄ filius nascit ex patre. Et tñ eodē. cū dicit xp̄s sicut p̄ h̄ vitā in se sic et filio dedit vitā habere in semetipso diuina sua ex viuēte testatus est. Qd̄ aut ex viuo viuū na-

tum est. h̄z natiuitatis p̄fectū sine nouitate nature. Nō em̄ nouus est qd̄ ex viuo generat in viuū. q̄ nec ex nihilo est et vita que natiuitatē sumit ex vita necesse est per nature vnitate et p̄fecte natiuitatis sacramētum. vt et in viuēte viuat et in se habeat vitā viuētē. Ecce et hic habes. q̄ generat ex viuo viuēs filius. Et tñ in eodē. In deo totum qd̄ est viuūt deus em̄ vita non est et ex vita nō p̄t q̄c̄ esse nisi viuū. Ne q̄ ex deriuatione sed ex virtute natiuitas est. ac si dū totum qd̄ est viuūt. et dū totū qd̄ ex eo nascit virtus est h̄z natiuitatē filius nō demutationes. et h̄ dicit q̄ nascitur. Itē i. vij. li. de tri. Donat pater filio tātū esse quātū est ipse cui innascibilitatis eē imaginē sacramēto natiuitatis impartit. quem ex se i sua forma generat. Hic dicit quia generat pater filiu.

Breuit̄ docet quomodo de hac generatione dicendum seu loquendum sit. Dicamus ergo filium natum de patre ante tempora. et semper nasci de patre. sed congruentius semper natū. et eundem fateamur ab eterno esse patri coeternum id est aeternū. Pater enim generatione aeternū filij est. vt in sequenti ostēdetur. vt ergo pater est eternus ita et filius eternus est. s̄z pater sine aetere. filius vero non quia pater innascibilis. filius natus. Et vt ait hylari⁹ in. xij. libro de trinitate. Aliud est sine aetere semper esse eternum. aliud patri. id est aetere esse coeternum. Vbi autem pater aetere est ibi et natiuitas est. quia sicut natiuitas ab aetere est. ita et ab eterno aetere eterna est natiuitas. Omne autē quod semper est etiam eternum est: sed tamen non omne quod eternum est: quia quod ab eterno nascitur habet eternum esse quod natū est. Qd̄ autem non natum est. id cum eternitate nō natum est. quod nō ex eterno natū est. id si non eternum natum est. id nō erit p̄ aetere eternus. Si qd̄ ḡci

vbi enim est viuens per essentia. non fit ex non viuo viuens. sicut fit in viuente per participationē vbi non generatur viuus ex viuo. nisi per nō viuū. vt p̄. q̄ homo non generatur ex boie nisi mediāte femine.

Neq̄ ex deriuatione sed ex virtute natiuitas est. Nō male dicere q̄ s̄m dionys. et anselmum. p̄ se h̄z ad filiu et sp̄m̄ctū vt fons. et illi vt riuuli. s̄z riuus est a fonte p̄ deriuationem. Rñ. dicendum. q̄ natiuitas q̄ est p̄ deriuationē. attenditur quātū ad transmutationes aliquā circa illud qd̄ trāsmutat. et ita dicit passio nem quandā. ac per hoc infirmitatem. sed viuens qd̄ est vita est actus purus et ita vita pura in qua nō est infirmitas. sed pura actualitas. et id vult hylarius dicere q̄ pater generans est tota vita. et qd̄ generat non est p̄ passionem vel demutationē seu diminutionem que attenditur in deriuatione. sed per omnimodam virtutē. ergo filius genitus est virtus non per mutationem natus.

Ubi autem pater aetere est. ibi et natiuitas est. Videtur q̄ improprie dicitur causalitatem. sed bec nō recipitur. in diuinis. ergo etc. Dicendum q̄ autoritas dicit quandam principalitatem siue auctoritatem in persona. que nihil habet ab alio. sed ab ipso omnes. et ista auctoritas i parte est innascibilitas vnde non dicit causalitatem sed priuationes p̄ncipij. et per hoc summam principalitatem.

Quod ab eterno innuit hylari⁹ hic tale argumentum. Si filius nō est generatus siue natus ab eterno generatio eius non est eterna. et hoc. pater non generat ab eterno ergo pater nō est eternus. ergo q̄ derogat eternitati filij. derogat eternitati patris. S̄z ista ratio non videtur valere. q̄ similiter ego arguam ex parte creatoris et creature. s̄z creatura non ē eterna. nō em̄ ab eterno creata ut deus: ita non est creator eternus.

Attēde totum qd̄ loco viuūt.

hylari⁹ us.

Respon.

17 **Q**uoniam dicitur quod non est filius. sicut patet ex sequenti eius quod dicitur... rursus supponit quod esse patris sit proprium proprii illius persone...

Sed scilicet demutatur nascendo. Contra. quod secundum hoc cum filius dei patris esset... et postea ex virgine natus...

18 **Q**uoniam dicitur quod ipse byla intelligit secundum eadem naturam... si enim secundum eadem naturam patris erat...

Obiectio beati...

R. by...

Intelligitur quod dicitur magis de generatione eterna. in puncto dicitur quattuor... primo quod dicitur in divinis sit ponenda generatio...

Questio. 1.

Quoniam generatio sit in divinis ostendit primo a minoribus... Multo fortius dicitur esse generatio in eo quod generatio...

Quoniam dicitur quod dicitur in Esa. vi. Si ego quod generatio alius tribuo sterilis ero... dicit dominus quasi dicit non...

Quoniam dicitur quod dicitur illud idem a posteriori. Per prius enim est paternitas deo... in creatura sed paternitas et generatio...

variatio in motu secundum substantiam. quod est entis in potentia. minor in motu secundum locum... ergo cum in deo non sit variatio...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

Quoniam dicitur quod generatio ponenda est in divinis esse... huius ratione potentissima est ut credo... quod omnis natura est concipibilis...

fito & multiplici q̄ substantia simplici & vniformi. sed relatiua opposita nō stāt sicut in eodē indiuiduo creato. ergo nec in simplici ypostasi. Probatio medie. Bñ sequit̄. Boetes est p̄ platonis. ergo nō est filius eius. vel est distinctus ab eo. q̄ multo fortius in diuinis. Cōtra. p̄ generādo filiū dat ei totum qd̄ b̄. sed b̄ essentia & psonā. ergo dat ei essentia & psonā. q̄ si cut filius nō distinguit a patre essentialiter. ita nec psonalr. vt v̄. Cōtra p̄ cōicat filio essentia suā ppter summā suā simplicitatē. sed eā simplex est psona & eētia. ergo qua rōne cōicat essentia. cōicat & psonā. Cōtra in patre idē est natura & psona. ergo impossibile est q̄ cōicet vnū qn̄ cōicet aliud. ergo si dat naturā & psonā. Cōtra v̄ q̄ relatio nō distinguit aliqua rōne: qz vnus & idē punctus est p̄ncipiū & finis. respectu diuersarū lincarū. ergo si iste relationes nō sunt distinctiue: v̄ filii q̄ nec paternitas & filiatio. Si dicas q̄ nō oēs relatiōes distinguunt sed solū mutue. vt p̄ncipiū & p̄ncipiātū. finis & finitū. Contra. p̄ filius se h̄nt vt intelligēs & intellectū. vt dicit Ansel. sed idē nō pōt esse intelligēs & intellectū. ergo r̄. Cōtra maior est repugnātia in p̄ris q̄ in relatiuis. sed albesdo & nigredo q̄ sunt p̄traria nō faciunt distinctionē circa p̄trum. qz idē pōt modo esse albus. modo niger. ergo multo fortius vnus in diuinis modo erit p̄ modo filius. Cōtra queritur quare potius relationes faciunt distinctionē p̄one q̄ eētie cū eque bñ possint esse plures essentie vel nature in vna p̄sona sicut eōuerfo. Cōtra. dicēdum q̄ gñatio in diuinis sicut ostensum est. facit realē distinctionē inter generantē & generatum. nō rationalē vel intellectualē solū sicut dixit Sabellus. & realē quātum ad psonā nō quātū ad essentia. sicut dixit Arrius. Qd̄ sic p̄. Bñatio in creaturis dicit emanationē p̄ modum actionis siue mutationis. in deo emanationē p̄ modū relationis. inquantū talis emanatio dicit distinctionē in psona Rōne emanationis est distinctio. qz sicut dicit Ansel. Nec intellectus capit. nec natura p̄mittit. illū q̄ est ab alio. esse illū a quo est. s̄m q̄ positue d̄ aliq̄ esse ab alio. Nam p̄ priuatiue d̄ esse a se. i. nō ab alio inquantū talis emanatio ponit distinctionē in psona. Bñatio em̄ est p̄ductio p̄uentis in natura. Rōne nature nō pōt esse distinctio. ergo vel erit rōne suppositi vel p̄prietatis. Si p̄prietatis. Aut absolute aut respectiue. Nō absolute. qz tūc esset distinctio in natura. Nec respectiue. vtputa relationis. qz in relatione s̄m se nō est motus in creaturis. nec qz in diuinis. An filiatio nō gñat nisi in alio. ergo necesse est q̄ sit distinctio in supposito. Sicut rōne relationis est distinctio. qz nihil ad se refer̄ nec ordinat̄. Rōne hō talis relationis est distinctio p̄sonalis. qz gñare & gñari. cum dicat relationē p̄ modū actionis & passionis. dicit eā i supposito & respectu suppositi. Et idē qz relatio ē iter extrema. notat distinctionē. p̄ q̄ distinctio est ibi supposito. His visis p̄ facile soluere ad obiecta. Cōtra ergo obijct̄. p̄ cōicat filio totum qd̄ b̄. verū est p̄ter gñationē & gñationis distinctionem. Ipsa em̄ ratio cōicādi dat intelligere distinctionē. qz nullus cōicat sibi sed aliq̄. & idē in quo distinguit nō cōicat. Cōtra illud qd̄ obijct̄ q̄ eque simplex est psona. vt essentia. Dicēdum q̄ simplicitas essentie est q̄ sit in pluribus. s̄ simplicitas suppositi est q̄ nō sit in pluribus. Nā suppositū siue indiuiduū quātum est de se. d̄ esse qd̄ est in vno solo. idē nō est s̄le. Cōtra illud qd̄ obijct̄ q̄ idē est essentia & psona. Dicēdū q̄ quīs sint idē nō tū sunt ad idē. qz psona est ad aliū. ideo generat̄ & refertur essentia hō nō. idē essentia cōicatur. & psona distinguit. Sicut ergo quīs idē sit in p̄re essentia & psona. tamen psona generat̄. essentia nō. sic eōuerfo. essentia cōicatur & persona nō. Cōtra illud qd̄ obijct̄ de p̄ncipio & fine in p̄ncipio. p̄ r̄sio. qz ille nō sunt mutue relationes. qd̄ p̄prie requirit̄ ad distinctio nē. vñ nō valet. Cōtra obijct̄ de intelligēte & intellecto. Dico q̄ ibi nō est relatio s̄m esse. sed s̄m dici. ad hoc autē q̄ relatio distinguit. opz q̄ sint relationes mutue qz aliq̄ nō distinguit opz etiā q̄ dicat relationē s̄m esse. Cōtra illud qd̄ obijct̄ de albedine & nigredine. Dicēdū q̄ nulla est oppositio formarū. nisi si p̄siderent̄ respectu eiusdē t̄pis. & impossibile est q̄ idē subiectū eodē t̄pe sit albū & nigrū. relationes autē in diuinis simul sunt. Cōtra illud qd̄ vltimo q̄ r̄f. quare magis relationes faciunt distinctionē in p̄sonis q̄ in essentia. p̄ qz ita dicit̄ r̄sio. pōt ēt alia rō reddi. qz pluralitas naturarū impedit simplicitatē p̄one. sed nō sic eōuerfo. qd̄ p̄ sic. plures nature sunt

in vna psona. Aut ergo p̄ gratiā aut p̄ naturā. Si p̄ gñationis sic qz natura vnica sequit̄ vnitatē p̄one nō impedit. Bñ si naturalr. vt in petro est pluralitas essentiarū siue naturarū tūc cū intellectus nature p̄cedit psonā. nō natura ex p̄sonis sed psona ex natura sic necesse est psonā esse cōpositā. & inde ē q̄ in diuinis magis est vnitatis nature cum pluralitate personarū q̄ econuerfo.

Questio. iij. An diuina gñatio sit eterna.

Ans. sic. ostēdit hoc mō. In creaturis operas naturalr operat̄ q̄ citius pōt. & de p̄fectione agētis est. q̄ citissime possit operari. ergo cū p̄ductio filij a p̄re sit. p̄ naturā & summā potētia. q̄ cito fuit p̄ gñuit sed fuit ab eterno. ergo r̄. Cōtra de p̄fectione gñationis est. vt qd̄ generat̄ eque generat̄. ergo cu diuina gñatio sit p̄fectissima. filius erit p̄ri p̄ oia equalis. sed p̄ est infinitus duratione. ergo & filius. Cōtra intelligere se coeternū est mētis diuine. Nūq̄ est ponere q̄ de nō intelligēte sit deus factus intelligēs. sed verbum est coeternū mētī intelligēti. ex hoc em̄ q̄ mēs se itelligit. verbum gignit. Si ergo p̄p̄issime filius est verbum. est coeternū patri. & hoc est qd̄ dicit beatus Thomas. In principio erat verbum Cōtra idē ostēdit̄ p̄ impossibile. oē qd̄ cepit esse. est mutatum s̄m substantiam. sed oē qd̄ incipit generari scipit esse. ergo oē qd̄ incipit generari est mutatum s̄m substantiam. sed generatio est de substantia generantis. ergo vbi incipit esse generatio. substantia generantis mutatur. sed substantia dei patris s̄m esse est immutabilis. ergo gñatio nō incipit in diuinis. Cōtra. Sicut se b̄ corruptio ad nō esse ex parte finis. sic gñatio ex parte p̄ncipij. sed oē qd̄ corruptis desinit esse. ergo oē qd̄ generatur incipit esse. sed nullū tale est eternū. ergo r̄. Cōtra quicquid producit diuina essentia est ip̄i posterius tēpore siue duratione. ergo pari rōne quicquid p̄ducit diuina psona cū essentia & psona sint idē. Cōtra in deo idē est suū esse & suā duratio. sed filius b̄ p̄ncipiū essendi. ergo b̄ p̄ncipiū durationis. sed qd̄ b̄ p̄ncipiū essendi incipit esse. ergo r̄. Cōtra pater caret p̄ncipio & caret initio. ergo qua rōne cōicatur filio nō habere initium. eadez rōne cōicatur ei nō habere p̄ncipium. aut si nō hoc. nec illud. Cōtra. dicēdum q̄ gñatio filij est eterna. tum rōne generantis. tum ratione geniti. Ratione generantis propter summam & p̄fectam equalitatē. quarū vtrāqz cōditio tollit ne filius sit posterius p̄re sicut visum est in oppositō. Alia rō est p̄pter summā in vtroqz actualitatē in qua nō distat actus a potētia. nec posse antecedit esse. Cōtra illud qd̄ obijct̄ q̄ corruptio ponit terminum finalē. Dicēdum q̄ corruptio semp̄ dicit variationē & mutationē. & ita quēstionē entis in nō esse. & idē ponit terminum finalē. Sed gñatio aliq̄ dicit mutationē. vt in creaturis. & sic ponit terminū initialē. sed in diuinis nō dicit mutationē ex nō ente sed emanationē ab ente Cōtra illud qd̄ obijct̄ q̄ essentia nihil producit nisi ex t̄pe. Dicēdum q̄ sicut psona p̄ducit aliā psonā. sic essentia aliā essentia. Aliam autē creaturā essentia ex se ipsa nō producit. cū ipsa sit immutabilis. Nec ex alia qz s̄m esse q̄rere. vñ producit illam aliā. s̄ sic necesse est in productione prima creaturę q̄ producat ex nihilo. & omne sic productus habet esse post nō esse. & ita initium. Persona autē nō de nihilo producit personam. & idē nō facit de nō ente ens. & idē nullum ponit initium talis productio. Cōtra aliud qd̄ obijct̄ q̄ filius habeat p̄ncipium essendi. Dicēdum q̄ p̄ncipiū d̄ duplex. s̄ originale & initialē. Scdm̄ q̄ p̄ncipiū d̄ originalr. sic filius taz quātum ad esse. q̄ quātum ad durationē b̄ p̄ncipiū. qz vtrūqz habet ab alio. Si autē p̄ncipiū dicatur initium. sic dico q̄ nec habet p̄ncipiū essendi nec durādī. Cōtra p̄ncipiū p̄ncipiū nō aufert rationē eterni. scdm̄ hō sic. Cōtra illud qd̄ obijct̄ citur vltimo. quare pater communicat filio carētiā. initij nō p̄ncipij patet iam responsio. qz tēporale & eternum differunt de necessitate p̄ eētiām. p̄ncipiū & p̄ncipiātum nō sic. idē nō est simile de hoc illo. qz ergo qd̄ b̄ initius est tēporale. qd̄ caret est eternum. idē cum pater & filius sint vnus essentie patet r̄. Rursum cum habere p̄ncipiū & nō habere dicat̄ differētiām persone. & hec est inter patrē & filium. ideo sicut pater nō communicat filio personam sed t̄m naturam siue essentiam. sic communicat ei nō habere initium. sed nō communicauit nō habere p̄ncipiū.

Distinctio

X

Questio. iiii. *ultima. Utrum gñatio filij sit ter-
minata. Et q sic vñ Aug. in li. lxxx
ij. q. Qui semp nascit nūq est natus. ac p hoc nūq est filius.
Nullus ergo p gñationem dicēdus est filius quousq gñatio
sit terminata. sed verbum patris recte dicitur pfectus filius. ergo
gñatio eius est terminata. **C** Itē rōne ostēditur sic. Produci
terminatur ad pductū esse. ergo gñari ad generatum esse. sed
filius dei est generatus et natus. ergo eius pductio siue gene-
ratio est terminata. **C** Itē nobilius est esse generatū q gene-
rari. qz gñari est via ad generatū esse. et nō econuerso. sed qd
nobilius est deo est attribuēdū. ergo magis dicitur ei attribui ge-
neratū esse q gñari. ergo gñatio filij dicitur terminatōe. **C** Itē
gñatione que semp est in generatōe. semp aliqd vel aliquis p-
ducitur. sed nō pducitur id qd pductum est. Im id qd est pro-
ductum. ergo opz vel q iteret. vel q succedat generatum i ta-
li gñatione. sed in filio dei nec est successio nec ibi iteratio. er-
go nec p̄tina gñatio. ergo filij dei generatio est terminata.
C Lōtra. Dama. deus infinite et sine tpe ens. infinite et inq̄-
scibilibiter generat. ergo gñatio nūq terminat. **C** Itē rōne vñ
docidē posse mōstrari. eternū nō dicitur se aliter nunc q prius. s;
semp oimvñformiter. ergo si semp pater a principio generat
ad huc gñat. alioquin aliter se haberet nunc q prius. et ita ge-
neratio eterna mutaretur. **C** Itē simplex et infinitum caret oi-
terminō. s; gñatio filij est simplex et infinita. gñatio filij caret oi-
terminō. Qd sit infinita p̄. qz filius est infinitus. et iterū ipsa
generatio est eterna. et eternū est duracione infinitū. **C** Item
perfectior est potentia semp actū coniuncta q que nō semp
per. ergo perfectior est fecunditas semp actū generatōis
coniuncta maxime cum fecunditas generandi non perditur s;
perficiatur. si ergo in deo est fecunditas perfecta. semp er-
go generat. sed non generat alium nisi filium. ergo filius sem-
per generatur. **C** Rñ. ad predictōem intelligētiā notādū
q quedam sunt in quibus idem est esse et factus esse. differt tñ
fieri et esse. vt sunt illa quoz esse est permanens nec dependet
oīno a principio producere. et hoc proximo producere in facto
esse. immo habet rationē subsistēdi aliquā intra se. siue p prin-
cipia propria sui subiecti. vt substantia et accidētia innata. Que
dam sunt in quibus differt esse et factum esse. idē tñ est fieri et
esse. vt sunt successiua quoz esse depēdet oīno a principio pro-
ducere existēte in sua actualitate vt sunt motus et mutationes
Quedam sunt in quibus est idē fieri et esse et factū esse. vt sunt
illa que habēt esse permanēs. et totaliter depēdet a principio
producere existēte in sua actualitate p eundē modum p quez
sunt in principio non tñ in se sed etiaz respectu pducti. ita q
p̄similis modus actualitatis attēdatur quātum ad vtrūq. et
talia sunt inlucētie siue corporales siue spūales. vñ Aug. vj.
super Beñ. ad litterā dicit q lumē semp nascit. et dum nascit
est. vñ ac semp ē illuminatus et semp illuminatur. Sillr oīno
dicēdum de lumē spūali qd est gratia. Si igit filius dei ha-
bet esse pmanētissimū et esse p̄iunctissimū principio pductiuo
vt in sui actualitate existēt. qz ipse est filius et purus actus.
oīno idē est in ipso nasci et natū esse. et oīno semp nascit. et semp
est natus. et semp est et nūq desinit nec cessat generari. nec pa-
ter gñare. Et ergo qrit an gñatio filij sit terminata. distiguē-
37 dum est terminatus. qz aut excludit impfectionē. et sic gñatio
filij est terminata. qz pfecta. cū simile. immo idē sit gñari et ge-
neratū esse. Si vñ excludat duracionē falsa est. qz semp durat
Lōcedo ergo q gñatio filij est interminata rōne desicionis.
qz nūq desinit gñari. sicut pbant rōnes ad scōdam partē ad-
38 ducte. **C** Ad illud qd obijctur in p̄trarium q qui semp nascit
tur nūq est natus. dicēdum q verū est in illa gñatione in q
differt nasci et natū esse. sed nō talis est gñatio diuina attū qz
gñatio diuina intelligit p gñationē creatā. et i creaturis de p-
fecto nato nō dicitur nasci. sed natū esse. ideo vult Aug. q melius
39 dicitur filius natus esse. qz intelligibilius est. nō qz ei non pueniat
nasci. **C** Ad illud qd obijctur q produci terminatur ad pdu-
ctum esse et filr nobilius est generatū esse q generari. Dicēdū
q oīa ista tñ ibi bñt locū vbi differt gñari et gñatū eē. In illa
40 aut generatione locum non habet. **C** Ad illud qd vltimo obij-
ctur in generatione que semp est in generando et. Soluen-
dum est per interemptionem. non enim est verū q generatio
semp ens semp de nouo aliquid producat. qz radius semp
per oīa a sole. nec tñ semp eius pductio iteratur. nec succedit*

sed a sua origine continuatur in esse.

Distinctio. x. De eterna p̄essione spūsc̄ti quātū ad personam que procedit.

**Probat autoritate Au-
gu. q spūsanctus pcedat vt
amor patris et filij.**

Nunc post filij
eternitates. de
spūsc̄to quātū
deō donāte vi-
dere pceditur
differamus.

**Spūsc̄tus amor est siue cha-
ritas siue dilectio patris et filij.**
Vñ aug. in. xv. li. de trī. ait.
Spūsc̄tus nec p̄is ē solius.
Nec filij solius. s; amboz. et iō
cōem qua inuicē se diligūt p̄
et filius nobis insinuat chari-
tatē. **C** Jobes autē in eplā ca-
nonica ait. Deus charitas est
non dixit. spūsc̄tus charitas
est. Qd si dixisset. absolutior
esset sermo et nō parua pars q
stionis decisa. sed qz dixit. de
charitas est incertum est.

**Utrū deus p̄ sit chari-
tas. an filius an spūsc̄tus. an
ipsa trinitas.**

**Et ideo querendū est vtrū
deus pater sit charitas. an fi-**

partes. In prima dicit q spiritussanctus procedit vt amor si-
ue charitas vel dilectio. et hoc probat autoritate Augu. In se-
cunda vñ. quia hic erat dubium q spiritussanctus erat chari-
tas mouet questionem et soluit ibi. Et ideo querendum vtrū
deus pater. In tertio vñ solutionem per autoritatem confir-
mat. tum quantum ad distinctionem que est per communem
acceptationem et propriam. tum etiam quantum ad veritatem.
ibi. pluribus exemplis doceri et. In quarta vñ et vltima pre-
dicte solutionis assignat rationem. ostendens q spiritussan-
ctus proprie dicatur charitas. cum charitas sit nomen cōe. et
hoc ibi. hic notādum est q sicut spūsc̄tus in trinitate.

**Spūsc̄tus amor est siue charitas. Queritur vtrū
charitas et dilectio differant. et q sic videtur per p̄sido. dicens
tem. Amor est rationalium et irrationalium. dilectio rationali-
um tantum. Sed contra Diony. de diut. no. c. iiii. Qdibi vi-
dentur theologi commune quid dicere dilectionis et amoris
nomine. et ibidem reprehendit distinguentes dicens q faciūt
vim in leuibz sonis quasi nos nō possimus quattuor per bis
duo. et patriam per natale solum significare. **C** Respon. Ali-
qui voluerunt dicere q differunt quia dilectio dicitur illa p̄-
prie que est ex voluntate ordinata. sed amor est affectio libidi-
nosa. sed hec distinctio est contra Diony. et contra Aug. super
Job. et contra canonem sacre scripture. quia dominus primo
quesiuit a Petro. Simon iobannis diligis me. et postea dixit
amas me. et ita pro eodez accipiuntur. et hanc differentiam re-
prehēdit Diony. p̄t tñ nihilomin⁹ aliqua differentia assigna-
ri. Quāuis enim de vna et eadē possint dici affectione tñ alia et
alia ratione. Amor enim dicit affect⁹ adhesionē respectu ama-
ti. Unde Diony. amorem mutuum dicimus. dilectio vñ vltra
hoc addit electionem. vnde dilectio ex diuersis electio. Unde
L. āti. v. Dilectus meus electus ex mīlibz charitas aut vltra
illa addit magnam appreciationē. Charum enim dicitur illud qd
magni precij estimatur s; q apls in eplis suis vocat fideles
charissimos. q. ad 2 bim. j. cc.**

Nunc post filij
eternitates. de
spūsc̄to quātū
deō donāte vi-
dere pceditur
differamus.

Dist. x.

Augu.

Spūsc̄tus p
prie dicitur
dilectio
et tñ trī-
nitas ē
dilectio

questio

c

Proprietate uerbi dei et dei sapia dr. Dubitat de hac voce pprie. q: aut accipit pprie q: soli puenit aut pprie. q: appropriata. Q: si soli. hoc est falsu q: sapia nullo mo dicit p prietate psonale. Si pro prie q: appropriata. hoc nihil facit ad ppositu q: magis uult inq:ere pprie tate spūscitū nō appropiā. Et iterum. Charitas vñ magis appropriari pa tri fm q: d: i illa pñ. cha ritas pñ est. C. Itē dicit p Ricb. q: amor gratuitus est in pñe in. s. f. dicitur.

Ratio. Spūscitū in filio ex utroq: pmitit. ergo cum charitas dicat pñe d: amorē gratuitū. d: ergo appropriari pñi. C. Rñ. dicit dū q: nō est oimoda similitudo. sed in hoc est similitudo. naz. pgrue pōt appropriari manēte vni tate uocis uel significatio nis. pōt filii aliq: nomē simul dici p prietate et p essentia manēte vnitatē re uocis et significatiōis. et tñ est de se cōe. et tale ē hoc nomē charitas. Alr pōt dici q: charitas ē cō mune et ppriū et appropiā tū. et Aug. pñmo oñdit q: est appropriatū p similitudine ad sapiam et post oñ dit q: est ppriū infra ea. di. Nunc uo qd incepm? oñdret. vñ et hac auto ritate nō bñ q: charitas sit ppriū. sed solū q: appropiā tum. Sed tñ ex alijs uerbis Aug. bñ q: charitas nō solū est appropiā tū sed et pprie ppriū. s. f. Ad illud qd obijcit q: cha ritas appropriat patri. dicit dū q: charitas b: du plicē cōparatiōe ad uir tutes alias. Cōparatur em vt m. vt dicit Amb. cōparat ut uinculū. vt dicit apls. col. iij. charitas est uinculū pfectionis rō ne pñmi appropiā pñi. rōne scd. s. f. Ad illud qd obijcit de Ricb. dicit dū q: gratuitū nō dicit p prietate amoris siue amā di. sed p prietate pñe q: dat et nō recipit.

1002. 1003.

lius an spiritus sanctus. an de us ipsa trinitas. q: et ipsa non tres dii sed vnus ē deus. Ad qd Aug. in eodē lib. ita dicit. Nescio cur sicut sapia et pater d: et filius et spūscitū et simul oēs. nō tres sed vna sapia est. non ita et charitas dicatur pa ter et filius et spūscitū. simul oēs vna charitas. Non iō tñ quisq: nos i cōuenienter exiit met charitatē appellare spūscitū q: et deus pater et deus fi lius pōt charitas nūcupari. si cut pprie uerbi dei etiam sa pientia dei d: cū et pater et f. f. sit sapia. Si ergo pprie aliq: s hōz triū charitas nūcupari d: quis aptius q: spūscitū. vt scz in illa summa simplici natura nō sit aliud substantia et aliud charitas. sed substantia ipsa sit charitas et charitas ip sa sit substantia siue in patre si ue in filio siue in spūscitū. et tñ spūscitū pprie charitas nūcu patur. Ecce his uerbis aper te dicit Aug. q: in trinitate charitas aliqñ referē ad sub stantiā que cōis est trium per sonarū. et tota i singulis aliqñ specialiter ad psonas spūscitū. sicut sapientia dei aliqñ p sub stantia diuina. aliqñ p filio ac cipitur. et hoc in multis fieri re peritur.

Exēplis confirmat respō sione. s. eadē noia pprie et vni uersaliter accipi. C. Multibus em exēplis do ceteri pōt multa rerū uocabula et vniuersaliter poni et pprie q: busdā rebus adhiberi. sicut le gis noie aliqñ simul oia uete ris instrumēti significant elo quia. aliqñ aut pprie uocatur lex que data est per moysen. Multa alia suppetunt exem pla: sed in re aperta uita da est longitudo sermonis. Sicut g vnicum dei uerbum pprie uo camus nomine sapientie cum sit vniuersaliter et spūscitū et pater ipsa sapientia. Ita spi ritus sanctus proprio uocabulo charitas nūcupatur cum sit pater et filius vniuersaliter charitas. Sed dei sapia. uerbum. i. vni genitū dei filius aperte dictus est dei sapia. ore apli dicitis xpm dei uirtutē et dei sapientia. Spūs aut scitū ubi sit dictus charitas inuenimus. si diligētē Job. apli eloquiū scrutemur. q: cum dixisset. Diligam? inuicē. q: ex deo ē dilectio. adiūxit. Et ois

q: diligit ex deo natus ē. q: di lectio deus est. Hic manifesta uit se dixisse eā dilectionē esse deū quā dixit ex deo. Deus g ex deo est dilectio: sed q: et fili us ex deo pñe natus est et spūscitū ex deo patre pcedit. quē potius eoz hic debeamus ac cipere dictū esse dilectionem merito qñt. Pater em solus ita deus est ut nō sit ex deo. et ideo dilectio que ita deus est ut ex deo sit. nō ipse pater est: s: aut filius aut spūscitū. S: in psequenti cū dei dilectio nē cōmemorasset Job. qua di lexit nos et hinc hortatus eēt. ut nos inuicē diligamus. atq: ita deus in nobis maneat: q: utiq: dilectionē deuz dixerat statim uolēs de hac re aptius aliqñ eloqui. iquit. In hoc cognoscimus que in ipso mane mus. et ipse in nobis. q: de suo spū dedit nobis. Spūs itaq: scitū de quo dedit nobis. fa cit nos in deo manere. et ipsuz i nobis. hoc aut facit dilectio. Ipse est ergo deus dilectio. Deus ergo spūscitū qui p cedit ex deo significatur ubi le gitur. deus dilectio est. et dile ctio ex deo ē. Ecce his uerbis aperte dicit Aug. spūscitū ē charitatē patris et filij et intan tum quoq: sermonē pduxit ut uideatur dixisse spūscitū non solū esse dilectionē patris et fi lij qua scinuit nos diligunt sed etiā qua diligimus deum. Sed utrum ipse sit charitas qua nos diligimus deuz. in se quenti explicabitur. Nūc uo qd cepim? ostēdere curem? s. spiritus sanctum dilectionem esse siue amorem patris et filij quo. s. pater diligit filium et fi lius patrem. De hoc Hiero. super. xiiij. ps. ait. Spiritus sanctus nec pater est nec fili. sed dilectio quas habet pater in filium: et filius in patrem. au gu. quoq: in. vi. li. de trinit. ait. In oibus equalis est patri fi lius. et est vnus eiusdēq: sube Quapropter etiā spiritus san ctus in eadem uinitate substā die et equalitate pñstet. C. Si ue em sit vnitas ambo:uz siue scitū siue charitas manife stū est q: nō aliq: duoz ē quo

Spūscitū ē dilectio dicatur qua pñ et filius scinuit ē et cōis nos diligit. Queritur utrius pater et filij diligant nos spūscitū. Utrū em se dilis gāt spūscitū qñt. dicit. xxxij. ubi istā qd nē spūscitū mo uet. sed prima ut oino fal sa et impropria. Cū em d: pñe filius diligit nos. et. pñat q: uerbi diligendū tenet essentialiter. ergo si diligit spūscitū sunt spi ritus sanctus. Et iterū dicit Aug. q: hoc nullo mo cō cedit. pater diligit se. s. f. q: diligit tenet essentia liter. ergo filij in pposito. C. Rñ. q: qdaz dicunt q: ablatius ille exponitur p hāc ppositionē p cū ac cūfactio. i. p spūscitū. re gula est q: bec ppositio p cum uerbis trāsitūis di cit subauto: itatē cū abso lutis aut autoritatē. Uñ cum diligit sit trāsitūis sensus est q: pater et filij diligit nos p spūscitū: quasi diceret. pñ operat p filij. S: bec expositio non ut pueniēs. q: similit ter pōt dici pñe filius pu nium siue odiū nos. s. f. qd non uult dicere Aug. Propterea notādū q: di ligere aliqñ tenet pure essentialiter ut cum d: pa ter et filius diligit se. ali qñ pure notionaliter. ut cum d: pater et filius diligunt se spūscitū sicut pas cebit. Aliqñ partim essen tialiter partim notionaliter. sicut cum d: diligit nos. s. f. et ex hoc ps. quia idē est pater et filij dilis gere nos. s. f. s: spūscitū nobis mittere siue inspi rare. Admittere siue inspi rare aut importat actum notionalē et essentialē. q: sensus est q: spū pducit et donum eius nobis pfe runt. vñ dicit simul. s. f. p ductionē et gratie colla tionem. et quis respectu actus essentialis nō reci piatur habitudo ablati ui recipit tñ rōne notio nis. sicut hic pater dicit se suo uerbo dicit et creatu ras uerbo. similit mōstel ligendū est in pposito. C. Siue em vnitas. queritur quid dicatur p hoc nomē vnitas. aut vni tas dicit vnitate essentiali. aut notionalē. aut psonalem. Non essentiali. q: tunc non esset. am bo:uz triū. Nō notionalē. q: s. f. nō est cōis spira tio. Non

Dico.

Quid sit spūscitū

tio. Nō psonalē q; p̄ r filius non sunt vni in psona. Itē q̄rif

quō bec distinguant vntas sc̄itas charitas. C̄rñ. dicēdus q; vntas psonalr tenet. Sed attēdēdum q; vntas aliquoruz d; duplr. Aut qua aliq; sunt vni r sic patris r filij nō est vntas psonalis. Aut qua aliq; sunt vni r sic p̄ r filius vnica psona vniuntur sicut psona sp̄i rituscti q̄ est amor r vin culū necēs. Ad illud qd̄ q̄rif quōd differūt illa tria dicēdum q; vni addit su pra alterum. Nā vntas dicit p̄ditiōē ois amoris. qm̄ ois amor est vntas vntas. Sc̄itas dicit cō ditiōē amoris casti con tra libidinosum q; nō est purus. Charitas dicit cō ditiōē amoris p̄cipui id est charitas d; q; ē amor inestimabiliter b̄ns charum amatum.

Sintq; nō participatiōē. v̄ nō b̄n dicere q; seruire vntatē sp̄s est pducere. s. f. ergo fm̄ hoc pater r filius. s. f. sua cōn tia pducūt r ita v̄r essen tiā spirare. Itē v̄r etiam falsum q; d; nō participatiōē. q; p̄ r filius parti cipatiōē spirationis ser uat vntatē. C̄rñ. dicē dum q; Aug. vult ostēde re duplcē modum vnta tis esse inter patre r filiū qui est inter mēbra xp̄i. s. nature r voluntatis sed differētē q; in nobis est vntas nature p̄ partici pationē vnus cōis essen tīe. sed nō sumus ip̄a cōn tia. Pater em̄ r filius nō participāt essentia. q; di uersum. immo sunt ip̄a essentia s̄r in nobis ē cō formitas voluntatis per donū dei qd̄ vnt nos. s; pater r filius vniunt nō dono accepto ab alio. s; sp̄i p̄prio. r sic ptz r̄f̄f̄io.

Qui em̄ cōis est am bobus. Contra. ergo fm̄ hoc pari rōne. s. f. d; deus p̄prie. cum deus sit cōe ambobus. C̄rñ. dicēdum q; equiuocatio est in cōitate. Nā Aug. nō vo cat cōe qd̄ est in pluribus r de pluribus. sed qd̄ a pluribus. et ita cōe d; magis a cōitiōē q; a cōitate. vt fiat vis in verbo sicut sit inter vntatē r vntatē. Et qm̄ charitas nō t̄m̄ dicit cōi tatē. q; in pluribus. sed cōitiōē p̄ vntatē distinctoꝝ. id est q̄uis dicit essentialiter. p̄t̄ t̄m̄ nihilominus dici p̄sonaliter.

Rationem predictae re sponsonis assignat: ostendēs q; sp̄sct̄is p̄prie dicit charitas q̄uis charitas sit nomē commune.

Hic notandum est q; sicut spiritus sanctus i trinitate spe cialiter dicitur charitas. que est p̄ris r filij vntata r nomē tenet p̄prie qd̄ p̄ri r filio cōi

ter quodāmodo agruit. C̄rñ Aug. in. xv. li. de tri. Si chari tas inquit qua pater diligit fi lium: r patre diligit filius in effabilem communionem de monstrat amborum. quid due nientius q; vt ille proprie di catur charitas: qui spiritus ē communis ambobus. Hoc enim sanius creditur r intelli gitur. vt non soluz spiritus san ctus charitas sit in illa trini tate. Sed non frustra proprie charitas nūcupatur propter illa que dicta sunt sicut non so lus in illa trinitate. vel spiritus est vel sanctus. q; r pater spi ritus r filius spiritus. r pater sanctus. r filius sanctus. r ta men ipse non frustra dicitur spi ritus sanctus. Qui enim est cō munis ambobus id vocatur ipse p̄prie quod ambo cōiter. Alioquin si in illa trinitate so lus sp̄sct̄is est charitas p̄se cto r filius nō solius patris. sed etiam sp̄sct̄i filius inue nitur. At em̄ ap̄ls de deo pa tre. Trāstulit nos in regnū filij charitatis sue. si ergo nō ē illa trinitate charitas dei nisi sp̄sct̄is. filius est etiā sp̄sct̄i. Sed q; hoc absurdissimū ē restat vt nō solus ibi sit cha ritas sp̄sct̄is. sed p̄pter illa de quibus satis disserui pro prie sic vocatur.

Duidētā eoz que dicunt de sp̄sctō in hac parte duo principaliter querunt. Primo que ritur de modo pcedēdi ipsius sp̄s. Secōdo de p̄prietate ipsius. Circa primū querunt tria. Primum est v̄r ū in diuinis sit necesse ponere psonā pcedētē p̄ modū liberalitatis. Scōm v̄rum sit necesse ponere personam procedentem per modum amoris. Tertium si sit necesse ponere personā procedentem per modum mutue cbaritatis.

Questio. i. Qd̄ sit necesse ponere psonā pcedentes p̄ modū liberalitatis. ostēditur hoc mō pfectior est dilectio mutua q; reflexa. r̄p̄fectior a d̄buc mutua cōicata q; non cōicata. q; talis. s. non cōicata. videtur sapere amorē libidinosum. ergo si in deo est summa dilectio. r sum

ma delectatio. r summa beatitudo. non est ibi psona que mu tuo nō amet. nec cui amor mutu' nō cōicef. s; cōicatio amoris mutui est p̄ liberalitatē. q; r. C̄rñ in his inferiorib; duplex inuenitur modus pducēdi nobilis. s. p̄ modū nature: r p̄ mo dum voluntatis. primo mō emanat filius a patre. scōdo modo

donū a datore. Sed oē qd̄ nobilitatis est in crea tura est attribuēdū deo. ergo r. C̄rñ in deo est ponere naturā r volūta tem. r sicut naturā p̄ficie fecūditas. ita voluntatē summa liberalitas. s; na tura p̄fecta fecunditate psona pducit aliam pso nam. ergo pari rōne vo luntate p̄fecta liberalita te pducit aliam psonam. r sic r. C̄rñ oēs crea ture a deo pcedunt p̄ co gnitiōē r voluntatē. sed ante creaturā p̄ductio nem ponere sicut in diu nis emanatiōē v̄rb̄ ab eterno i quo pater oia sic da disposuit. q; pari rōne necesse fuit emanare pso nam i qua oia vellet r do naret. sed talis pcedit p̄ modū liberalitatis. q; r. C̄rñ. non est similis Sal. j.

ra r voluntas. v̄r̄ctiam ratio siue operans p̄ artē. ergo si po nuntur due p̄sone bis duobus modis pcedentes d; poni ter tia que tertio modo pcedat. sed illa non p̄m̄. ergo nec p̄ mo dum voluntatis ponitur aliqua pari ratiōē. C̄rñ. quanto pluribus cōicatur dilectio tanto p̄fectior. q; omne bonum in cōe deductum pulchrius elucet. ergo nō solum est pones re tertiam psonam cui amor scōe cōicetur. sed etiam quartam cui amor comunicetur tertie. r sic in infinitū. sed hoc est im possibile in diuinis. vt ostensum est supra. ergo est stare in p̄ ma persona producente. ergo non est persona procedens per modum liberalitatis. C̄rñ. dicēdum q; sicut probatur est in diuinis est ponere tertiam psonam pcedentē per modum libe ralitatis que d; donum. Et ratio huius est p̄fectio dilectiōis p̄fectio emanatiōis. r p̄fectio voluntatis qua existēte libera lissima non potest non pducere psonam. sicut natura existēte secundissima. non potest non producere personā. r bec est rō propria huius emanatiōis. Ad illud qd̄ obiicitur in cōtra rium q; creature emanant per modum liberalitatis. dicendū q; per modum liberalitatis emanare est duplciter. sicut sicut vultum. Aut sicut ratio volendi. Siue sicut datum siue sicut ratio donandi. primo modo emanāt creature que sunt extra

Secundo modo emanat tertia in trinitate persona. Quia ratio volendi et donandi est intrinseca perfectissime voluntati. Ad illud quod obijciatur quod voluntas non est principium assimilans nec necessario emanans dicendum quod voluntas siue liberalitas dupliciter est principium. Uno modo distinctus in natura. et sic non assimilatur in substantia. Alio modo concitante natura. et sic in substantia assimilatur. quoniam ergo persona sic procedit per modum liberalitatis ut concitetur natura. id est similis est in substantia quous ipse modus procedendi non sit per modum similis. et sic per illud. Ad illud quod obijciatur quare non procedit aliqua persona per modum rationis dicendum quod omnis modus procedendi nobilis ad istos reducitur duos. quod omne agens aut agit naturaliter aut per voluntatem. Agens enim per violentiam aut per fortunam est agens imperfectum et modus producendi minus nobilis. Unde ratio non distinguitur contra naturam et voluntatem quantum ad modum agendi. et ideo non est persona tali modo procedens. Sed tamen hoc non videtur plene soluere. quod nos distinguimus in his creaturis egressum per modum liberalitatis. ab egressu per modum artis. Propterea dicendum quod processus per modum liberalitatis est dupliciter. aut sicut ratio liberalitatis siue ipsa liberalitas. aut sicut liberaliter factum. Sicut et in arte. aut sicut ipsa ars siue ratio artificandi. aut sicut artificatum. et primo modo potest cadere in diuina persona. secundo modo non. et primo modo procedit filius qui est verbum et ars plena omnium rationum viuendum. sed iste modus emanandi non distinguitur a modo emanandi per modum nature. quod emanat ut omnino similis et per modum similitudinis perfecte. Alius autem modus non potest esse. quod duas personas necesse est concitare in eadem natura. et quod necesse est quod omnis modus emanandi qui est in diuinis. sit per modum nature principaliter vel illa concitante. unde cum processus per modum voluntatis possit esse intrinsecus. sic procedit amor ab amante per modum vero artis semper est extrinsecus. in quantum huiusmodi. id est impossibile est quod cadat in deo respectu persone. sed cadit solum respectu creature. Ad illud quod ultimo obijciatur si est ponere tertiam personam ob concitationem. pari ratione et quartam dicendum quod omnis ratio et natura concordat quod non fiat per plures quod potest sufficientissime fieri per unum alioquin esset ibi superfluum. Si ergo mutua dilectio non potest minus quam ad unum. et concitatio illius mutue non minus quam ad unum et in uno est mutua dilectio. et in altero mutue dilectionis concitatio perfectissime. cum utriusque accipiat totum infinite. per quod non est ultra procedere sed ibi est stare. Unde ipsa eadem ratio que ponit personarum pluralitatem aufert infinitatem et ponit trinitatem.

Questio. ij. An in diuinis sit necesse ponere personam procedentem per modum amoris siue charitatis. Et quod sic. Non est enim perfecta cognitio siue dilectione. ergo nec perfectum verbum siue amor. ergo nec perfecta emanatio verbi siue emanatione amoris. ergo necesse est ponere emanationem per modum amoris. ergo etc. Item amor est donum in quo alia dona donantur. Nihil enim proprie donatur nisi ex amore. si ergo persona procedit per modum liberalitatis cum ipsa procedat non per aliud. sed per se. ergo per modum amoris siue charitatis. Item omnis et summa perfectio pluralitatis est in unitate. ergo et distinctionis in unitate. sed inter omnes unitates que sunt inter distantes summa et iocundissima est unitas charitatis. si ergo est ibi distinctio. est unitas. et si unitas. est charitatis emanatio. Item spiritus sanctus in nobis existens et habitans facit nos similes illi summe trinitati. sicut dicit dominus Job. xvij. ut sint unum sicut et nos. sed spiritus sanctus in nobis existens producit primo amorem charitatis. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris etc. ergo necesse est in illa summa trinitate reperiri per prius emanationem charitatis. Sed contra. persone diuine sunt ipostases perfecte. ut pater et filius. nullus autem amor dicit ipostasim sed eius proprietatem siue habitum. ergo nulla persona in diuinis procedit per modum amoris. Item amor est eius in quo requiescit affectus. ergo semper accipitur ut in alium tendens. sed omnis persona est in se perfecte ens et distincta. ergo nulla persona procedit per modum amoris. Item non ob aliud ponitur in diuinis emanatio per modum amoris. nisi quod pater amat filium. cum ergo filius amet spiritum sanctum pari ratione erit ponere ulteriores personas emanantes per modum amoris. et sic in infinitum et hoc est inconueniens. etc. Item cum in natura intellectuali ex parte motiue potentie sit

accipere irascibiles que respicit bonorum. sic concupiscibilis amor. Questio est quare in diuinis non accipitur persona finem actum irascibilis. sicut finem actum concupiscibilis. Item cum sint alie affectiones in anima ut gaudium spes et timor. quare solum per modum amoris procedit persona in diuinis. Si tu dicas quod amor non tenet rationem affectionis. tunc obijciatur. quod sicut amor diuinus non est affectio. ita nec gaudium. Item cum sint alij habitus in anima importantes complementum. cuiusmodi sunt. scilicet dona spiritus sancti. ut intelligentia et sapientia. quare magis procedit persona per modum amoris quam per modum alterius habitus quam si non alius nec iste debet poni. ut videtur. Item dicendum quod sicut per modum amoris est supra. necesse est aliquam personam in diuinis procedere per modum liberalitatis. et illam dicimus spiritum sanctum. hanc autem necesse est procedere per modum amoris. quod si ponatur in diuinis emanatio per modum voluntatis necesse est quod inter omnes sit prima et nobilissima. emanatio autem per modum amoris est huiusmodi. quod per se respiciamus in anima. Affectio enim amoris est prima inter omnes affectiones et radix omnium aliarum sicut dicit Augustinus in pluribus locis. maxime in. xliij. de tri. Et ista affectio nobilissima est inter omnes. quoniam plus tenet de ratione liberalitatis. Unde hoc est donum in quo omnia alia dona donantur. et in quo consistunt omnes deliciae substantie intellectualis. unde nihil in creaturis est considerare sic deliciaiosum sicut amorem mutuum. et sine amore nulle sunt deliciae. propter hoc dicit philosophus quod amicitia aut est beatitudo aut non sine beatitudine. Si ergo emanatio est per modum liberalitatis in diuinis. necesse fuit esse primam et summam et sic necesse fuit per modum amoris. Ad illud ergo quod obijciatur quod amor nominatur habitus non substantiam. dicendum quod est loqui de amore ratione eius quod nolat. et sic non dicit substantiam. vel ratione eius circa quod ponitur. et quod ponitur in deo in quo nullus est accidens sed totum in deo substantia est. ideo non dicitur habitus vel proprietate sed magis substantia. et cum dicat egressus dicit ipostasim siue personam. Sicut dicendum est de verbo quous enim verbum in nobis sit accidens est tamen substantia in deo. Ad illud quod obijciatur quod amor charitatis semper in alium tendit et ita procedit in alium et non stat in se. Dicendum quod procedere in alium est dupliciter aut quod aliud respicit ut obiectum. aut quod in aliud tendit et recipitur. Primo modo bene puenit persone in diuinis. quod bene puenit habere respectum ad aliam personam. unde spiritus sanctus est amor quo pater amat filium. Si autem dicatur tendere secundo modo sic non habet locum in proposito. quod quoniam ego amo alium amor non erit a me. ita ut recipiatur in alio sed tamen a voluntate procedit. et quod est accidens ideo non recedit. sed in voluntate subsistit. In diuinis vero quod ipostasis est id in se subsistit. Ad illud quod obijciatur. quod similiter filius amans spiritum sanctum produceret aliam personam. dicendum quod hoc non tamen facit quod pater et filius producant aliam personam quam est amor. quod se amant. sed etiam quod in eis voluntas est secundissima. Ratio huius dicitur infra et illa non est in spiritu sancto. Nihilominus tamen potest dici quod status sit in primo amore. Nam primo amore producto cum illo seipso amet alius et amet. non oportet alium amorem produci siue aliam personam per modum amoris. Ad illud quod queritur quare non est emanatio quantum ad actum irascibilis. Quidam respondet quod hoc vis non habet locum in substantia pure spirituali. tamen supposito quod sit in substantia intellectuali ad huc actus eius non competit productioni persone. tum quod naturaliter sequitur actum concupiscibilis. ita enim est vindex lese concupiscencie. ut dicit Damascenus. tamen etiam quod actus eius consistit aut respectu superioris. et hoc non potest esse ubi nihil est superius. aut respectu inferioris. et hoc sicut non. quod nulla est inferioritas in respectu paritatis. non sicut potest esse in deo quod sic est cum quadam disconuenientia in victoriosa repulsionem. In personis autem diuinis summam unitatem et puenientiam esse necesse est. Et si tu obijcias quod non omnis actus irascibilis est respectu disconuenientis. quod per se in specie. et quod beatus habebit irascibilis actum dicendum quod vel consistit respectu disconuenientis vincendi. vel respectu ardui aggrediendi. et ita vel gradum vel disconuenientiam dicit. sed neutrum potest esse in diuinis personis. Ad illud quod obijciatur de alijs affectibus et habitibus iam per rationem. quod amor est affectus intimus. et primus et nobilissimus. quod origo omnium aliorum. id est completif in se tota nobilitate emanationis per modum liberalitatis. id est nulla persona debuit emanare per modum alterius habitus cum talis modus non sit principalis.

Questio. iij.

Distinctio

X

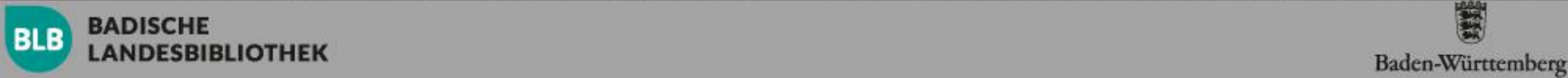
Questio. iij. An sit necesse ponere tertiam personam. Et quod sit videtur Job. xvij. At sint vni sicut nos. dominus orat et petit discipulis unitate non nature sed dilectionis per conformitatem ad illam summam unitatem. sed membra christi vniuntur per amorem mutuum. ergo in diuinis est exemplar huius sic etc. Item Hiero. sup. ps. cxiij. Spiritus sanctus est amor: que habet per in filium et filius in patrem. ergo est amor mutuum. Item ratione ostenditur per ipsum. quod perfectior est dilectio quam est mutua. quod si non est mutua ex altera parte claudicat. sed in illa dilectione est summa perfectio et nulla claudicatio. ergo etc. Item quod non amat vicissim amantem se recte liberaliter. aut est iniquus aut ingratus. cum ergo in diuinis nulla sit iniquitas. nulla ingratitude. necesse est ibi esse amorem mutuum. Contra. si est amor mutuum. ergo filij in patrem. et patris in filium. ergo per aliquid recipit a filio quod absurdum est. Item quod amat amantem facit quod dicitur. quod hoc est debitum quod rependendum est. ergo si est in diuinis amor mutuum. ergo est debitum. ergo non est liberalissimus quod absurdum est. Item nullus amor mutuum est amor vnicus. hoc per se nota est. ergo si. s. f. est amor. mutuum vnicus non est amor. Item si amor est mutuum. ergo est amor patris ad filium. sed iste ut dicit Rich. est amor gratuitus. ergo filij erit filij ad patrem. et ille ut ipse dicit est amor debitum. ergo si tertia persona procedit per modum amoris gratuiti et debitum. ergo est amor ex utroque permixtus. ergo non est amor purus. Et iterum. cum iste amor sit filius. ut quod filius sit spiritus sanctus. ut dicit in filio est amor ex utroque permixtus. Item. dicendum quod cum amor perfectione delectationis et unionis et rectitudinis habeat ex mutualitate. aut non est persona ponere in diuinis procedere per modum amoris. aut si procedit. procedit per modum mutue charitatis. Ad illud quod obijcit in Hiero. quod tunc filius aliquid dat patri. dicendum quod ex hoc quod amas per amorem redit in amatum. nihil dat ei. alioquin nos daremus aliquid deo cum ipsum amamus. Ad illud quod obijcit quod amor mutuum est debitum. dicendum quod debitum est. quod rectus. sed tunc amor non considerat debitum. An quatuor debet. dum tamen debitum non attendat. non minus ratio liberalitatis. immo ostendit ratio rectitudinis. Ad illud quod obijcit si mutuum non vnicus. dicendum quod verum est in amantibus. quod affectus sunt diuersi. non sic est in deo. Ad illud quod obijcit quod non est amor purus. dicendum quod ex utraque parte liberalis est. et ideo oino purus. Et quod dicit quod est amor debitus et gratuitus. dicendum quod iste aditiones non dicunt modum amandi circa amorem sed dicunt modum emanandi siue originis circa personas.

Secundo principaliter queritur de secunda parte. scilicet de proprietate. scilicet et circa hoc querunt tria. primo queritur utrum amor siue charitas sit proprius. scilicet. Secundo utrum spiritus sanctus sit proprie nexus. Tertio utrum spiritus sanctus proprie sit spiritus.

Questio. i. Charitas sit proprius spiritus sancti sic ostendit non solus. scilicet. spiritus sanctus. tamen proprie dicitur spiritus sanctus. ita quod sit charitas et filius charitas. tamen proprie charitas dicitur illa persona sicut per se dicitur spiritus sanctus. Item hoc idem ostendit per canonice Job. ubi intendit proprietatem. scilicet. inuenire. et ad hoc pducit sermonem quod spiritus sanctus est charitas. Item ratione ostendit illud idem quod illud est proprie proprium persone. quod dicitur modum emanandi ipsi? sed amor est huiusmodi ut probatur est. ergo etc. Item sicut verbum se habet ad filium. ita amor ad spiritum sanctum. sed verbum est proprium filij. ergo et amor proprius. scilicet. Contra Aug. in. xv. li. de tri. Pater est charitas et filius est charitas. et spiritus sanctus est charitas. et simul oes vna charitas. ergo charitas non dicitur proprie de. scilicet. Item amor non procedit aliter quam amando. ergo cum amor de necessitate inest amanti. et pater et filius amando pducant. scilicet. impossibile ut quod ei pueniat proprie. Aut ergo spiritus sanctus non est persona aut non est amor proprie. siue non procedit per modum amoris. Item sicut se habet sapientia ad filium. ita amor ad spiritum sanctum. sed sapientia non est filij proprium. immo appropriatum solus. ergo amor et filij. scilicet. ergo etc. Item ostendit illud quod dicitur proprie importat aliquam relationem ergo si amor proprie dicitur importat relationem. Et ad amantem. ergo amantem non est amor. Sicut si ad amatum. tunc si. scilicet. aut non amaretur aut non amaretur. hoc autem est impossibile. Item. dicendum quod deus in diuinis potest accipi et accipit necessario essentialiter. notionaliter. et personaliter. Essentialiter. quod quilibet diligit se. Notionaliter vero quod pater et filius concordant inspirando spiritum

tum sanctum que concordia amor siue dilectio est. Personaliter vero quod ille qui pducitur per modum perfecte liberalitatis non potest esse nisi amor siue dilectio. vni essentialiter dictum dicit complacentiam. notionaliter vero concordia inspirando. personaliter vero processus in illa concordia. Huius autem exemplum potest poni in amore creato quo sponsus et sponsa se diligunt. Nam diligunt se amore sociali ad conuincendum. diligunt se ulterius amore spirituali ad prole percipiendam. et illa si pduceret ex sola concordie voluntate amor esset. nisi vero est amatus nisi dicat amor per emphaticum loquendi modum. In diuinis vero vere et proprie amor est habens rationem amoris et ipostasis. Amoris propter hoc quod ex voluntate liberalissima primo procedit per modum perfecte liberalitatis. ipostasis. quod cum distinguat a producere et non possit distingui essentialiter. distinguitur personaliter. non sic autem est in amore creato. Et hoc per illud quod obijcit primo et secundo dicitur quod est proprietatis amantium siue pducendum. quod accipit notionaliter. nam putat ab eis procedit non potest esse proprietatis sed persona distincta. vni non oino est similis processus amoris creati et amoris increati. quod hic est proprietatis. ibi ipostasis et substantia. Ad illud quod obijcit de sapientia dicendum quod non est simile. quod sapientia non dicit respectum ad alium. et ideo semper de se dicitur se. et est essentialiter nisi appropriet. sed amor respectum dicit ad eos qui amore necuntur vni sicut verbum est proprium filij et non appropriatur. quod connotat respectum ad dicentem. sic etiam amor siue charitas non tamen est appropriatus. verumtamen proprium. scilicet. Et sicut procedit filius a patre per modum verbi. ita. scilicet. per modum amoris. et ex hoc est sicut melius patebit infra. quod hoc admittitur: pater et filius diligunt se. scilicet. non autem quod pater sit sapiens sapientia genita. Ad illud quod videtur obijci. ad quod dicit respectum dicendum quod ad amantes secundum hoc quod est amantes tenet notionaliter sicut patet est. Uno enim modo diligit se idem est quod concorditer spirare. hoc modo spiritus non est amas. quod non spirat. ipse autem obijcit de essentiali. quod non dicit egressum ab amate. sed solum dicit complacentiam voluntatis qua quilibet amat et amatur.

Questio. ij. An spiritus sanctus proprie sit nexus vel unitas amorum. Et quod sit videtur hoc modo. Aug. vij. de tri. Non est aliquis duorum quo uterque coniungitur. sed coniungitur nexu. ergo nexu non est aliquis duorum. ergo est tertia persona proprie. Item amor in creaturis est nexu. sed sicut probatur est. scilicet. est amor perfectissimus. ergo etc. Ad autem amor sit nexu per Dionysium. Amorem siue diuinum siue intellectuales unitas dicimus virtute. Item spiritus sanctus secundum grecos procedit a patre solum secundum latinos a patre et filio. Sed quocumque istorum modorum procedit vniuntur in spiritu pater et filius. sed ille in quo vniuntur est nexu amorum. ergo. scilicet. est nexu. Item aut spiritus patris est spiritus filij aut non. Si non. ergo cum nemo sciat at que sunt in deo nisi spiritus eius. qui est in illo sicut dicit apostolus. pater non nouit voluntatem filij nec filius patris. ergo si idem est spiritus amorum in spiritu vniuntur. Contra. non est nexu nisi separato. Que enim non separata sunt. non indigent aliquo pnectere. sed pater non est separatus a filio. nec e conuerso. quod filius in patre et pater in filio. ergo etc. Item nexu est in quo duo aliqui pueniunt. sed pater et filius non pueniunt in persona. ergo nulla persona est nexu patris et filij. Item nec dicuntur illa que conueniunt in aliquo in quo vniuntur. Si ergo filius. et. scilicet. originaliter pueniunt in patre. ergo pater est nexu filij et. scilicet. non ergo. scilicet. est nexu. Item nexu dicitur aut quod necit. Si ergo spiritus sanctus est nexu. aut ergo quod necitur aut quod necit. Non quod necitur. quod tunc sicut alia persona est nexu. sicut pater esset nexu. Si quod necit patrem et filium. ergo dat aliquid patri et filio sed hoc est inconueniens ergo etc. Item. dicendum quod nexu proprie dicitur de. scilicet. siue unitas amorum. Ratio autem huius est quod pater et filius conueniunt in spiritu. et ideo amorum est unitas. Et rursum ille spiritus est amor. et ideo conueniunt in conuentione in vno amore. et quod amor proprie siue nexu est. ideo si. proprie nexu est. quod amor mutuum est amor vnicus et substantia. Ad illud ergo quod obijcit in contrarium quod non est nexu nisi separato. dicendum quod separatio dicitur tripliciter. Secundum differentiam et sic dicitur separatio localis. et secundum differentiam. et sic dicitur separatio substantialis. Et secundum differentiam proprietatis relative. et sic non dicitur separatio proprie sed distinctio. In quolibet istorum modorum contingit esse nexu. quod ergo pater et filius sunt distincti. et ideo recte dicuntur conueni. Ad illud quod obijcit quod nexu est in quo

aliqui duo pueniunt. dicēdū q̄ est puenientia essentialis r̄ cō
 uenientia originalis. r̄ necus vtroq; nō pōt dici esse. r̄ quis
 pater r̄ filius nō cōicant formaliter in psonayna. tñ origina
 liter pueniunt. q; vna psona orit ab vtroq; vno r̄ eodem mō.
 32 Ad illud qd̄ obijcit q̄ filius r̄. s. f. pueniūt in patre. dicēdū
 q̄ puenientia originis d̄ dupliciter. aut q; oriunt ab vno: aut
 q; ab eis orit vnus. Si q; ab vno. sic nō d̄ necus. q; necus est
 vno psequēs distinctionē. sed vnitas in origine antecedit di
 stinctionē. Si vō q; a duobus vnus origo sit. cū ibi sit distin
 ctio r̄ psequēs vno. propriissime est necus. r̄ sic est in patre r̄
 filio respectu. s. f. Alterū pōt dici q̄ nō est filie. q; filius. s. f.
 nō eodē modo pducunt a patre. sed pater r̄ filius eodē modo
 spirant. s. f. iterū patris r̄ filij puenientia est in. s. f. vt in amore
 cuius est necere. sic nō pueniunt filius r̄ spūsc̄tus in patre.
 33 Ad illud qd̄ obijcit q̄ necus d̄. aut q; necit r̄. dicēdū q; p
 quedam sunt verba que in voce actiua significāt passiones. vt
 verba ad sensum p̄tētia. vt video audio r̄ filia. Quēdā invo
 ce actiua significāt actionē. vt facio r̄ p̄ntio. similiter in pas
 siua. dicēdū igitur q̄ hoc qd̄ est necere cū necere dicatur
 spūs. q; ab vtroq; procedit recte in voce actiua passione signi
 ficat. r̄ in passiua actionē. r̄ id nō significat q̄ aliquid det pa
 tri r̄ filio. sed q; magis recipiat.

Questio. iij. r̄ vltima. Utrum spūsc̄tus p̄prie sit
 spūs. Et q; sic videf hoc mō. q; pfo
 na spūsc̄ti isto noie. p̄p̄issime designat q̄ d̄. s. f. sed hoc nō mē
 sc̄tus non coartat hoc q̄ est spūs cū sit eque eōe. ergo spūs p
 p̄ie d̄ illa persona. ¶ Itē spūs d̄ qd̄ spiratur. sed qd̄ spirat
 non generatur. nec econuerfo. ergo cū spirari nō pueniat pa
 tri nec filio. ergo puenit. s. f. ¶ Itē boies p̄cordes in vno ma
 lo dicuntur p̄spiratores. nō q; idem cogitēt. sed q; idē maluz
 appetunt. r̄ ad idē malū vnus oim est colligatus affectus.
 ergo cū spiratio a spiratione veniat. nō d̄ spirari nisi amor. er
 go nec. s. f. d̄ nisi amor q; r̄. ¶ Lōtra. spūs est deus. r̄ eos qui
 adorant eū in spū r̄ veritate op̄s adorare Job. iij. sed tota tri
 nitas est adorāda. ergo tota trinitas est spūs. hoc idem dicit
 Aug. ¶ Itē rōne ostēditur hoc idē sic. Spūs diuiditur cōtra
 corpus. ergo qd̄ non est corpus est spūs. ergo est nomen abso
 lutum non relatiuum. ergo r̄. ¶ Itē spūs d̄ aut a spūalitate
 aut a spiratione. Si a spūalitate sic diuidit̄ contra corpus. r̄
 p̄stat q̄ pueniat trinitati. Si a spiratione. Lōtra. spirare acti
 ue dictum conuenit toti trinitati. q; tota trinitas d̄ inspirare
 ergo actiue dictū. nō d̄ relatiue. ergo nec passiue. ¶ Itē f̄m
 q; d̄ a spiratione. videtur q; magis p̄prie pueniat filio. r̄ hoc
 p̄per autoritatē Job. xxxij. Inspiratio oiporetis dat intelle
 ctus. sed hoc appropriat̄ filio. ergo r̄. ¶ Itē spiratio est act̄
 naturalis. sed solus filius p̄cedit p̄ modū nature. ergo solus
 filius spirat. ¶ Rñ. dicēdum q; hoc nomē spūsc̄tus reperitur

34 in corporibus in substātis rōnabilibus. r̄ in deo. r̄ l̄ez in deo
 sit p̄p̄issime. q; p̄p̄issime est in co spūalitate spiratio. tñ
 ratio cognoscendi r̄ dicēdi tanq̄ a posteriori incipit a substā
 35 tia corporali. In substātia autē corporali spūs d̄ dupl̄. aut a
 spūalitate contra corpulentā. r̄ sic d̄ absolute. r̄ vocatur spū
 ritus corpus subtile. sicut accipit̄ in libro de differētia spūs r̄
 aie. Aut a spiratione. r̄ sic d̄ spūs flatus sicut accipit̄ L. h̄yph.
 Job. iij. Spūs vbi vult spirat r̄. r̄ in ps. Ignis grādo spiri
 tus r̄. Scdm̄ modū hunc dupl̄icē accipit̄ in substātia spūali
 siue rōnali. aut a spūalitate p̄tra corporeitate. r̄ sic substātia
 rōnalis vel eius potētia interior d̄ spūs. Eccl. iij. Quis no
 uit si spūs filioz r̄. Aut a spiratiōe. r̄ sic affectus vel amor d̄
 spūs. Et rō huius est. q; actus spirationis i corpore est actus
 internus. actus p̄tinuus. actus viuificus. r̄ habet origines a
 calore. q; ergo egressus amoris vt amor est venit ab intrinse
 co. r̄ amor est actus viuificus. q; amor est vita. r̄ iterū amor ē
 actus cōtinuus. q; p̄tinue d̄ reddi amor. r̄ tūc est p̄fectus q̄
 bō sic amat. Rursus est calor spūalis. id solus amor d̄ spūali
 ter spirari. r̄ sic accipit̄. j. ad 2. h̄yph. v. Ut integer spūs r̄. Des
 cundū hunc dupl̄icē modū accipit̄ in diuinis. Nā f̄m q; spūs
 d̄ a spūalitate sic conuenit toti trinitati. Nā tota trinitas cas
 ret corporeitate r̄ materialitate. r̄ sic est nomē absolutū. Job.
 iij. Spūs est deus. Scdm̄ autē q; d̄ a spiratione sic puenit illi
 soli p̄sone que procedit vramoz ratione iam dicta. Spirare ei
 in spūalibus solius est amoris. r̄ qm̄ amor pōt spirari recte et
 q̄dinatē. r̄ sic est purus. vel indirecte r̄ immūde. r̄ sic est libis

dinosus. id persona illa que est amor nō tñ d̄ spūs. sed. s. f. nō
 sic filius d̄ sanctus. q; gnatio est motus naturalis. circa quē
 nō attenditur sanctitas vel puritas sicut attenditur circa amo
 re voluntatis. ¶ Ad illud qd̄ obijcit q̄ spirare est torius tris
 36 nitatis. dicēdum q; spirare d̄ dupliciter. vno modo est spū
 re. idē qd̄ spūsc̄tum p̄
 ducere r̄ sic nō conuenit
 toti trinitati. Alio modo
 est spirare idē qd̄ inspi
 rare r̄ illa conuenit toti
 erimitati. q; inspirare dis
 c̄t effectum spūs q̄ est a
 tota trinitate. d̄ cū spū
 rari q; in spū nostro spūa
 liter immittitur siue affe
 ctio siue cognitio. ¶ Ad
 illud qd̄ obijcit q; motus
 est naturalis. dicēdū q; p
 sic est in corporalibus q̄
 inspirat p̄ter nature in
 dignitā. sed non sicut spū
 ritualibus substātis. q̄
 spirant ex liberalitate vō
 luntatis. vñ ratione vñ
 non trāferuntur. sed rō
 ne aliarum p̄prietatum. Ro. viij
 De 37
Distin. xj. r̄
 na p̄essione spūsc̄ti quā
 tum ad principius a quo Jo. xv
 p̄cedit.

Ad spūsc̄tus proce
 dit a patre r̄ filio probat mul
 tis autoritatibus.

No dicēdū
 est spiritū
 sanctum a
 patre esse
 r̄ filio. r̄ p
 cedere a
 patre r̄ fi

lio qd̄ multi heretici negau
 runt. Ad autē de vtroq; p̄
 dat multis diuino:uz eloquio
 rum testimonijs comprobā.
 Dicit em̄ ap̄ls. Misit de spū
 ritum filij sui in corda vestra.
 Ecce hic d̄: spūs filij. et alibi.
 Qui autē spm̄ xpi nō h̄z: h̄ nō
 est eius. Ipse etiam filius de
 spūsc̄to dicit in euangelio.
 Quem ego mittā vobis a pa
 tre. Patris autē spūs dictus
 est vbi legit̄. Si spūs eius q̄
 suscitauit xpm̄ a mortuis ha
 bitat i vobis. r̄ ipse xps dicit.
 Nō em̄ vos estis qui loquimi
 ni: sed spūs patris vestri qui
 loquitur. Et i alio loco. Quē
 mitter pater in noie meo. Et
 alibi ipse filius de spūsc̄to ait
 a patre. p̄cedit. His r̄ alijs au
 toritatibus pluribus ostendit̄
 tur q; spūsc̄tus a patre r̄ filio
 procedit.

¶ Greci ostēdūt spūsc̄m̄. p
 cedere a solo patre. b
 ¶ Greci tñ dicūt spūsc̄m̄. p
 cedere tñ a patre r̄ nō a filio.
 qd̄ id dicit. q; veritas in euā
 gelio fidē integraz p̄tinete de
 p̄essione spūs loquēs solum
 patrē cōmemorat dicēs. Spi
 ritus q̄ a patre p̄cedit. r̄ etiaz
 a ideo q; in principalibus p̄ci
 lijs q̄ apud eos celebrata sūt

uit r̄ determinat ibi. Nos autē illa verba ita determinamus.
 In quarta ostendit̄ p̄cessionē fidei grecoz. implicite puenire
 cū nostra. ibi. Sciendum tñ q; greci p̄fitem̄.
 a ¶ In p̄ncipalib; p̄ciijs. Quērit̄ q̄ sūt illa q̄tuor p̄ncipalia
 p̄cilia r̄ dicēdū q; fuerūt quattuor p̄cilia ap̄loy in ecclia p̄mi
 tiua vt dicit q̄dā glosa sup actus. Primum fuit ad electionem
 Martie. Act. x. Scdm̄ ad electionē septē diaconoz. Act. vi.
 Tertiu fuit ad nō imponēda legalia gētib; Act. xv. Quar
 tū ad tolerandū legalia ad tps. Act. xxiij. Lōcilia vō patrum
 p̄ncipalia apud grecos sūt fuerūt quattuor. s. Nicenū. Ephe
 sinū. Chalcedonēse. r̄ Constantinopolitanum.

Qui

De dicen
 di est spi
 ritumsc̄m̄
 a p̄re c̄r
 filio. Su
 pra egit
 magister de processione
 spiritus sancti in cōpara
 tione ad ipsū proceden
 tem. Hec est scda pars in
 qua agitur de eadē in cō
 paratione ad principius
 a quo. Et diuidit̄ hec p̄s
 in duas. In prima ostē
 dit q; spūsc̄tus proce
 dit a patre r̄ filio. In se
 cunda determinat quali
 ter procedit ab eis. infra
 distin. xij. Itē querit̄ cū
 spiritus sanctus p̄cedat a
 p̄re r̄ filio. ¶ Prima p̄s
 habet quattuor. In pri
 ma ostēdit magister per
 multas autoritates q; p̄
 cedit a patre r̄ filio. In
 scda vō econtra. p̄ rōnes
 grecoz ostendit̄ q; a solo
 patre. ibi. Greci tñ dicūt
 spūsc̄m̄ tñ p̄cedere a pa
 tre. In tertia autoritas
 tea r̄ rōnes grecoz sol
 uit r̄ determinat ibi. Nos autē illa verba ita determinamus.
 In quarta ostendit̄ p̄cessionē fidei grecoz. implicite puenire
 cū nostra. ibi. Sciendum tñ q; greci p̄fitem̄.
 a ¶ In p̄ncipalib; p̄ciijs. Quērit̄ q̄ sūt illa q̄tuor p̄ncipalia
 p̄cilia r̄ dicēdū q; fuerūt quattuor p̄cilia ap̄loy in ecclia p̄mi
 tiua vt dicit q̄dā glosa sup actus. Primum fuit ad electionem
 Martie. Act. x. Scdm̄ ad electionē septē diaconoz. Act. vi.
 Tertiu fuit ad nō imponēda legalia gētib; Act. xv. Quar
 tū ad tolerandū legalia ad tps. Act. xxiij. Lōcilia vō patrum
 p̄ncipalia apud grecos sūt fuerūt quattuor. s. Nicenū. Ephe
 sinū. Chalcedonēse. r̄ Constantinopolitanum.